

Mötesbok: Kommunstyrelsen (2026-02-10)

Kommunstyrelsen

Datum: 2026-02-10

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

Bolagsinformation

22/26 Bolagsinformation: Umeå Deponi

3

Beslutsärenden

23/26 Uppföljning kommunstyrelsens verksamheter 2025	4
24/26 Anvisning för nämndernas rapportering till kommunstyrelsen 2026	60
25/26 Remissvar förändring av stadgar föreningen konstvågen sju älvar	97
26/26 Remiss: Riksintresseprecisering Umeå flygplats	120
27/26 Finans- och kraftrapport december 2025	202
28/26 Anmälan av delegationsbeslut 2026-02-10	210
29/26 Anmälningsärenden 2026-02-10	220

Till KF

30/26 Motion 7/2025: Friskvård för alla - en flexibel modell för hälsa och välmående; Anna-Karin Sjölander (C)	226
31/26 Motion 13/2025: Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun; Liv Zetterberg (V) och Rebecca Sellstedt (V)	235
32/26 Motion 14/2025: Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)	256
33/26 Motion 22/2025: Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)	267
34/26 Motion 23/2025: Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå; Hanna Lundin Jernberg (L)	284
35/26 Motion 25/2025: Inför avgiftsfri frukost i skolan; Tobias Holmbom (V)	301
36/26 Exploateringsavtal Sörmjöle 3:40	337
37/26 Antagande: Detaljplan för Sörmjöle 3:40	349

Tjänsteskrivelse

2026-02-03

Kommunstyrelsen

Diariennr: KS-2026/00032

Bolagsinformation: Umeå Deponi

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att till protokollet notera att bolagsinformationen har ägt rum.

Ärendebeskrivning

Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolagen inbjuds verkställande direktör eller annan representant för bolaget att redovisa hur verksamheten har planerats och genomförts utifrån generella och specifika ägardirektiv samt destinerade inriktningsmål och beskriva framtida utmaningar/möjligheter.

Presentationen ska vara max 15 minuter och sedan avsätts tid för frågor.

Bolagsinformation lämnas av vd Jörgen Aronsson.

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

Tjänsteskrivelse

2025-11-10

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00492

Uppföljning kommunstyrelsens egna verksamheter 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslutar att:

- godkänna uppföljningen för 2025
- godkänna uppföljning av internkontrollplanen för 2025
- den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig

Ärendebeskrivning

Alla nämnder, inklusive kommunstyrelsen, ska göra en uppföljning tertialvis. Uppföljningen består dels av en fördjupad uppföljning av verksamhetsplan, dels en sammanfattad rapport som är den formella uppföljning som ligger till grund för styrelsens uppsiktsplikt. Då kommunstyrelsen har det samordnande ansvaret för inriktningsmål och program ingår även den uppföljningen i kommunstyrelsens rapportering.

Uppföljning och rapportering kring kommunstyrelsens tillväxtanslag redovisas separat.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Kommunstyrelsens rapport till kommunstyrelsen 2025

Bilaga 2. Fördjupad uppföljning av verksamhetsplan 2025

Bilaga 3. Uppföljning internkontrollplan 2025

Bilaga 4. Uppföljning inriktningsmål och program

Beredningsansvariga

Urban Blomdal, Malin Degerman, Dan Gideonsson, Sara Nordström

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Kommunstyrelsens rapport till Kommunstyrelsen 2025

Verksamhetsuppföljning

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens verksamhet bedrivs i en förvaltning, stadsledningskontoret som leds av stadsdirektör.

Grunduppdrag

Bedömning av kommunstyrelsens grunduppdrag	
Kommunstyrelsens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt

Bedömning och motivering

Utifrån direktiv från fullmäktige har styrelsen konkretiserat sin planering i en verksamhetsplan för 2025. Bedömningen av grunduppdraget vilar på i vilken grad verksamhetsplanen har verkställts (finns separat uppföljning). Då väsentliga delar i verksamhetsplanen är genomförda eller i hög grad uppfyllda bedöms grunduppdraget vara i hög grad uppfyllt.

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

I tabellen nedan redovisas väsentliga delar av kommunstyrelsens grunduppdrag och resultat av genomförande.

Kommunstyrelsens grunduppdrag	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Styrning, ledning och samordning	Genomförande av styrelsens uppsiktsplikt (extern revisionsgranskning)	Uppsiktsplikten tillgodoses genom kontinuerlig kontroll av fasta moment samt genom tillämpning av rutin för avvikelshantering ekonomi och genom inhämtande av information fr bolag, nämnder och övr. verksamhet. Beredning av förslag till förstärkning och formalisering av kommunstyrelsens uppsiktsplikt sker i enlighet med beslut i KS per 11 nov.	Hög grad uppfyllt

	Genomförande av övergripande planerings- och uppföljningsprocess	Fullmäktige har fått information och relevanta beslutsunderlag. Revidering av riktlinje pågår bland annat kring översyn av investeringsprocessen.	Hög grad uppfyllt
	Efterlevnad god ekonomisk hushållning	God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås. Kommunstyrelsens följer upp ekonomin månadsvis och nämndernas grunduppdrag i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Arbete pågår med att ta fram långsiktiga finansiella mål, samt att arbeta in de nya riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i riktlinjer för bl.a. planering och uppföljning.	Hög grad uppfyllt
	Ansvar som anställande myndighet	Avtalsrörelse avslutades utan konflikter och i tid. Lönekartläggning visar inte på några osakliga löneskillnader relaterat till kön. Chefsstöd och traineeutbildningar genomförs med gott resultat.	Hög grad uppfyllt
Beredning inför och uppföljning av kommunfullmäktiges beslut	Efterlevnad riktlinje för styrdokument	Implementerad process (Översyn 2 ggr/år) leder till mer aktuella och relevanta styrdokument och bättre översikt över helheten. Arbete pågår med uppföljning och koppling till ordinarie uppföljningsprocess.	Hög grad uppfyllt
	Uppföljning av motionshantering	Sammanställning av motioner som är under beredning har redovisats till KF i april och oktober 2025. Motionshanteringen håller sig inom den stipulerade tiden (ett år), med ett undantag.	Hög grad uppfyllt
Utveckling av strategiskt viktiga områden	Uppföljning av inriktningsmål i delårs- och årsrapport	Bedömning av måluppfyllelse och resultat är tillställda fullmäktige. Fördjupad uppföljning och kunskapsunderlag finns även på externwebben.	Hög grad uppfyllt

	Utveckling av modell för programhantering	Tydligare ledningsstruktur med starkare beslutsmandat. Ansvar för mål har blivit tydligare på nämnds och bolagsnivå. Ett program har fått tydligare fokus inför 2026.	Hög grad uppfyllt
--	---	---	-------------------

Fokusområden

Förutom återkommande delar av grunduppdraget har förvaltningen jobbat med ett antal gemensamma fokusområden under året. Det handlar till exempel om att öka kontinuitet och försörjningsförmåga utifrån ett beredskapsperspektiv, skapa förutsättningar för mer datadrivna arbetssätt, utmaningar kring kompetensförsörjning, stärka kapaciteten för klimatomställning och stärka Umeås position som norra Sveriges största stad.

Andra händelser av vikt

Kommunstyrelsen har enligt beslut i kommunfullmäktige ansvar för kommunens visselblåsarfunktion. Visselblåsarfunktionen har under stor del av året stått utan styrgrupp vilket medfört att inkomna ärenden ej hanterats.

Under våren 2025 beslutades om en oberoende granskning av visselblåsarfunktionen. Utifrån granskningen har kommunstyrelsen hösten 2025 beslutat om ett antal uppdrag för att återupprätta förtroende och ändamålsenlighet i kommunens visselblåsarfunktion och en tillfällig förstärkt styrgrupp har utsetts av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Förslag till riktlinje för Umeå kommuns visselblåsarfunktion kommer att presenteras för kommunstyrelsen under våren 2026 och därefter ska varaktig organisation implementeras.

Central krisledning aktiverades för att omhänderta konsekvenserna och samordna den interna hanteringen av en cyberattack som drabbade leverantören Miljödata under augusti. Efter ett par veckor var det fastställt att Umeå kommun var förskonade från läckta personuppgifter och krisledningen avvecklades.

Nämndens arbete med inriktningsmål och program

Kommunstyrelsen har ett samordningsansvar för samtliga inriktningsmål och program. Under 2025 har arbetet fokuserat på tydliggöra ansvar och roller i programstrukturen genom att tydligare koppling till befintliga ledningsstrukturer. Samtliga program leds av den högsta tjänstemannaledningen inom kommunkoncernen, vilket ger ökad tydlighet i ansvar och beslutskraft. Programmet för social hållbarhet har fått ett tydligare fokus och smalnats av vilket ger bättre förutsättningar för konkret resultatleverans i samverkan mellan förvaltningar och bolag.

Arbetet med att öka takten i klimatomställningen har fortsatt att utvecklas under året genom bland annat att samordning av projekt med hög klimatnytta och extern finansieringspotential.

Arbetet med att utveckla förmågan att bidra till hållbar tillväxt genom extern finansiering fortsätter. Samordningen inom kommunkoncernen är på väg framåt och bedöms som avgörande för att långsiktigt stärka kapaciteten för strategiska klimatåtgärder och hållbar tillväxt. Kommunstyrelsens roll i att samordna, paketera och följa upp projektinsatser utgör en viktig förutsättning.

Tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Motivering/kommentar	Status helår
2024:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att se över kommunövergripande målstyrning och planering som tillkom före införandet av kommunens nuvarande styrmodell och ta fram förslag för hur sådan styrning kan inordnas inom ram för kommunfullmäktiges styrning via inriktningsmål och program.	Modell för aktualitets- och relevansprövning av befintliga styrdokument är implementerad och bedöms vara ändamålsenlig. Genom att aktualitets- och relevansprövning genomförs systematiskt och återkommande (2 ggr/år) prövas äldre styrning allt eftersom. Vid sådan prövning undersöks möjlighet om äldre styrning ska fasas ut eller om den ska revideras så den kan kvarstå/infogas inom ram för inriktningsmål och program. Arbetet tar tid men genomförs med systematik och envishet.	Delvis genomfört
2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Arbete med fördjupad analys av framtida tillgång till och efterfrågan av kompetens är genomförd och hanterad i berörda nämnder. I de fall fördjupad samverkan mellan förvaltningar påtalats så arbetar berörda förvaltningar vidare med frågan. Förhoppningen om att den fördjupade analysen skulle leda till en tydligare långsiktig inriktning för omställning av nämndernas verksamhet har dock ej infriats. De nämnder som sen tidigare haft en sådan långsiktig inriktning har upprätthållit den och använt analysen av framtida kompetensbrist för att förstärka och fördjupa tidigare arbete. För att bredda ansatsen och ta med fler parametrar som är väsentliga för formulering av framtida inriktning för respektive nämnd är tilläggsuppdrag 2025:1 och den analys av demografiska förändringar som ingår en viktig komplettering.	Delvis genomfört

Uppdrag	Motivering/kommentar	Status helår
2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Arbetet sker på ett flertal olika sätt för att åstadkomma förflyttning i enl. med 2023:1. Ett exempel på sådant samarbete är arbetet med datadriven kommun där Stadsledningskontoret samarbetar med teknik- och fastighetsförvaltningen för att ge stöd till kommunens nämnder/förvaltningar.	Genomfört
2023:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett inrättande av ett klimatpolitiskt råd.	Uppdraget är genomfört och redovisat	Genomfört
2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.	Reviderad policy och riktlinje beslutades av kommunfullmäktige i oktober. Implementering pågår.	Genomfört
2021: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Kompetenshöjande insatser inom området är genomförda. Arbeta med lokal lägesbild är utvecklat för att fånga upp risker för välfärdsbrott. En grundstruktur är framtagen för att motverka möjliggörare. Stöd till myndighetsutövning inom stöd- och omsorg för att upptäcka välfärdsbrott har tagits fram tillsammans med nationell samverkansgrupp "CURA". Under hösten har Säkerhetsenheten inlett arbetet med att ta fram kommunövergripande strukturer och styrning för att motverka välfärds kriminalitet.	Delvis genomfört

Personaluppföljning

Nämndens arbete för att nå personalpolitiska mål

Kommunstyrelsen	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	Enligt plan
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	Enligt plan
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	Enligt plan

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

Kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning för verksamheterna inom Stadsledningskontoret. Förvaltningen har därför fortsatt att utveckla och arbeta för att behålla våra medarbetare, bland annat genom deltagande i det EU-finansierade projektet *SAMBA*, som syftar till att finna nya former för att knyta samman rehabiliterings- och kompetensförsörjningsprocesserna och därigenom förutsättningar att finna nya vägar tillbaka till arbete för medarbetare som drabbats av ohälsa.

Ledarskap (mål 6)

Med syfte att erbjuda chefer vid Stadsledningskontoret ett utökat stöd och bättre förutsättningar för sitt ledarskap, utökades HR-funktionen inom förvaltningen från 50 till 100 procent. En HR-chef på heltid anställdes under 2025.

Genom en organisatorisk förändring har chefstätheten säkerställts under året, vilket innebär att antalet medarbetare per chef är fortsatt lägre än riktvärdet 30 för samtliga chefer inom förvaltningen. Ambitionen är att bibehålla en chefstäthet som är lägre än riktvärdet. När antalet anställda närmar sig 30 vidtas därför åtgärder som säkerställer att gränsen hålls.

Med syfte att erbjuda chefer vid Stadsledningskontoret ett utökat kollegialt stöd, har SLKs chefsforum återupptagits under 2025. Vid mötena möjliggörs erfarenhetsutbyte och dialoger mellan chefer samt även kompetenshöjande insatser för cheferna på olika teman.

Under 2025 har det, utöver de ordinarie erbjudandebildningar för chefer i kommunen, funnits möjlighet för chefer inom SLK att delta vid sex frukostseminarier med olika teman

samt vid den kommungemensamma ledardag på Temat Bättre tillsammans, som bland annat ägnades åt frågor som Psykologisk trygghet och Umeå växer tryggt och säkert.

Friskfaktorer (mål 7)

Fokus i 2025-års *handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)* och aktiva åtgärder var återhämtning och arbetsbelastning, vilket identifierades som utvecklingsområden bland medarbetarna på Stadsledningskontoret.

Chefer har med stöd av ett material som tagits fram av SLK-HR, kunnat arbeta med frågan om återhämtning på arbetsplatsträffar. Fokus på 2025-års SLK-dag, till vilken samtliga medarbetare inom förvaltningen bjuds in, var återhämtning i arbetslivet,

Vid tidig signal om ohälsa initierar och genomför chef ett samtal med medarbetaren och om det krävs görs därefter anpassningar av medarbetarens arbetsuppgifter. Vid behov utarbetar chef och medarbetare tillsammans även en rehabiliteringsplan.

Den totala sjukfrånvaron inom förvaltningen har under 2025 varit relativt oförändrad jämfört med 2024 (-0,4%), dock kan noteras att sjukfrånvaron bland kvinnor minskat något (-0,8%) medan sjukfrånvaron för män i viss mån har ökat (+0,5%). En tendens som även speglas i andelen långtidsfriska. Sjukfrånvaron för SLK ligger väl under det av personalnämnden fastställda målvärdet för 2025, se tabell nedan.

Resultatmått	Målvärde 2025	Utfall 2025			Utfall 2024		
		kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	män	Totalt
Sjukfrånvaro, totalt i procent av anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,5	3,9	2,4	3,4	4,7	1,9	3,8
Andel långtidsfriska (%)	60	76	82	78	74	81	76
Andel heltidsanställda (%)	92	95	90	93	95	90	94
Andel skyddsombud som har genomgått introduktion (%)		100	-	100	100	-	100
Andel chefer med max 30 medarbetare (%)		100	100	100	100	100	100
Medarbetarenkäten, medelvärde		5,2	5,3	5,2	5,2	5,3	5,2

Ekonomiuppföljning

Händelser av väsentlig betydelse som har påverkat nämndens ekonomi

Under året har inga händelser av väsentlig betydelse inträffat.

Budgetavvikelse, utfall i år och föregående år

Kommunstyrelsen redovisar 2025 en positiv budgetavvikelse på 105,4 mnkr.

Kommunövergripande kostnader bestående av bland annat avskrivningar, pensioner och arbetsgivaravgifter redovisar en positiv avvikelse mot budget med 102,4 mnkr. Avvikelsen avser främst lägre pensionskostnader beroende på lägre inflation än förväntat men även positiva resultateffekter av gottgörelse från och värdeförändring i pensionsstiftelsen. Vidare redovisar krafthandeln bättre resultat beroende på högre produktion och försäljning under november-december.

Kommungemensamma avgifter redovisar ett mindre underskott mot budget främst på grund av högre bidrag för drift av resecentren.

Stadsledningskontoret redovisar ett mindre överskott mot budget som beror på högre försäljning av exploateringsfastigheter.

Kommunstyrelsens budgetavvikelse för året är 60,4 mnkr bättre än prognosen per sista augusti. Det förbättrade resultatet beror främst på lägre kostnader i den senaste uppdaterade pensionsprognosen, samt att resultatet för krafthandelsverksamheten blev betydligt högre sista tertialet än vad som var prognosticerat.

Budgetavvikelse, utfall i år och föregående år

(mnkr med en decimal)	Budget 2025	Utfall 2025	Budget-avvikelse 2025	Utfall 2024	Budget-avvikelse 2024	Prognos vid rapport jan-aug 2025	Prognos-avvikelse
Verksamhetens intäkter	307,5	421,0	113,5	528,7	203,2	352,5	68,5
Verksamhetens kostnader	-1623,2	-1631,3	-8,1	-1759,4	-150,0	-1623,2	-8,1
Verksamhetens nettokostnad	-1315,7	-1210,3	105,4	-1230,7	53,3	-1270,7	60,4

Investeringar

Investeringarna redovisar en positiv budgetavvikelse på 172,0 mnkr för perioden. Den positiva avvikelsen avser främst mark- och exploateringsprojekt och beror på förskjutningar orsakade av förseningar i planeringsprocessen. Avvikelserna avser främst förseningar av projekten Klockarbäcken, Obbola, Teg och Olofsdal.

Utöver mark- och exploateringsprojekt avviker investeringar i kraftverksamheten samt elektrifiering bussdepå.

(mnkr med en decimal)	Budget 2025	Utfall 2025	Budget-avvikelse 2025	Utfall 2024	Prognos vid rapport jan-aug 2025	Prognosavvikelse
Verksamhetens nettoinvesteringar	-324,4	-152,4	172,0	-431,2	-191,4	40,0

Ombudgetering av investeringar

Inför 2026 föreslås inga ombudgeteringar.

Redovisning av privata utförare av väsentlig betydelse

Kommunstyrelsen har inga externa utförare av väsentlig betydelse.

Redovisning av avtalssamverkan av väsentlig betydelse

Kommunstyrelsen har ingen avtalssamverkan av väsentlig betydelse.

Fördjupad uppföljning av kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2025/00492

Datum och paragraf för beslutet:
2026-02-10 §xx

Dokumenttyp:
Rapport

Rapportperiod:
jan-dec 2025

Dokumentansvarig:
SLK, Ekonomi och styrning

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Organisation kommunstyrelsens verksamheter	3
Kommunstyrelsens grunduppdrag	4
Uppföljning av kommunstyrelsens grunduppdrag.....	5
Uppföljning av övergripande fokusområden för 2025.....	6
Uppföljning kommunstyrelsens verksamheter	8
HR.....	8
Ekonomi och styrning	10
Strategisk utveckling.....	12
Mark och exploatering.....	14
Näringsliv och platsutveckling	15
Demokrati och juridik	15
Kommunikation	17
Säkerhet (inom avdelningen Samhällsskydd och beredskap)	18
Övrig verksamhet under kommunstyrelsen.....	20
Kommunstyrelsens uppföljning inriktningsmål och program.....	21
Uppföljning av fokus för 2025	21
Tilläggsuppdrag	23
Personaluppföljning	25
Ekonomiuppföljning	25

Bakgrund

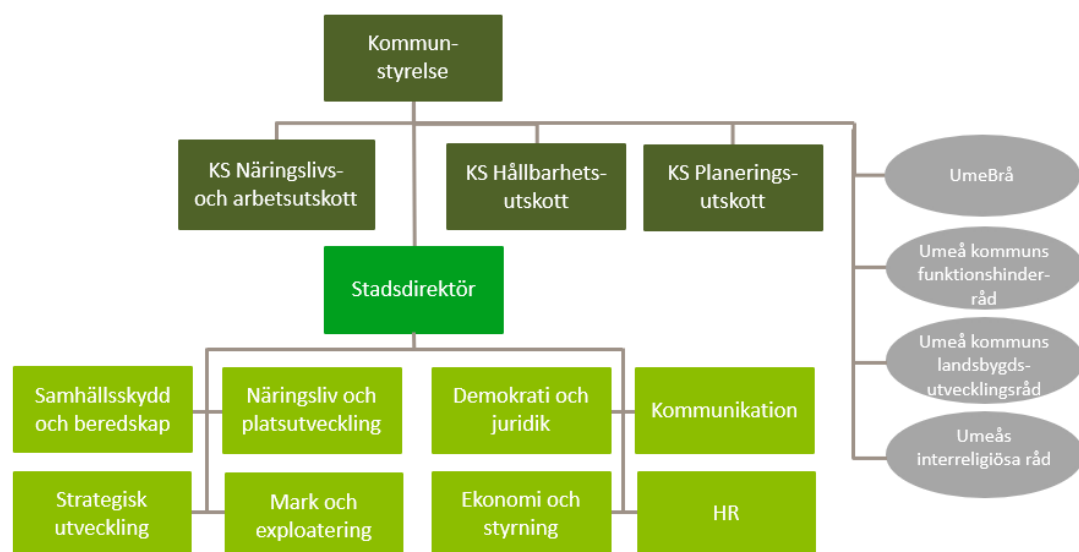
Rapporteringen för perioden jan-aug 2025 bygger på en uppföljning av kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2025.

Organisation kommunstyrelsens verksamheter

Kommunstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare. Presidiet består av ordförande samt förste och andre viceordförande. Ordförande är Hans Lindberg (S)

Kommunstyrelsen har tre utskott; ett näringslivs- och arbetsutskott, ett planeringsutskott samt ett hållbarhetsutskott. Utskotten har sju ledamöter och sju ersättare.

Nedan finns schematisk beskrivning av organisation med utskott, samverkansorgan och verksamheter.

Figur 1: Schematisk beskrivning av Kommunstyrelsens organisation.

Kommunstyrelsens verksamhet bedrivs i en förvaltning, stadsledningskontoret som leds av stadsdirektör. Styrelsens och styrelsens utskott har förvaltningen till stöd för att verkställa grunduppdrag samt de ansvar och åtaganden som kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen eller ansvar/uppdrag som kommunstyrelsen är ålagd enligt lagstiftning /förordning. Förvaltningen är indelad i åtta avdelningar. Under året har en ny stadsdirektör rekryterats. Under viss period har avgående och tillträdande stadsdirektör jobbat samtidigt.

Inom stadsledningskontoret finns tre verksamheter som arbetar på uppdrag av annan nämnd; Umeåregionens brandförsvaret inom avdelningen för samhällsskydd och beredskap samt valkansliet och överförmyndarenheten inom avdelningen för demokrati och juridik.

Kommunstyrelsens verksamheter 31 dec 2025	Antal	Årsarbetare 2025 (åa)	Årsarbetare 2024 (åa)
Stadsdirektör	2	2	1
HR	65	62,55	65,8
Ekonomi och styrning	50	50	50
Strategisk utveckling	40	40	37
Mark och exploatering	23	23	21
Näringsliv och platsutveckling	19	18	20

Demokrati och juridik (exkl. Valkansli och Överförmyndarverksamhet)	20	17,5	17,8
Kommunikation	15	15	13,25
Samhällsskydd och beredskap (exkl. Umeåregionens brandförsvär)	11	11	11
Totalt	244	239,05	336,85

Kommunstyrelsens grunduppdrag

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för:

- Kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor & lönehantering
- ekonomi, styrning & upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling & innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Uppföljning av kommunstyrelsens grunduppdrag

Grunduppdrag/deluppdrag	Bedömning
Kommunstyrelsens grunduppdrag i sin helhet	I hög grad uppfyllt
HR	I hög grad uppfyllt
Ekonomi och styrning	I hög grad uppfyllt
Strategisk utveckling	I hög grad uppfyllt
Mark och exploatering	I hög grad uppfyllt
Näringsliv och platsutveckling	I hög grad uppfyllt
Demokrati och juridik	I hög grad uppfyllt
Kommunikation	I hög grad uppfyllt
Samhällsskydd och beredskap	I hög grad uppfyllt

Kommunstyrelsens grunduppdrag	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Styrning, ledning och samordning	Genomförande av styrelsens uppsiktsplikt	Uppsiktsplikten tillgodoses genom kontinuerlig kontroll av fasta moment samt genom tillämpning av rutin för avvikelshantering ekonomi och genom inhämtande av information fr bolag, nämnder och övr. verksamhet. Beredning av förslag till förstärkning och formalisering av kommunstyrelsens uppsiktsplikt sker i enlighet med beslut i KS per 11 nov.	Hög grad uppfyllt
	Genomförande av övergripande planerings- och uppföljningsprocess	Fullmäktige har fått information och relevanta beslutsunderlag. Revidering av riktlinje pågår bland annat kring översyn av investeringsprocessen.	Hög grad uppfyllt
	Efterlevnad god ekonomisk hushållning	God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga grunduppdrag uppnås. Kommunstyrelsens följer upp ekonomin månadsvis och nämndernas grunduppdrag i samband med delårsbokslut och årsbokslut. Arbete pågår med att ta fram långsiktiga finansiella mål, samt att arbeta in de nya riktlinjerna för god	Hög grad uppfyllt

		ekonomisk hushållning i riktlinjer för bl.a. planering och uppföljning.	
	Ansvar som anställande myndighet	Avtalsrörelse avslutades utan konflikter och i tid. Lönekartläggning visar inte på några osakliga löneskillnader relaterat till kön. Chefsstöd och traineeutbildningar genomförs med gott resultat.	Hög grad uppfyllt
Beredning inför och uppföljning av kommunfullmäktiges beslut	Efterlevnad riktlinje för styrdokument	Implementerad process (Översyn 2 ggr/år) leder till mer aktuella och relevanta styrdokument och bättre översikt över helheten. Arbete pågår med uppföljning och koppling till ordinarie uppföljningsprocess.	Hög grad uppfyllt
	Uppföljning av motionshantering	Sammanställning av motioner som är under beredning har redovisats till KF i april och oktober 2025. Motionshanteringen håller sig inom den stipulerade tiden (ett år), med ett undantag.	Hög grad uppfyllt
Utveckling av strategiskt viktiga områden	Uppföljning av inriktningsmål i delårs- och årsrapport	Bedömning av måluppfyllelse och resultat är tillgängliga fullmäktige. Fördjupad uppföljning och kunskapsunderlag finns även på externwebben.	Hög grad uppfyllt
	Utveckling av modell för programhantering	Tydligare ledningsstruktur med starkare beslutsmandat. Ansvar för mål har blivit tydligare på nämnds och bolagsnivå. Ett program har fått tydligare fokus inför 2026.	Hög grad uppfyllt

Uppföljning av övergripande fokusområden för 2025

Kontinuitet och försörjningsförmåga

Under året har en förstudie gällande kontinuitetshantering genomförts med räddningstjänsten som pilotverksamhet. Arbetet är till stor del slutfört, kvarstår att sammanfatta arbetet i en slutrapport.

Arbetet med försörjningsberedskap sker inom tekniska nämndens verksamheter med stöd från Säkerhetsenheten.

Datadriven kommun

Arbetet med att bygga förmågor och skapa förutsättningar för ett mer datadrivet arbetssätt i kommunen har pågått under året i samarbete mellan avdelningen för digitalisering och IT och

stadsledningskontoret. Kommunens verksamheter är positiva och ser stor potential till tidsbesparingar när det gäller ett mer datadrivet arbetssätt.

Strategin inom objektet är att fördela utvecklingsresurserna mellan att arbeta *brett* inom ramen för respektive IT-objekt och arbeta *djupt* genom att ha en verksamhet i fokus hela tiden. Under våren var äldreomsorgen i fokus och under hösten har gymnasiet och vuxenutbildning/arbetsmarknad varit i fokus. Initiativ som bedöms ha potential att spara tid genom effektivisering av arbetsprocesser och ge förbättrad förmåga att arbeta datadrivet inom kommunen prioriteras.

En viktig erfarenhet från arbetet är vikten av att avsätta resurser i verksamheten både inom ramen för själva fokusarbetet, men också för att kunna implementera eventuella nya arbetssätt i det ordinarie arbetet i verksamheten för att nå den önskade och potentiella effekten.

Under året har också en juridisk bedömning av Microsoft och molntjänster, med fokus på GDPR och Offentlighet- och sekretesslagen genomförts. Arbetet sker i nära dialog med juridik, informationssäkerhet och dataskyddsombud.

Omställningskapacitet (tilläggsuppdrag 2023:1 och 2023:2)

Redovisas under avsnittet tilläggsuppdrag.

Positionsutveckling

Arbetet med att stärka Umeås position fortsatte under året i samma riktning. Det resulterade välplanerad och effektiv närvaro på mötesplatser som Västerbotten på Grand, Business Arena, Mötesplats Lycksele, Almedalen och Digital Mötesplats Västerbotten. Det lägger fortsatt grunden för kommunens utvecklingsarbete för att positionera kommunen i fler forum. Ett resultat av arbetet är att etablera *Framtidsforum Norr* under 2026. Detta för att skapa en egen arena där Umeå, som norra Sveriges största stad, kan skapa en plats som bjuder in och går före.

Samarbetet med de kommunala bolagen fortsatte att utvecklas under året. Konkreta exempel syns i den berättelse, "Umeå växer med omtanke", som etablerats för hela kommunkoncernen.

Kommunen har även genomfört gemensamma påverkansinsatser som syns kring E12, Umeå Eco Industrial Park samt nya och möjliga etableringar. Det stärker den samlade positionen långsiktigt samtidigt som det skapar ett gemensamt ramverk för kommunkoncernen. Arbetet fortsätter 2026.

Klimatinvestering

Arbetet har under perioden fokuserat på hur man kan stärka den ekonomiska kapaciteten för klimatomställning. Fokus har legat på att identifiera behov och få kunskap om alternativa finansieringslösningar, bland annat genom deltagande i ett EU-nätverk samt strategisk dialog med finansiella aktörer.

Parallellt har arbetet med portföljstyrning utvecklats i syfte att samordna och prioritera klimatrelaterade utvecklingsprojekt med hög genomförandekapacitet, hög klimatnytta och potential för extern finansiering. Arbetet har ökat medvetenheten om klimatåtgärder som strategiska åtgärder men det kvarstår behov av att tydliggöra roller, bedöma klimatnytta mer systematiskt och stärka samordningen mellan ekonomi- och klimatarbete i planeringsprocesserna.

Uppföljning kommunstyrelsens verksamheter

HR

HR-avdelningen har till uppgift att stödja kommunens verksamheter så att de kan uppnå sina mål och bidra till att Umeå kommun är en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen. Huvuduppgiften är att ta ansvar för en enhetlig och konsekvent tillämpad personalpolitik hos arbetsgivaren som helhet.

HR-avdelningen ska tillhandahålla, utveckla, förvalta och följa upp strukturer, system och processer för:

- Förhandling och arbetsrätt
- Lönebildning
- Aktiva åtgärder mot diskriminering
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Rehabilitering och anpassning
- Ledarskap, medarbetarskap, förändringsledning och värdegrund
- Omställningskapacitet och lärande organisation
- Kompetensförsörjning och rekrytering

Grunduppdrag HR	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Kompetensförsörjning	Kommungemensam kompetensförsörjningsplan	Samordningen av kommunens kompetensförsörjningsarbete har förstärkts utifrån strategi attraktiv arbetsgivare. Bland annat genom arbete med kommungemensamma arbetsgivarvarumärket, förtydligad process för kompetensbehovsprognos och gemensam aktivitetsplanering och kostnadsfördelning mellan nämnderna. Ny kommungemensam kompetensförsörjningsplan har arbetats fram samt stöd lämnats så att alla nämnder inför 2026 har en egen.	Hög grad
Lönebildning, avtal lönebildning	Lönekartläggning och utfall i relation till riktlinje för lönestrategiska frågor	Lönekartläggningen för 2025 visade att det inte fanns några osakliga löneskillnader relaterat till kön. Efterlevnad av riktlinje för lönestrategiska frågor har följts upp och återkopplats till Personalnämnden.	Hög grad
Arbetsmiljö/aktiva åtgärder	Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (process)	Årlig uppföljning av SAM/OSA som bygger på medarbetarundersökningen hösten 2024 visar på hög svarsfrekvens, hög andel arbetsplatser med handlingsplaner/mål och än mer integrerad process att jobba med aktiva åtgärder.	Hög grad
	Uppföljning av aktiva åtgärder för att förhindra diskriminering (process)	Uppföljning av aktiva åtgärder är en kombinerad process med årlig uppföljning av SAM/OSA som bygger på medarbetarundersökningen och tillhörande systematik med återförande av resultat, analys	Hög grad

Grunduppdrag HR	Uppföljning	Resultat	Bedömning
		och åtgärder på varje arbetsplats. Därtill dialog i samverkan på alla fackliga samverkansnivåer inför presentation av förslag och handlingsplan för varje nämnd. Därtill uppföljning av processen som helhet årligen och en kommungemensam handlingsplan.	
	Arbetsätt för att bättre mäta och analysera åtgärder i relation till diskrimineringsgrunderna	Under året har ytterligare steg tagits för att bättre kunna mäta och analysera åtgärder i relation till alla diskrimineringsgrunder på en organisatorisk nivå. Därför infördes ytterligare bakgrundsfaktorer för enkäten 2024 som legat till grund för analys och åtgärder i verksamhet/nämnder 2025. Genom dialogmöten med fackliga företrädare på respektive samverkansnivå ges även ytterligare fler perspektiv vid analysen.	Hög grad
Ledarskap medarbetar- skap	Åtgärder för att nå breddad rekrytering till ledningsarbete	Insatser har under året genomförts för att bredda rekryteringen till det kommungemensamma traineeprogrammet som är en viktig rekryteringsgrund till många chefstillsättningar i Umeå kommun.	Viss grad

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Ansvar som anställande myndighet innebär att KS särskilt ansvarar för lön, kollektivavtal, delegation och det gemensamma arbetsgivarskapet. Avtalsrörelse 25 avslutades utan centrala konflikter och utbetalning av nya löner skedde lokalt i tid. Ny arbetsvärdering på plats som omfattar samtliga yrken i Umeå kommun och utgör grundförutsättning för implementering av kommande lönetransparensdirektiv. Process för dispensförfarande av 11-timmars dygnsvila efterlevs i hög grad. Rutiner för att minska antalet och hantera uppkomna löneskulder har kommit på plats och börjar ge viss effekt.

Obligatoriskt chefsintroduktionsprogram har genomförts och kompletteras med förvaltningsspecifik introduktion. Traineeprogram genomförs med högt bidrag till chefsförsörjningen. För att behålla fler chefer finns nu Sveriges första nätverk för unga chefer, samt nytt ledarskapsprogram för chefer som leder chefer.

Processen för friska och attraktiva arbetsplatser efterlevs och 93 procent av alla arbetsplatser i kommunen redovisar en uppdaterad handlingsplan och analys för arbete med arbetsmiljö och aktiva åtgärder. Analysstöd för nämndernas kompetensförsörjningsplaner finns på plats och samtliga nämnder integrerar planeringen i verksamhetsplaneringen inför 2026. Nya interna rekryteringsriktlinjer är framtagna utifrån ett verksamhets- och kandidatperspektiv för trygg och effektiv rekryteringsprocess. Stöd ges till förvaltningar för stärkt efterlevnad. Beslut fattades under året om registerkontroller inför anställning för arbete inom äldreomsorg och funktionshinderverksamhet med vuxna samt förtydligande om brett nyttjande av befintlig lagstiftning rörande främst barn och unga.

Objektsledning för HR-objektet är nu resurssatt från HR-verksamhet och Dolt för att säkerställa trygg och professionell drift och utveckling av den processtödjande IT-miljön. Objektplan och aktiviteter

har även prioriterats om till följd av lärdomar och slutsatser från Miljödatainträdet under hösten och tillhörande förberedelse inför ny cybersäkerhetslag samt nya arbetsformer för att riskvärdera och arbeta med informationssäkerhetsfrågorna inom personalsystemen.

Att behålla medarbetare och ökad rörlighet för omställning är gemensamt prioriterat. SAMBA-projektet är ett metodstöd för att utveckla arbetsformerna som möjliggör detta och i högre grad nyttjar kompetens- och omställningsavtal (KOM KR) och bidrar till rörlighet på lokal arbetsmarknad.

Ekonomi och styrning

Avdelningen för ekonomi och styrning har i uppdrag att skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning, detta innebär att avdelningen ska stödja kommunstyrelse och kommunfullmäktige och stadsledning med relevanta och adekvata beslutsunderlag inom ekonomi- och anskaffningsområdet. Avdelningen ska även tillhandahålla, utveckla och förvalta strukturer, system och processer för:

- Budget & investering
- Finansiering
- Anskaffning (upphandling & inköp)
- Bokföring & Redovisning
- Uppföljning & rapportering
- Styrning och samordning

Avdelningen ansvarar även för att följa upp och utvärdera huruvida ekonomistyrning och finansiell styrning är ändamålsenlig och leder till god ekonomisk hushållning.

Grunduppdrag Ekonomi och styrning	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Budget och investering	Årlig utvärdering av processen, justeringar sker fortlöpande på uppdrag av KSnau	Årlig utvärdering av planeringsprocessen har genomförts och förslag till justeringar av operativ karaktär har tillställts KSnau i september. Förslag till förändringar av principiell karaktär lyfts till KF vid planerad revidering av riktlinje för planeringsprocess.	Hög grad
Finansiering	Följs i kraft- och finansrapport. Där framgår om låneportföljens sammansättning är i enlighet med KF:s policy/riktlinjer.	Rapportering har skett månatligt i enlighet med fastställd riktlinje. Väsentliga avvikelser har ej konstaterats.	Hög grad
Anskaffning	Nytt rapportpaket utvecklas under 2025.	Reviderad policy och riktlinje för upphandling har beslutats av kommunfullmäktige i oktober. Arbete med implementering (inkl. rapportpaket) inleds efter beslut och fortgår under 2026/2027.	Viss grad
Bokföring och redovisning	Extern revisionsgranskning av delårs- och årsbokslut, vars syfte är att säkra rättvisande räkenskaper.	Extern revisionsgranskning har genomförts som visar på rättvisande räkenskaper och att det ej finns några väsentliga avvikelser.	Hög grad

Uppföljning och rapportering	Extern revisionsgranskning av delårs- och årsbokslut.	Extern revisionsgranskning har genomförts utan anmärkning. Kommunrevisionen har påtalat att uppföljning och rapportering av grunduppdrag samt inriktningsmål kan förbättras på nämnds- och bolagsnivå.	Hög grad
Styrning och samordning	Efterlevnad riktlinje för styrdokument	Riktlinjen efterlevs och process för aktualitets- och relevansprövning av styrdokument genomförs återkommande (2 ggr/år)	Hög grad
	Genomförande och resultat av uppsiktsplikt	Kommunstyrelsen har under rapporteringsperioden verkställt sin uppsiktsplikt över bolag, nämnder och övrig verksamhet. Uppsiktsplikten tillgodoses genom kontinuerlig kontroll av fasta moment samt genom tillämpning av rutin för avvikelshantering ekonomi och genom inhämtande av information fr bolag, nämnder och övr. verksamhet. Beredning av förslag till förstärkning och formalisering av kommunstyrelsens uppsiktsplikt sker i enlighet med beslut i KS per 11 nov.	Hög grad

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Riktlinje för God ekonomisk hushållning, inklusive finansiella mål för kommunkoncern respektive kommun.

Kommunfullmäktige fastställde ny riktlinje för God ekonomisk hushållning i december 2024. Kommunstyrelsen fick då i uppdrag att bedöma och vid behov föreslå revidering av relaterade styrdokument så att de följer riktlinje för god ekonomisk hushållning. Sådan bedömning genomförs kontinuerligt i samband med aktualitets- och relevansbedömning av kommunens styrdokument. Ett av de styrdokument som direkt påverkas och därmed bör revideras är kommunens riktlinje för planering, budget och investeringar. Förslag till reviderad riktlinje för planering och uppföljning har blivit något förskjutet och kommer att tillställas kommunfullmäktige i början av 2026.

De principer som förslag till reviderad Riktlinje för god ekonomisk hushållning innehåller utgör även utgångspunkt för lång- respektive kortsiktiga finansiella mål. Reviderat förslag till kortsiktig finansiellt mål för kommunen beslutades av kommunfullmäktige i juni 2025. Förslag till långsiktiga finansiella mål för kommunen tillställs kommunfullmäktige i början av 2026.

Utveckla styrning av upphandling/anskaffning.

Förslag till reviderad policy och riktlinje för upphandling tillställdes Kommunstyrelsen våren 2025. Kommunstyrelsen överlämnade dessa förslag på remiss till kommunens nämnder och bolag i april. Remissvar inkom från 12 instanser, remissammanställning presenterades för Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott i augusti, samtidigt genomfördes samråd kring hur enskilda sakfrågor från remissyttranden skulle hanteras i den fortsatta beredningen. Efter remisshantering lämnades förslag till reviderad policy och riktlinje till kommunfullmäktige för fastställande vilket skedde i oktober. Då förslag till reviderad policy och riktlinje innefattar väsentliga förändringar i roll- och ansvarsfördelning samt ökat fokus på strategisk styrning och avtalsuppföljning/förvaltning kommer implementering av ny policy/riktlinje ske successivt under 2026/2027 (i enlighet med den plan för implementering Kommunstyrelsen beslutade om i oktober).

Samordning och process för tilläggsuppdrag 2023:1.

Redovisas under avsnittet tilläggsuppdrag.

Strategisk utveckling

Strategisk utveckling initierar, leder och samordnar uppdrag av strategisk och verksamhetsövergripande karaktär inom social, ekologisk, ekonomisk och kulturell hållbarhet. Uppdraget är att samverka, samordna, styra och stödja inom områdena: bostadsförsörjning, brottsförebyggande, folkhälsa, innovation, jämställdhet, jämlikhet, klimat, landsbygd, miljö, minoritets- och rättighetsfrågor, stadsutveckling, tillgänglighet och tillväxt.

Strategisk utveckling arbetar med att växla upp kommunens utvecklingsfrågor inom ramen för det regionala, nationella och internationella innovationssystemet.

Avdelningen tar fram underlag, analyser, prognoser och scenarier samt genomför uppföljning inom områden som är av strategisk betydelse för Umeås utveckling.

Strategisk utveckling har ansvar för den översiktliga planeringen som sätter riktningen för efterföljande planerings- och utvecklingsarbete i kommunen.

Grunduppdrag Strategisk utveckling	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Samordning och positionering av strategiska utvecklingsfrågor kring Umeås hållbara tillväxt	Trender för de indikatorer som är utpekade i program för tillväxt, social hållbarhet och klimatneutrala Umeå 2040. Trender i övrig uppföljning t.ex. befolkningsprognoser, resvaneundersökning, unga-enkäten, jämlika liv.	Samordningen av kommunövergripande utvecklingsfrågor har stärkts genom insatser kopplade till tillväxt, klimatneutrala Umeå 2040, samt social hållbarhet. Umeå har positionerats i nationella och internationella sammanhang.	Hög grad
Växla upp kommunens utvecklingsfrågor inom ramen för det regionala, nationella och internationella innovationssystemet för att skapa välfärd och hållbar tillväxt	Volym extern finansiering. Investeringar i FoU (offentliga/privata)	Arbetet med extern finansiering och innovationspartnerskap har utvecklats. En samordningsfunktion för att söka externa medel har utvecklats inom kommunkoncernen. Flera projektansökningar har färdigställts och några beviljats. Samverkan med universitet, näringsliv och civilsamhälle har utvecklats i syfte att stödja transformativ omställning.	Hög grad
Identifiera utmaningar och	Användning av framtagna	Analys har genomförts kring demografi, klimatpåverkan och sociala livsvillkor.	Hög grad

Grunduppdrag Strategisk utveckling	Uppföljning	Resultat	Bedömning
möjligheter för Umeås utveckling genom att ta fram underlag, analyser, prognoser och scenarier	underlag, analyser, prognoser och scenarier	Underlag har tagits fram baserat på befolkningsprognoser, bostadsutveckling, Unga-enkäten samt uppföljning av indikatorer i kommunens inriktningsmål och program.	
Infrastrukturplanering som möjliggör långsiktigt hållbar tillväxt genom att aktivt förverkliga översiktsplanens intentioner i extern och intern samverkan.	Antalet färdigställda bostäder Investeringsmedel i nationella planen Indikatorer för att mäta utfallet av översiktsplanen (t.ex. Nyttillkomna bostäder i kollektivtrafikhärläge)	Infrastrukturplaneringen har utvecklats genom tydligare samverkan, men konjunkturläget innebär att byggstarter fördröjs. Systemanalyser kopplade till planeringsstrategin från 2024 pågår. Umeås position i den nationella infrastrukturplaneringen har bevakats. För pågående arbete med FÖP Holmsund/Obbola och Vindkraftsplan har tidplanen förskjutits på grund av ändrade förutsättningar. Arbetet med FÖP Hörnefors är uppstartat.	Viss grad

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Under perioden har arbetet enligt Strategisk utvecklings tre fokusområden bidragit till att stärka kommunens förmåga att möta omställningsbehov och långsiktig hållbar tillväxt. Arbetet med extern finansiering har utvecklats genom stöd till projektansökningar inom EU och nationella program, samtidigt som interna strukturer för samordning och innovationsledning har stärkts. Insatser för att öka medborgarengagemang har genomförts i samverkan med förvaltningar och civilsamhälle, med särskild betoning på social hållbarhet och trygghetsfrågor.

Fördjupade strategier för etableringar och stadsutveckling har formats genom systemanalyser kopplade till planeringsstrategin och ökad samverkan kring infrastrukturprojekt. Planeringen har också konkretiserats genom uppföljning av indikatorer kopplade till bostadsbyggande, kollektivtrafikhärläge och regional tillgänglighet.

Stödet till förvaltningarnas arbete med tillväxt, social hållbarhet och klimatneutralitet har stärkts genom analyser, scenarier och indikatoruppföljning kopplat till kommunens inriktningsmål och program. Kunskapsunderlag har använts för att belysa ojämlikheter i livsvillkor, demografiska förändringar och bostadsutveckling.

Det finns behov av en tydligare kommungemensam struktur med tydlig roll och ansvarsfördelning för hur innovativa arbetssätt implementeras och följs upp inom organisationen, särskilt för att säkerställa långsiktig effekt. Samordningen kring extern finansiering kan utvecklas ytterligare, både vad gäller prioriteringar och intern kapacitetsfördelning. Därtill behöver dialogformerna för invånarnas delaktighet i komplexa utvecklingsfrågor förstärkas, till exempel inom områden som ungdomsdemokrati, gestaltad livsmiljö och stadsomvandling.

Mark och exploatering

Mark och exploatering säkrar markförsörjningen så att det finns utrymme för Umeås nuvarande och framtida utveckling samt leder arbetet med att planera och genomföra översiktsplanens intentioner avseende stadens tillväxt. Det sker framför allt genom att utveckla nya områden för bostäder och verksamheter på kommunal mark. Avdelningen ska också skapa framdrift i samhällsbyggnadsprocessen genom att identifiera behov av och ta initiativ till samordning samt bevaka och följa upp genomförandeaspekter i exploateringsprocessen i både kommunala och privata projekt.

Avdelningen initierar förstudier och planläggning av kommunens egna områden för bostadsbyggande, verksamheter och kommunala behov, ansvarar för utbyggnad av infrastruktur inom projekten och hanterar försäljning av tomtmark. För genomförande av detaljplaner på privat mark skriver Mark och exploatering exploateringsavtal med byggherrar.

Mark och exploatering leder också utredningar och genomför statligt och kommunalt finansierade saneringar av förorenad mark.

Grunduppdrag Mark och exploatering	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Mark-försörjning	Sammanställd status- och aktivitets-rapportering	Markförvärv har genomförts för att möta kommunens egna behov i bl a Yttersjö och Hissjö men också för att stärka markreserven i Holmsund, Hörnefors, Röbbäck, Tomtebo m.m.	Hög grad
Exploatering på kommunal mark	Sammanställd status- och aktivitets-rapportering	Detaljplaneberedskapen har förbättrats, i synnerhet för bostadsbyggande. Utbyggnad av infrastruktur har påbörjats i flera projekt, men konjunkturläget innebär att byggstarter fördröjs.	Viss grad
Sanering av förorenad mark	Återrapportering via handlingsplanen för förorenade områden	Saneringsarbetet på Norrbyskär har avslutats under året. Provtagning har genomförts för några mindre objekt och ansökan om medel för ytterligare undersökningar har lämnats in för Sandviks såg, Holmsunds kembar och Patholmsviken.	Hög grad

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Projektmodellen för exploatering av kommunal mark har färdigställts under året och börjat tillämpas. Arbetet med att ta fram en utbyggnadsplan har påbörjats, men det är ett omfattande underlag som ska hanteras och flera verksamheter och bolag som berörs. För att utbyggnadsplanen ska ge önskad effekt är förankring av arbetssätt och slutsatser avgörande och en första version bedöms bli klar under 2026.

Avdelningen har tagit en samordningsroll i flera geografiska utvecklingsområden, bland annat Sävar, Holmsund och Universitetsstaden. Erfarenheten så här långt är att uppdragets innehåll behöver anpassas utifrån fall till fall och kan också behöva förändras över tid.

I utbyggnad av infrastruktur i nya exploateringsområden har massahantering och drivmedel stor påverkan på projektets klimatbelastning. I och med att utbyggnaden av Tomtebo strand har påbörjats prövas idéer om ändrade arbetssätt och krav på utförandet nu i realiteten och i stor skala.

Lärdomarna från både Tomtebo strand och Umeå Eco Industrial park påverkar direkt alla andra kommunala exploateringsprojekt, både i planering och genomförande.

I några större exploateringsprojekt som Olofsdal, Klockarbäcken och Obbola har infrastrukturen detaljprojekterats under året inför kommande utbyggnad. Den första markanvisningen för bostäder har gjorts på Olofsdal och ett stort område har anvisats till Kaunas Metal på Klockarbäcken. Ett par större försäljningar som var tänkta att genomföras 2025 har försenats, främst p g a konjunkturläget.

Näringsliv och platsutveckling

Näringsliv är Umeå kommuns operativa och strategiska organ för näringslivsutveckling och tillväxt. Näringslivsavdelningen arbetar nära näringslivet och dess organisationer, universiteten och andra aktörer i syfte att skapa bästa möjliga förutsättningar för Umeås tillväxt med det övergripande målet om fler arbetstillfällen och företag.

Grunduppdrag Näringsliv och platsutveckling	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Förutsättningar för arbetstillfällen	Netto arbetstillfällen.	Ökningen av antalet arbetstillfällen har varit något lägre 2025 (netto) efter ett antal starka år.	Viss grad
Branschbredd	Bibehållen branschbredd är grundläggande för långsiktigt hållbar tillväxt.	Branschbredd fortfarande en 1/3 fördelning mellan platstjänster, tillverkande och företagstjänster. Positiv ökning för myndigheter.	Hög grad

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Arbetet utvecklas väl. Under året har det varit fortsatt fokus på etableringsarbete med ett antal beslut som varit positiva. Det syns en övergång i övertagande inte minst inom myndighet/kriminalvård. Det har varit ett ökat inflöde av besökare till Umeå och något högre hotellbeläggning. Samverkan med universiteten kring Universitetsstaden, Inkubatorerna och kvarstanning har utvecklats positivt med ett antal aktiviteter som inletts.

Demokrati och juridik

Avdelningen har ett särskilt ansvar för kommunkansli, juridik och arkiv. Avdelningen samordnar ärendeberedning till kommunfullmäktige och kommunstyrelse med dess utskott. Vidare samordnar, stödjer och utvecklar avdelningen det kommunövergripande arbetet inom juridik och informationsförvaltning samt ansvarar för det centrala kommunarkivet.

Grunduppdrag Demokrati och juridik	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Kommunkansli	Motioner ett par gånger årligen	Sammanställning av motioner som är under beredning har redovisats till KF i april och oktober 2025. Motionshanteringen håller sig	Hög grad uppfyllt

Grunduppdrag Demokrati och juridik	Uppföljning	Resultat	Bedömning
		inom den stipulerade tiden (ett år), med ett undantag. Nästa redovisning görs i april 2026.	
Juridik och informations-förvaltning	Juridiskt stöd genom avstämningsmöten	Regelbundna planerade erfarenhetsutbyten mellan jurister vid primärkommunen och UKF. I övrigt till största del stöd efter behovsfrågan.	Hög grad uppfyllt
	Uppföljning av verksamhetsbaserad informationsarkitektur görs i olika steg. Först i testmiljö och därefter i produktionsmiljö.	Systemstödet TIGER finns på plats och kan tillämpas för att klassificera IT/användarsystem (systemregister). Arbeta pågår med den del som avser verksamhetsarkitektur (processregister).	I viss grad uppfyllt
Arkiv	Överföring av material till e-arkiv genom dialog med verksamheter om prioritering utifrån inskickat material och status på det.	Under 2025 har 5400 avloppsakter och 37000 HR-akter digitaliserats och överförts till E-arkivet. För verksamheten Bygglov har en mellanlagringslösning i e-arkivet etablerats.	Hög grad uppfyllt
	Programfunktion för att kommunens medborgare ska kunna söka och ta del av handlingar i e-arkivet på egen hand (API) är klar senast kvartal två.	En API för att hämta betyg, färdigställdes och lanserades i slutet av augusti.	Hög grad uppfyllt

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Arbetet med att skapa en kommunövergripande verksamhetsbaserad informationsarkitektur är klart i den del som avser systemregister. Det innebär att IT- och användarsystem kan klassificeras i systemstödet TIGER. För den del som avser verksamhetsarkitektur (processregister) återstår arbete. Systemstödet är överlämnat till förvaltningsobjektet Demokrati och insyn. Förvaltningsetablering är klar när det gäller systemregister.

Under 2025 färdigställdes och lanserades en programfunktion (API) som ger medborgare direkt och säker åtkomst till sina handlingar i e-arkivet. Genom API-lösningen kan medborgare logga in hemifrån via tjänsten minasidor.umea.se och själva hämta sina gymnasiebetyg. Lanseringen genomfördes i augusti och e-arkivet omfattar i nuläget cirka 73 000 gymnasiebetyg för personer födda mellan 1960 och 2004. Funktionen utgör ett viktigt steg mot ökad digital självservice och förbättrad tillgänglighet samt är ett konkret resultat av arbetet med att öppna upp e-arkivet för allmänheten.

Sedan mars 2025 har Stadsarkivet arbetat med att digitalisera handlingar från Miljö- och hälsoskydd samt HR i syfte att tillgängliggöra materialet i e-arkivet och effektivisera informationshanteringen.

Under året har cirka 5 400 avloppsakter och 37 000 HR-akter digitaliserats och överförs till e-arkivet. För verksamheten Bygglov har även en mellanlagringslösning i e-arkivet etablerats.

Kommunikation

Kommunikationsavdelningen är ett strategiskt och operativt kommunikationsstöd för stadsledningskontoret. Avdelningen skapar förutsättningar och skickliggöra andra förvaltningar och medarbetare med sikte på att utveckla kommunen som en kommunikativ organisation.

Kommunikationsavdelningen förvaltar och utvecklar kanaler, analoga som digitala, och utvärderar dem löpande för att skapa goda förutsättningar för effektiv kommunikation. Avdelningen jobbar i förvaltningsövergripande insatser för att utveckla bilden och upplevelsen av Umeå – som kommun, plats och arbetsgivare. Det handlar om stora evenemang och kommunövergripande insatser som skapar värde för vår kommun.

Kommunikationsavdelningen jobbar också med att kompetensutveckla och stärka medarbetare i kommunen. Det handlar om att skickliggöra fler i bland annat kommunikativt ledarskap, att möta medier, tala och uttrycka sig tydligt. Det ska hjälpa fler att bli trygga medarbetare, ledare och chefer. Kommunikativ förmåga är en superkraft.

I avdelningen ingår även stadshusreceptionen som ger god service till besökare och säkerställer säker inpassering i Stadshuset.

Grunduppdrag Kommunikation	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Utveckla och förvalta grundkanaler (webb, intranät & sociala medier)	Tillgänglighetsgranskningar/bedömningar årligen	Under perioden har kommunens plattformar förvaltats och utvecklats. Närvaro i sociala medier har setts över vilket resulterat i att kommunen lämnat X.	I hög grad uppfyllt
Skickliggöra medarbetare inom kommunikation	Minst 4 utbildningstillfällen vår/höst (8st/år). Följs upp via kompetensportal	Under perioden har det genomförts över femton utbildningstillfällen (presentationsteknik, retorik)	I hög grad uppfyllt

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Under perioden har avdelningen fortsatt arbeta för att bidra till bättre förutsättningar för effektiv kommunikation. Syftet är att skapa en kultur av samarbete, lärande och nyfikenhet som stärker hela kommunens kommunikationsarbete. En viktig del i det är att skickliggöra medarbetare inom kommunen i just kommunikation vilket gjorts genom regelbundna utbildningsinsatser. Det inkluderar presentationsteknik, medieträningar och Sitevision.

Under året har plattformar för kommunikation setts över vilket resulterat i ett antal vägval. Dessa är viktiga långsiktigt då de ska bidra till en mer sammanhållen bild av Umeå - som kommun, plats och arbetsgivare.

Säkerhet (inom avdelningen Samhällsskydd och beredskap)

Säkerhetsenheten ingår i avdelningen för samhällsskydd och beredskap har uppgiften att arbeta för att kommunen har erforderlig förmåga att hantera händelser i hela hotskalan. I det ingår att arbeta med fredstida krisberedskap samt planera för det civila försvaret under höjd beredskap och krig. Enheten samordnar kommunens arbete enligt säkerhetsskyddslagen, tillgodoser kommunens försäkringsbehov och stödjer kommunens verksamheter i det skadeförebyggande och trygghetshöjande arbetet. Säkerhetsenheten har även uppdraget att samordna kommunens verksamheter och externa aktörer för att motverka möjligheten för att bedriva organiserad brotthet och välfärdsbrott på lokal nivå.

Inom avdelningen för samhällsskydd och beredskap ingår även verksamheten Umeåregionens brandförsvar, som styrs av Umeåregionens brand- och räddningsnämnd.

Grunduppdrag Samhällsskydd och beredskap	Uppföljning	Resultat	Bedömning
Kommun- övergripande arbete med interna säkerhetsfrågor i kommunen	Utvecklat stöd för hot- och våld samt otillbörlig påverkan mot förtroendevalda finns framtaget.	Arbete pågår med att utveckla stödet. Det kommer att slutföras under 2026.	Hög grad uppfyllt
Övergripande ansvar för att säkerhetsskyddsl agen följs	Tillsyn av länsstyrelsen i Norrbotten. Reviderad säkerhetsskydds- analys är fastställd.	En reviderad säkerhetsskyddsanalys har fastställts. Verksamhetsspecifika säkerhetsskyddsanalyser är genomförda. Arbete pågår med att bland annat se över åtgärder utifrån analysen inför fastställande.	Hög grad uppfyllt
Kommunens krisberedskap och krisberedskap i enlighet med lagen om extraordinära händelser	Årlig uppföljning genomförs av länsstyrelsen i Västerbotten Stöd för efterlevnad av reglementes förändringar finns framtaget.	Reglementsändringar genomförda, både generella och specifika reglementen. Stöd för efterlevnad är framtaget till viss del men behöver fortsätta under 2026.	Viss grad uppfyllt
Kommun- övergripande arbete med civilt försvar	Årlig uppföljning genomförs av länsstyrelsen i Västerbotten Förmågehöjande investeringar genomförda	Investeringsmedlen fördelade till tekniska nämnden, flertalet förmågehöjande investeringar initierade.	Hög grad uppfyllt

Kommun- gemensam samordning internt och externt i trygghetsskapan de och brotts- förebyggande syfte	Kommungemensa m styrning för att motverka välfärdsbrott finns framtaget	Utifrån grunduppdraget pågår arbete enligt planering. Tilläggsuppdraget redovisas under ”Tilläggsuppdrag”.	Viss grad uppfyllt
Tillgodose kommunens behov av försäkringsskydd	Årlig uppföljning genomförs av återförsäkrare (SKF AB) Interna riktlinjer för egendoms- försäkring finns framtaget.	Årlig uppföljning genomförd av återförsäkrare (SKF AB). Interna riktlinjer för egendomsförsäkring är framtaget.	Hög grad uppfyllt
Informationssäk erhet	Årlig uppföljning via cybersäkerhets- kollen Plan för införandet av NIS2/cybersäkerh etslagen är framtaget	Övergripande plan för införande av NIS2/cybersäkerhetslagen har tagits fram, både för ledningsgrupper och medarbetare. Vidare pågår arbete med riktlinjer och stöd. För att säkerställa införandet och att det ska kunna fortlöpa enligt plan krävs att systemstödet för informationshantering finns på plats. Upphandling av systemstöd kommer att inledas under 2026.	Hög grad uppfyllt

Uppföljning av fokusområden och verksamhet 2025

Central krisledning har aktiverats vid två tillfällen under året.

Första tillfället var för att omhänderta konsekvenserna och samordna den interna hanteringen av den cyberattack som drabbat vår leverantör, Miljödata, den 25 augusti 2025. Till en början hanterades händelsen inom objektet men i takt med att händelseutvecklingen eskalerade aktiverades central krisledning på objektets begäran. Efter ett par veckor var det fastställt att Umeå kommun var förskonade från läckta personuppgifter och krisledningen avvecklades.

En uppgradering av kritisk IT-komponent behövde göras skyndsamt i december för att undvika potentiellt allvarliga problem i IT-miljön. Analys av värsta falls-scenariot visade att om uppgraderingen mot förmodan skulle drabbas av komplikationer kunde det få stor påverkan på Umeå kommun, Skellefteå kommun samt Vännäs kommun som befinner sig i vår miljö. För att möta detta proaktivt och vara förberedda på värsta falls-scenariot så aktiverades central krisledning. Uppgraderingen genomfördes helt utan komplikationer och central krisledning kunde därefter avvecklas. Båda händelserna har gett organisationen värdefull praktik och erfarenhet i skarp krishantering.

Arbetet med välfärdsbrott har fortgått under året, till stor del har det handlat om att utbilda och stötta verksamheterna i deras arbete. Säkerhetsenheten har under hösten inlett arbetet med att utveckla strukturer och styrning i arbetet mot välfärdsbrott.

För fokusområdet att ta fram ett grundläggande stöd för förvaltningarnas implementering av NIS2 har utbildningar av ledningsgrupper genomförts under året. Systemstödet med tillhörande metodbeskrivningar behöver säkerställas, detta arbete har inletts men har ej färdigställts.

Förslag till reviderad informationssäkerhetspolicy och informationssäkerhetsriktlinje har tagits fram, dessa beräknas kunna fastställas under 2026.

Arbetet med säkerhetsskydd har bland annat omfattat stöd till verksamheter i framtagande av deras säkerhetsskyddsanalyser och revidering av styrande dokument.

Inom civil beredskap har arbetet med omställning till att hela kommunorganisationen arbetar med beredskap fortskridit, pilotprojekt för systematisk kontinuitetshantering är genomfört och arbete med att utveckla krisledningsförmågan har pågått under hela året.

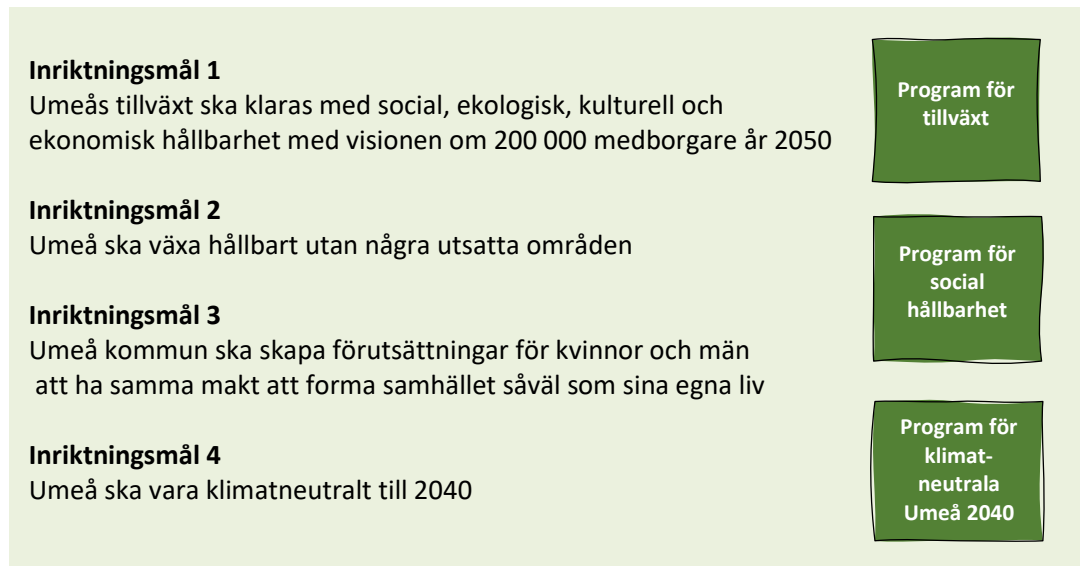
Övrig verksamhet under kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har enligt beslut i kommunfullmäktige ansvar för kommunens visselblåsarfunktion. Visselblåsarfunktionen har under stor del av året stått utan styrgrupp vilket medfört att inkomna ärenden ej hanterats.

Under våren 2025 beslutades om en oberoende granskning av visselblåsarfunktionen. Utifrån granskningen har kommunstyrelsen hösten 2025 beslutat om ett antal uppdrag för att återupprätta förtroende och ändamålsenlighet i kommunens visselblåsarfunktion och en tillfällig förstärkt styrgrupp har utsetts av kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Förslag till riktlinje för Umeå kommuns visselblåsarfunktion kommer att presenteras för kommunstyrelsen under våren 2026 och därefter ska varaktig organisation implementeras.

Kommunstyrelsens uppföljning inriktningsmål och program

I detta avsnitt redovisas planering och fokus under 2025 för kommunstyrelsens verksamheters arbete med fullmäktiges inriktningsmål och program¹.

Uppföljning av fokus för 2025

Tydliggöra ansvar och roller i programstyrningsstrukturen

Styrningen av inriktningsmål och program har utvecklats genom att knytas tydligt till kommunens ordinarie ledningsstruktur. Samtliga program leds nu av den högsta tjänstemannaledningen inom kommunkoncernen, vilket ger ökad tydlighet i ansvar och beslutskraft. Destinering av inriktningsmål och program sker nu på målnivå, vilket förbättrar kopplingen till nämndernas och bolagens styrning och uppföljning. För att stärka genomförandet har programmet för social hållbarhet fokuserats och smalnats av, vilket ger bättre förutsättningar för konkret resultatleverans i samverkan mellan förvaltningar och bolag.

Ökad takt i arbetet med inriktningsmål 4 – Umeå ska vara klimatneutralt till 2040

Arbetet med klimatomställning har fortsatt att utvecklas under året. Portföljstyrning har införts för att samordna projekt med hög klimatnytta och extern finansieringspotential. Klimatåtgärder ses alltmer som strategiska åtgärder. Arbetet med att integrera klimatmål i planerings- och styrprocesser har fördjupats, och nämndernas arbete med inriktningsmål och program är under utveckling för att stärka genomförandet.

¹ Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Fortsätta utveckla förmågan att genom extern finansiering och samverkan bidra till Umeås hållbara tillväxt

Umeå har varit framgångsrikt i att säkra extern finansiering till innovationsprojekt inom det regionala, nationella och internationella innovationssystemet. Även medel till implementering och investeringar har beviljats, exempelvis genom Klimatklivet. Genom EU:s Capital Hub och Investor Council har dialogen med finansiella aktörer stärkts. Arbetet med att utveckla samordningen inom kommunkoncernen är på väg framåt och bedöms som avgörande för att långsiktigt stärka kapaciteten för strategiska klimatåtgärder och hållbar tillväxt. Kommunstyrelsens roll i att samordna, paketera och följa upp projektinsatser utgör en viktig förutsättning.

Tilläggsuppdrag

I detta avsnitt redovisas ansats och/eller planering för de tilläggsuppdrag kommunfullmäktige har tilldelat kommunstyrelsen samt de uppdrag kommunstyrelsen har tilldelat förvaltningen.

Tilläggsuppdrag från fullmäktige	Uppföljning och resultat	Bedömning
2024:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att se över kommunövergripande målstyrning och planering som tillkom före införandet av kommunens nuvarande styrmodell och ta fram förslag för hur sådan styrning kan inordnas inom ram för kommunfullmäktiges styrning via inriktningsmål och program.	Modell för aktualitets- och relevansprövning av befintliga styrdokument är implementerad och bedöms vara ändamålsenlig. Genom att aktualitets- och relevansprövning genomförs systematiskt och återkommande (2 ggr/år) prövas äldre styrning allt eftersom. Vid sådan prövning undersöks möjlighet om äldre styrning ska fasas ut eller om den ska revideras så den kan kvarstå/infogas inom ram för inriktningsmål och program. Arbetet tar tid men genomförs med systematik och envishet.	Delvis genomfört
2023:1 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka omställningen av nämndernas verksamheter för att klara grunduppdraget i takt med att personalbristen ökar.	Arbete med fördjupad analys av framtida tillgång till och efterfrågan av kompetens är genomförd och hanterad i berörda nämnder. I de fall fördjupad samverkan mellan förvaltningar påtalats så arbetar berörda förvaltningar vidare med frågan. Förhoppningen om att den fördjupade analysen skulle leda till en tydligare långsiktig inriktning för omställning av nämndernas verksamhet har dock ej infriats. De nämnder som sen tidigare haft en sådan långsiktig inriktning har upprätthållit den och använt analysen av framtida kompetensbrist för att förstärka och fördjupa tidigare arbete. För att bredda ansatsen och ta med fler parametrar som är väsentliga för formulering av framtida inriktning för respektive nämnd är tilläggsuppdrag 2025:1 och den analys av demografiska förändringar som ingår en viktig komplettering.	Delvis genomfört
2023:2 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och nämnderna i uppdrag att öka samarbetet och ansvarstagandet över förvaltnings- och nämndgränser.	Arbetet sker på ett flertal olika sätt för att åstadkomma förflyttning i enl. med 2023:1. Ett exempel på sådant samarbete är arbetet med datadriven kommun där Stadsledningskontoret samarbetar med teknik- och fastighetsförvaltningen för att ge stöd till kommunens nämnder/förvaltningar.	Genomfört
2023:3 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett inrättande av ett klimatpolitiskt råd.	Uppdraget är genomfört och redovisat.	Genomfört
2022:11 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att	Reviderad policy och riktlinje beslutades av kommunfullmäktige i oktober. Implementering pågår.	Genomfört

genomföra en revidering av upphandlingspolicyn och tillhörande riktlinjer.		
2021: 8 Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.	Kompetenshöjande insatser inom området är genomförda. Arbete med lokal lägesbild är utvecklat för att fånga upp risker för välfärdsbrott. En grundstruktur är framtagen för att motverka möjliggörare. Stöd till myndighetsutövning inom stöd- och omsorg för att upptäcka välfärdsbrott har tagits fram tillsammans med nationell samverkansgrupp "CURA". Under hösten har Säkerhetsenheten inlett arbetet med att ta fram kommunövergripande strukturer och styrning för att motverka välfärds kriminalitet.	Delvis genomfört

Uppdrag från kommunstyrelsen	Uppföljning och resultat	Bedömning
KS Uppdrag 1 Kommunstyrelsen ger stadsdirektör i uppdrag att fortsätta arbetet med att hitta samordningsvinster inom stadsledningskontoret i syfte att omfördela resurser till strategisk fysisk planering, Lokal Operativ Samverkan (LOS) och upphandling.	Inventering och dialog om eventuella samordningsvinster ingår inom ramen för VP-arbetet.	Genomförd
KS Uppdrag 2 Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att göra en översyn av alla kommungemensamma avtal och avgifter som finansieras av KS/SLK.	Kartläggning av kommungemensamma avtal och avgifter är påbörjad. Förslag till principer och modell för bedömning av befintliga och tillkommande finansieringsåtaganden har ej upparbetats och förankrats.	Ej genomförd
KS Uppdrag 3 Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utveckla förutsättningar för kontroller inför och under anställning för att motverka välfärdsbrott.	Strukturer för riskmedveten rekrytering finns framtagna och utbildningar inom området är genomförda. Kartläggning av känsliga funktioner pågår. Det finns en tydlig utmaning i sekretess mellan verksamheter samt de lagliga möjligheterna i att genomföra bakgrundskontroller under anställning som också kommer att få fortsatt fokus under 2026.	Delvis genomfört
KS Uppdrag 4 Kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att upparbeta förslag till principer för	Arbete med att utarbeta förslag till principer har bl a initierats inom ram för pågående översyn av kommunens lokalförsörjningsdirektiv (uppdrag fr KF till TN).	Delvis genomförd

gränsdragning av nämndernas kompetens		
---------------------------------------	--	--

Personaluppföljning

Uppföljning av personalpolitiska mål görs i Kommunstyrelsens rapport till kommunstyrelsen 2025 enligt anvisning.

Ekonomiuppföljning

Uppföljning av ekonomi och budget redovisas i Kommunstyrelsens rapport till kommunstyrelsen 2025 enligt anvisning.

Kommunstyrelsen 2025

Riskinventering, riskvärdering och internkontrollplan

Samråd genomfördes vid KSnau:s sammanträde den 22 oktober 2024. Riskvärdering har skett i enlighet med nedanstående definitioner:

Riskinventering/riskanalys

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2
Kännbar	konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12–16	Minimera risk	Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan
4–11	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan
1–3	Acceptera risk	Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2024/00926

Datum och paragraf för beslutet:
2024-11-12

Dokumenttyp:
Plan

Giltighetstid:
jan- dec 2025

Dokumentansvarig:
SLK, Ekonomi och styrning

Del 1. Riskvärdering Kommunstyrelsen 2025

Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Rekommenderad riskhantering
Kompetensförsörjning	Risk att kompetensbrist för yrkesgrupper och/eller nyckelkompetenser leder till begränsningar i måluppfyllelse, annan verksamhetspåverkan och brister i arbetsmiljö.	R1	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
Säkerhet och krisberedskap	Risk för att förtroendevalda och tjänstemän utsätts för hot och påtryckningar som leder till otillbörlig påverkan på verksamhet eller beslutsprocess.	R2	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk
Säkerhet och krisberedskap	Risk för att kommunala medel finansierar organiserad brottslighet.	R3	Sannolik	Allvarlig	16	Minimera risk
Säkerhet och krisberedskap	Risk för bristande efterlevnad av cybersäkerhetslagen	R4	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk
God ekonomisk hushållning	Risk för att kostnadsutveckling överstiger tillgängliga medel.	R5	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
God ekonomisk hushållning	Risk för att kommunens investeringsplan inte genomförs	R6	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Risk för bristande efterlevnad av fastställda representationsregler.	R7	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Risk för bristande kunskap om och/eller efterlevnad av fastställda regler för förtjänstgåvor och kommunala uppvaktningar.	R8	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Låg insyn i extern beredning (beredning som utförs av annan myndighet/samhällsaktör) kan innebära negativa konsekvenser för Umeå kommuns utvecklingskapacitet.	R9	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk

Kontroll av efterlevnad av regler, policys och beslut	Risk för att information inte kategoriseras och bevaras på korrekt sätt, att hanteringen av allmänna handlingar fördröjs och att arkivlagen inte efterlevs.	R10	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
Kontroll av efterlevnad av regler, policyer och beslut	Otydlig roll- och ansvarsfördelning får negativ inverkan på kommunens förmåga att genomföra upphandling (inkl. direktupphandling) och följa upp ingångna avtal. Bristande förmåga kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift.	R11	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk
Kontroll av system och rutiner	Risk för att brister i kunskap och rutiner kan leda till att felaktiga löner betalas ut.	R12	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk
Kontroll av system och rutiner	Risk för brister i attesthantering (inköp, löner och bokföringsordrar) kan leda till bristande regelefterlevnad och felaktig redovisning.	R13	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk

Del 2. Uppföljning internkontrollplan Kommunstyrelsen 2025

Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapport-eras	Uppföljning T3 jan-dec 2025
R1	Reducera risk	Verkställa och vid behov komplettera KS kompetensförsörjningsplan med relevant aktivitetsplanering	Kontroll av att KS kompetensförsörjningsplan är uppdaterad och att aktiviteter genomförs enligt plan	HR-chef SLK	T2, T3	KS kompetensförsörjningsplan är uppföljd. 2026 är den en del av kommunstyrelsens verksamhetsplan.
R2	Minimera risk	Säkerställa tydlig ansvarsfördelning och metoder för hur otillbörlig påverkan genom hot, påtryckningar eller påverkanskampanjer ska motverkas och hanteras samt att stärka kompetensen inom området.	Kontroll av att styrande dokument och rutiner inom området är uppdaterade och att kompetenshöjande åtgärder är genomförda.	Beredskap sdirektör	T3	Ansvarsfördelning för hantering av frågeställningar avseende otillbörlig påverkan är tydliggjord. Arbete med att utveckla rutiner pågår.
R3	Minimera risk	Säkerställa tydlig kommungemensam inriktning kring ansvarsfördelning och arbetssätt/metoder för hur välfärdsbrott ska motverkas. Utveckla samverkan med andra aktörer.	Kontroll av att kommungemensamma styrande dokument inom området är fastställda samt att strukturer för samverkan finns upprättade.	Beredskap sdirektör	T2, T3	Arbete pågår med kommungemensamma styrande dokument. Strukturer för samverkan finns upprättade och kommunen ingår i flera samverkansforum. Forumen skapar förutsättningar för en gemensam lägesbild av samhällsutvecklingen men även för hur välfärdsbrott ska hanteras.
R4	Minimera risk	Säkerställa att det finns ett kommungemensamt stöd för att efterleva lagkrav.	Kontroll av att utbildningar i systematiskt informationssäkerhetsarbete för ledningsgrupper är genomförda och att implementering av ett systemstöd för informationssäkerhet är påbörjad.	Beredskap sdirektör	T2, T3	Utbildningar i systematiskt informationssäkerhetsarbete för ledningsgrupper har genomförts. Arbete med att skapa förutsättningar för införande av systemstöd har inletts.

Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapport eras	Uppföljning T3 jan-dec 2025
R5	Reducera risk	Månatlig uppföljning av ekonomiskt utfall i KS (ej juli). Vid avvikelse tillämpas rutin för avvikelse i nämnd.	Kontroll och rapport av ekonomiskt utfall i kommunens nämnder tillställs kommunstyrelsen månatligen (ej juli). Kontroll av att rutin för avvikelse nyttjats vid befarat underskott i nämnd.	Ekonomi-direktör	T1, T2, T3	Månatlig uppföljning av ekonomiskt utfall har lämnats till KS (ej juli). Under året har två nämnder (IFN och FN) kallats till KSnau för att redogöra för den planering och de åtgärder som nämnderna avser vidta maa av bedömda avvikelser.
R6	Reducera risk	Fortsätta pågående arbete med att öka kunskap om lägesbild, orsaker och åtgärder som vidtas för att realisera antagen investeringsbudget.	Kontroll av att KSnau/KS under 2025 fortlöpande får information om status i realisering av investeringsplan samt redovisning av de åtgärder som vidtas för att hantera eventuella avvikelser.	Ekonomi-direktör	T2	Information om utfall och årsprognos ges tertialvis inom ramen för ordinarie uppföljning. Prognosen vid T2 visade på en hög grad av genomförande (80%).
R7	Reducera risk	Säkerställa att chefer och granskare inom stadsledningskontoret efterlever gällande regelverk.	Grundkontroll av bilaga och kontering genom att rapport tas ut. Stickprov genomförs för att verifiera att gällande regelverk efterlevs.	Ekonomi-direktör	T2, T3	Rutin för kontroll av regelverket för representation tillämpas. Stickprovskontroller har genomförts för att kontrollera efterlevnad.
R8	Reducera risk	Säkerställa att chefer och granskare inom stadsledningskontoret efterlever gällande regelverk.	Grundkontroll av bilaga och kontering genom att rapport tas ut. Stickprov genomförs för att verifiera att gällande regelverk efterlevs.	Ekonomi-direktör	T2, T3	Rutin för kontroll av regelverk förtjänstgåvor och kommunala uppvaktningar tillämpas. Stickprovskontroller har genomförts för att kontrollera efterlevnad.
R9	Reducera risk	Verka för ökad insyn/kännedom/kunskap om vilka externa beredningar som kommer att initieras, vilka som pågår och status i dessa beredningar.	Kontroll av att Umeå kommun har insyn i och kunskap om pågående externa beredningar som påverkar kommunen och att kommunen ges möjlighet att hantera dessa på korrekt sätt.	Stads-direktör	T1, T2, T3	Förslag till modell för förbättrad bevakning har upparbetats och förankrats internt.
R10	Reducera risk	Arkivtillsyn av förvaltningar enligt tillsynsplan. Återkoppla ev. brister till förvaltningar. Bidra i förvaltningarnas arbete med dokumenthanteringsplaner enligt årsplan. Tydliggöra ansvarsfördelning i arkivreglemente och rutiner.	Prioritera löpande arkivtillsyn av förvaltningars handlingar. Fortsatt verka för framtagande av dokumenthanteringsplaner och tydliggöra ansvarsfördelning mellan förvaltning och stadsarkiv.	Avdelning schef DoJ	T3	Det finns ingen fastställd tillsynsplan. Den kommer att tas fram under 2026. Arkivets tillsyn har under året i huvudsak fokuserat på granskning av myndigheters närarkiv. Tillsynen har omfattat både lokalernas omformning

Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapport eras	Uppföljning T3 jan-dec 2025
						och den praktiska hanteringen av allmänna handlingar i anslutning till dessa. Granskning har särskilt berört frågor om behörighet, informationssäkerhet, skydd mot skador samt ordning och förvaring. Några skriftliga tillsynsrapporter har inte upprättats. Istället har rådgivning på plats och uppföljande återbesök utgjort huvudsakliga tillsynsformer. Arbetet med att bistå i förvaltningarnas dokumenthanteringsplan har i huvudsak löpt på enligt plan. Arbetet med att ta fram ett nytt arkivreglemente har påbörjats. Förslaget ska remitteras till nämnderna.
R11	Reducera risk	Styrande dokument inom upphandlingsområdet revideras för att säkerställa att roll- och ansvarsfördelning är tydliggjord. Plan för implementering upprättad och implementering påbörjad.	Kontroll av att styrande dokument inom upphandlingsområdet är reviderade och att roll- och ansvarsfördelning är tydliggjord. Kontroll av att plan för implementering upprättad och implementering påbörjad	Ekonomi-direktör	T1, T2, T3	Ny policy och riktlinje för upphandling samt revidering av reglemente för styrelse och nämnder har beslutats av KF i oktober. Implementering av policy/riktlinje sker i enlighet med av kommunstyrelsen fastställd plan.
R12	Minimera risk	Verka för att utbildningsnivån höjs och rutiner blir kända och tydliga för medarbetare och chefer, för att reducera risken för felaktiga löneutbetalningar.	Kontroll av; - antal löneskulder tertialvis och - andel extrautbetalningar i procent/år.	HR-direktör	T1, T2, T3	Antal löneskulder 2025 = 1801 st (ackumulerat) Fortsatt arbete med att förtydliga information och förenkla rutiner och

Nr.	Inriktning för riskhantering från nämnd	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapport eras	Uppföljning T3 jan-dec 2025
						mallar. Att antalet löneskulder ökar i jämförelse med förra året är väntat. Umeå kommun har tidigare inte hanterat processen helt korrekt vilket gör att fler löneavvikelse bedöms som löneskulder idag än tidigare. Kunskapsnivån har höjts i flera led och på sikt förväntas antalet sjunka igen.
R13	Reducera risk	Säkerställa att kontrollmetoder/rutiner för attesthantering är implementerade inom stadsledningskontoret.	Kontroll av attester (inköp, lön och bokföringsordrar) genomförs genom stickprov.	Ekonomi-direktör	T1, T2, T3	Attest av manuella bokföringsorder kontrolleras månatligen. Rutin för kontroll av attest för lön tillämpas. Stickprovskontroller har genomförts för att kontrollera efterlevnad.

Uppföljning inriktningsmål och program 2025

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Rapport

Diarienummer:
KS-2025/00492

Datum, paragraf för beslut:
2026-02-03 §

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret,
Ekonomi och styrning

Bedömning inriktningsmål

Överblick

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Inriktningsmål 2	
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden	
Inriktningsmål 3	
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv	
Inriktningsmål 4	
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen.

Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket mer

Program tillväxt

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Fokusområden	
1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer	
2. Universiteten som tillväxtmotorer kvinnor	
3. Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket mer

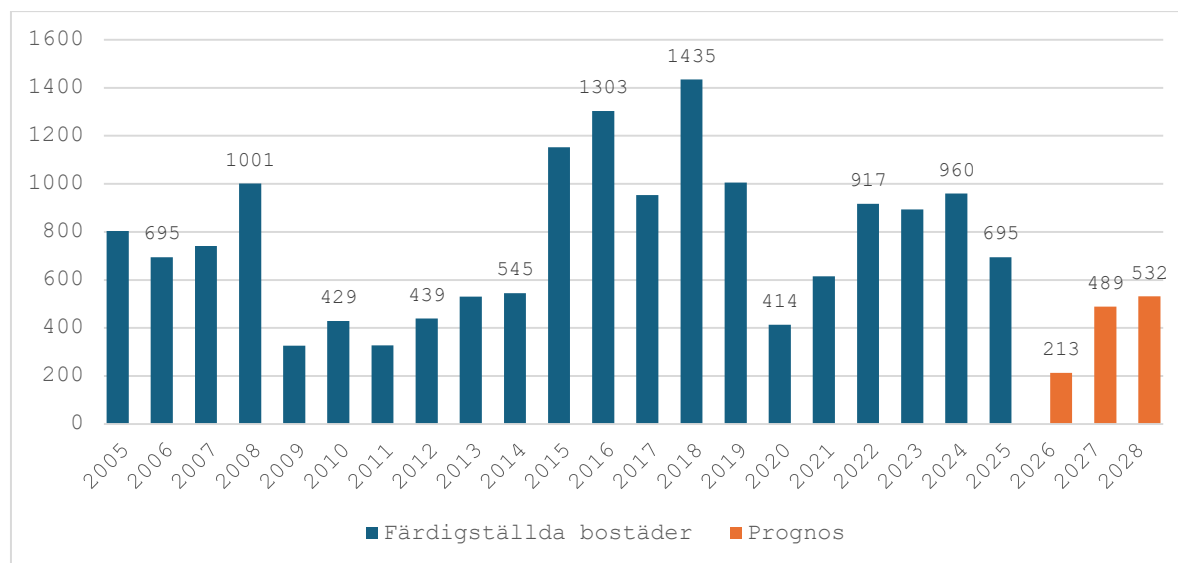
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå uppvisar fortsatt stark befolkningstillväxt och goda boende- och livsmiljöer i jämförelse med andra kommuner. Samtidigt som planeringskapaciteten har stärkts och den kommunkoncernövergripande samplaneringen utvecklats, ligger bostadsbyggandet fortsatt på en låg nivå inom samtliga bostadstyper, i linje med den nationella trenden. Den demografiska utvecklingen under senare år, med avtagande befolkningstillväxt och lågt barnafödande, tydliggör vikten av att planera för barnfamiljer, både ur ett bostadsförsörjningsperspektiv och som en förutsättning för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Sammantaget bedöms tidigare insatserna inte vara tillräckliga för att bemöta behovet av rätt bostadstyper och tillräcklig byggnivå i relation till tillväxtmålet och demografisk utveckling.

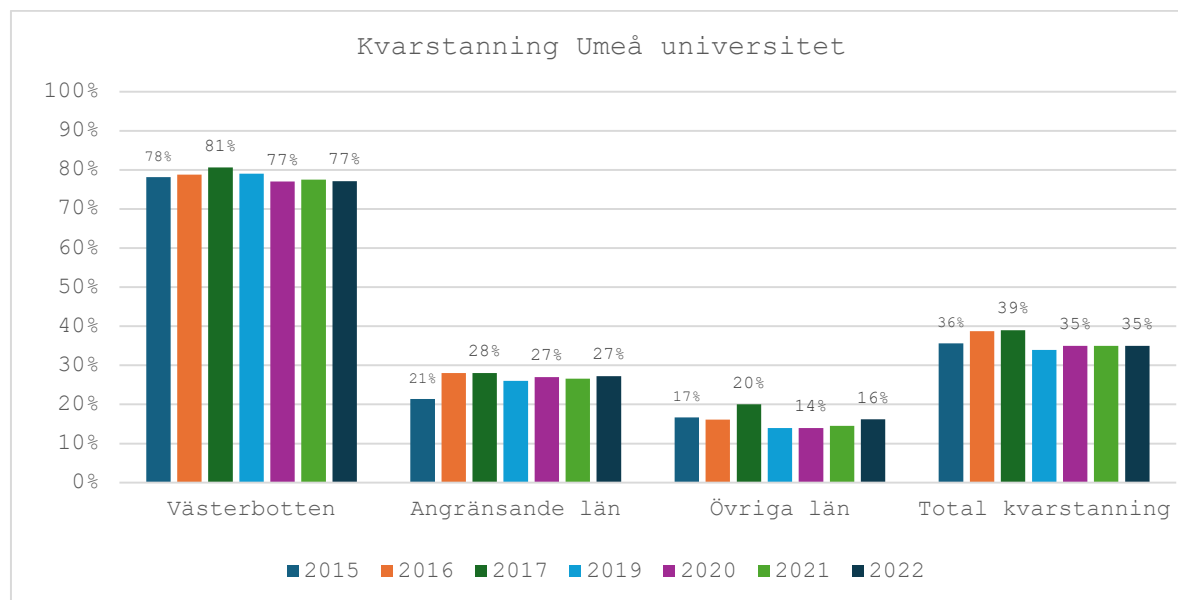
Uppföljning inriktningsmål och program 2025

2026-01-15

Universiteten som tillväxtmotorer

Umeå universitet är fortsatt ett av landets mest attraktiva lärosäten och hade höstterminen 2025 flest antagna studenter i Sverige. För att fullt ut stärka universitetets roll som tillväxtmotor behöver dock kvarstanningen efter examen öka, där tydligare kopplingar mellan utbildning och framtidens arbetsmarknad är en avgörande faktor.

Utvecklingen av Universitetsstaden mot en mer levande, integrerad och attraktiv stadsdel har påbörjats och är en viktig del i arbetet med att behålla och attrahera kompetens. Universitetet fungerar därigenom som en central tillväxtmotor genom att attrahera kompetens, stärka matchningen mot arbetsmarknaden och bidra till innovation.

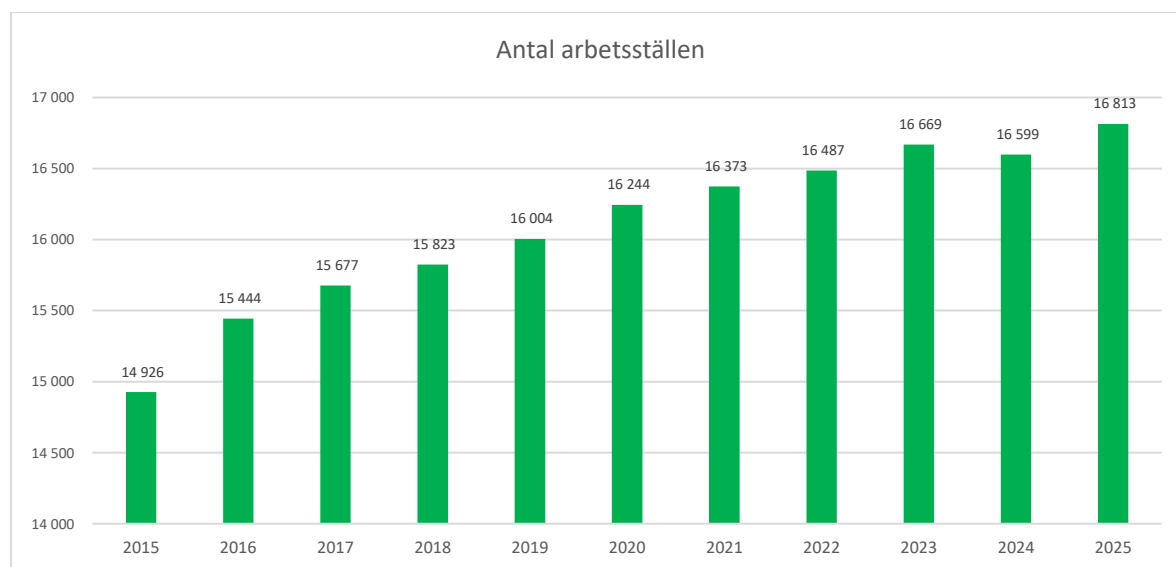
Trots hög attraktivitet i studentrekryteringen bedöms kvarstanningen efter examen och koppling till arbetsmarknad ännu inte vara tillräckligt stark för att fullt ut realisera universitetens potential som tillväxtmotor.

Etableringar och företagens tillväxt

Umeås näringsliv visar fortsatt styrka genom ett växande antal företag och en långsiktigt positiv demografisk utveckling i arbetsför ålder. Samtidigt har antalet anställda minskat något under 2025, vilket speglar en period av omställning snarare än försvagning.

Minskningen sker parallellt med nyetableringar och företagsförflyttningar och kan delvis kopplas till effektiviseringar, förändrade kompetensbehov och konjunkturella anpassningar. På kort sikt ryms mycket av utvecklingen inom stadens befintliga strukturer, men bristen på mark för industri- och handelsetableringar riskerar på sikt att begränsa Umeås tillväxtkapacitet. I ett längre perspektiv är utvecklingen av strategisk infrastruktur en grundförutsättning för tillväxt.

Trots ett växande antal företag bedöms tillgången till mark, strategisk infrastruktur och samordningen i etableringsarbetet ännu inte vara tillräckliga för att säkra långsiktig tillväxtkapacitet.

Utblick

Arbetet är nu i gång inom ordinarie processer för såväl utvecklingen av ett karriärcenter som den fortsatta utvecklingen av Universitetsstaden. Båda i linje med målet att stärka kopplingen mellan utbildning, arbetsmarknad och platsutveckling.

Programarbetet har konkretiserat behovet av ett koncernövergripande arbetssätt, med gemensam riktning, tydligare prioriteringar och fördjupad samverkan. Detta arbete har påbörjats och tar särskilt sikte på frågor om kvarstanning efter examen samt bostäder för barnfamiljer som strategiska förutsättningar för Umeås långsiktiga tillväxt.

Parallellt utvecklas samverkan inom tillväxtavdelningarna för att arbeta mer samlat och strategiskt med etableringar. Sammantaget innebär detta att flera av de identifierade utvecklingsområdena redan är under genomförande, där fortsatt samordning, uthållighet och gemensam prioritering är avgörande för att nå de övergripande tillväxtmålen.

Läs mer om program tillväxt på www.umea.se/programtillvaxt

Program social hållbarhet

Sammanfattning

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Sverige och Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas högt vad gäller social hållbarhet i EU-kommissionens EU Social Progress Index. Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser till splittring och ökade klyftor. Det förebyggande arbetet av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör därmed ett problem. Planeringen för socioekonomiskt blandade områden är dock en prioriterad fråga och arbetet med att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer fortgår.

Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg otrygghet och relativt hög tillit till myndigheter. Det finns heller inga stadsdelar i Umeå som klassats som utsatta av polisen. Utmaningar kvarstår dock. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden gällande våld i nära relationer ligger på en fortsatt hög nivå, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser.

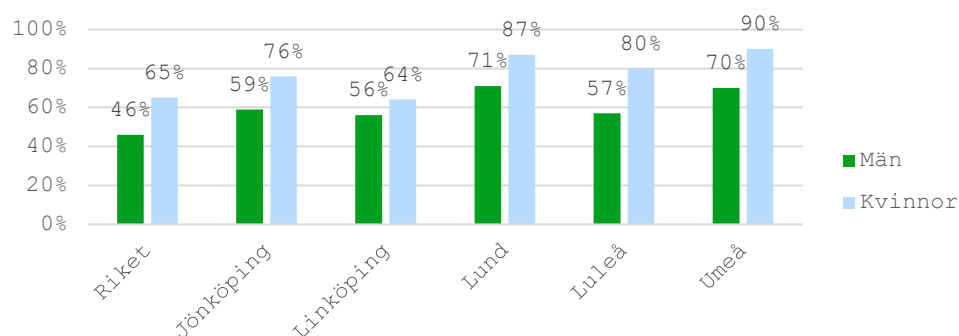
Vad gäller ungas livsvillkor är det en fortsatt hög nivå av avhopp från gymnasiet. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer är ofta stressade och har problem med psykosomatiska symptom. Barnfamiljer har även generellt sett fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

Uppföljning inriktningsmål och program 2025

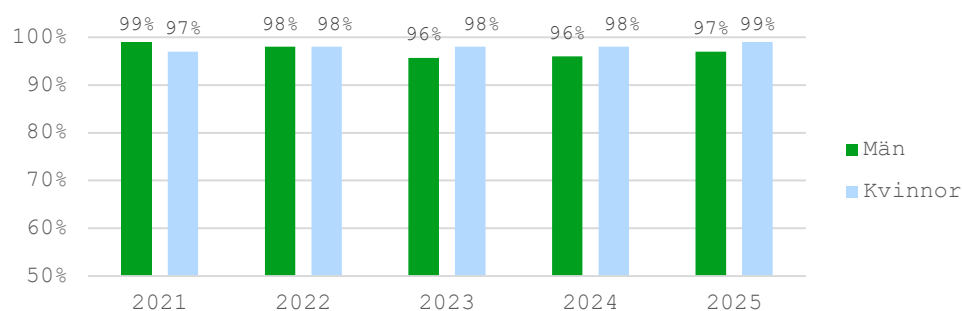
2026-01-15

Kommunens arbetskraftsdeltagande har minskat något och det finns grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Flera verksamheter inom Umeå Kommun arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Mycket pekar också på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Fortsatt arbete behövs dock för att bibehålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Det är av stor vikt att fortsätta utökat samarbetet mellan kommunen och andra samhällsaktörer.

Sociala relationer och tillit - index 2024¹

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2025²

¹ Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

² Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Fokusområden program för social hållbarhet

Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

- *Umeå växer tryggt och säkert:* Tydliga tecken på att rekrytering av barn och unga pågår. Fördjupad samverkan behövs i det sekundär- och tertiärpreventiva arbetet.
- *Ett Umeå fritt från våld:* Våldsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, med särskilt fokus på våld i nära relationer och unga i riskmiljöer, där stärkt samordning bedöms som avgörande för framgång.
- *Motverka segregation och framväxten av utsatta områden:* Fortsatt problem med misstro mot myndigheter och utanförskap. Behov av bättre underlag och samverkan i arbetet mot segregation.

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

- *Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering:* Arbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att flytta fram positioner.
- *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling:* Arbeta med att medvetandegöra förutsättningar för kvinnor och män samt dess konsekvenser är ständigt pågående.
- *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra:* Yrkesverksamma som arbetar med våldsutsatta upplever ett stort behov.

Barns uppväxtvillkor

- *Barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas:* Arbeta pågår med dialog och demokratiutveckling. Det finns behov att fortsätta arbeta med att stärka ungas inflytande och delaktighet i skolan.
- *Motverka barnfattigdom:* Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket. Barnfattigdom kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt i utsatta socioekonomiska grupper.
- *Förebyggande folkhälsoarbete:* Umeå ligger väl till nationellt, men ungas hälsa, rörelse, stress och våldsutsatthet kräver fortsatt fokus för stärkt folkhälsa

Boende och bebyggelsemiljö

- *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten:* Planering har fortsatt för blandade miljöer och hållbara flöden utifrån stadsbyggnadsprinciper som främjar social hållbarhet i hela kommunen.
- *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer:* Arbete med mötesplatser och lokal service som främjar social sammanhållning och motverkar barriärer i både stadsdelar och landsbygd har fortsatt.
- *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet:* Andelen barnfamiljer och unga som lägger en stor del av inkomsten på boendekostnader har ökat senaste åren.

Arbete och försörjning

- *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden:* För att stärka ekonomisk jämlikhet krävs fortsatt fokus på utrikesföddas etablering, ungas skolgång och förebyggande insatser mot studieavbrott.
- *Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden:* Fortsatta insatser krävs för att förbättra situationen för de som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- *Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas:* Arbete pågår med syfte att skapa arbetsplatser som är lika och tillgängliga för alla.
- *Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet:* Det finns behov av ökade insatser kopplat till skuggsamhället och den arbetskraftskriminalitet som finns.

Läs mer om program social hållbarhet på www.umea.se/programsocialhallbarhet

Program klimatneutrala Umeå

Sammanfattning

Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

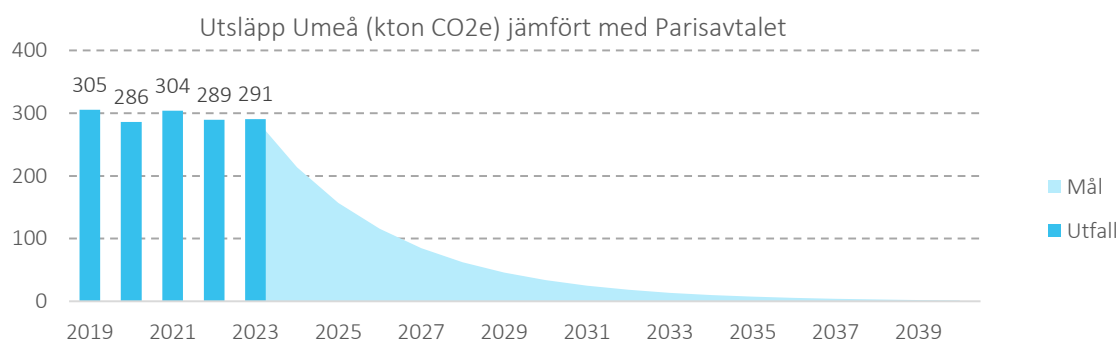
Under perioden januari–december 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras

på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering samt att realisera projekt som kan accelerera omställningen av samhällssystemen.

Eftersom omställningen av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokala mobiliseringar inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ såsom EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp

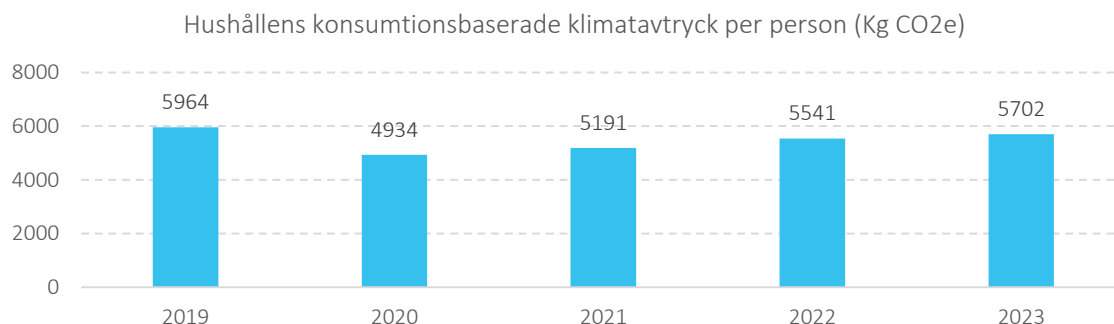
Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO₂e, vilket innebär en ökning från föregående år men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläppskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i utsläppsminskningen. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling inom fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

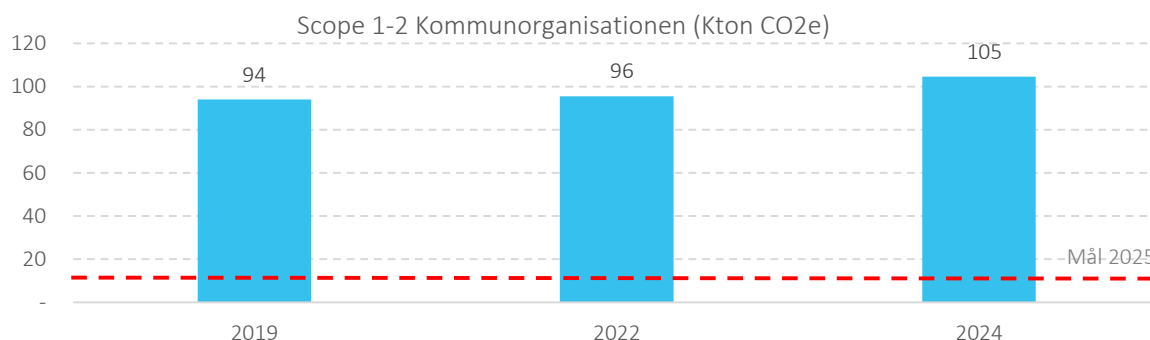
Konsumtionsbaserade utsläpp

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan, samt att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO₂e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärr-värmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter, där minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas

Fokusområden

Transporter

Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställningen till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom exempelvis infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.

Bygg och anläggning

Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användningen av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser

Energi, el och fjärrvärme

Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet samt minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.

Cirkulär ekonomi

Mängden avfall minskar och sysselsättningen i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.

Övergripande insatser

För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärsektoriella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Läs mer om program klimatneutrala Umeå på www.umea.se/programklimatneutral

Umeå kommun**Protokollsutdrag**Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 52

Diariennr: KS-2025/00492

**Uppföljning kommunstyrelsens verksamheter
januari–december 2025****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens beslutar

att godkänna uppföljningen för 2025

att godkänna uppföljning av internkontrollplanen för 2025

att den interna kontrollen är ändamålsenlig och tillräcklig.

Ärendebeskrivning

Alla nämnder, inklusive kommunstyrelsen, ska göra en uppföljning tertialvis. Uppföljningen består dels av en fördjupad uppföljning av verksamhetsplan, dels en sammanfattad rapport som är den formella uppföljning som ligger till grund för styrelsens uppsiktsplikt. Då kommunstyrelsen har det samordnande ansvaret för inriktningsmål och program ingår även den uppföljningen i kommunstyrelsens rapportering.

Uppföljning och rapportering kring kommunstyrelsens tillväxtanslag redovisas separat.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Kommunstyrelsens rapport till kommunstyrelsen 2025

Bilaga 2. Fördjupad uppföljning av verksamhetsplan 2025

Bilaga 3. Uppföljning internkontrollplan 2025

Bilaga 4. Uppföljning inriktningsmål och program

Beredningsansvariga

Urban Blomdal, Malin Degerman, Dan Gideonsson, Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

-

Tjänsteskrivelse

2026-01-26

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01087

Nämndernas rapportering till kommunstyrelsen 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa anvisning för nämnders rapportering till kommunstyrelsen 2026.

att ge ekonomidirektör mandat att vid behov genomföra redaktionella ändringar i anvisningen och distribuera reviderad anvisning till kommunens nämnder.

Ärendebeskrivning

För att ge kommunfullmäktige insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker rapportering från kommunstyrelse, nämnder och bolag till kommunfullmäktige via förenklad rapport för perioden januari-april, delårsrapport för perioden januari-augusti samt årsredovisning för hela föregående verksamhetsår.

Den anvisning som enligt förslag nu överlämnas till nämnderna behandlar tidplan, innehåll och utformning av respektive nämnds rapporter till kommunstyrelsen för verksamhetsåret 2026. De rapporter som nämnderna avger utifrån denna anvisning sammanställs och ligger till grund för den förenklade rapport som kommunstyrelsen överlämnar till kommunfullmäktige för perioden januari-april 2026, den delårsrapport som kommunstyrelsen upprättar och överlämnar till kommunfullmäktige för perioden januari-augusti 2026 samt den årsredovisning som kommunstyrelsen upprättar över perioden januari-december 2026.

Kommunstyrelsen ska även kontinuerligt följa upp nämndernas arbete med intern styrning och kontroll. Nämnderna ska därför tertialvis rapportera status i arbetet med intern styrning och kontroll. Den anvisning som nu upprättats innefattar även beskrivning av hur denna rapportering ska ske.

Som en del i att förstärka kommunstyrelsens uppsiktsplikt pågår ett arbete med att utveckla kommungemensam uppföljning av risker och avvikelser

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/01101

Styrdokument/styrsignaler inom uppsiktsområdet kan påverka den information som behövs från nämnderna. Kompletteringar av anvisningen inom detta område kan därför komma att genomföras under året, förslag till sådan komplettering tillställs KSnau.

Beslutsunderlag

Anvisning för nämnders rapportering till kommunstyrelsen under 2026

Bilaga 1. Regler och anvisning för ombudgetering av investeringar bokslut 2026

Bilaga 2. Mall ombudgetering investeringar

Beredningsansvariga

Lina Renfors

Malin Blom

Urban Blomdahl

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Lina Renfors
Koordinator

Nämnders rapportering till kommunstyrelsen

Bakgrund	2
Syfte.....	2
Avgränsning.....	3
Tidplan för rapportering.....	3
Anvisning för rapportering	4
Uppföljning av intern kontroll	7
Kontakt	7
Mallar för nämnders rapporter	8

Bakgrund

Kommunen upprättar årligen en förenklad rapport, en delårsrapport och en årsredovisning för hela kommunkoncernen. Innehållet styrs av kommunallagen (KL), lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och riktlinjer som utfärdas av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

- *Förenklade rapporten* avser perioden januari till april 2026. Den innehåller information om nämndernas personalförhållanden samt ekonomiskt resultat, ställning och prognos för kommunens nämnder och bolag. Den förenklade rapporten är *inte* ett delårsbokslut och innehåller *inte* ett konsoliderat bokslut.
- *Delårsrapporten* avser perioden januari till augusti 2026. Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en delårsrapport som kommunfullmäktige därefter fastställer inom två månader.
- *Årsredovisningen* avser helåret 2026. Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen upprätta en årsredovisning som ska överlämnas till kommunfullmäktige senast 15 april året efter det verksamhetsår som avses.

Samtliga rapporter ovan baseras på uppgifter från kommunens nämnder och bolag. Innehåll i nämndernas rapportering till KS framgår i anvisning och mallar i det här dokumentet.

Mallarna skiljer sig åt eftersom rapporteringskraven är olika för respektive tidsperiod.

Syfte

Anvisningen ska möjliggöra sammanställning och bedömning av följande uppgifter:

- ekonomi- och personalförhållanden
- uppföljning av grunduppdrag*
- uppföljning av tilläggsuppdrag*
- uppföljning av inriktningsmål och program*
- omfattning och förändringar kring privata utförare och avtalssamverkan**
- status i arbetet med nämndernas interna kontroll

* inte i nämndens rapport till KS januari–april

** inte i nämndens rapport till KS januari-april och januari-augusti

Uppgifterna utgör underlag för kommunstyrelsens uppsiktsplikt och för kommunstyrelsens uppföljningsrapporter till kommunfullmäktige under 2026.

Avgränsning

Anvisningen gäller för kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder. Anvisning till kommunens bolag hanteras separat.

Tidplan för rapportering

Datum för rapport jan–apr 2026	Datum för rapport jan–aug 2026	Datum för rapport jan–dec 2026	Aktivitet	Ansvar
10 februari	10 februari	10 februari	Tidplan och anvisningar fastställs och expedieras till kommunens nämnder	KSNAU
4 maj	4 september	5 januari 2027	Personalunderlag klara i systemen	SLK personal
8 maj	7 september	11 januari 2027	Ekonomiunderlag klara i systemen	SLK ekonomi
13 maj	14 september	13 januari 2027	Avstämningar balanskonton och bokslutsbilagor >3 mnkr kontrollerade och levererade till SLK ekonomi	ekonomichef/ nämndcontroller
12 maj	14 september	5 februari 2027	Förvaltningens förslag till rapport från nämnden ska vara klar och inskickat till SLK budget enligt anvisning	respektive förvaltning
20 maj	28 september	21 januari 2027	Avstämningar balanskonton och bokslutsbilagor <3 mnkr kontrollerade och levererade till SLK ekonomi	ekonomichef/ nämnd-controller
20 maj	25 september	23 februari 2027	Nämndens fastställda rapport till KS (direktjusterad vid möte vid behov) ska vara inskickad till KS diarium och SLK ekonomi enligt anvisning	respektive nämnd
–	30 september	18 mars 2027	Delårsrapport/årsredovisning klar för granskning av revisionen	SLK ekonomi
21 maj	15 oktober	8 april 2027	Förenklad rapport/delårsrapport/årsredovisning inlagd i Public 360	SLK ekonomi
26 maj	19 oktober	13 april 2027	KSNAU hanterar förenklad rapport/delårsrapport/årsredovisning	KSNAU
26 maj	19 oktober	13 april 2027	KS hanterar förenklad rapport/delårsrapport/årsredovisning	KS

Nämnders rapportering till kommunstyrelsen 2026

2026-01-21

–	XX oktober	XX april 2027	Revisionen lämnar bedömning/revisionsberättelse	Revisionen
15 juni	26 oktober	26 april 2027	KF beslutar om förenklad rapport/delårsrapport/ årsredovisning	KF
17 juni	12 november	XX april 2027	Information till CSG	Stadsdirektör

Anvisning för rapportering

Använd klarspråk

- Använd klarspråk och tillämpa kommunens skrivregler: [Skrivregler, språkvård](#).
- Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.

Namnge rapport

Namnge rapporterna så här:

- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till april
- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till augusti
- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till december.

Skicka in rapport

Skicka in rapport i Word-format enligt tidplan

- till SLK ekonomi och styrning, ksrapportering@umea.se
- till KS diarium; ksdiarium@umea.se.

Rapportens delar

Nämndens rapport till KS för perioden januari–april består av två delar: personaluppföljning och ekonomiuppföljning.

Nämndens rapport till KS för perioden januari–augusti och januari–december består av tre delar: verksamhetsuppföljning, personaluppföljning och ekonomiuppföljning.

I avsnitt och mallar som följer framgår krav på innehåll och hur de ska utformas.

1. Verksamhetsuppföljning (inte i nämndens rapport till KS januari–april)

- Låt verksamhetsrapporten rymmas på *max fyra sidor* för stora nämnder och *max två sidor* för små nämnder, inklusive medföljande tabeller och grafer/diagram.
- Om grafer/diagram nyttjas, bifoga grunddata till respektive graf till rapporten i Excel-format.

Verksamhetsrapporten ska innehålla:

- nämndens bedömning av i vilken omfattning grunduppdraget har uppfyllts
- beskrivning av verksamhet och väsentliga händelser under perioden
- produktionsstatistik/nyckeltal
- rapport av nämndens genomförda aktiviteter/åtgärder relaterade till destinerade inriktningsmål och program samt vilka effekter/resultat det har medfört
- rapport av status för arbetet med eventuella tilläggsuppdrag som nämnden har tilldelats av kommunfullmäktige
- vid nämndens rapport till KS januari-augusti ska nämnden ge en prognos för grunduppdragets uppfyllande vid årets slut samt prognos för arbetet med eventuella tilläggsuppdrag.

Sammanställd uppföljning av inriktningsmål och program som innefattar hela kommunen s.k. programrapport, sammanställs av kommunstyrelsen. Sammanställd uppföljning delges nämnder och bolag och bifogas till kommunens delårsrapport respektive årsredovisning.

2. Personaluppföljning

- Låt personaluppföljningen rymmas på *två sidor* inklusive medföljande tabell/tabeller i enlighet med bifogade mallar.

Personalrapporten för januari-april ska innehålla:

- en kort lägesrapport avseende kompetensförsörjning och sjukfrånvaro. Nyckeltal och utfall tillhandahålls av SLK HR.

Personalrapporten för januari-augusti ska innehålla:

- en bedömning av i vilken omfattning de personalpolitiska målen har uppfyllts samt en prognos för uppfyllande vid årets slut.
- de nyckeltal som nämnden valt att följa upp. Kommentera, förklara eventuella avvikelser och beskriv vidtagna åtgärder. Nyckeltal och utfall tillhandahålls av SLK HR.
- väsentliga händelser utifrån nämndens verksamhetsplan och de personalpolitiska målen.

Personalrapporten för januari-december ska innehålla:

- en bedömning av i vilken omfattning de personalpolitiska målen har uppfyllts.
- de nyckeltal som nämnden valt att följa upp. Kommentera, förklara eventuella avvikelser och beskriv vidtagna åtgärder. Nyckeltal och utfall tillhandahålls av SLK HR.
- väsentliga händelser utifrån nämndens verksamhetsplan och de personalpolitiska målen.

3. Ekonomiuppföljning

- Låt ekonomirapporten rymmas på *två sidor* inklusive medföljande tabeller i enlighet med bifogade mallar. TN har utökat utrymme att beskriva ekonomi med anledning av nämndens investeringsvolym.
- I tabeller, ange sifferuppgifter med samma tecken som i uppföljningssystemet (Hypergene).
- Beskriv väsentliga orsaker till utfall jämfört med utfall föregående år och avvikelse mot budget för nämnden som helhet.
- Infoga inga underrubriker, bara löpande text.
- Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras med anledning av eventuell avvikelse mot budget.
- Beskriv årsprognos/budgetavvikelse som tar hänsyn till effekter för vidtagna eller planerade åtgärder och förutsättningar som prognosen bygger på. Kommentera orsaker till prognosavvikelse för perioden januari–december.
- Beskriv väsentliga orsaker till avvikelser för investeringar och årsprognos för utfall investeringar och förutsättningar prognosen bygger på. Kommentera orsaker till prognosavvikelse för perioden januari–december.

Redovisning av privata utförare av väsentlig betydelse för verksamheten (i nämndens rapport till KS januari–december)

- Privata utförare av större betydelse/omfattning ska enligt lag redovisas i kommunens årsredovisning. Sammanställning av privata utförare upparbetas av SLK och skickas ut till förvaltningarna.
- Samtliga nämnder ska bedöma och lämna uppgifter om nämndens nyttjande av privata utförare. Nämnd ska därför i samband redovisa om det har skett *väsentliga förändringar* när det gäller nämndens nyttjande av privata utförare under året.
- Nämnder ska redovisa hur verksamhet där det finns privata utförare kontrollerats och följts upp under verksamhetsåret. Kan redovisas i bilaga.

**Redovisning av avtalssamverkan av väsentlig betydelse för verksamheten
(i nämndens rapport till KS januari–december)**

- Samtliga nämnder ska bedöma och lämna uppgifter om *väsentliga förändringar* när det gäller nämndens nyttjande av avtalssamverkan (köp eller försäljning av tjänst till annan kommun/region) under året.

Uppföljning av intern kontroll

I samband med nämndens beslut om att godkänna nämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden ska nämnden även ta del av och godkänna rapport över nämndens arbete med intern kontroll för motsvarande period. [Använd mall för internkontrollplan på intranätet.](#)

Nämndens godkännande av rapport över internkontrollarbetet ska fastställas i egen att-sats och nämnden ska bedöma om nämndens interna kontroll är tillräcklig och ändamålsenlig.

Rapporter för perioderna januari-april, januari-augusti samt januari-december namnges enligt nedan:

- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapportering av intern kontroll för perioden januari till april
- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapportering intern kontroll för perioden januari till augusti
- KS-2025/01087 Xxxnämndens rapportering av intern kontroll för perioden januari till december.

Rapporterna skickas till KS diarium; ksdiarium@umea.se.

Kontakt

- Kontakta i första hand din förvaltnings ekonomi- eller HR-chef.
- Kontakta i andra hand SLK ekonomi och styrning, SLK HR eller kommunkansli beroende på vad det handlar om.

Mallar för nämnders rapporter

Mall för respektive rapport följer i varsin bilaga.

- Spara ner respektive mall som ett separat dokument och namnge enligt ovan.
- Fyll mallen med nämndens rapport enligt anvisning.

Rapport till KS, januari–april 2026	9
Personaluppföljning	9
Ekonomiuppföljning	10
Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden.....	11
Rapport till KS, januari–augusti 2026.....	13
Verksamhetsuppföljning	13
Personaluppföljning.....	15
Ekonomiuppföljning	17
Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden.....	18
Rapport till KS, januari–december 2026	20
Verksamhetsuppföljning	20
Personaluppföljning.....	22
Ekonomiuppföljning	24
Redovisning av externa utförare av väsentlig betydelse	26
Redovisning av avtalssamverkan av väsentlig betydelse	26
Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden.....	27
Uppföljning av inriktningsmål och program för verksamhetsåret 2026.....	30

[Xxxnämndens] rapport till KS, januari–april 2026

Personaluppföljning

[Låt personalrapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabell/tabeller.]

Kompetensförsörjning

[Gör en lägesrapport avseende kompetensförsörjning och beskriv väsentliga händelser utifrån nämndens kompetensförsörjningsplan.]

Sjukfrånvaro

[Förklara eventuella avvikelser när det gäller sjukfrånvaron och beskriv insatser med anledning av detta.]

Nyckeltal	Utfall januari–april 2026			Utfall januari–april 2025		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Sjukfrånvaro (%)						

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–april 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning

[Låt ekonomirapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller. Använd inga underrubriker utan bara löpande text. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv vidtagna eller planerade åtgärder för att hantera budgetavvikelse, årsprognos, budgetavvikelse och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget jan–apr 2026	Utfall jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnader							

Investeringar

[Beskriv utfall för investeringar, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse, årsprognos för utfall och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens nettoinvesteringar							

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–april 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden

[Låt tekniska nämndens ekonomirapport rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller.

Redovisning av investeringar inkluderas *inte* i detta krav. Använd inga underrubriker utan bara löpande text. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv vidtagna eller planerade åtgärder för att hantera budgetavvikelse, årsprognos, budgetavvikelse och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget jan–apr 2026	Utfall jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2026	Budget-avvikelse jan–apr 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budget-avvikelse 2026
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnad							

Investeringar

[Beskriv i tabellen nämndens investeringar på sammanställd nivå.]

[Beskriv utfall av investeringar, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse, årsprognos för utfall och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens netto-investeringar							

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget-avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Fastighet							
Gator och vägar							

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–april 2025

[20XX-XX XX]

Parker							
IT							
Övrigt							
Summa							

[Specificera utfall, budgetavvikelse och prognos för året samt hela projektets investeringsutgift för de tio största investeringsprojekten (reinvesteringsprojekt exkluderade) för fastighet respektive gator, vägar och parker.]

(mnkr med en decimal)	Budget 30 april 2026	Utfall 30 april 2026	Budget- avvikelse 30 april 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
[Projekt 1]							
[Projekt 2]							
[Projekt 3]							
[Projekt 4]							
[Projekt 5]							
Summa							

[Beskriv även avvikelser i text för ovanstående investeringar:

- mot budget
- prognos för årets samt hela projektets ackumulerade investeringsutgift
- tidsmässiga förseningar och förskjutningar
- orsaker till eventuella avvikelser.]

[Xxxnämndens] rapport till KS, januari–augusti 2026

Verksamhetsuppföljning

[Låt verksamhetsrapporten rymmas på *max 5 sidor* för stora nämnder och *max 3 sidor* för små nämnder inklusive tabeller/grafer/diagram.]

Nämndens grunduppdrag

[Redovisa i tabellen bedömning av i vilken grad nämnden har verkställt sitt grunduppdrag under perioden.]

	Bedömning januari-augusti 2026	Prognos för januari-december 2026
[Nämndens grunduppdrag i sin helhet]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Eventuell uppdelning av nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet/huvudprocess:]		
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]

[Använd tredelad bedömningsskala i tabellen för nämndens bedömning:]

Bedömningskriterium	Definition
I hög grad uppfyllt	Nämnden har under perioden verkställt sitt grunduppdrag helt eller i hög omfattning i enlighet med planeringsdirektivet, nämndens verksamhetsplan och givna förutsättningar.
I viss grad uppfyllt	Nämnden har under perioden verkställt delar av sitt grunduppdrag, men nämnden behöver vidta åtgärder inom vissa områden.
Inte uppfyllt	Nämnden har under perioden inte alls eller i liten omfattning uppfyllt sitt grunduppdrag.

Bedömning och motivering

[Lämna en kortfattad skriftlig beskrivning över vad som ligger till grund för nämndens bedömning enligt ovan och motivera bedömningen.]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

[Beskriv kortfattat hur verksamheten har utvecklats under perioden, inklusive eventuella väsentliga händelser som har inträffat och som har haft stor påverkan på nämndens verksamhet.]

[Vid behov, infoga tabell, grafer och eller diagram som beskriver verksamhetens utveckling/resultat. Redovisa med fördel statistik/nyckeltal över tid (trend) eller i form av jämförelse med andra kommuner. Om grafer/diagram nyttjas, bifoga grunddata till respektive graf i Excel-format.]

[Små nämnder gör en beskrivning för hela nämnden. Större nämnder kan med fördel dela upp avsnittet per verksamhet/huvudprocess.]

Inriktningsmål och program

[Beskriv de aktiviteter/åtgärder nämnden genomfört under perioden med anledning av destinerade inriktningsmål och program samt de effekter/resultat det har medfört.]

[Vid behov, infoga tabell, grafer och eller diagram som beskriver utveckling/resultat. Om grafer/diagram nyttjas, bifoga grunddata till respektive graf i Excel-format.]

[Nämndens beskrivning kan med fördel delas upp på respektive inriktningsmål och program.]

Tilläggsuppgifter från kommunfullmäktige

[Använd tabell och lämna upplysningar om utfall och förväntad utveckling när det gäller uppgifter från kommunfullmäktige. Avsnittets omfattning styrs av hur många KF-uppgifter nämnden har tilldelats. Gör även en bedömning av uppgiftens status vid årets slut.]

Uppdrag	Status, jan–aug	Motivering/kommentar	Prognos, status helår
[Uppdrag xx från KF till nämnd]	Genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]	Genomfört
[Uppdrag yy från KF till nämnd]	Delvis genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]	Delvis genomfört
[Uppdrag zz från KF till nämnd]	Inte genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]	Inte genomfört

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Personaluppföljning

[Låt personalrapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabell/tabeller. Beskriv löpande arbete och väsentliga händelser utifrån nämndens verksamhetsplan och de personalpolitiska målen. Kommentera de nyckeltal som nämnden valt att följa upp. Förklara eventuella avvikelser och beskriv åtgärder med anledning av detta.

Nyckeltal tas fram av SLK HR och finns inlagda i mallen, ta bort de som inte följs upp av nämnden. Utfall tillhandahålls av SLK HR.

Nämndens arbete för att nå personalpolitiska mål

[Redovisa i tabellen bedömning av i vilken grad nämnden har genomfört sitt arbete för att nå de personalpolitiska målen under perioden.]

	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål januari-augusti 2026	Prognos för januari-december 2026
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]	[Enligt plan/ mer arbete krävs]
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]	[Enligt plan/ mer arbete krävs]
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]	[Enligt plan/ mer arbete krävs]

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

[Beskriv under varje rubrik]

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

[Beskriv]

Ledarskap (mål 6)

[Beskriv]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Friskfaktorer (mål 7)

[Beskriv]

Nyckeltal	Utfall jan–aug 2026			Utfall jan–aug 2025		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Heltidsanställda, procent						
Långtidsfriska, procent						
Personalomsättning, procent						
Sjukdagar per årsarbetare, antal						
Sjukfrånvaro, procent						
Sysselsättningsgrad, genomsnittlig						
Tillsvidareanställda, procent						
Utomnordisk bakgrund, procent						

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning

[Låt ekonomirapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller. Använd inga underrubriker utan bara löpande text. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv vidtagna eller planerade åtgärder för att hantera budgetavvikelse, årsprognos, budgetavvikelse och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget jan–aug 2026	Utfall jan–aug 2026	Budget- avvikelse jan–aug 2026	Budget- avvikelse jan–aug 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnad							

Investeringar

[Beskriv utfall för investeringar, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse, årsprognos för utfall och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget 31 aug 2026	Utfall 31 aug 2026	Budget- avvikelse 30 aug 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens netto- investeringar							

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden

[Låt tekniska nämndens ekonomirapport rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller.

Redovisning av investeringar inkluderas *inte* i detta krav. Använd inga underrubriker utan bara löpande text. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Budgetavvikelse, åtgärder och årsprognos

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv vidtagna eller planerade åtgärder för att hantera budgetavvikelse, årsprognos, budgetavvikelse och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget jan–aug 2026	Utfall jan–aug 2026	Budget-avvikelse jan–aug 2026	Budget-avvikelse jan–aug 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnad							

Investeringar

[Beskriv i tabellen nämndens investeringar på sammanställd nivå.]

[Beskriv utfall av investeringar, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse, årsprognos för utfall och förutsättningar prognosen bygger på.]

(mnkr med en decimal)	Budget 31 aug 2026	Utfall 31 aug 2026	Budget-avvikelse 30 aug 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Verksamhetens netto-investeringar							

(mnkr med en decimal)	Budget 31 aug 2026	Utfall 31 aug 2026	Budget-avvikelse 30 aug 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse 2026
Fastighet							

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–augusti 2025

[20XX-XX XX]

Gator och vägar							
Parker							
IT							
Övrigt							
Summa							

[Specificera utfall, budgetavvikelse och prognos för året samt hela projektets investeringsutgift för de tio största investeringsprojekten (reinvesteringsprojekt exkluderade) för fastighet respektive gator, vägar och parker.]

(mnkr med en decimal)	Budget 31 aug 2026	Utfall 31 aug 2026	Budget- avvikelse 31 aug 2026	Utfall helår 2025	Budget helår 2026	Prognos s helår 2026	Årsprognos budgetavvikelse se 2026
[Projekt 1]							
[Projekt 2]							
[Projekt 3]							
[Projekt 4]							
[Projekt 5]							
Summa							

[Beskriv även avvikelser i text för ovanstående investeringar:

- mot budget
- prognos för årets samt hela projektets ackumulerade investeringsutgift
- tidsmässiga förseningar och förskjutningar
- orsaker till eventuella avvikelser.]

Xxxnämndens rapport till KS, januari–december 2026

Verksamhetsuppföljning

[Låt verksamhetsrapporten rymmas på *max 5 sidor* för stora nämnder och *max 3 sidor* för små nämnder inklusive tabeller/grafer/diagram.]

Nämndens grunduppdrag

[Redovisa i tabellen bedömning av i vilken grad nämnden har verkställt sitt grunduppdrag under perioden.]

[Xxxnämnden]	Bedömning av nämndens grunduppdrag
[Nämndens grunduppdrag i sin helhet]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Eventuell uppdelning av nämndens grunduppdrag med bedömning per verksamhet/kärnprocess:]	
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]
[Deluppdrag, frivillig uppdelning]	[I hög grad uppfyllt/i viss grad uppfyllt/inte uppfyllt]

[Använd tredelad bedömningsskala i tabellen för nämndens bedömning:]

Bedömningskriterium	Definition
I hög grad uppfyllt	Nämnden har under perioden verkställt sitt grunduppdrag helt eller i hög omfattning i enlighet med planeringsdirektivet, nämndens verksamhetsplan och givna förutsättningar.
I viss grad uppfyllt	Nämnden har under perioden verkställt delar av sitt grunduppdrag, men nämnden behöver vidta åtgärder inom vissa områden.
Inte uppfyllt	Nämnden har under perioden inte alls eller i liten omfattning uppfyllt sitt grunduppdrag.

Bedömning och motivering

[Lämna en kortfattad skriftlig beskrivning över vad som ligger till grund för nämndens bedömning enligt ovan (motivera bedömningen).]

Verksamhetens utveckling och väsentliga händelser

[Beskriv kortfattat hur verksamheten har utvecklats under perioden, inklusive eventuella väsentliga händelser som har inträffat och som har haft stor påverkan på nämndens verksamhet.]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

[Vid behov, infoga tabell, grafer och eller diagram som beskriver verksamhetens utveckling/resultat. Redovisa med fördel statistik/nyckeltal över tid (trend) eller i form av jämförelse med andra kommuner. Om grafer/diagram nyttjas, bifoga grunddata till respektive graf i Excel-format.]

[Små nämnder gör en beskrivning för hela nämnden. Större nämnder kan med fördel dela upp avsnittet per verksamhet/huvudprocess.]

Nämndens arbete med inriktningsmål och program

[Beskriv de aktiviteter/åtgärder nämnden genomfört under perioden med anledning av destinerade inriktningsmål och program samt de effekter/resultat det har medfört.

[Vid behov, infoga tabell, grafer och eller diagram som beskriver utveckling/resultat. Om grafer/diagram nyttjas, bifoga grunddata till respektive graf i Excel-format.]

[Nämndens beskrivning kan med fördel delas upp på respektive inriktningsmål och program.]

Tilläggsuppgifter från kommunfullmäktige

[Använd tabell och lämna upplysningar om utfall och förväntad utveckling när det gäller uppgifter från kommunfullmäktige. Avsnittets omfattning styrs av hur många KF-uppgifter nämnden har tilldelats. Gör även en bedömning av uppgiftens status vid årets slut.]

Uppdrag	Status jan–dec	Motivering/kommentar
[Uppdrag xx från KF till nämnd]	Genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]
[Uppdrag yy från KF till nämnd]	Delvis genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]
[Uppdrag zz från KF till nämnd]	Inte genomfört	[Beskriv/motivera status för uppgiften.]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Personaluppföljning

[Låt personalrapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabell/tabeller. Beskriv löpande arbete och väsentliga händelser utifrån nämndens verksamhetsplan och de personalpolitiska målen. Kommentera de nyckeltal som nämnden valt att följa upp. Förklara eventuella avvikelser och beskriv åtgärder med anledning av detta.

Nyckeltal som tas fram av SLK HR finns inlagda i mallen, ta bort de som inte följs upp av nämnden. Utfall tillhandahålls av SLK HR.

Nämndens arbete för att nå personalpolitiska mål

[Redovisa i tabellen bedömning av i vilken grad nämnden har genomfört sitt arbete för att nå de personalpolitiska målen under perioden.]

[Xxxnämnden]	Bedömning av nämndens arbete med personalpolitiska mål
Mål 5: Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]
Mål 6: Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]
Mål 7: Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden.	[Enligt plan/ mer arbete krävs]

Åtgärder och viktig utveckling/viktiga händelser inom målområdena

[Beskriv under varje rubrik]

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare (mål 5)

[Beskriv]

Ledarskap (mål 6)

[Beskriv]

Friskfaktorer (mål 7)

[Beskriv]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Nyckeltal	Utfall 2026			Utfall 2025		
	kvinnor	män	totalt	kvinnor	män	totalt
Ansökningar, antal inskickade						
Arbetsmiljöhändelser, antal inrapporterade						
Arbetsmiljöhändelser, andel preventiva, procent						
Chefer med max 30 medarbetare, procent						
Heltidsanställda, procent						
Långtidsfriska, procent						
Medarbetarenkäten, medelvärde						
Nyanställd som chef, antal chefer som påbörjat utbildningen						
Pensionsålder, genomsnittlig						
Personalbehov, antal inskickade						
Personalomsättning, procent						
Personalomsättning chefer, procent						
Sjukdagar per årsarbetare, antal						
Sjukfrånvaro, procent						
Skyddsombud, antal						
Sysselsättningsgrad, genomsnittlig						
Tillbud och skador, antal inrapporterade						
Tillsvidareanställda, procent						
Utomnordisk bakgrund, procent						

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning

[Låt ekonomirapporten rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Händelser av väsentlig betydelse som har påverkat nämndens ekonomi

[Beskriv på *högst en halv sida* eventuella väsentliga händelser som har haft påverkan på nämndens ekonomi, till exempel nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader och årets resultat, som har inträffat under perioden januari–december. Det kan också vara händelser som har inträffat efter december, men innan nämnden har fastställt sin rapport.]

[Exempel på händelser av väsentlig betydelse kan vara:

- händelser som har påverkat nämndens verksamhet i hög omfattning
- köp, försäljning, uppstart och nedläggning av verksamhet
- omstruktureringar, utökning/minskning av verksamhet eller större omorganisation
- ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- större investeringar som nämnden har genomfört eller påbörjat
- betydande rättstvister som nämnden har involverats i.]

Budgetavvikelse, utfall i år och föregående år

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv utfall i jämförelse med föregående år och orsaker till avvikelse. Beskriv även prognosavvikelse och orsaker till den.]

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall 2025	Budget-avvikelse 2026	Prognos vid rapport jan–aug 2026	Prognos-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnad							

Investeringar

[Beskriv utfall av investeringar, eventuell budgetavvikelse, prognosavvikelse och orsaker till avvikelser.]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall 2025	Prognos vid rapport jan–aug	Prognosavvikelse
Verksamhetens nettoinvesteringar						

Ombudgetering av investeringar

[Beskriv behov av ombudgetering av investeringsmedel. Behov av ombudgetering ska ske i enlighet med regler och anvisning för ombudgetering (se bifogad fil) samt med stöd av mall för ombudgetering investeringar (se bifogad fil).]

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Redovisning av privata utförare av väsentlig betydelse

[Beskriv på *max en halv sida* nämndens nyttjande av privata utförare.

Beskrivningen bör innehålla uppgifter om:

- Volym (andel och antal)
- Större förändringar som har skett under året.

Med större förändringar avses till exempel om nämnden har ingått nya avtal med privata utförare under året, om nämnden har övertagit verksamhet från privata utförare under året eller om andelen privata utförare inom ett verksamhetsområde har förändrats väsentligt. Använd antal, andel och kostnadsbelopp för att beskriva väsentliga förändringar.

- Hur nämnden följt upp och kontrollerat verksamhet som utförs av privata utförare. Kan redovisas i bilaga.

Redovisning av avtalssamverkan av väsentlig betydelse

[Beskriv på *max en halv sida* nämndens avtalssamverkan (köp eller försäljning av tjänst till annan kommun/region) under 2026. Beskrivningen bör innehålla uppgifter om:

- Volym (antal, andel av verksamheten)
- Större förändringar som har skett av nämndens nyttjande av avtalssamverkan
- Hur nämnden följt upp och kontrollerat verksamheten (om den genomförts av annan kommun)
- Om det förekommit delegation av beslut till annan kommun/region
- Nya beslut om avtalssamverkan i fullmäktige eller annan beslutsinstans under perioden (datum, paragraf, diarienummer).

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Ekonomiuppföljning, tekniska nämnden

[Låt tekniska nämndens ekonomirapport rymmas på 2 *sidor* inklusive medföljande tabeller.

Redovisning av investeringar inkluderas *inte* i detta krav. Använd inga underrubriker utan bara löpande text. Ange belopp i miljoner kronor (mnkr) med en decimal.]

Händelser av väsentlig betydelse som har påverkat nämndens ekonomi

[Beskriv på *högst en halv sida* eventuella väsentliga händelser som har haft påverkan på nämndens ekonomi, till exempel nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader och årets resultat, som har inträffat under perioden januari–december. Det kan också vara händelser som har inträffat efter december, men innan nämnden har fastställt sin rapport.]

[Exempel på händelser av väsentlig betydelse kan vara:

- händelser som har påverkat nämndens verksamhet i hög omfattning
- köp, försäljning, uppstart och nedläggning av verksamhet
- omstruktureringar, utökning/minskning av verksamhet eller större omorganisation
- ingångna avtal med väsentlig påverkan på verksamheten
- större investeringar som nämnden har genomfört eller påbörjat
- betydande rättstvister som nämnden har involverats i.]

Budgetavvikelse, utfall i år och föregående år

[Beskriv utfall, eventuell budgetavvikelse och orsaker till avvikelse. Beskriv utfall i jämförelse med föregående år och orsaker till avvikelse. Beskriv även prognosavvikelse och orsaker till den.]

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall 2025	Budget-avvikelse 2025	Prognos vid rapport jan–aug 2026	Prognos-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Verksamhetens nettokostnad							

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

Investeringar

[Beskriv i tabell utfall avseende investeringar på sammanställd nivå, eventuell budgetavvikelse, prognosavvikelse och orsaker till dessa avvikelser.]

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall 2025	Prognos vid rapport jan–aug 2026	Prognos-avvikelse
Verksamhetens nettoinvesteringar						

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall helår 2025	Prognos vid rapport jan–aug 2026	Prognos-avvikelse
Fastighet						
Gator och vägar						
Parker						
IT						
Övrigt						
Summa						

[Specificera utfall, budgetavvikelse och prognos för året samt hela projektets investeringsutgift för de tio största investeringsprojekten (reinvesteringsprojekt exkluderade) för fastighet respektive gator, vägar och parker.]

(mnkr med en decimal)	Budget 2026	Utfall 2026	Budget-avvikelse 2026	Utfall helår 2025	Prognos vid rapport jan–aug 2026	Prognos-avvikelse
[Projekt 1]						
[Projekt 2]						
[Projekt 3]						
[Projekt 4]						
[Projekt 5]						
Summa						

[Beskriv även avvikelser i text för ovanstående investeringar:

- mot budget
- prognos för årets samt hela projektets ackumulerade investeringsutgift

[Xxxnämndens] rapport till kommunstyrelsen, januari–december 2025

[20XX-XX XX]

- tidsmässiga förseningar och förskjutningar
- orsaker till eventuella avvikelser.]

Ombudgetering av investeringar

[Beskriv behov av ombudgetering av investeringsmedel. Behov av ombudgetering ska ske i enlighet med regler och anvisning för ombudgetering (se bilaga 1) samt med stöd av mall för ombudgetering investeringar (bilaga 2).]

Uppföljning av inriktningsmål och program

Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad uppföljning och sammanställning av inriktningsmål och program. Nämnder och bolag som har ett destinerat ansvar, bidrar med sin del av rapporteringen enligt mallen ovan.

Bilaga 1.

Regler och anvisning för ombudgetering av investeringar bokslut 2026

Ombudgetering av investeringsanslag från 2026 till 2027, 2028 och 2029

Regler för ombudgetering av investeringsanslag

Enligt Riktlinjer för planeringsprocess – budget och investeringar ska en budgetavräkning göras på projektnivå för investeringar i byggnader och anläggningar i samband med årsbokslut. För årligen återkommande anskaffning av utrustning och inventarier görs avräkning mot beslutat ramanslag. Överföring av investeringsanslag mellan år sker genom beslut om ombudgetering per projekt i samband med att bokslutet behandlas av kommunfullmäktige. Ospecificerade årligen återkommande anslag för utrustning och inventarier ombudgeteras dock ej.

Styrelse och nämnd kan i samband med bokslutet för 2026 föreslå att ej förbrukade investeringsanslag för pågående projekt i budget 2026 ombudgeteras till åren 2027, 2028 och 2029. Avräkning ska göras mot beslutad budget vilket innebär den senast antagna budgeten för 2026 samt eventuella beslutade, tilläggsanslag eller om disponeringar som tillkommit.

Följande gäller för förslag till ombudgetering:

- Projektet är tidsmässigt förskjutet/försenat: Beräknad kostnad för del som förskjutits/försenats kan ombudgeteras.
- Projektet billigare än enligt kalkyl i plan: Ombudgeteringen begränsas till vad som krävs för att fullfölja projektet enligt den nya kalkylen.
- Projektet är avslutat eller inte längre aktuellt: Ombudgetering inte tillämpligt på dessa projekt.
- Projektet är tidigarelagt/bokfört utfall överstiger årets budget för projektet och det finns investeringsmedel kommande år: Ombudgetering innebär att budget för kommande år reduceras.
- Ospecificerade årligen återkommande anslag för utrustning och inventarier ombudgeteras ej.

EXCEL-fil för ombudgetering av investeringsanslag till 2027, 2028 och 2029

De projekt som föreslås ombudgeteras ska redovisas och summeras i filen som bifogas anvisningarna eller egen fil som innehåller kolumner enligt nedan:

- Projektkod redovisas enligt den kodning som gäller i investeringsbudget 2026. (Undantag kan förekomma för ramanslag. Kontakta budgetenheten om oklarhet finns.)
- Text. Projektets benämning i investeringsbudget.
- Budget 2026 = beräknade ut- och inbetalningar 2026 enligt investerings-budget 2026 som fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2025 samt eventuella tilläggsanslag och omdisponeringar mellan nämnder som tillkommit därefter.
- Utbetalning = minus (-) och inbetalning = plus (+).
- Förbrukning 2026 = bokfört utfall 2026.
- Återstår 2026 d v s beräknade utbetalningar/inbetalningar enligt budget minus förbrukning/inbetalning. Uppgifterna ska bruttoredovisas.
- Ombudgetering till 2027, 2028 och 2029. Ombudgeteringsbelopp som avser förskjutning av anslag för projekt till 2027, 2028 och 2029 = minus (-). Ombudgeteringsbelopp som innebär minskning av budget kommande år = plus (+).
- Differens. Redovisning av eventuell differens mellan vad som återstår av 2026 års anslag och vad som föreslås ombudgeteras till åren 2027–2029.

Inlämning av ombudgeteringsförslag

EXCEL-fil med projektvis redovisning enligt ovan och summerad per nämnd skickas till ksrapportering@umea.se senast **2027-02-05**.

Nämndbeslut inklusive beslutsunderlag skickas till KS diarium senast **2027-02-23**.

Eventuella frågor besvaras av Urban Blomdal, SLK Ekonomi.

UMEÅ KOMMUN/SLK Ekonomi

FÖRSLAG OMBUDGETERING AV INVESTERINGSANSLAG 2026 --> 2027, 2028 och 2029

Specifikation av förslag till ombudgetering av investeringsanslag från 2026 till 2027, 2028 eller 2029. Belopp anges i tkr.

Förvaltning:

Vrk A	Projekt- kod	Text	Budget 2026* A	Förbruk- ning 2026 B	Åter- står 2026 A - B	Omb till 2027 C	Omb till 2028 D	Omb till 2029 E	Differens (A-B)-C-D-E

*/ Budget 2026 = beräknade ut- och inbetalningar 2026 enligt investeringsbudget 2026 som fastställdes av kommunfullmäktige i juni 2025 samt beslutade tilläggsanslag eller omdisponeringar.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 53

Diariennr: KS-2025/01087

Anvisning för nämndernas rapportering till kommunstyrelsen 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa anvisning för nämnders rapportering till kommunstyrelsen 2026

att ge ekonomidirektör mandat att vid behov genomföra redaktionella ändringar i anvisningen och distribuera reviderad anvisning till kommunens nämnder.

Ärendebeskrivning

För att ge kommunfullmäktige insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker rapportering från kommunstyrelse, nämnder och bolag till kommunfullmäktige via förenklad rapport för perioden januari-april, delårsrapport för perioden januari-augusti samt årsredovisning för hela föregående verksamhetsår.

Den anvisning som enligt förslag nu överlämnas till nämnderna behandlar tidplan, innehåll och utformning av respektive nämnds rapporter till kommunstyrelsen för verksamhetsåret 2026. De rapporter som nämnderna avger utifrån denna anvisning sammanställs och ligger till grund för den förenklade rapport som kommunstyrelsen överlämnar till kommunfullmäktige för perioden januari-april 2026, den delårsrapport som kommunstyrelsen upprättar och överlämnar till kommunfullmäktige för perioden januari-augusti 2026 samt den årsredovisning som kommunstyrelsen upprättar över perioden januari-december 2026.

Kommunstyrelsen ska även kontinuerligt följa upp nämndernas arbete med intern styrning och kontroll. Nämnderna ska därför tertialvis

Umeå kommun**Protokollsutdrag**Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

rapportera status i arbetet med intern styrning och kontroll. Den anvisning som nu upprättats innefattar även beskrivning av hur denna rapportering ska ske.

Som en del i att förstärka kommunstyrelsens uppsiktsplikt pågår ett arbete med att utveckla kommungemensam uppföljning av risker och avvikelser. Styrdokument/styrsignaler inom uppsiktsområdet kan påverka den information som behövs från nämnderna. Kompletteringar av anvisningen inom detta område kan därför komma att genomföras under året, förslag till sådan komplettering tillställs KSNAU.

Beslutsunderlag

Anvisning för nämnders rapportering till kommunstyrelsen under 2026

Bilaga 1. Regler och anvisning för ombudgetering av investeringar bokslut 2026

Bilaga 2. Mall ombudgetering investeringar

Beredningsansvariga

Lina Renfors

Malin Blom

Urban Blomdahl

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder

Tjänsteskrivelse

2026-01-09

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01202

Remissvar: Förslag förändring av stadgar föreningen Konstvägen sju älvar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

- avstyrka förslaget till nya stadgar
- lämna synpunkter enligt yttrande i bilaga 1.
- omedelbart justera paragrafen

Ärendebeskrivning

Konstvägen sju älvar är både en förening och ett konstprojekt/konstnärlig sträcka i naturen. Namnet syftar på den 35 mil långa konst- och kulturvägen som sträcker sig från kusten i Holmsund till Borgafjäll. Föreningen bildades 1965 och består idag av kommunerna Umeå, Vännäs, Bjurholm, Åsele och Dorotea. Föreningens styrelse har lämnat ett förslag till nya stadgar som ska hanteras på årsmötet den 24 april 2026. Medlemskommunerna uppmanas lämna synpunkter på förslaget senast den 13 februari.

Förändringar föreslås framför allt avseende föreningens syfte och ändamål samt finansieringsprinciper för verksamheten. I förslaget till nytt ändamål framgår att nytt syfte ska vara inköp av konstverk. Konstverken ska överlämnas till medlemskommunerna utan betalning. Mottagande kommun ansvarar sedan för skötsel och underhåll. Förslaget till nya finansieringsprinciper innebär att medlemmarna ska erlägga avgift till föreningen beroende på antal invånare.

Föreslås att kommunstyrelsen avstyrker förslaget till nya stadgar bland annat på grund av:

- det finns otydligheter kring ägande, ansvarsutkrävande och beslutanderätt kring konstverk som inköps av föreningen. Det skapar risk för konflikter som tar fokus från samverkan och samarbete mellan medlemskommunerna
- finansieringsprinciperna innebär risk för att en kommun finansierar verksamhet i en annan kommun vilket är ett avbrott mot kommunallagens lokaliseringsprincip

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01202

- en kommunalt styrd förening vars syfte är att göra inköp omfattas av LOU (Lagen om Offentlig Upphandling). Det ställer höga krav på lagefterlevnad och internkontroll i en förening med relativt små resurser.
- Förslaget möjliggör snabbare stadgeförändringar vilket försvårar för en demokratisk förankringsprocess i respektive medlemskommun.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Yttrande över förslag till nya stadgar

Bilaga 2. Förslag till nya stadgar

Bilaga 3. Parkerade förslag

Bilaga 4. Befintliga stadgar

Bilaga 5. Föreningens verksamhetsberättelse 2024

Bilaga 6. Uppmaning att lämna synpunkter

Beredningsansvariga

Anna Nordström, Leif Mårtensson, Jenny Skarstedt, Sara Nordström

Beslutet ska skickas till

Föreningen konstvägen sju älvar

Katarina Nilsson Reian

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Yttrande: Förslag till nya stadgar föreningen Konstvägen Sju Älvar

Bakgrund

Konstvägen Sju Älvar är både en förening och ett konstprojekt/konstnärlig sträcka i naturen. Namnet syftar på den 35 mil långa konst- och kulturvägen som sträcker sig från kusten i Holmsund till Borgafjäll. Föreningen bildades 1965 och består idag av kommunerna Umeå, Vännäs, Bjurholm, Åsele och Dorotea. Föreningens styrelse har lämnat ett förslag till nya stadgar som ska hanteras på årsmötet den 24 april 2026. Medlemskommunerna uppmanas lämna synpunkter på förslaget senast den 13 februari.

Förändringar föreslås framför allt avseende föreningens syfte och ändamål samt finansieringsprinciper för verksamheten. I förslaget till nytt ändamål framgår att nytt syfte ska vara inköp av konstverk. Konstverken ska överlämnas till medlemskommunerna utan betalning. Mottagande kommun ansvarar sedan för skötsel och underhåll. Förslaget till nya finansieringsprinciper innebär att medlemmarna ska erlägga avgift till föreningen beroende på antal invånare i kommunen.

Synpunkter

1. Ansvar och styrning

När kommunal verksamhet, i det här fallet inköp, flyttas från kommunen till en gemensam föreningen uppstår otydligheter kring styrning och ansvarsutkrävande. Verksamheten i en förening står inte under fullmäktiges kontroll, den omfattas inte av kommunal revision och det är otydligt hur delegation och ansvarsutkrävande ska fungera. I kommunallagen finns andra reglerade former för kommunal samverkan som till exempel kommunalförbund eller gemensam nämnd som är mer lämpade för att hantera inköp.

Förslaget till stadgeförändringar och nytt ändamål innebär att det finns utrymme för otydligheter kring vem som har ansvar för skötsel och underhåll, ägandeskap, beslutanderätt och ekonomi för den konst som köps in genom föreningen men som ska hanteras av kommunerna. Föreningen har inte rådighet över alla delar i processen vilket också riskerar att skapa en krånglig och ineffektiv process. Otydlighet kring ansvar och styrning skapar

också risker för konflikter mellan kommunerna som kan komma att ta tid och energi från samverkan och samarbete.

Eftersom konst i kommunala sammanhang betraktas som en investering med ett närmast evigt värde så innebär överlämnande av ett konstverk ett förvaltningsåtagande som sträcker sig över lång tid. Det kan innebära stora personella och ekonomiska ansträngningar för kommunen. Det innebär att om föreningen väljer att gå vidare med förslaget till stadgeförändringar ska medlemskommunerna kunna tacka nej till att ta över ett konstverk. I Umeå kommun utreder och bereder kulturnämnden hantering av donationer och beslutar om ev. mottagande. Kommunerna bör också ges rätt att bedöma konstverkens slutgiltiga ålder (enligt § 15 i Bilaga 3. Parkerade förslag), det vill säga besluta om när ett konstverk ska avslutas eller tas bort.

2. Finansieringsprinciper

Förslaget till nya stadgar innehåller också förslag till nya finansieringsprinciper där kommunernas avgift ska utgå från invånarantal. Utfallet av förslaget går att utläsa i Bilaga 3. Parkerade förslag.

Enligt 2 kap. 1 § kommunallagen får kommunen endast bedriva verksamhet som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar (lokaliseringsprincipen). Vid samverkan med andra kommuner måste kommunen säkerställa att verksamheten är i invånarnas intresse och att kommunens ekonomiska åtaganden står i rimlig proportion till den nytta som tillfaller kommunens invånare. Förslaget till nya finansieringsprinciper innebär en risk för att en kommuns invånare finansierar en nytta som tillfaller invånare i en annan kommun, till exempel om en kommun finansierar ett konstverk som placeras och överlämnas till en annan kommun.

För att kunna bedöma om nyttan av föreningens verksamhet står i proportion till kostnaden för en kommun krävs en analys hur nyttan uppstår och för vem. Med de föreslagna finansieringsprinciperna, går det argumentera för att konstverken borde placeras och fördelas mellan kommunerna proportionerligt efter avgiftens storlek eller efter invånarantal. Det finns risk att föreningens verksamhet bedöms sakna tillräcklig anknytning till Umeå kommunens geografiska område och dess medlemmar. Beslut om placering av konstverken kan bryta mot lokaliseringsprincipen i kommunallagen, särskilt om ägandet överlämnas till annan kommun.

Enligt beslutsmodellen i föreningen har varje kommun lika stort inflytande över verksamheten. Inflytandet speglar inte fördelningen av kostnader i den nya

finansieringsmodellen vilket ytterligare förstärker risken att en kommun finansierar en nytta som tillfaller invånare i en annan kommun.

3. Lagen om offentlig upphandling

Då föreningen konstvägen sju älvar är bildad av kommuner, finansieras av offentliga medel och styrs av medlemskommunerna är den att betrakta som ett offentligt styrt organ. Det innebär att inköp ska göras enligt LOU fullt ut. Föreningen har samma skyldigheter och ska uppfylla samma krav som när en kommun gör en upphandling. Området är strikt reglerat och granskas ofta i efterhand. Det innebär att det ställs höga krav på en förening som har förhållandevis små administrativa resurser och drivs av förtroendevalda. Det innebär bland annat att det finns höga krav på en god intern kontroll för att undvika risker för felaktig direktupphandling, ogiltiga avtal och upphandlingsskadeavgift. Eventuella felaktigheter blir extra känsligt om det är otydligt vem som har ansvar.

Av rättspraxis följer att upphandling som genomförs för annan juridisk persons behov förutsätter en tydlig och korrekt rättslig konstruktion, vilket ytterligare understryker behovet av att dessa frågor klargörs innan stadgeändringar genomförs.

Oavsett vald upphandlingsmodell krävs en tydlig ansvarskedja för annonsering, avtalstecknande, uppföljning och hantering av eventuella överprövningar. Dessa frågor regleras inte genom stadgar och behöver analyseras särskilt.

Förslaget till nya stadgar löser inte de upphandlingsrättsliga frågorna som följer av att föreningen ges ett operativt inköpsuppdrag. Utan kompletterande avtal och beslut i respektive kommun kvarstår betydande juridiska och organisatoriska risker.

4. Möjlighet till en demokratisk förankringsprocess

Ändamålsparagrafen är viktig och bör spegla föreningens verksamhet. Nuvarande förslag innebär en ganska omfattande förändring av syftet med föreningen. Från ett ganska generellt och allmängiltigt ändamål till ett mer specifikt, inköp av konst. Det är en omfattande förändring som kräver demokratisk förankring i medlemskommunerna. Både förändringen av ändamålet samt mindre öppenhet kring medlemskap gör att föreningen får mer karaktär av intresseförening.

Det finns flera förslag i stadgarna som syftar till att korta ner den demokratiska processen för att istället främja snabba beslut. (Se §9, §11, §13 i bilaga 2. Förslag till nya stadgar) Då varje kommun har en intern förankringsprocess att följa verkar det onödigt och inte skapa tid för det. Föreningens verksamhet verkar inte vara av en sådan tidskritisk karaktär att det inte går att låta den demokratiska processen ta tid. De nu gällande stadgarna följer gängse norm

vad gäller krav på att skicka ut kallelser i god tid och krav på beslut om stadgeändringar vid två separata årsmöten. Det nya förslaget till stadgar skapar möjlighet för att skyndsamt fatta beslut som inte är förankrade i respektive kommun.

Om föreningen väljer att genomföra föreslagna stadgeförändring så bör inte förändringarna börja gälla förrän medlemmar har haft möjlighet att lämna föreningen. Eftersom förslaget till nya stadgar även försvårar för medlemmar att lämna föreningen är det av särskild vikt.

Sammanfattning

Med anledning av ovanstående synpunkter avstyrks förslaget till nya stadgar i sin nuvarande form.

En rimligare hantering kan vara att varje kommun ansvarar för inköp och förvaltning av konstverk inom sitt geografiska område och följer sin egen interna process för inköp av konst. I en sådan modell är ansvar, styrning och ansvarsutkrävande tydligare och minskar de organisatoriska och juridiska riskerna. Föreningen kan fungera som ett rådgivande organ och ett forum för samråd kring konstnärlig inriktning, samordning och placering av konst.

Föreningens bör bibehålla fokus på samverkan och samarbete i kommunövergripande frågor längs vägen.

Kommunernas avgift bör stå i rimlig proportion till den nytta som tillfaller varje kommuns invånare i enlighet med kommunalrättsliga principer.

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 1

Stadgar

Antagna vid föreningens första årsmötet i Bjurholm den 9 juni 1967 och därefter reviderade vid årsmöten i juni 1983, i maj 2001 respektive i april 2012.

§ 1

Föreningens namn

Föreningen Konstvägen Sju Älvar.

§ 2

Ändamål

Föreningen är en ideell förening, som representerar kommunerna längs vägen, har till ändamål att informera om och främja turiststråket Umeå kommun – Dorotea kommun. Främst genom inköp av konstverk som överlämnas till medlemskommunerna för placering längs Konstvägen Sju Älvar.

§ 3

Anslutning

Kommunerna Umeå, Vännäs, Bjurholm, Åsele och Dorotea är föreningens medlemmar. Medlemskapet bekräftas av årsavgiften som årligen erläggs utifrån årsmötets beslut.

Som stödjande medlemmar kan antas företag, sammanslutningar och enskilda som omfattar föreningens syften.

§ 4

Ekonomi

Föreningens verksamhet finansieras av medlemsavgifter och eventuella anslag. Medlemskommunernas avgift fastställs på årsmötet och ska stå i rimlig proportion till folkmängden i respektive kommun.

§ 5

Styrelsen och arbetsutskott mm.

Föreningens angelägenheter handhas av en styrelse bestående av en ledamot för varje ansluten kommun jämte lika många ersättare.

Styrelsens majoritet ska utgöras av kommunala representanter. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare och kassör. Ordföranden utses vid ordinarie årsmöte.

Årsmötet kan utse hedersordförande och hedersledamot. Dessa har yttranderätt, men ej beslutsrätt.

Styrelsen kan inom sig utse arbetsutskott och arbetsgrupper.

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 1

Styrelseledamots och ombuds kostnader för deltagande i styrelsesammanträden och årsmöte täcks av medlemskommunen.
Kostnader för arbetsutskott och revision täcks av föreningen.
Värdskapet (förtäring och lokalkostnad) för styrelsemöten, årsmöte och extra årsmöte täcks av föreningen.

§ 6

Arbetsordning

Styrelsen kan fastställa en skriftlig arbetsordning som reglerar den praktiska tillämpningen av stadgarna samt beskriver interna arbetsformer, mötesrutiner, kommunikationsvägar, ansvarsfördelning och beredningsprocesser för nya konstverk till medlemskommunerna. Om arbetsordningen har fastställts ska den behandlas vid första ordinarie styrelsemöte efter årsmötet.

§ 7

Räkenskaper

Föreningens räkenskaper avslutas per kalenderår och ska jämte berättelse över verksamheten före mars månads utgång överlämnas till revisorerna.

§ 8

Årsmöte

Ordinarie årsmöte ska äga rum varje år före april månads utgång. Varje medlemskommun utser ett ordinarie ombud samt en ersättare. Dessa val noteras vid föreningens årsmöte. Ordinarie ombud har rösträtt vid årsmöte. Vid ordinarie ombuds frånvaro inträder ersättare.

Vid ordinarie årsmöte ska följande ärenden behandlas:

1. Årsmötets öppnande
2. Ombudsupprop
3. Fråga om årsmötets behöriga utlysande.
4. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
5. Val av två personer att jämte ordföranden justera årsmötesprotokoll
6. Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
7. Föredragning av styrelsens förvaltningsberättelse
8. Föredragning av revisorernas berättelse
9. Fastställande av balansräkning
10. Fråga om ansvarsfrihet
11. Noteras att varje medlemskommun har utsett en ledamot, en ersättare, samt ett ombud och ett ersättande ombud.
12. Val av föreningens ordförande, tillika styrelseordförande för 1 år.
13. Val av två revisorer för 1 år.
14. Val av valberedning 2 personer, för 1 år.
15. Utnämning av eventuellt ny hedersordförande och hedersledamot.
16. Ersättning till styrelsens olika funktioner.
17. Kostnadsfördelning mellan kommunerna
18. Fastställande av budget
19. Fastställande av verksamhetsplan
20. Övriga frågor
21. Årsmötets avslutning

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 1

Medlem som önskar få en viss fråga behandlad, ska skriftligen meddela styrelsen senast två veckor före mötet.

§ 9

Extra årsmöte

Extra årsmöte äger rum då styrelsen kallar eller då minst 2/5 av anslutna medlemmar hos styrelsen så begär.

§ 10

Rösträttsutövande

Vid ordinarie och extra årsmöte har varje medlemskommun en röst. Endast medlemskommunernas ombud har rösträtt. Alla beslut fattas genom enkel röstövertikt.

§ 11

Kallelse

Kallelse till årsmöte ska ske skriftligen senast 21 dagar före årsmötet.

§ 12

Utträde ur föreningen

Begäran om utträde ur föreningen ska anmälas till styrelsen senast två veckor före årsmötet under det år som utträde begärs och utträde sker den 31 december samma år. En medlemskommun som väljer att utträda ur föreningen har inte rätt att återfå någon del av sin kvarstående insats.

§ 13

Stadgeändring

Beslut om stadgeändringar gällande föreningens stadgar ska fattas vid två på varandra följande årsmöten, detta kan ske samma dag efter ajournering.

§ 14

Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning ska fattas vid två på varandra följande årsmöten, detta kan ske samma dag efter ajournering.

Befintliga tillgångar tillfaller medlemmar i proportion till lämnat bidrag.

§15

Konstverks status m.m.

Konstverk överlämnas till berörd kommun utan betalning efter särskild överenskommelse med kommunen. Kommunen har därefter ansvar för skötsel och underhåll.

Föreningen får inrätta reparationsfond. Om sådan fond inrättas får medlemskommun söka medel ur fonden om större reparationskostnader uppstått för kommunen med avseende på konstverk som överlämnats från föreningen till kommunen.

Föreningens styrelse beslutar om eventuell tilldelning ur fonden och om medelstilldelningens storlek.

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 1

Medlemskommunerna kan löpande under året föreslå styrelsen inköp av nya konstverk. Styrelsen bereder förslaget inför årsmötet. Inköp av nya konstverk ska beslutas av årsmötet.

2025-11-19

Konstvägen Sju Älvars styrelse,
genom Katarina Nilsson Reian sekreterare

UTKAST

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 2

Parkerade förslag/diskussioner:

§2: Inköp av konstverk sker i samråd med medlemskommunerna. Medlemskommunerna står för markberedningen, eftersom konstverken står på kommunernas mark. (Detta har varit arbetsordningen sedan föreningen startade och har uppfattats som en självklarhet)

Föreningen bör samordna exponering av konstverk som redan finns längs vägen. (Dvs konstvägen kan ses som en gemensam utställningslokal och kommunerna är utställare.)

§4: Att införa en ny fördelningsmodell för hur mycket kommunerna betalar till Föreningen Konstvägen Sju Älvar.

Beloppet fördelas med en mindre fast summa för varje kommun och till största delen av ett

belopp per kommuninvånare enligt fördelningsmodell som revideras årligen utifrån befolkningsmängden per 31 december.

Förslagets konsekvenser i nuläget och dagens fördelning av medlemsavgift i blått:

Konstvägen sju älvar								
MODELL FÖR KOSTNADSFÖRDELNING					År: 2025			
Kommun	Deltar Ja=1/Nej=0	Befolkning Dec 2024	Fast del 2,5%/kommun	Rörlig del resterande rel. bef.	Kostnad fast + rörlig del	Andel av befolkning (%)	Andel av budget (%)	IDAG
Bjurholm	1	2 359	4 500	2 465	6 965	1,6	3,9	25000
Umeå	1	134 249	4 500	140 281	144 781	89,1	80,4	80000
Vännäs	1	9 132	4 500	9 542	14 042	6,1	7,8	25000
Åsele	1	2 694	4 500	2 815	7 315	1,8	4,1	25000
Dorotea	1	2 294	4 500	2 397	6 897	1,5	3,8	25000
SUMMA	5	150 728	22 500	157 500	180 000	100,0	100,0	180000

§15: Det är upp till varje medlemskommun att bedöma konstverkens slutgiltiga ålder.

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 3

Stadgar

Antagna vid årsmötet i Bjurholm den 9 juni 1967 och reviderade vid årsmötet i Bjurholm den 2 juni 1983. Förslag till ändring framläggs av styrelsen vid sammanträde i Dorotea den 24 april 2001 och har fastställts av årsmötet i Åsele den 17 maj 2001.
Uppdatering vid extra årsmöte i Bjurholm den 13 april 2012

§ 1

Vägföreningens namn

Vägföreningens namn är Konstvägen Sju Älvar.

§ 2

Ändamål

Föreningen, som representerar kommunerna längs vägen, har till ändamål att informera om och propagera för turiststråket Umeå – Borgafjäll och att arbeta för utveckling av kulturen längs vägen samt att idka i samband därmed stående verksamhet.

§ 3

Anslutning

Samtliga kommuner, som har gagn av förbindelsen, kan vinna anslutning till föreningen och där på likvärdiga grunder ansvar för besluten.

Som stödjande medlemmar kan antagas företag, sammanslutningar och enskilda som omfatta föreningens syften.

§ 4

Ekonomi

Föreningens verksamhet finansieras av medlemsavgifter och eventuella anslag.

§ 5

Styrelsen och arbetsutskott

Föreningens angelägenheter handhas av en styrelse bestående av en ledamot för varje ansluten kommun jämte lika många suppleanter.

Styrelsens majoritet skall utgöras av kommunala representanter. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare och kassör samt inom eller utom sig verkställande ledamot.

Styrelsen äger inom sig utse arbetsutskott.

Styrelseledamots kostnader för deltagande i styrelsesammanträden bestrides av medlemskommun.

Kostnader för arbetsutskott och revision bestrides av föreningen.

§ 6

Räkenskaper

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 3

Föreningens räkenskaper avslutas per kalenderår och skall jämte berättelse över verksamheten före mars månads utgång överlämnas till revisorerna.

§ 7

Årsmöte

Ordinarie möte, årsmöte skall äga rum varje år före april månads utgång. Varje medlemskommun utser ett ordinarie ombud med ersättare. Ordinarie ombud har rösträtt vid årsmöte. Vid ordinarie ombuds frånvaro inträder ersättare.

Vid ordinarie årsmöte skall följande ärenden behandlas:

1. Årsmötets öppnande
2. Ombudsupprop
3. Fråga om årsmötets behöriga utlysande.
4. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet
5. Val av två personer att jämte ordföranden justera årsmötesprotokoll
6. Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
7. Föredragning av styrelsens förvaltningsberättelse
8. Föredragning av revisorernas berättelse
9. Fastställande av balansräkning
10. Fråga om ansvarsfrihet
11. Val av styrelse (Varje medlemskommun har utsett sin ledamot och ersättare)
12. Val av föreningens ordförande tillika styrelseordförande
13. Val av två revisorer
14. Val av valberedning
15. Ersättning till styrelse
16. Kostnadsfördelning mellan kommunerna
17. Fastställande av budget
18. Fastställande av verksamhetsplan
19. Nya frågor
20. Årsmötets avslutning

Medlem som önskar få en viss fråga behandlad, skall skriftligen meddela styrelsen senast två veckor före mötet.

§ 8

Extra möte

Extra möte äger rum då styrelsen så finner påkallat eller då minst 1/3 av anslutna medlemmar hos styrelsen gör framställning därom.

§ 9

Rösträtts utövande

Vid ordinarie och extra årsmöte tillkommer varje representerad kommun två röster. Stödjande medlem äger deltaga i överläggningen men ej i besluten. Endast medlemskommun har rösträtt.
Alla beslut fattas genom enkel röstövertikt.

§ 10

Kallelse

[Skriv här]

[Skriv här]

Bilaga 3

Kallelse till årsmöte skall ske senast 30 dagar före årsmötets avhållande genom särskilda meddelanden till medlemmarna.

§ 11

Utträde ur föreningen

Utträde ur föreningen må endast äga rum vid slutet av kalenderår och skall anmälan härom göras senast den 1 juli samma år.

§ 12

Kostnader för ombud

Varje medlem svarar för sina ombuds kostnader vid ordinarie och extra årsmöten.

§ 13

Stadgeändring

Beslut om stadgeändringar gällande föreningens stadgar skall fattas vid två på varandra följande möten, varav det ena skall vara ordinarie årsmöte.

§ 14

Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning skall fattas vid två på varandra följande möten, varav det ena skall vara ordinarie årsmöte.

Befintliga tillgångar tillfalla medlemmar i förhållande till lämnat bidrag.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Föreningen konstvägen Sju Älvar har under verksamhetsåret 2024 haft följande styrelse

Ordförande	Bo Nilsson	Umeå
Ledamöter v. ordf	Greger Lindqvist	Dorotea
	Christina Lidström	Bjurholm
	Gerhard Sannsell	Åsele
kassör	Olof Johnson	Vännäs
Sekr.	Katarina Reian	Umeå
Ersättare	Bengt Ove Lindgren	Bjurholm
	Göran Gunnarsson	Dorotea
	Sylvia Samuelsson	Åsele
	Maria Olofsson	Vännäs
	Ulla Stina Lund	Umeå
Hedersordförande	Allan Risberg	Umeå
Hedersledamot	Åke Sandström	Vännäs
Sekreterare:	Katarina Nilsson Reian	Umeå
Ekonomi	Lena Blom Vallin	Vännäs
	Bokföringsbyrå	

Styrelsemöten och möten för övrigt

Under verksamhetsåret 2024 har följande protokollförda möten hållits

Styrelsemöte 19 jan. Åsele då förslag om VB för 2023 och VP för 2024 togs

Årsmöte Dorotea

den 12 april 2024, varvid 5 ombud deltog (2 från Vännäs, 1 från Umeå, 1 från Åsele och 1 från Dorotea)

Dorotea svarade för värdskapet d v s stod för kostnaderna för lokal och förtäring.

Verksamhetsplan för 2024 fastställdes, liksom budget.

Årsmötet efterföljdes av framtidsseminarium och konstituerande möte för styrelsen.

Styrelsemöte 20 maj Vännäs hotell

Beslut togs om resa till Wasa den 23-ö26 aug och då inom ramen för pågående projekt.

Under styrelsemötet i Vännäs deltog kulturchefen Erik Enström och berättade om kulturverksamheten i kommunen och sina tankar om konstverket Eldsoffan. Arbetsgrupp bildas för fortsatta samråd om konstverket.

Sedvanlig rapportering om kommunernas konstverk i övriga kommuner. Umeå. Styrelsen föreslår att

Umeå arbetar vidare med kompletterande konstverk – det som ska ersätta det som fanns tidigare vid hamnen i Holmsund

Tröjor:

Olof Johnson ger information om förslag på tröjor och får styrelsens uppdrag att arbeta vidare med frågan. Styrelsen beslutar om att sponsra 300 kr/ledamot för tröja

Ordf. informerar om omtryck av broschyrer för Konstvägen Sju Älvar och även den på samiska.

Styrelsemöte på Wasafjärjan: deltagare Bo Nilsson, Greger Lindqvist, Gerhard Sannsell, Maria Olofsson och Katarina Nilsson Reian

Konstverk Umeå och Vännäs: frågor om konstverk i Holmsund och och i Vännäs diskuteras men frågan uppskjuts till möte då alla är med

Kulturparker:

Styrelsen ställer sig positiv till ordförandens förslag om kulturparker i kommunerna och då det som har påbörjats i Bjurholm.

Stadgar:

dessa bör kunna vara oförändrade även om vi har projekt Nordisk konstväg

Samverkan Norge:

Gerhard presenterar verksamhet som sker för Sagavägen och jobbar vidare för sam-verkan med Nordisk konstväg

Under mötet med Finländska gruppen kom förslag om att man skulle kunna involvera befintliga konst verk

18 okt 2024 Vännäs hotell

Möte som i första hand gällde konstverket i Vännäs. Olof Johnson rapporterade om planeringen.

Information om kontakter med Finland. De är mycket positiva och fortsätter planera tillsammans med berörda kommuner

Beslut togs om köp av tröjor som Olof Johnson har informerat om

Viktigt att vi i dialoger med kommunerna tar upp konstens betydelse för hälsan. Vi har visat det med Retreatplats vid Lögdeälven

30 okt 2024. Umeå bibliotek

Möte med Kvarkenrådet och Föreningen Norden

Fredrik Furu Kvarkenrådet, Sven Olov Edvinsson Ordf. Norden

Konstvägen: Bo Nilsson, Katarina Nilsson Reian, Olof Johnson, Ulf Figaro

Kvarkenrådet har tillsatt en kulturberedning där våra frågor kan behandlas.

Man jobbar med Nordiska cafeer för att få dialoger

Vi behöver förankra Nordisk konstväg hos besöksnäringen och näringslivet.

PROJEKT NORDISK KONSTVÄG

Under året har repr. för Österbotten och Konstvägen Sju Älvar haft möten som finns med bland ovanstående möten.

Det sker inom den arbetsgrupp som består av repr. för Österbotten och Konstvägen föreningen.

Finland har haft planeringsmöten med kommunerna inom Österbotten. Vid vårt besök i Wasa så fick vi ta del av många konstverk som fanns vid den väg vi reste. Vi fick även ta del av intressanta kulturprojekt.

Vi kom under våra samråd att prata om vi kanske skulle kunna ta in redan befintlig konst som finns i Österbotten och i kommuner vid Konstvägen Sju Älvar.

I Finland har man nära samverkan med besöksnäringen och då gör man resor även i Västerbotten.

Hemsidan

Johan Grenholm Gdata svarar för uppgradering av Konstvägen Sju Älvar

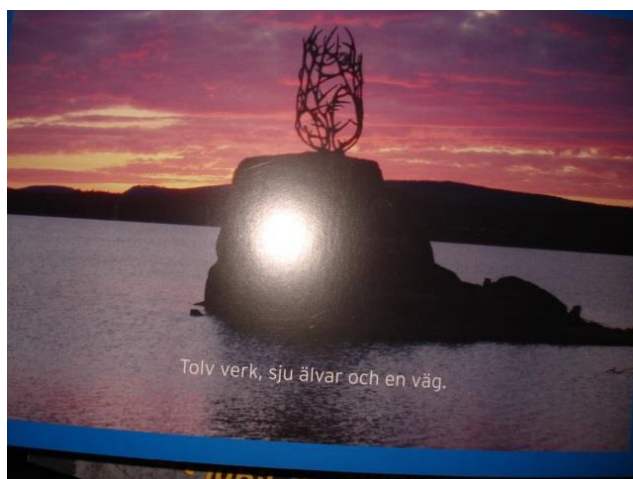
Varje vecka kan vi avläsa vilka som besökt vår hemsida och då är det i regel USA, Kina, Japan och Sverige som tar del av information.

Vi har anledning att gradera upp hemsidan för att väcka intresse. De fem kommunerna har även möjlighet att marknadsföra kulturen på hemsidan

Vi behöver påminna om den vision som vi har antagit

**KONSTVÄGEN SJU ÄLVAR SKALL VARA DEN
MÅNGKULTU-RELLA VÄGEN, SOM ERBJUDER
UPPLEVELSER FRÅN KUST TILL FJÄLL I FEM
KOMMUNER, GENOM SAMVERKAN MELLAN**

NÄRINGS-LIV-SKOLA OCH KULTUR

Umeå den 11 april 2025

Styrrelsen

.....
Bo Nilsson

.....
Greger Lindqvist

.....
Katarina Nilsson Reian

.....
Gerhard Sannsell

.....
Olof Johnson

.....
Christina Lidström

Konstvägen Sju Älvar
894003-3551
Räkenskapsår 2024-01-01 - 2024-12-31
Period 2024-01-01 - 2024-12-31

Resultatrapport
ÅRL

Utskrivet 2025-01-16 10:27
Senaste vernr A 39

	Period	Akkumulerat	Period fg år
RÖRELSENS INTÄKTER			
Nettoomsättning			
3680 Öresutjämning	0,00	0,00	-0,30
Summa nettoomsättning	0,00	0,00	-0,30
Övriga rörelseintäkter			
3900 Medlemsavgifter	180 000,00	180 000,00	180 000,00
Summa övriga rörelseintäkter	180 000,00	180 000,00	180 000,00
SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER	180 000,00	180 000,00	179 999,70
RÖRELSENS KOSTNADER			
BRUTTOVINST	180 000,00	180 000,00	179 999,70
Övriga externa kostnader			
5420 Programvaror	-5 143,69	-5 143,69	-4 024,53
5800 Resekostnader	-16 439,62	-16 439,62	-2 129,27
6071 Representation	0,00	0,00	-229,00
6073 Representationsgåvor	0,00	0,00	-209,70
6110 Kontorsmaterial	-2 482,00	-2 482,00	-1 619,00
6150 Trycksaker	-13 700,00	-13 700,00	0,00
6230 Datakommunikation	-4 404,00	-4 404,00	-4 089,00
6250 Porto	-180,00	-180,00	-420,00
6390 Övr kostnader	-7 810,20	-7 810,20	-2 800,00
6397 Övriga reklamkostnader	-8 221,66	-8 221,66	0,00
6530 Redovisningstjänster	-9 750,00	-9 750,00	0,00
6570 Bankkostnader	-1 201,50	-1 201,50	-1 200,00
6982 Medlemsavgifter	-500,00	-500,00	-350,00
Summa övriga externa kostnader	-69 832,67	-69 832,67	-17 070,50
Personalkostnader			
7240 Styrelsearvoden	-16 000,00	-16 000,00	-18 000,00
7330 Bilersättningar	0,00	0,00	-50,00
Summa personalkostnader	-16 000,00	-16 000,00	-18 050,00
RÖRELSERESULTAT	94 167,33	94 167,33	144 879,20
Finansiella poster			
8300 Ränteintäkter	0,00	0,00	2 892,08
Summa finansiella poster	0,00	0,00	2 892,08
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	94 167,33	94 167,33	147 771,28
SUMMA RÖRELSENS KOSTNADER	-85 832,67	-85 832,67	-32 228,42
Årets resultat			
8999 Redovisat resultat	0,00	0,00	-147 771,28
Summa årets resultat	0,00	0,00	-147 771,28

Konstvägen Sju Älvar
894003-3551
Räkenskapsår 2024-01-01 - 2024-12-31
Period 2024-01-01 - 2024-12-31

Resultatrapport
ÅRL

Utskrivet 2025-01-16 10:27
Senaste vernr A 39

	Period	Ackumulerat	Period fg år
BERÄKNAT RESULTAT	94 167,33	94 167,33	0,00

Konstvägen Sju Älvar
894003-3551
Räkenskapsår 2024-01-01 - 2024-12-31
Period: 2024-01-01 - 2024-12-31

Balansrapport ÅRL

Utskrivet 2025-01-16 10:28
Senaste vernr A 39

	Ing balans	Ing saldo	Period	Utg balans
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	0,00
Omsättningstillgångar				
Kassa och bank				
1930 Bank, placeringskonto	198 321,94	198 321,94	-1 028,00	197 293,94
1940 Bank, Övriga bankkonto	963 930,81	963 930,81	-605 404,67	358 526,14
1945 Fasträntekonto	0,00	0,00	700 000,00	700 000,00
Summa kassa och bank	1 162 252,75	1 162 252,75	93 567,33	1 255 820,08
Summa omsättningstillgångar	1 162 252,75	1 162 252,75	93 567,33	1 255 820,08
SUMMA TILLGÅNGAR	1 162 252,75	1 162 252,75	93 567,33	1 255 820,08
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2010 Eget kapital	-1 156 664,75	-1 156 664,75	0,00	-1 156 664,75
Summa eget kapital	-1 156 664,75	-1 156 664,75	0,00	-1 156 664,75
Kortfristiga skulder				
2710 Personalens källskatt	-5 400,00	-5 400,00	600,00	-4 800,00
2999 Övr upplupna kostn, förutbet intäkter	-188,00	-188,00	0,00	-188,00
Summa kortfristiga skulder	-5 588,00	-5 588,00	600,00	-4 988,00
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-1 162 252,75	-1 162 252,75	600,00	-1 161 652,75
BERÄKNAT RESULTAT	0,00	0,00	94 167,33	94 167,33

Från: Katarina Nilsson Reian
Skickat: den 18 december 2025 15:26
Till: Katarina Nilsson Reian
Ämne: Remiss Konstvägen Sju Älvar stadga
Bifogade filer: Remiss stadga 2025-11-19 bilaga 1.docx; Remiss stadga-gamla stadgan 2025-11-19 bilaga 3.pdf; Remiss stadga-parkerade förslag 2025-11-19 bilaga 2.docx

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Tomas/Orange kategori

Till medlemskommunerna i föreningen Konstvägen Sju Älvar

Mot bakgrund av att föreningens stadgar inte reviderats sedan år 2012 (bilaga 3) gav det årsmöte som hölls våren 2025 styrelsen i uppdrag att lämna förslag på reviderade stadgar som motsvarar dagens - och så långt möjligt - morgondagens behov.

Föreningens styrelse utsåg i anledning av årsmötets uppdrag en arbetsgrupp som efter fullgjort arbete har lagt fram ett förslag till reviderade stadgar. Styrelsen har sedan godkänt förslaget (bilaga 1) som nu skickas ut på remiss till medlemskommunernas berörda organ för synpunkter inför det att årsmötet i Vännäs den 24 april 2026 ska ta ställning till förslaget.

Det finns parkerade förslag/diskussioner (bilaga 2) som styrelsen ber medlemskommunerna att titta på, för bedömning om något behöver vara med i förslaget på nya stadgar.

Remissvar önskas så snart som möjligt, dock senast den 13 februari 2026, och sänds till undertecknad i föreningen.

Umeå 2025-12-18

Med vänlig hälsning

Katarina Nilsson Reian,

Sekreterare i Konstvägen Sju Älvar

070-5850516

Katarina.reian@umea.se

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 54

Diariennr: KS-2025/01202

Remissvar förändring av stadgar föreningen Konstvågen Sju Älvar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avstyrka förslaget till nya stadgar

att lämna synpunkter enligt yttrande i bilaga 1

att paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Konstvågen sju älvar är både en förening och ett konstprojekt/konstnärlig sträcka i naturen. Namnet syftar på den 35 mil långa konst- och kulturvägen som sträcker sig från kusten i Holmsund till Borgafjäll. Föreningen bildades 1965 och består idag av kommunerna Umeå, Vännäs, Bjurholm, Åsele och Dorotea. Föreningens styrelse har lämnat ett förslag till nya stadgar som ska hanteras på årsmötet den 24 april 2026. Medlemskommunerna uppmanas lämna synpunkter på förslaget senast den 13 februari.

Förändringar föreslås framför allt avseende föreningens syfte och ändamål samt finansieringsprinciper för verksamheten. I förslaget till nytt ändamål framgår att nytt syfte ska vara inköp av konstverk. Konstverken ska överlämnas till medlemskommunerna utan betalning. Mottagande kommun ansvarar sedan för skötsel och underhåll. Förslaget till nya finansieringsprinciper innebär att medlemmarna ska erlägga avgift till föreningen beroende på antal invånare.

Föreslås att kommunstyrelsen avstyrker förslaget till nya stadgar bland annat på grund av:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

- det finns otydligheter kring ägande, ansvarsutkrävande och beslutanderätt kring konstverk som inköps av föreningen. Det skapar risk för konflikter som tar fokus från samverkan och samarbete mellan medlemskommunerna
- finansieringsprinciperna innebär risk för att en kommun finansierar verksamhet i en annan kommun vilket är ett avbrott mot kommunallagens lokaliseringsprincip
- en kommunalt styrd förening vars syfte är att göra inköp omfattas av LOU (Lagen om Offentlig Upphandling). Det ställer höga krav på lagefterlevnad och internkontroll i en förening med relativt små resurser.
- Förslaget möjliggör snabbare stadgeförändringar vilket försvårar för en demokratisk förankringsprocess i respektive medlemskommun.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Yttrande över förslag till nya stadgar

Bilaga 2. Förslag till nya stadgar

Bilaga 3. Parkerade förslag

Bilaga 4. Befintliga stadgar

Bilaga 5. Föreningens verksamhetsberättelse 2024

Bilaga 6. Uppmaning att lämna synpunkter

Beredningsansvariga

Anna Nordström, Leif Mårtensson, Jenny Skarstedt, Sara Nordström

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Föreningen konstvägen sju älvar

Katarina Nilsson Reian

Tjänsteskrivelse

2026-01-08

Kommunstyrelsens
planeringsutskott

Diariennr: KS-2025/00994

Remiss: Riksintresseprecisering Umeå flygplats

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande enligt *bifogad* tjänsteskrivelse.

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har av Trafikverket getts möjlighet att lämna synpunkter på rapporten: *Riksintresseprecisering för Umeå flygplats, Remissversion 2025-11-03*.

Trafikverket föreslår en reviderad och preciserad beskrivning av riksintresset för flygplatsen vilket innebär en uppdatering av tidigare precisering från 2014. De gör detta i syfte för att tydliggöra riksintressets värden, avgränsning och tillhörande influensområden utifrån dagens tekniska, operativa och planeringsmässiga förutsättningar. Detta så att riksintresset är uppdaterat och som fortsättningsvis ska beaktas i kommunal fysisk planering enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.

Revideringen omfattar bland annat en mer detaljerad redovisning av flygplatsområdet samt influensområden kopplade till flygbuller, flyghinder, flygsäkerhet och tekniska system. Nya eller tydligare beskrivna delar i förslaget är bland annat influensområden för terminalinflygning (TAA) samt en fördjupad beskrivning av elektromagnetisk störning. Bullerinfluensområdet har uppdaterats utifrån nya bullerberäkningar baserade på aktuella trafikprognoser.

Den europeiska standarden som bestämmer riksintressets influensområde för flyghinder (Annex 14) genomgår en översyn just nu. Influensområdet rör stora delar av staden och översynen kommer troligtvis leda till lättnader vad gäller hänsyn till flyghinder i bebyggelseplaneringen. Denna möjliga förändring är ej med i gällande förslag till precisering av riksintresset.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00994

Missiv

Rikssintresseprecisering för Umeå flygplats Remissversion 2025-11-03

Beredningsansvariga

Daniel Lindström

Beslutet ska skickas till

trafikverket@trafikverket.se, ange dnr.: TRV 2024/112 117

Daniel Lindström
Samhällsplanerare

Yttrande

Sida 1 av 4

2026-01-08

Dnr: KS-2025/00994

Trafikverket

Remissvar: Riksintresseprecisering Umeå flygplats

Umeå kommun har av Trafikverket getts möjlighet att lämna synpunkter på rapporten: *Riksintresseprecisering för Umeå flygplats, Remissversion 2025-11-03*.

Umeå kommuns synpunkter

Sammanfattande synpunkter

- Umeå kommun anser att riksintressepreciseringen bör avvakta utfallet av den pågående översynen av flyghinderytor enligt Annex 14.
- Förtydliga gränsdragningen mellan riksintresset och annan flygrättslig lagstiftning för att underlätta tillämpningen och förutsägbarheten i den kommunala fysiska planeringen.
- Klargör ansvar och proportionalitet avseende utredningskrav och kostnadsfördelning.
- Förtydliga kommunalt tillämpningsperspektiv för MSA-, TAA- och CNS-relaterade influensområden.
- Öka transparens kring prognosberoende influensområden och deras långsiktiga konsekvenser.

Umeå kommun bedömer att ovanstående åtgärder och förtydliganden är nödvändiga för att riksintressepreciseringen ska kunna fungera som ett ändamålsenligt och långsiktigt hållbart planeringsunderlag i kommunal fysisk planering.

Allmänt

Umeå kommun ser positivt på ambitionen att hålla riksintresset för Umeå flygplats aktuell. Ett tydligt planeringsunderlag är i grunden en förutsättning för en effektiv kommunal planering. Samtidigt bedömer kommunen att förslaget till reviderad riksintresseprecisering medför

utmaningar ur ett kommunalt planeringsperspektiv som behöver hanteras och i vissa delar förtydligas ytterligare.

Gränsdragning mellan riksintresset och annan flygrättslig lagstiftning

När det gäller remissförslagets koppling till annan flygrättslig lagstiftning bedömer Umeå kommun att gränsdragningen mellan riksintressets skyddsbehov enligt miljöbalken och krav enligt annan lagstiftning behöver förtydligas. Det är i grunden positivt att relevant lagstiftning och regelverk redovisas samlat i ett gemensamt planeringsunderlag, och problemet bedöms inte vara att annan lagstiftning nämns i sig.

Avsaknaden av ett tydligare klagörande av riksintressets räckvidd riskerar dock att medföra att krav som i grunden provas inom andra regelverk får genomslag i den kommunala fysiska planeringen. Detta kan i praktiken leda till ökade utredningskrav, längre handläggningstider och otydlighet kring ansvarsfördelning, samt till att kommunen och enskilda aktörer förväntas hantera frågor som normalt provas i separata prövningsprocesser och av andra myndigheter.

Ökade krav på utredningar och kostnadskonsekvenser

Den reviderade preciseringen innebär att fler planeringsärenden kan komma att beröras av krav på flyghinderanalys och analyser av elektromagnetisk störning (CNS). Noterbart är att det i remissunderlaget anges att dessa analyser genomförs via beställning av LFV respektive flygplatsoperatören. Samtidigt är det otydligt hur dessa analyser ska initieras inom ramen för den kommunala planeringen, eller vem som förutsätts bära kostnaden för dem.

En befarad risk är att det blir ökade utredningskostnader, längre handläggningstider och ökad komplexitet i planeringen. Ytterligare kostnader och utredningskrav som åläggs på byggherrar och fastighetsägare, även i tidiga skeden och i ärenden där påverkan i slutändan bedöms vara begränsad eller obefintlig. Umeå kommun efterfrågar ett tydligare resonemang kring proportionalitet och ansvarsfördelning, samt vägledning för när sådana analyser är motiverade respektive när de kan anses obehövliga.

MSA- och TAA-yltor – brist på konkret vägledning

Även om MSA- och TAA-yltor inte innebär generella byggförbud, innebär förtydligandet i den nya preciseringen att dessa ytor får en mer styrande roll i kommunal planering. Samtidigt saknas konkreta riktvärden eller exempel som kan ge vägledning för hur kommuner ska hantera höjdfrågor i praktiken.

Avsaknaden av tydliga och kommunicerbara principer riskerar att leda till försiktighetsstyrd planering, där potentiellt lämpliga utvecklingsprojekt undviks på grund av osäkerhet snarare än faktisk påverkan.

Påverkan av utökat bullerinfluensområde på stadsutveckling och planeringsförutsägbarhet

Umeå kommun noterar att influensområdet för flygbuller har utökats till följd av nya bullerberäkningar baserade på uppdaterade trafikprognoser. Till skillnad från övriga influensområden är bullerområdet direkt beroende av prognosantaganden, vilket innebär att planeringsförutsättningarna kan förändras mellan olika preciseringar utan att den faktiska verksamheten vid flygplatsen nödvändigtvis har förändrats.

Det föreslagna utökade influensområdet för flygbuller bedöms därmed få betydande konsekvenser för flera strategiskt viktiga stadsutvecklings- och omvandlingsområden i Umeå. Vad som direkt berörs är de sydvästra delarna av omvandlingsområdet kopplat till projektet innanför ringleden och tidigare E4, ett område som planeras för stadsutveckling på kort till medellång sikt. Inom detta område bedöms cirka 500 planerade bostäder riskera att inte kunna genomföras till följd av det föreslagna bullerinfluensområdet.

Vidare riskerar stora delar av Röbäcksdalen påverkas. Ett område beläget cirka 2,5 km från stadskärnan och som har betydande potential för bostadsförtätning. Inom delområdet Bölekläppen har tidigare studier visat möjlighet till cirka 1 000 bostäder. Även resterande delar av Röbäcksdalen, inklusive områden på södra sidan om Västra länken/E12, bedöms ha fortsatt förtätningspotential. Därutöver påverkas förtätningsmöjligheterna generellt inom befintliga bebyggda delar av Böleäng, ett område som ur ett hållbarhets- och stadsutvecklingsperspektiv också utgör ett strategiskt viktigt läge i staden.

Sammantaget medför detta betydande utmaningar för kommunens bostadsförsörjning och framtida stadsutveckling, särskilt i strategiskt utpekade utvecklingsområden. För fastighetsägare och exploatörer innebär de prognosberoende förändringarna en minskad långsiktig förutsägbarhet, vilket riskerar att underminera tilliten till den långsiktiga planeringen.

Umeå kommun bedömer därför att denna problematik bör uppmärksammas tydligare i riksintressepreciseringen, exempelvis genom ett fördjupat resonemang kring osäkerheter i prognoser och behovet av stabila och långsiktigt hållbara planeringsförutsättningar över tid.

Pågående internationell översyn av flyghinderytan (Annex 14)

Umeå kommun vill särskilt uppmärksamma att influensområdet för flyghinderytor (enligt Annex 14) är den del av riksintresset som förekommer mest frekvent och är direkt styrande inom Umeå kommuns planering och stadsutveckling. Detta gäller i synnerhet möjligheten att bygga på höjden i stadsmiljön.

Som framgår i remissen pågår det ett internationellt arbete med översyn av regelverket som ligger till grund för utformningen av denna typ av hinderyta. Med tanke på flyghinderytans inverkan på Umeås stadsutveckling hade det varit högst värdefullt att invänta utfallet av den pågående översynen och skyndsamt precisera riksintresset efter det. Detta bör även göras i syfte att skapa stabila och långsiktigt förutsägbara planeringsdokument i stället för att återigen precisera riksintresset om 5 år enligt förslag.

Legitimitet och transparens gentemot invånare och markägare

Umeå kommun ser sammantaget risker med att det preciserade riksintresseunderlaget försvårar dialogen med invånare, fastighetsägare och exploatörer. Detta om än att den ökade preciseringen stärker rättssäkerheten ur ett statligt perspektiv. När planeringsförutsättningar förändras över tid genom uppdaterade preciseringar uppstår legitimitetsproblem som kommunen i praktiken får hantera, trots att förändringarna ligger utanför kommunens rådighet.

Hans Lindberg
Kommunstyrelsens ordförande

Elin Pietrioni
Stadsdirektör

Ärendenummer
2024/112117
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2025-11-03

Konfidentialitetsnivå

1 (3)

Mottagare
Enligt sändlista

Kopia till
Diariet

Remiss: Riksintresseprecisering för Umeå flygplats

Umeå flygplats är ett riksintresse för kommunikationsanläggningar enligt 3 kap 8 § miljöbalken och ska skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Trafikverket har med stöd av Swedavia och Umeå kommun, tagit fram riksintressepreciseringen.

Riksintressepreciseringen redovisar de anspråk som följer med riksintresset i form markanspråk och påverkansområden. Den ska tjäna som ett underlag för kommunernas fysiska planering och tillståndsprövning samt för länsstyrelsen och andra myndigheters handläggning som berör riksintresset. Den kan också ses som ett kunskapsunderlag avseende luftfarten.

Dokumentet är uppdelad i två delar, ett huvuddokument och en bilaga. I huvuddokumentet redovisas det som har direkt koppling till riksintressefrågan och bilagan är mer ett kunskapsunderlag, detaljerade beskrivningar av de aspekter som bör bevakas. Båda delarna finns samlade i samma pdf.

Härmed översänds en remissversion av riksintressepreciseringen.
Remisstiden är 3 november 2025 till 2 februari 2026.

Remissvaren skickas till trafikverket@trafikverket.se med angivande av dnr TRV 2024/112 117.

Med vänlig hälsning

Birgitta Johnson

Enhetschef samhällsplanering, Trafikverket Norra regionen

TMALL 0422 Brev 4.0

Ärendenummer
2024/112117
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2025-11-03

Sändlista:

Boverket, registraturen@boverket.se

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

MSB, registrator@msb.se

Transportstyrelsen, registrator@transportstyrelsen.se

Tillväxtverket, tillvaxtverket@tillvaxtverket.se

Länsstyrelsen Västerbottens län, vasterbotten@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Västernorrlands län, vasternorrland@lansstyrelsen.se

Region Västerbotten, regionen@regionvasterbotten.se

Region Västernorrland, region.vasternorrland@rvn.se

Swedavia, info@swedavia.se

Umeå kommun, umea.kommun@umea.se

Skellefteå kommun, kundtjanst@skelleftea.se

Robertsfors kommun, kommun@robertsfors.se

Vindelns kommun, [vindeln.kommun@vindeln.se](mailto:vindelns.kommun@vindeln.se)

Lycksele kommun, kommun@lycksele.se

Bjurholms kommun, kommunen@bjurholm.se

Vännäs kommun, vannas.kommun@vannas.se

Nordmalings kommun, kommun@nordmaling.se

Örnsköldsviks kommun, kontaktcenter@ornskoldsvik.se

Ärendenummer
2024/112117
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2025-11-03

3 (3)

Dokumentegenskaper, Ärendenummer 2024/112117, Motpartens ärendenummer [Motpartens ärendenummer], Dokumentdatum 2025-11-03, Dokumenttyp BREV.
Konfidentialitetsnivå.[Konfidentialitetsnivå]

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

RAPPORT

Riksintresseprecisering för Umeå flygplats

Remissversion 2025-11-03

Trafikverket

Besöksadress: Trafikverket, Storgatan 60, 903 30 Umeå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1, ej känslig

Dokumenttitel: Riksintresseprecisering för Umeå flygplats, remissversion

Författare: Jean-Marie Skoglund/Cecilia Häckner

Kontaktperson: Carolina Lomakka

Dokumentdatum: 2025-11-03

Ärendenummer: TRV 2024/112 117

Underlagskartor och ortofoton: Lantmäteriet, Geodatasamverken

Fotografier: Swedavia om inget annat anges

Publikationsnummer:

ISBN:

Förord

Umeå flygplats har redovisats som riksintrasse för kommunikationer sedan år 2005, enligt beslut av dåvarande Luftfartsstyrelsen. En tidigare riksintrasseprecisering publicerades i december 2015, det finns nu behov av en uppdatering. Den benämning på flygplatsen som finns på omslaget är den som Transportstyrelsen har beslutat om, Umeå flygplats. I denna rapport används denna benämning. Swedavia benämner flygplatsen Umeå Airport.

Trafikverket Norra regionen har tagit fram denna riksintrasseprecisering. Flygplatsoperatören Swedavia AB samt Umeå kommun har bidragit med underlag.

Ett förslag till riksintrasseprecisering har varit ute på extern remiss under perioden 2025-11-03 till 2026-02-02. Efter remissperioden kommer materialet att bearbetas och uppdateras.

Föreliggande riksintrasseprecisering ersätter den som publicerades 2015 och gäller tills vidare eller tills en ny version fastställs. Den redovisar de anspråk som riksintrasset medför, i form av riksintrassets markanspråk samt påverkansområden utanför detta. Syftet är att det ska fungera som underlag för kommunernas fysiska planering och vid tillståndsprövning samt för andra myndigheters handläggning som berör riksintrasset.

Till riksintrassepreciseringen finns en bilaga som är av informationskaraktär, allmänt om flyget, en beskrivning av flygplatsen samt mer detaljerade beskrivningar av sådant som måste bevakas.

Helena Eriksson

Regional direktör, Trafikverket Norra regionen

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
1 Inledning	11
1.1 Bakgrund till denna riksintresseprecisering	11
1.2 Syfte	11
1.3 Hur arbetet har bedrivits	11
2 Värdebeskrivning	13
2.1 Kriterier för utpekande	13
2.2 Generell värdebeskrivning	14
2.3 Riksintresset för luftfarten	14
2.4 Flygplatsens betydelse utifrån systemet/nationellt perspektiv	15
3 Riksintressets markanspråk	17
4 Riksintressets påverkansområden	19
4.1 Innebörd av påverkansområde	19
4.2 Påverkansområden enligt Trafikverkets beslut	20
4.2.1 Påverkansområde flygbuller	20
4.2.2 Hinderbegränsande ytor	24
4.2.3 System för kommunikation, navigering och övervakning	26
4.3 Påverkansområden enligt annat gällande regelverk	27
5 Vägledning	28
5.1 Allmänt	28
5.2 Inom markanspråket	28
5.3 Inom påverkansområde för flygbuller	29
5.4 Inom hinderbegränsande områden	29
5.5 Inom områden med system för kommunikation, navigering och övervakning	30
5.6 Övriga påverkansområden enligt annat regelverk	31
5.7 Remisshantering	32
Källor och referenser	34

Sammanfattning

Trafikverket har preciserat riksintresseanspråket med tillhörande påverkansområden för Umeå flygplats. Arbetet inleddes med en workshop 11 september och ett inledande möte med länsstyrelsen i Västerbotten hölls 24 september 2024. En intern arbetsgrupp har regelbundet haft avstämningar. En samordningsgrupp bildades med representanter från Trafikverket, Länsstyrelsen i Västerbottens län, flygplatsoperatören Swedavia AB samt Umeå kommun. Möten hölls inför den externa remissen och inför framtagandet av slutversionen. Som konsultstöd avseende flygbullerberäkningar har Swedavias akustiker anlitats.

Riksintresseanspråket ska enligt bestämmelserna i 3 kap. 8 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomst eller utnyttjande av anläggningen. Det område som måste skyddas är redovisat markanspråk och i bedömningen om åtgärder påtagligt försvårar tillkomst och utnyttjande av flygplatsen, ska de påverkansområden som sträcker sig utanför markanspråket beaktas. Dessa framgår i huvudrapportens kapitel 3 respektive 4. I kapitel 2 redovisas kriterier för utpekande, en generell funktionsbeskrivning samt flygplatsens betydelse ur ett systemperspektiv.

I tillhörande bilaga redovisas det som är mer av informationskaraktär, en översikt av luftfarten, flygets övergripande utveckling, beskrivning av flygplatsen samt mer detaljerade beskrivningar av påverkansområden. Kortfattat beskrivs också riksintressets behandling i lagstiftningen och det finns även information om flyghinder.

Riksintressets markanspråk kring en flygplats utgörs av mark som direkt används eller som i framtiden kan komma att användas för luftfartens behov. För att tillkomst eller utnyttjande av riksintresset inte ska försvåras måste ytterligare områden beaktas när ny bebyggelse eller markanvändning planeras. Det kan handla om områden som påverkas av buller från flygplatsen eller områden där höga objekt skulle kunna utgöra hinder för landande eller startande flygplan eller störa ut flygtekniska system.

För att riksintresseanläggningen ska kunna utnyttjas och verksamheten fungera, är det av stor vikt att kommunikationerna till och från flygplatsen fungerar på ett bra sätt. Flygtrafiken och tillgängligheten i marktransport-systemet är av avgörande betydelse för landets nationella tillgänglighet. Därför är tillfartsvägarna utpekade som riksintresse för kommunikationer. E4/E12 är redan utpekade. När denna precisering blir godkänd av Trafikverket, blir också tillfartsvägen till flygplatsen, Flygplatsvägen riksintresse för kommunikation. Utvecklingen av områdena kring

flygplatsen måste ske på ett sådant sätt att tillgängligheten inte påverkas negativt.

Enligt gällande schablon omfattas markanspråket för en flygplats av ett område som sträcker sig 500 meter i vardera riktningen från en banas centrumlinje samt 1 500 meter i längdled i vardera riktningen, räknat från banans ändar. Området enligt schablonen är sedan år 2005 fastställt av dåvarande Luftfartsstyrelsen. Läs mer i kapitel 3.

Utbredningen baseras på de faktiska måtten, i vissa fall med en utökning för att möjliggöra framtida utbyggnad. Markanspråket för Umeå flygplats omfattar den befintliga banan med tillhörande anläggningar. Något behov att förlänga eller bygga ut banan bedöms inte föreligga inom överskådlig tid. Markanspråket berör bara Umeå kommun.

Umeå flygplats markanspråk enligt gällande schablon, grön yta.

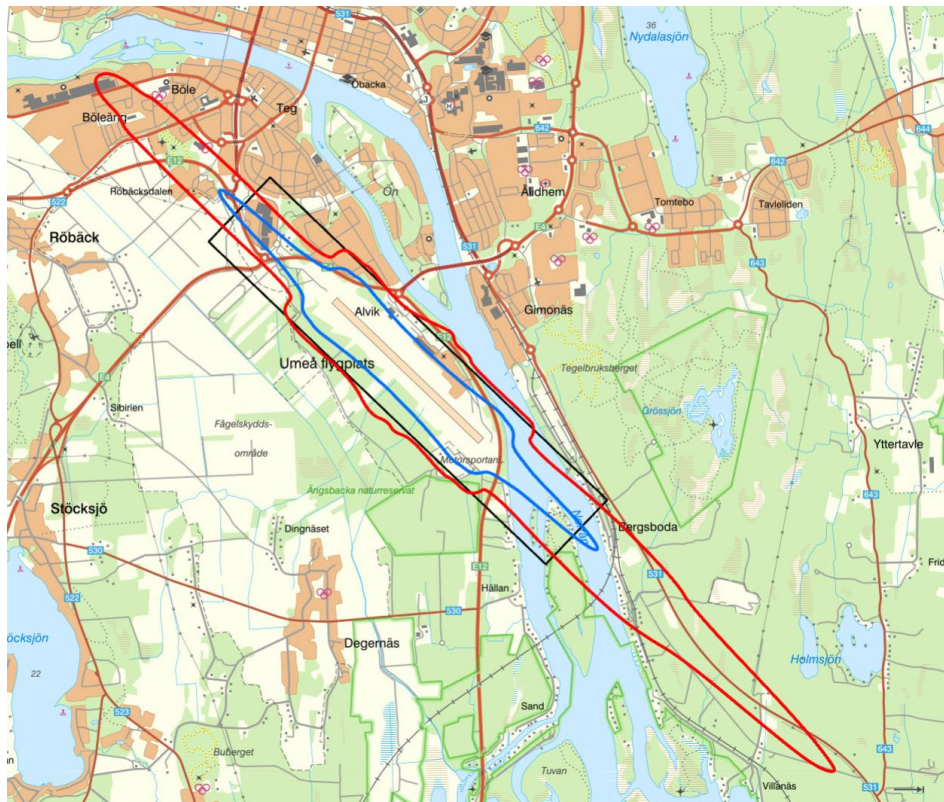
Det som Trafikverket har fattat beslut om som påverkansområden avseende flygplatser är:

- Flygbullerkurvor baserade på beräkningar med Trafikverkets framtagna prognos för antal flygrörelser som underlag
- De hinderbegränsande områdena som avgör att flygplanens start- och landningar fungerar, Annex-14 ytan samt MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) och TAA-ytan (Terminal Arrival Altitude)

Utöver de ovan nämnda påverkansområdena, flygbuller, hinderbegränsande ytor och system för kommunikation, navigering och övervakning, finns ytterligare faktorer som kan påverka flygplatsens funktion. Dessa faktorer, som inte är kopplade till Hushållnings-

förordningen eller Miljöbalken, regleras genom annat regelverk. Dessa påverkansområden måste också bevakas för att säkerställa att de inte påverkar riksintresset negativt. Mer detaljerad information om dessa områden finns i avsnitt 4.3 och i bilagans kapitel 9.

Kartan nedan visar de flygbullerkurvor som har tagits fram baserat på Trafikverkets prognos för år 2045, 19 250 flygrörelser. Kurvan avser FBN (flygbullernivå) 55 dB(A) och maxbuller 70 dB(A). Läs mer i avsnitt 4.2.

Resultatet av flygbullerberäkningarna för 19 250 rörelser FBN 55 dB(A), blå linje, maxbuller 70 dBA, röd linje, markanspråket svart linje.

Kartan på nästa sida visar flygplatsens hinderbegränsande ytor enligt gällande regelverk. Dessa gäller oberoende av riksintressepreciseringen och undantag från tillåtna maximala höjder, kan endast medges efter att en flyghinderanalys har genomförts och som visar att det är möjligt. För att få exakt besked om vilka höjder som gäller på en viss position, måste en flyghinderanalys beställas från LFV/Swedavia. Läs mer i avsnitt 4.2.2.

Umeå flygplats hinderbegränsande yta.

Runt en flygplats finns en så kallad MSA-yta (Minimum Sector Altitude). Den kan utformas som en cirkel eller en oval. På senare tid har även TAA-tytor (Terminal Arrival Altitude) utvecklats, områden med samma syfte som MSA-tytor.

Syftet med MSA- och TAA-tytorna är att ange den lägsta höjd ett luftfartyg kan flyga över ett specifikt område med bibehållen säkerhetsmarginal till terräng och hinder. Dess tytor omfattar alla områden där topografi eller objekt kan utgöra begränsningar och där hinder kan påverka flygprocedurer till och från flygplatsen. Läs mer i avsnitt 4.2.2.

Kartan på nästa sida visar Umeå flygplats TAA-yta tillsammans med Skellefteå och Luleå-Kallax flygplatser TAA-tytor. MSA-tytorna inryms i sin helhet inom TAA-tytorna. Dessa överlappar varandra något.

TAA-yror för Umeå, Skellefteå samt Luleå-Kallax flygplatser.

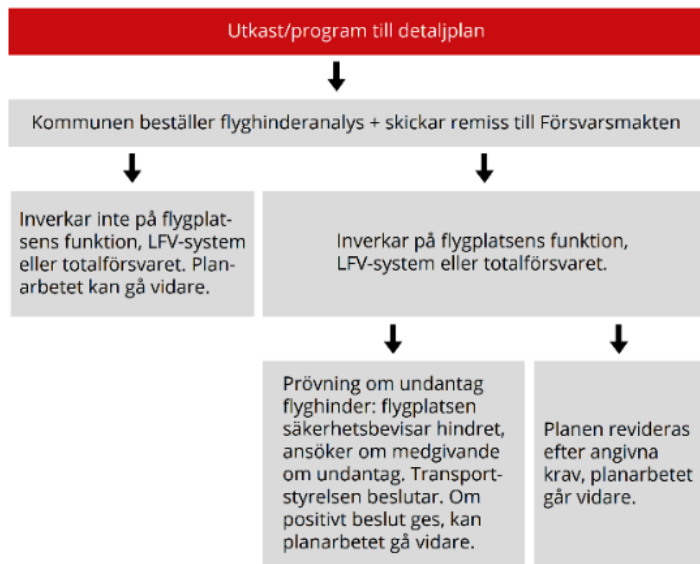
De flygtekniska systemen är en central del av riksintrasset för luftfarten. Vid alla flygplatser finns flygteknisk utrustning som är av avgörande betydelse för flygplatsens funktion. System för Communication, Navigation and Surveillance (CNS) måste skyddas för att säkerställa dess funktionalitet. CNS-systemen består av kommunikationsutrustning, navigeringshjälpmedel och övervakningsutrustning vilka utgör den tekniska infrastrukturen som möjliggör flygtrafikledning, navigering och andra flygtrafiktjänster.

Huvuddelen av dessa anläggningar ägs och förvaltas av LFV och omfattas av sekretess vilket innebär att de inte kan redovisas öppet. Trafikverket ansvarar för att ta fram underlag för riksintrasseflygplatser. Vissa underlag som CNS- och flyghinderanalyser kräver särskild kompetens, tillstånd och certifiering av Transportstyrelsen vilket Trafikverket saknar. Av denna anledning hänvisar Trafikverket till LFV och flygplatsoperatör i frågor som rör dessa riksintrassen. Mer information finns i bilagan, kapitel 7.

Påverkansområden som är kopplade till annat regelverk redovisas i avsnitt 4.3 och mer detaljerat i bilagan, kapitel 8.

Om det planeras för ett högt objekt, högre än 20 meter över marknivån, exempelvis inom ett tänkt detaljplaneområde, är det lämpligt att i tidigt

skede skicka in remisser till Försvarmakten, LFV och berörda flygplatsoperatörer för att undvika förgävesplanering. Figuren nedan visar rekommenderad arbetsgång. Läs mer i kapitel 5. Figuren gäller även bygglov inom ej detaljplanlagt område. Nära banan gäller en lägre tillåten höjd för objekt än 20 meter över mark. För en mer detaljerad beskrivning se avsnitt 5.4.

Rekommenderad arbetsgång vid planering av höga objekt, gäller även bygglov utanför detaljplan.

1 Inledning

1.1 Bakgrund till denna riksintresseprecisering

Riksintressepreciseringen utgör ett underlag som Trafikverket enligt 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområde m.m., ska lämna till länsstyrelsen. Enligt förordningen ska länsstyrelsen ta de initiativ som behövs för att det i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningar och i planerings- och beslutsprocesser, tas hänsyn till miljöbalkens bestämmelser i kapitel 3 och 4. Vidare ska riksintressemyndigheterna säkerställa att bedömningen är aktuell och lämna uppgifter till länsstyrelsen vid behov eller minst vart åttonde år.

När bestämmelserna ska tillämpas i prövningen av ett mål eller ärende, ska länsstyrelsen särskilt verka för att riksintressen tillgodoses i den prövningen. Av plan- och bygglagen (2010:900) framgår att det är länsstyrelsen som i förhållande till kommunernas planering tar tillvara och samordnar statens intressen och därvid särskilt verkar för att riksintressen tillgodoses.

Trafikverket använder i preciseringens titel på omslaget den beteckning på flygplatsen som anges hos Transportstyrelsen, Umeå flygplats. I texten framöver används denna eller bara flygplatsen. Swedavias benämning är Umeå Airport.

I denna rapport preciseras riksintresseanspråket och de påverkansområden som måste beaktas, för att inte utnyttjandet av anläggningen av riksintresse inte försvåras.

1.2 Syfte

Riksintressepreciseringen utgår från Trafikverkets riksintresseutpekande och kommer att fungera som ett underlag för länsstyrelser, prövande myndigheter och domstolar i ärenden när hänsyn behöver tas till riksintresset och när anspråket ska vägas mot andra riksintressen. Nyttan av riksintressepreciseringen kommer först att kunna bedömas efter att underlaget har tillämpats i olika ärenden. Den ska tillsammans med bilagan, också fungera som ett kunskapsunderlag för handläggare inom Trafikverket, kommuner, flygplatsoperatören Swedavia samt allmänheten.

1.3 Hur arbetet har bedrivits

Trafikverket har genom Norra regionen hållit ihop arbetet med denna riksintresseprecisering för Umeå flygplats. Det konkreta arbetet inleddes i

januari 2025. En intern arbetsgrupp bildades. En grupp med representanter från Umeå kommun fick information om genomförda flygbullerberäkningar vid ett möte 21 oktober. En remissversion skickades därefter ut till statliga myndigheter, Swedavia och berörda kommuner. Den skickades även ut till av TAA-ytan berörda kommuner, Skellefteå, Robertsfors, Vindelns, Lycksele, Bjurholms, Vännäs, Nordmalings och Örnsköldsviks kommuner. Också berörda regioner fick remissen, Region Västerbotten och region Västernorrland. Flygbullerberäkningarna har genomförts av Swedavias akustiker baserade på Trafikverkets prognos.

Efter remisstidens slut uppdateras rapporten och sker avstämningar i den interna arbetsgruppen. Ett möte i samordningsgruppen kommer att hållas innan ett förslag till slutversion är klar.

2 Värdebeskrivning

2.1 Kriterier för utpekande

Enligt Boverkets generella kriterier för riksintressen ska ett utpekande grundas på en nationell bedömning och det ska vara väl dokumenterat att området uppfyller något av nedanstående kriterier:

- Området hyser värden av stor nationell vikt
- Området behövs för att uppfylla Sveriges nationella åtaganden
- Området behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer

De övergripande kriterierna för samtliga transportslag är enligt Boverkets beslut 1999-07-05:

- Mark- och vattenområden för såväl befintliga, planerade, som för vissa framtida kommunikationsanläggningar kan pekas ut som riksintresse
- Anläggningens funktion i transportsystemet är av grundläggande betydelse vid bedömningen
- Funktionen kan vara av internationell (ingå i TEN-T, det Trans Europeiska transportnätverket), nationell eller av särskild regional karaktär. Av särskilt intresse är länkar som sammanbinder andra kommunikationsanläggningar av riksintresse inom transportsektorn eller noder som är av betydelse för samverkan mellan trafikslagen
- Unika lägesbundna naturförutsättningar kan också vara av riksintresse.

Beslut om reviderade kriterier för riksintresseutpekande togs senast 9 december 2024 av Trafikverket. För luftfarten gäller:

- Flygplatser som ingår i det nationella basutbudet
- Flygplatser som bidrar till att upprätthålla grundläggande tillgänglighet
- Alternativflygplatser som behövs för landning i vissa situationer
- Anläggningar för kommunikation, trafikledning, elförsörjning och liknande

Umeå flygplats är en del av det nationella basutbudet och uppfyller därmed det första kriteriet. I den sista punkten ingår luftfartens CNS-

system (Communication, Navigation, Surveillance), start- och landningshjälpmedel m.m. Det är den tekniska infrastrukturen som möjliggör flygtrafikledning och andra flygtrafiktjänster.

2.2 Generell värdebeskrivning

I Trafikverkets rapport ”Funktionsbeskrivningar för trafikslagets anläggningar” från 2022 framgår följande om det nationella basutbudet för flygplatser:

”Det nationella basutbudet består av flygplatser som har beslutats av regeringen. Enligt regeringen är syftet med det nationella basutbudet att säkerställa en del av ett effektivt och långsiktigt hållbart flygtransport-system som garanterar en grundläggande interregional tillgänglighet i hela landet. En flygplats som ingår i det nationella basutbudet får inte läggas ner utan regeringens godkännande även om det går med förlust.

Utöver skador och synergier som generellt kan uppstå för luftfarten gäller följande för nationella basutbudet:

För flygplatserna inom basutbudet utgör väg och järnväg som angör flygplatsens terminal ett riksintrasse.”

Umeå flygplats ingår även som en del av TEN-T stomnät. Det transeuropeiska transportnätet är ett av tre transeuropeiska nät (TEN) inom Europeiska unionen. Syftet med stomnätet är att underlätta för den inre marknaden och utveckla den europeiska transportinfrastrukturen på ett effektivt och hållbart sätt.

2.3 Riksintrasset för luftfarten

Enligt Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden är Trafikverket ansvarig myndighet för att peka ut och beskriva riksintrasset för kommunikationer så att riksintrasset vid en prövning, skyddas mot att påtagligt skadas. Trafikverket har vid utpekandet av riksintrasseanspråket angett det markanspråk som det fysiska utrymmet flygplatsen kräver.

Det fysiska markanspråket utgör Trafikverkets riksintrasseanspråk. Trafikverket har också angett påverkansområden som visar var planerad bebyggelse eller annan markanvändning kan påverka flygplatsens funktion negativt. Det finns också ett antal andra regelverk som reglerar luftfarten och som måste bevakas.

Riksintressets markanspråk – omfattar dels den mark som för närvarande används för flygplatsverksamhet, såsom rullbana och säkerhetsområden, dels den mark som kan komma att behövas i framtiden för luftfartens behov.

Påverkansområden – avser områden som är nödvändiga för att säkerställa flygplatsens funktion. Dessa inkluderar restriktioner för flyghinder, flygbuller, elektromagnetiska fält samt definierade samrådsområden.

I figuren nedan illustreras detta. I kapitel 3 och 4 beskrivs riksintressets markanspråk och påverkansområden mer i detalj för Umeå flygplats. Rutan ”Övriga påverkansområden annat regelverk” är kopplat till ett område som tagits fram för att kunna ta hänsyn till ett antal gällande regelverk som är kopplade till luftfarten. Inom detta område bör i princip alla typer av ärenden skickas på remiss till flygplatsoperatör, Trafikverket och LFV. Detta beskrivs närmare i kapitel 5 Vägledning, avsnitt 5.6.

Figur 1. Faktorer som måste bevakas avseende riksintresset för luftfarten.

2.4 Flygplatsens betydelse utifrån systemet/nationellt perspektiv

Umeå flygplats är av nationell betydelse i det svenska transportsystemet som en strategisk del i Sveriges samlade infrastruktur till tillgänglighet, beredskap och regional utveckling. Flygplatsen kan sättas in i följande system/perspektiv.

Del av ett sammanhängande transportsystem. Umeå är en av få svenska städer utanför storstadsregionerna som erbjuder flyg, järnväg, färjetrafik och europavägar i direkt närhet till varandra. Flygplatsen är lokaliserad nära stadskärnan, Östra stationen, hamnen, med färjor till Finland samt både E4 och E12 vilket ger goda vägförbindelser både längs Norrlandskusten och västerut mot inlandet och Norge via Blå vägen. Närheten mellan olika transportslag gör Umeå till en viktig omlastningsnod för både passagerare och gods. Det ger staden en roll som regional knutpunkt i norra Sverige där flyget möjliggör snabba resor till övriga delar av landet och internationella destinationer.

En nod i det nationella flygnätet. Umeå flygplats är den femte största sett till antalet passagerare. Även om trafiken domineras av reguljära förbindelser till Stockholm, visar bokningsstatistik att 32 % av Stockholmstrafiken består av resenärer med anslutning vidare inom Sverige eller internationellt. Flygplatsen fungerar därmed som en port till omvärlden men också som redundans för närliggande flygplatser som Skellefteå, Örnsköldsvik och Lycksele samt för andra transportslag vid störningar eller avbrott.

Infrastruktur för beredskap. Umeå flygplats är utpekad som en av Sveriges 27 beredskapsflygplatser. Här har KSA (Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg) sin huvudbas och dessutom är en av Sjöfartsverkets fem räddningshelikoptrar stationerad i Umeå. En viktig del av beredskapsperspektivet är också närheten till Norrlands universitetssjukhus, ett av landets specialiserade regionsjukhus.

3 Riksintressets markanspråk

Markanspråket för en flygplats enligt gällande schablon, utgörs av ett område som sträcker sig 500 meter i vardera riktningen från en rullbanas centrumlinje samt 1 500 meter i längdled i vardera riktningen, räknat från rullbanans ändar. Utbredningen relaterar till de faktiska måtten, i vissa fall med en utökning för att möjliggöra framtida utbyggnad. Denna definition av avgränsning av markanspråket har gällt sedan 2005, fastställt av dåvarande Luftfartsstyrelsen. Bakgrunden till avgränsningen är följande:

- En tillräckligt stor säkerhetszon för händelsen att ett plan glider av banan eller får problem med att stanna planet
- Säkerställa inflygningsljusen som finns mellan 400 och 900 meter från banändar
- Möjlighet för piloten till visuell inflygning, ser inflygningsljus och bana
- Undvika elektromagnetiska fält för att säkerställa markbunden CNS-utrustning
- Hänsyn till riskområde för tredje man i förlängningen av banan

Dessutom finns regelverket från EASA – (EU) 2018/1139, daterad 4 juli 2018, fastställande av gemensamma bestämmelser inom det civila luftfartsområdet, artikel 38, skydd av flygplatsernas omgivning:

”Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att flygplatser inom deras territorium, skyddas från verksamhet och utveckling i dess närhet som kan medföra oacceptabla risker för luftfartyg som använder flygplatsen. De ska vidta nödvändiga åtgärder för att minska dessa risker i den mån detta ligger inom deras kontroll och om så inte är fallet, göra de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där flygplatsen är belägen, uppmärksamma på dessa risker.”

Trafikverkets bedömning är att det inte finns behov av att förändra bananvändningen eller att förlänga banan inom överskådlig tid. Det markanspråk som hittills har redovisats för flygplatsen gäller även fortsättningsvis.

Karta 1. Umeå flygplats markanspråk, grön yta.

För att riksintresseanläggningen ska kunna utnyttjas och verksamheten fungera, är det av stor vikt att kommunikationerna till och från flygplatsen fungerar på ett bra sätt. Flygtrafiken och tillgängligheten i marktransport-systemet är av avgörande betydelse för landets nationella tillgänglighet. Utvecklingen av områdena kring flygplatsen måste ske på ett sådant sätt att tillgängligheten inte påverkas negativt. Tillfartsvägen E12, Norra Obbalavägen, är utpekad som riksintresse för kommunikationer. Därifrån sker anslutning till Alviksvägen/Flygplatsvägen som är de direkta infartsvägarna till terminalområdet.

Trafikverket föreslår att anslutningsväg till Alviksvägen/Flygplatsvägen pekas ut som riksintresse. Trafikverket föreslår att anslutningsväg till Alviksvägen/Flygplatsvägen pekas ut som riksintresse.

4 Riksintressets påverkansområden

4.1 Innebörd av påverkansområde

Ett påverkansområde är ett område utanför ett riksintresses markanspråk, inom vilket åtgärder såsom exempelvis tillkommande bebyggelse exempelvis bostäder eller höga objekt, kan medföra ett påtagligt försvårande av utnyttjandet av anläggningen. Exempelvis kan höga objekt eller byggnader som uppförs inom påverkansområdet genomtränga den hinderbegränsande ytan eller påverka flygteknisk information negativt. Det i sin tur kan medföra restriktioner på flygplatsverksamheten som bedrivs eller är planerad att bedrivas.

För att bedöma inverkan på utnyttjandet av riksintresseanläggningen, behöver utöver påverkan på markanspråket, även tas hänsyn till påverkansområdena. De senare omfattar exempelvis buller- och hinderytor. Inom markanspråksområdet kan finnas CNS-utrustningar (Communication, Navigation, Surveillance) såsom radioutrustning, navigationshjälpmedel samt utrustning för radar och övervakning som är av betydelse för flygplatsens funktion. Systemen kan påverkas negativt av bl.a. av elektromagnetiska störningar. Ett påverkansområde runt CNS-anläggningarna har av LFV angivits till en radie om tre km inom vilket beräkningar och analys görs för att kunna bedöma eventuell påverkan på funktionen av ett planerat objekt/projekt.

Det som Trafikverket har fattat beslut om som påverkansområden avseende luftfarten är:

- Flygbullerkurvor baserade på beräkningar med Trafikverkets framtagna prognosför antal flygrörelser som underlag
- De hinderbegränsande områdena som avgör flygplanens start- och landningar fungerar (hinderyta ICAO Annex 14), MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) samt TAA-ytan (Terminal Arrival Altitude)

Förutom ovan nämnda påverkansområden, flygbuller redovisat i avsnitt 4.2.1, hinderbegränsande ytor i avsnitt 4.2.2 samt system för kommunikation, navigering och övervakning i avsnitt 4.2.3, finns ett antal andra påverkansområden som inte är kopplat direkt till Hushållningsförordningen eller Miljöbalken utan till annat regelverk och därmed utgör viktiga aspekter för flygplatsens funktion. Även dessa påverkansområden

måste bevakas för att inte riskera att rikssintresset påverkas negativt. Dessa redovisas i avsnitt 4.3 samt i bilagans kapitel 9.

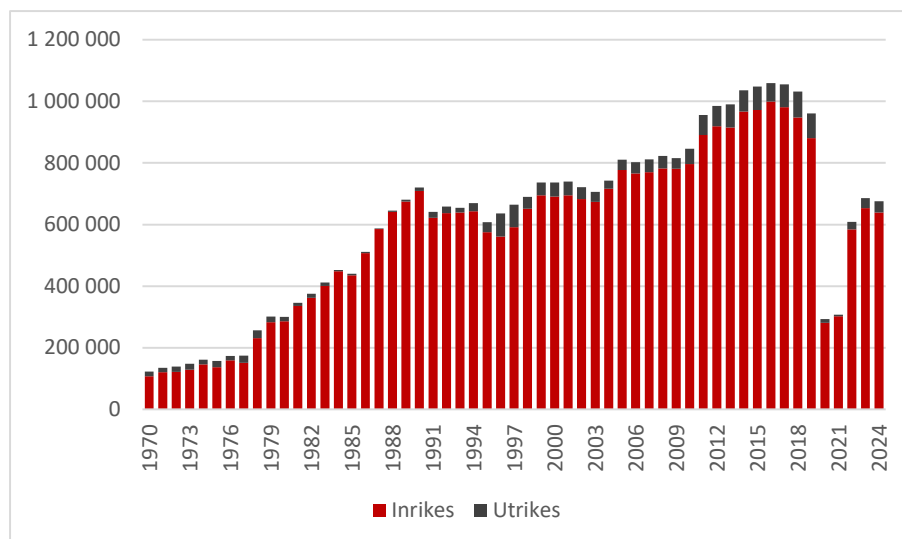
4.2 Påverkansområden enligt Trafikverkets beslut

4.2.1 Påverkansområde flygbuller

4.2.1.1 Flygplatsens utveckling

Antalet passagerare under 2024 uppgick till 675 257, vilket är en minskning med drygt 2 procent jämfört med året innan. Jämfört med år 2019 är minskningen nästan 30 procent. Inrikestrafiken är totalt dominerande och hade under 2024 638 805 passagerare vilket motsvarar en minskning med 35 procent jämfört med 2019.

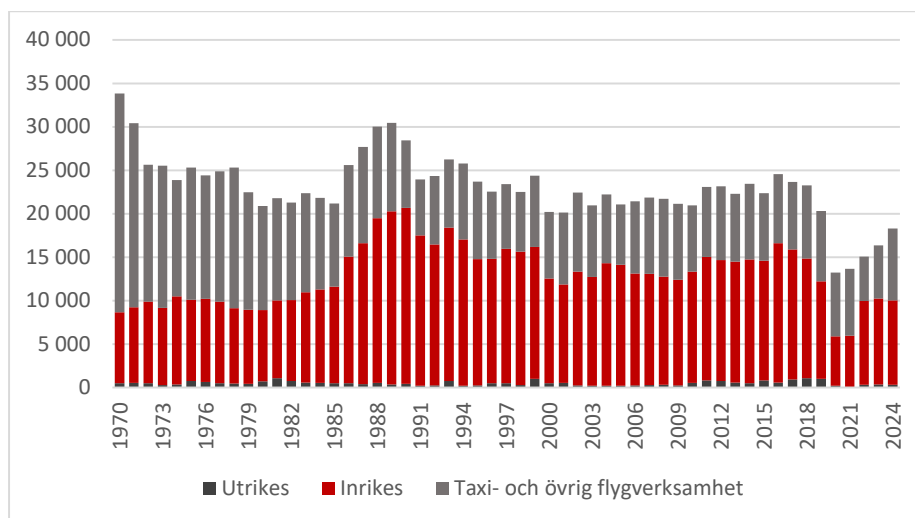
Fram till januari 2025 bedrevs flygtrafik till Stockholm med tre flygbolag, SAS och Norwegian till Arlanda samt BRA till Bromma. Idag bedrivs endast trafik till Arlanda, av SAS och Norwegian. Jon Air ansvarar för den av Trafikverket upphandlade flygtrafiken mellan Östersund och Umeå som under 2024 hade 4 850 passagerare. Från flygplatsen bedrivs även chartertrafik till destinationer till bland annat Spanien och Grekland.

Figur 2. Passagerarutveckling på Umeå flygplats 1970–2024. Källa Transportstyrelsen.

Det totala antalet flygrörelser under 2024, uppgick till 18 310. Av dessa utgjorde linjetrafik inrikes och utrikes 10 000 rörelser och taxi- och övrig flygverksamhet stod för 8 275 rörelser. I jämförelse med 2019, året för pandemin, har antal rörelser minskas med 8,6 procent.

För mer detaljerad information om flygplatsens utveckling och prognoser se bilagan, kapitel 5.

Figur 3. Utveckling antal flygrörelser 1970–2024, källa Transportstyrelsen.

Miljötillståndet medger 34 000 flygplatsrörelser årligen varav 21 000 avser tunga plan. Tillståndet omfattar samtliga typer av flygtrafik, kommersiell trafik, privatflyg, skolflyg, taxiflyg samt klubbflyg.

Vid flygbullerberäkningar i samband med riksentressepreciseringar, beaktas dock bara den flygtrafik som bedöms ha särskild betydelse för allmänhetens tillgänglighet. Detta omfattar reguljär- och chartertrafik för passagerare, fraktflyg samt samhällsviktigt flyg.

4.2.1.2 Riktvärden för flygbuller

I förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, 2§ första stycket, definieras buller från flygplatser som ”buller vid start och landning upp till en höjd som bidrar till ljudnivån på marken samt rullbanefas i samband med start och landning”. Riktvärdena som anges avser utomhusvärden vid bostäder och gäller väg-, spår- och flygtrafik.

Bestämmelserna ska användas som vägledning vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked samt vid prövning av tillstånd för flygplatser enligt miljöbalken och bestämmelser meddelade med stöd av den.

Enligt 6 § får buller från flygplatser inte överskrida 55 dB(A) FBN och 70 dBA maximal ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. Av 7 § framgår att om ett överskridande av maxbullernivåerna som anges i 6 § ändå sker, bör nivån inte överskridas mer än:

1. Sexton gånger mellan kl. 06.00 och 22.00 och
2. Tre gånger mellan kl. 22.00 och 06.00.

Riktvärdena ska användas vid planläggning och i ärenden om bygglov utanför detaljplan och förhandsbesked samt i ärenden om prövning av flygplatser.

4.2.1.3 Påverkansområde flygbuller för prognos 19 250 flygrörelser

Trafikverket bedömer att Umeå flygplats kommer att utvecklas till en nivå om 19 250 flygrörelser per år fram till 2045. Prognosen ligger till grund för flygbullerberäkningarna i riksintressepreciseringen och omfattar endast flygtrafik av väsentlig betydelse för allmänhetens tillgänglighet, linjeflyg, charterflyg, fraktflyg samt samhällsviktigt flyg. Den sistnämnda kategorin inkluderar sjukvårdstransporter, brandbekämpning och räddningsinsatser på uppdrag av statliga och kommunala aktörer samt insatser från MSB, Polisen, Kustbevakningen, länsstyrelserna, Sjöfartsverket och Försvarmakten. Riktlinjer för vilka kategorier som ska ingå i dessa beräkningar togs fram av dåvarande Luftfartsstyrelsen 2005.

Prognosen om 19 250 årliga flygrörelser vid Umeå flygplats, baseras på en samlad bedömning av flygplatsens strategiska betydelse, Umeå kommuns utvecklig som regionalt nav för samhällsservice samt den tekniska utveckling som förväntas inom luftfarten under de kommande decennierna.

Därtill antas att den samhällsviktiga flygverksamheten kommer att generera ett ökat antal flygrörelser, dels kopplade till specialistvården vid Umeå Universitetssjukhus, dels till etableringen av KSA (Kommunal-förbundet för Svenskt Ambulansflyg) vid flygplatsen samt basen för sjöräddning.

Bullerkurvor som beskriver påverkan omkring flygplatser förändras över tid och är inte statiska. Nya bullerkurvor kan exempelvis tas fram i tillståndsprövningar där flygplatsen sökt tillstånd för en förändrad trafik eller i samband med Trafikverkets riksintressepreciseringar. Även förändringar i den beräkningsmetod som enligt myndigheterna ska tillämpas i Sverige, kan resultera i bullerkurvor med nytt utseende. Detta är också en anledning till varför Trafikverket har som ambition att med jämna mellanrum se över riksintressepreciseringar avseende de flygplatser som är riksintresse för luftfarten.

Noggrannheten vid FBN-beräkningar är +/-3 dB. Osäkerheten rör antaganden om bananvändning och val av beräkningsbara flygplanstyper. Dessutom bygger beräkningsmodellen för flygbuller på standardiserade

data för stigprofiler, motorpådrag, sidledsspridning samt atmosfäriska förhållanden, parametrar som alla varierar över tid.

Flygbullerberäkningarna har utförts med beräkningsverktyget IMPACT¹³ från Eurocontrol. Metoden beskrivs i ECAC Doc 29 4th Edition.

Pilatus PC-24 används av Svenskt Ambulansflyg, KSA. Helikopter-rörelserna ingår inte i beräkningarna men bedöms endast påverka bullerkurvornas utbredning marginellt.

Kategori flygtrafik	Typ av flygplan	Antal rörelser
Linjeflyg/charter Jet, inrikes/utrikes	A320NEO 	7 000
Regionaljet, inrikes/utrikes	EMB 195E 	2 500
Turbopropflygplan Inrikes/intranordisk trafik	ATR-72-600 	5 000
Fraktflyg	ATR-72-600 	500
Samhällsviktigt flyg	PC24 EC 130 	Ambulans 3 000 Ambulans- helikopter 1 000 Statsflyg 250
Summa		19 250

Figur 4. Fördelning av prognoser om 19 250 flygrörelser på kategori och flygplanstyper.
Foton: Trafikverket.

För flygbullerberäkningarna är det även viktigt att bedöma av hur antalet rörelser fördelas över dygnet. Nedanstående uppskattning baseras på förhållandena som rådde före pandemin.

Antal rörelser	Dagtid 06–18	Kvällstid 18–22	Natttid 22–06
Reguljär trafik	65 %	29 %	6 %
Samhällsviktigt flyg	70 %	20 %	10 %

Figur 5. Antal flygrörelser fördelade över dygnet.

Hur starter och landningar fördelas på de olika banorna, 14 respektive 32, framgår av nedanstående figurer.

Bana	Dag	Kväll	Natt
14	43 %	44 %	22 %
32	57 %	56 %	78 %

24

Utanför den horisontella ytan är det ett lutande plan med 10 höjdmeter mellan strecken. Högsta tillåtna höjd för objekt utanför ovalen är alltså 100 m högre, 152,67 m ö.h. (RH2000). För att få exakt besked vilka höjder som gäller i en viss position måste flygplatsoperatören Swedavia kontaktas. Procedurytorna kan ge lägre tillåtna höjder inom delar av Annex 14-ytan.

Karta 3. Den flyghinderbegränsande ytan för Umeå flygplats.

4.2.1.5 MSA- och TAA-yltor

Runt en flygplats finns en MSA-ylta (Minimum Sector Altitude). Den utgår från ett markbaserat navigationshjälpmedel, exempelvis en VOR-station (Very High Frequency Omni-Directional Range), NDB (Non-directional beacon) eller flygplatsens referenspunkt (ARP) och kan utformas som en oval eller en cirkulär yta. I takt med införande av satellitbaserade inflygningsprocedurer som har utvecklats under de senaste tio åren, har det också tagits fram TAA-yltor (Terminal Arrival Altitude), områden som har samma funktion som MSA-yltor. TAA-yltan utgår istället från en fix (waypoint) som ligger ungefär två mil från flygplatsen. En TAA-ylta är därmed större än en MSA-ylta. Om MSA-yltan inryms inom TAA-yltan redovisas bara denna.

Syftet med ytorna är att garantera den lägsta höjd över ett specifikt område där ett luftfartyg kan flyga och fortfarande ha en säker marginal

till terräng och hinder. Ytorna inrymmer alla de områden som kan innebära restriktioner och där hinder kan påverka flygprocedurerna till och från flygplatsen. Läs mer i avsnitt 4.2.2.

Kartan nedan visar Umeå flygplats TAA-yta tillsammans med Skellefteå och Luleå-Kallax flygplatsers TAA-yltor. Umeå flygplats TAA-yta överlappar delvis Skellefteå flygplats MSA-yta vilket behöver beaktas i remisshanteringen.

Karta 4. TAA-yltor för Umeå, Skellefteå samt Luleå-Kallax flygplatser.

4.2.2 System för kommunikation, navigering och övervakning

De flygtekniska systemen är en del av riksintrasset för luftfarten. Vid alla instrumentflygplatser finns flygteknisk utrustning som är av avgörande betydelse för flygplatsens funktion. Systemen för Communication, Navigation and Surveillance, CNS, måste således skyddas så att funktionen inte skadas. CNS-systemen består av kommunikationsutrustning, navigeringshjälpmedel och övervakningsutrustning. De utgör den tekniska infrastrukturen som möjliggör flygtrafikledning, navigering och andra flygtrafiktjänster. Huvuddelen av anläggningarna ägs och förvaltas av LFV och omfattas av sekretess och kan därför inte redovisas öppet. Av denna anledning måste Trafikverket hänvisa till LFV avseende dessa riksintrassen.

Systemen kan störas ut av fysiska hinder som byggnader och objekt, elektromagnetiska fält genererade av högspänningsanläggningar samt

spektrumpåverkan. Regler om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) finns i Lag om elektromagnetisk kompatibilitet (SFS 1992:1 512) och Förordning om elektromagnetiska störningar (SFS 2016:363). Av dessa framgår att en utrustning måste vara konstruerad så att den inte alstrar elektromagnetisk störning som överskrider en nivå som gör att utrustningen inte fungerar som avsett. Sanktionsavgifter kan åläggas en aktör. Läs mer i kapitel 8 i bilagan. För att skydda de tekniska systemen i närheten av flygplatser från störningar, har Trafikverket definierat ett samrådsområde. Mer information om detta finns i avsnitt 5.6 nedan.

4.3 Påverkansområden enligt annat gällande regelverk

Utöver påverkansområden som Trafikverket har fattat beslut om, finns ett antal andra sådana som är kopplade till internationellt regelverk och/eller svensk lag eller förordning. Dessa måste också bevakas så att flygplatsens funktion inte riskerar att påverkas negativt. Dessa är:

1. Procedurområden enligt ICAO PANS-OPS Doc, de innebär höjdrestriktioner inom ett stort område
2. Elsäkerhetsförordningen 2017:218 11§, luftledning för starkström får inte uppföras närmare flygplatsens referenspunkt än 4 000 meter
3. Område med risk för fågelkollisioner, enligt EASA 139/2014 samt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, TSFS 2019:19 om drift av godkänd flygplats, radie om 3 000 meter från banans mittpunkt
4. Område med risk för vilseledande belysning, enligt 24 § i Transportstyrelsens regelverk TSFS 2012:90, 4 500 meter från banändor i längdled och 750 meter på vardera sidan om utsträckt centrumlinje i sidled
5. Påverkansområde risken för tredje man, risknivån är högst i banornas förlängning, där är det inte lämpligt att planera för personintensiv verksamhet

För mer information, se bilagans kapitel 8.

5 Vägledning

5.1 Allmänt

Detta kapitel är en vägledning för hur riksintresseanspråket tillgodoses i planerings- och tillståndprocesser samt i ärenden avseende lov och förhandsbesked med syfte att flygplatsen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av den.

I översiktsplanen ska kommunen redovisa de områden av riksintresse som finns inom kommunen och hur kommunen avser att dessa ska tillgodoses. För en flygplats av riksintresse innebär detta att kommunen både behöver redovisa och förhålla sig till flygplatsens markanspråk och dess påverkansområden.

Som verksamhetsutövare och ansvarig för flygplatsverksamheten, är flygplatsoperatören Swedavia som ägare av de flygtekniska systemen, liksom LFV, parter som kommuner under detaljplaneprocessen ska samråda med. De ska även underrätta flygplatsoperatören vid granskning och antagande om detaljplanen ligger inom flygplatsens påverkansområden. Går kommunens beslut om att anta en detaljplan emot flygplatsens intressen kan flygplatsoperatören överklaga beslutet till mark- och miljödomstolen i sin roll som sakägare. Överklaganden avseende bygglov skickas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen gör i sina yttranden en bedömning av eventuell påverkan på riksintressen.

Trafikverket ansvarar för att ta fram underlag för riksintresseflygplatser och har identifierat de flygtekniska systemen som en del av riksintresset. Trafikverket har varken kompetens eller tillstånd från Transportstyrelsen avseende frågor som rör CNS- eller flyghinderanalyser. Av denna anledning måste Trafikverket hänvisa till LFV och flygplatsoperatören Swedavia som remissinstanser.

För att undvika förgävesplanering, är det väsentligt att ärenden som bygglov, detaljplaner kraftledningsärenden och miljötillståndsärenden skickas på remiss till Trafikverket, berörd flygplatsoperatör samt LFV i tidigt skede.

5.2 Inom markanspråket

Inom markanspråksområdet för flygplatsen bör det undvikas att planeras för ny bostadsbebyggelse, annan störningskänslig verksamhet eller genomförande av åtgärder som inte är direkt relaterade till flygplatsverk-

samheten. Sådana åtgärder riskerar att påverka flygplatsens funktion negativt.

Om det inom markanspråksområdet planeras för kommersiell verksamhet måste sådan markanvändning vägas mot behovet av mark för eventuell utbyggnad av flygplatsens infrastruktur.

I vissa fall kan kommersiell, icke luftfartsanknuten verksamhet, vara en förutsättning för finansiering av flygplatsen. Om detta blir aktuellt, bör en analys av eventuell påverkan på flygverksamheten göras. Vid avvägning om en yta ska reserveras för luftfartsändamål eller användas kommersiellt, måste luftfartsändamål prioriteras. Detta kan gälla en möjlighet till förlängning av banan, utbyggnad av terminal och hangarer, säkerställa flygtekniska system samt hänsyn till flygsäkerheten.

Vid planering av bebyggelse i banans förlängning, ska olycksrisken för tredje man beaktas och i vissa fall utredas. En av anledningarna att markanspråket sträcker sig 1 500 meter i förlängningen på banans ändar, är just med hänsyn till risken för tredje man. Läs mer i avsnitt 4.3 samt i avsnitt 8.5 i bilagan.

5.3 Inom påverkansområde för flygbuller

Inom påverkansområde för flygbuller, är det inte lämpligt att planera för uppförande av bebyggelse med funktioner som är känsliga för buller, exempelvis bostäder, skolor och vissa vårdlokaler.

Tillkommande bebyggelse inom påverkansområde för flygbuller, behöver klara riktvärdena för flygbuller för att inte riskera framtida restriktioner för flygtrafiken vid omprövning av miljötillståndet eller prövning av ett nytt miljötillstånd för flygplatsen. Om ny bebyggelse riskerar att påverka möjligheten till ett nytt eller omprövat miljötillstånd, innebär bebyggelsen en risk för påtagligt försvårande av tillkomsten eller utnyttjandet av flygplatsen.

5.4 Inom hinderbegränsande områden

Det är olämpligt att planera för uppförande av hinder som exempelvis byggnader och master som riskerar att tränga igenom flygplatsens nuvarande och framtida hinderytor samt MSA- och TAA-ytors högsta tillåtna höjder och därmed menligt påverka flygplatsens operativa verksamhet.

En bedömning behöver göras för att kunna avgöra om en flyghinderanalys krävs och vilken påverkan planerade åtgärder kan få på flygverksamheten.

En flyghinderanalys redovisar både påverkan på CNS-systemen och flyg-procedurerna och kan beställas av LFV och i detta fall även av Swedavia. Inom vilka områden och för vilka höjder, framgår av tabellen i avsnitt 5.7 nedan.

5.5 Inom områden med system för kommunikation, navigering och övervakning

Uppförande av anläggningar som kan generera elektromagnetiska fält riskerar att störa radiokommunikation mellan flygplan och flygplatsens räddningstjänst samt övrig radiokommunikation med enheter på en flygplats. Även markbunden navigerings- och landningsutrustning kan störas ut av elektromagnetiska fält. För att säkerställa flygplatsens tekniska stödfunktioner mot påverkan av elektromagnetiska fält, ska det vidtas åtgärder för att minimera riskerna för att funktionen av den tekniska utrustningen slås ut.

CNS-systemens samt även övervakningsutrustning som exempelvis radars funktion och därmed flygsäkerheten, kan påverkas negativt av bl.a.:

- Höga byggnader/objekt
- Olämpliga konstruktionsmaterial och geometriska utformningar av byggnadsverk
- Vindkraftverk
- Luftledningar och andra kraftförsörjningsanläggningar
- Solcellsanläggningar
- Järnvägsanläggningar
- Elvägar
- Trådlös kraftöverföring till elfordon
- Elektromagnetiska störningar i allmänhet

Andra anläggningar för kraftöverföring eller där höga effekter och spänningar förekommer kan medföra påtaglig skada på funktionen för luftfartens tekniska system. Av detta skäl är det av stor vikt att ägare/innehavare av CNS-anläggningar får sådana ärenden på remiss.

Skydd av radiospektrum krävs också och radiotekniska system ombord på luftfarkoster kan störas av omnämnda anläggningar.

Anläggningarnas geografiska lägen kan oftast inte redovisas öppet på grund av sekretess. Läs mer i bilagan, kapitel 7.

5.6 Övriga påverkansområden enligt annat regelverk

Trafikverket har tagit fram ett påverkansområde, en gräns för ett påverkansområde för flygplatsen avseende faktorer kopplat till annat regelverk för flygplatser, se karta 5 nedan. Inom detta ingår alla påverkansområden enligt annat regelverk utom procedurområden. Flygprocedurer kan påverkas inom hela MSA- och TAA-ytorna. Av den anledningen är procedurernas samrådsområde är de ytorna.

Området är en oval baserat på en radie om 4 500 meter från banans ändar (trösklar). Samtliga tillkommande objekt/ärenden inom området måste analyseras avseende eventuell påverkan på flygplatsens funktion och flygtekniska system. För att få fram exakt avgränsning av påverkansområde avseende risken för tredje man måste det tas fram en riskanalys. Det kan efterfrågas av aktuell länsstyrelse men bekostas ofta av flygplatsoperatören.

Karta 5. Påverkansområde för ärenden avseende annat regelverk, alla typer av ärenden skickas på remiss till flygplatsoperatören Swedavia och Trafikverket.

Inom Elsäkerhetsförordningens område

Om det trots att avståndet till en planerad ledning för starkström inte uppfyller minimiavståndet 4 000 meter från flygplatsens referenspunkt och behovet är starkt motiverat, måste det tas fram en riskanalys. Den ska presenteras för flygplatsoperatör och LFV för en bedömning.

Det har framkommit att en cirkel med en radie på 4 000 meter från flygplatsens referenspunkt inte alltid är tillräcklig för att omfatta risken för

störningar på flygtekniska system vid vissa flygplatser. Däremot täcker det föreslagna påverkansområdet, på karta 5 ovan, in dessa risker.

Inom område med risk för fågelkollisioner

Alla planerade åtgärder som riskerar att dra till sig fåglar, ska remitteras till flygplatsoperatören Swedavia inom radien 3 000 meter från banans mittpunkt. Det kan exempelvis gälla dammar, avfallsanläggningar och snabbmats-restauranger.

Inom område olämpligt med vilseledande belysning

Belysning som kan vara vilseledande för luftfarten ska skärmas/modifieras inom 4 500 meter från banändar och 750 meter från banans mittlinje. Kontakt tas med flygplatsoperatören Swedavia.

Inom påverkansområde olycksrisk för tredje man

Om det planeras för personintensiv verksamhet i förlängningen av banan, bör det i tidigt skede tas kontakt med flygplatsoperatör länsstyrelsen för en dialog om kravet på framtagandet av en riskanalys ska ställas.

5.7 Remisshantering

I tabellen nedan redovisas vilken aktör som behöver få in remisser i olika typer av ärenden och inom vilket geografiskt område.

Trafikverket tar emot samtliga typer av remisser som berör markanspråk och påverkansområden.

Gällande förhandsbesked och bygglov önskar Swedavia bli remitterade i alla ärenden som är utanför planlagt område eller som strider mot gällande plan inom samrådsområdet, påverkansområde för flygbuller samt hinderbegränsade yta. Gällande detaljplaner önskar Swedavia endast bli remitterade i ärende inom MSA-TAA-ytan med objekt över 20 meter och samtliga planer inom påverkansområdet för flygbuller. Swedavia önskar också bli remitterade övergripande planer som regionala utvecklingsplaner, kollektivtrafikplaner, regionala transportplaner och motsvarande. Flygplatsoperatör i tabellen är Swedavia.

Ärendetyp	Inom område	Remiss till	Speciella krav
Översiktsplaner	MSA-/TAA-ylor Samtliga	Flygplatsoperatör LFV, Trafikverket	
Detaljplaner	MSA-/TAA-ylor	Flygplatsoperatör LFV Trafikverket	
Bygglov	Hinderbegränsande yta	Flygplatsoperatör LFV Trafikverket	Flyghinderanalys CNS-analys
Höga objekt, över 20 m	MSA-/TAA-ylor	Flygplatsoperatör	CNS-analys
Höga objekt, över 20 m	Hela landets yta	LFV	Flyghinderanalys
Alla typer oavsett höjder	Inom 1 km radie från torn, terminal och bana Påverkansområde annat regelverk	Flygplatsoperatör TRV	
Miljöprövningsärenden kap 9 MB	Påverkansområde annat regelverk	Flygplatsoperatör	
Starkströmsanläggningar	Påverkansområde annat regelverk Hela landets yta	Flygplatsoperatör, Trafikverket LFV	EMC-utredning
Genererande av elektromagnetiska fält	Påverkansområde annat regelverk Hela landets yta, högre än 20 m	Flygplatsoperatör LFV	EMC-utredning CNS-analys
Ökad fågelförekomst	Påverkansområde annat regelverk	Flygplatsoperatör Trafikverket	
Vilseledande belysning	Påverkansområde annat regelverk	Flygplatsoperatör Trafikverket	

Tabell 1. Remissshantering.

Källor och referenser

Riksintressen för trafikslagets anläggningar-sektorsbeskrivning inklusive kriterier för utpekande, TRV 2019/45 782, 2020-08-12

Trafikverkets beslut 2022-09-26:

[Trafikverkets beslutade riksintressen - Bransch](#)

Länk till Trafikverkets riksintressepreciseringar:

[Precisering av riksintressen - Bransch \(trafikverket.se\)](#)

Fördjupad studie avseende utformning av det svenska luftrummet:

<https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1363871/FULLTEXT01.pdf>

Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet, Ds 2023:3

[Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet - Regeringen.se](#)

Transportstyrelsens trafikprognos 2024–2030:

[Trafikprognos luftfart - Transportstyrelsen](#)

EASA 139/2014:

<https://www.easa.europa.eu/en/document-library/regulations/commission-regulation-eu-no-1392014>

PM Flygbuller, Swedavia 2025-08-29

Trafikverkets diarium, TRV 2024/112 117

LFV AIP Procedurområden m.m.

[IAIP – AIP](#)

LFV flyghinderanalys

[Flyghinderanalys \(lfv.se\)](#)

LFV CNS-utrustning

[CNS-utrustning \(lfv.se\)](#)

LFV CNS-analys

[CNS, CNS-analys \(lfv.se\)](#)

Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän flygplikt

<https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1933185/FULLTEXT01.pdf>

BILAGA TILL RAPPORT

Riksintresseprecisering för Umeå flygplats

Remissversion 2025-11-03

Trafikverket

Postadress: Trafikverket, Storgatan 60, 903 30 Umeå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1, ej känslig

Dokumenttitel: Bilaga Riksintresseprecisering för Umeå flygplats

Författare: Jean-Marie Skoglund/Cecilia Häckner

Kontaktperson: Carolina Lomakka

Dokumentdatum: 2025-11-03

Ärendenummer: TRV 2024/112 117

Underlagskartor och ortofoton: Lantmäteriet, Geodatasamverkan

Fotografier: Swedavia om inget annat anges

Publikationsnummer:

ISBN:

Innehåll

Introduktion	5
1 Luftfarten - översikt.....	6
1.1 Luftfartens organisation och aktörer.....	6
1.2 Luftfartens regelverk.....	7
2 Transport-, miljö- och klimatpolitiska utgångspunkter	9
3 Flygets övergripande utveckling.....	11
3.1 Internationellt.....	11
3.2 Nationell utveckling.....	11
3.3 Det nationella flygplatssystemet	12
4 Beskrivning av flygplatsen	15
4.1 Flygplatsens historik	15
4.2 Flygplatsen i geografin.....	16
4.2.1 Flygplatsområdet	16
4.2.2 Terminalområdet.....	17
4.2.3 Bansystemet.....	18
4.2.4 Anslutande infrastruktur och kommunikationer	19
5 Påverkansområde flygbuller.....	20
6 Hinderbegränsande ytor	22
6.1 ICAO Annex 14	22
6.2 MSA- och TAA-ytor.....	23
7 System för kommunikation, navigering och övervakning. 25	
8 Övriga påverkansområden enligt annat gällande regelverk	28
8.1 Procedurområden ICAO PANS-OPS Doc 8168.....	28
8.2 Elsäkerhetsförordningen (2017:218).....	29
8.3 Områden med risk för fågelkollisioner EASA EU 139/2014, TSFS 2012:90 .	29
8.4 Område med risk för vilseledande belysning TSFS 2012:90.....	29
8.5 Påverkansområde olycksrisken för tredje man	30

9 Rikssintresset i lagstiftningen.....	32
9.1 Bestämmelserna om rikssintressen i miljöbalken (1998:808)	32
9.2 Plan- och bygglagen (2010:900).....	32
9.3 Förordning (1998:896) om hushållning med mark och vatten	33
10 Miljöprövning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:808) ..	34
10.1 Allmänt	34
10.2 Särskilda krav i gällande miljötillstånd.....	34
11 Flyghinder	35
11.1 Prövning av höga objekt och hinder.....	35
11.2 Flyghinderanmälan och hindermarkering	36

Bilaga till rapport

Introduktion

Detta dokument är en bilaga till huvudrapporten, *Riksintresseprecisering för Umeå flygplats*. Huvudrapporten redovisar de delar som behöver skyddas för att undvika påtaglig skada på riksintresset I denna bilaga behandlas luftfartens regelverk och aktörer, utvecklingen inom luftfarten, en beskrivning av flygplatsområdet samt en mer detaljerad redogörelse över påverkansområden.

1 Luftfarten - översikt

1.1 Luftfartens organisation och aktörer

Fram till 2005 hanterade dåvarande Luftfartsverket såväl driften av statliga flygplatser som flygtrafiktjänster i landet. Verket hade ansvaret för tillsyn, tillståndsgivning och regelverksutveckling inom luftfarten, organiserat under två avdelningar, Luftfartsinspektionen och Luftfart och samhälle.

År 2005 skildes dessa avdelningar från Luftfartsverket och bildade den nya myndigheten Luftfartsstyrelsen. Beslutet följde en politisk ambition att separera ägandet och driften av flygplatser från tillsyns- och tillståndsverksamheten.

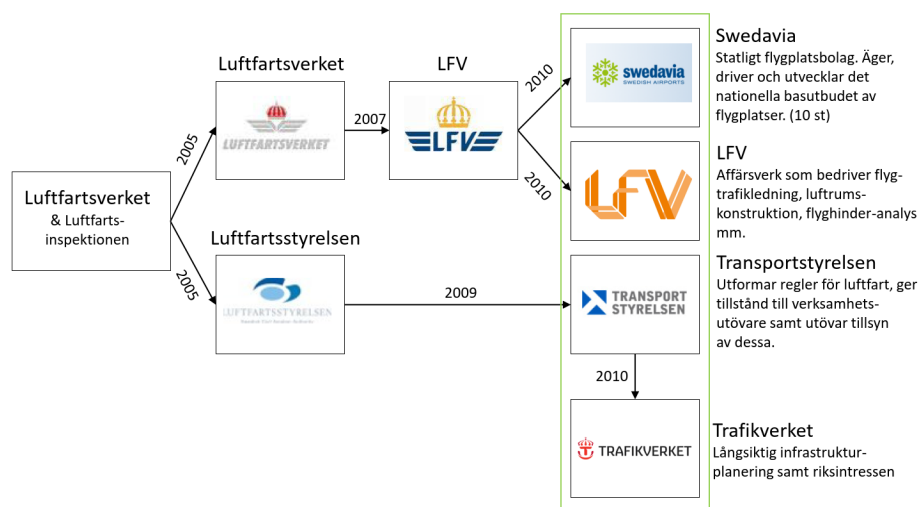
År 2007 bytte Luftfartsverket namn till LFV utan att någon ändring av verksamheten gjordes. Luftfartsverket är dock fortfarande det officiella namnet som används exempelvis i lagtexter.

År 2009 övergick Luftfartsstyrelsens verksamhet till den nybildade myndigheten Transportstyrelsen som svarar för regelgivning, tillståndsprövning och tillsyn för samtliga transportslag.

I april 2010 skedde ytterligare en större omorganisation. LFV splittrades i två delar. Ägande och driften av flygplatserna kom att läggas på det nybildade flygplatsbolaget Swedavia och LFV renodlades för att tillhandahålla flygtrafiktjänst för civil och militär luftfart och innehar fortfarande ansvar och ägande av flygtekniska system.

Då, i april 2010, bildades också Trafikverket med trafikslagsövergripande ansvar för den långsiktiga infrastrukturplaneringen för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart. Verksamheten från Banverket och Vägverket togs över och dessa verk avvecklades. Sjöfartsverket och Transportstyrelsen lämnade över viss verksamhet till Trafikverket exempelvis riksintrasseansvaret för sjöfarten och luftfarten.

Bilaga till rapport

Figur 1. De olika aktörerna inom luftfarten 2005–2025.

1.2 Luftfartens regelverk

Luftfarten är till stor del reglerad på internationell nivå. Den huvudsakliga regleringen sker genom ICAO (International Civil Aviation Organization), ett FN-organ med 193 medlemsländer. ICAO:s uppgift är att underlätta luftfarten och ökad flygsäkerhet genom att skapa gemensamma regler och standarder. Arbetet inleddes med Chicagokonventionen 1944.

Inom EU ansvarar EASA (Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet) för att utveckla regler baserat på ICAO:s riktlinjer. Eftersom Sverige är medlem i både ICAO och EU, har landet förbundet sig att följa dessa regelverk.

Luftfarten regleras i Sverige främst genom Luftfartslagen (2010:500) och Luftfartsförordningen (2010:770) vilka till stor del är baserade på det internationella regelverket. Dessa regelverk reglerar inte planeringsskedet utan genomförandeskedet för höga objekt. Höga objekt ska utformas och hanteras för att säkerställa flygsäkerhet. Vid sidan av Luftfartslagen och Luftfartsförordningen finns ett antal författningar utgivna av Transportstyrelsen. De delar av dessa lagar som berörs i denna riksintresseprecisering är de som rör höga byggnader och objekt och annat som kan utgöra hinder eller innebära störningar för flygtrafiken och de tekniska system som navigationsutrustning m.m. som är kopplade till luftfarten, d.v.s. riskerar att orsaka påtaglig skada på riksintresset.

Luftfartens regelverk gäller oberoende av denna riksintresseprecisering och regleras främst genom Luftfartslagen (2010:500) och Luftfartsförordningen (2010:770) vilka till stor del är baserade på internationella standarder och bestämmelser. Dessa bestämmelser reglerar inte planeringsskedet utan genomförandeskedet för höga objekt.

Bilaga till rapport

Vid sidan av Luftfartslagen och Luftfartsförordningen finns ett antal författningar utgivna av Transportstyrelsen. De delar av dessa lagar som berörs i denna riksintrasseprecisering är de som rör höga byggnader och objekt och annat som kan utgöra hinder eller innebära störningar för flygtrafiken och de tekniska system som navigationsutrustning m.m. som är kopplade till luftfarten, d.v.s. riskerar att orsaka påtaglig skada på riksintrasset.

2 Transport-, miljö- och klimatpolitiska utgångspunkter

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Därutöver finns ett funktionsmål och ett hänsynsmål. Funktionsmålet handlar om tillgänglighet och innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska dessutom vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov. Hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till det övergripande generationsmålet för miljö och att miljökvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.

Vid sidan av de transportpolitiska målen finns ett antal beslut om miljö- och klimatpolitiska utgångspunkter. Riksdagen har beslutat om klimatpolitiska mål som innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär därför att växthusgasutsläppen från transportsektorn i princip kommer att behöva vara noll senast år 2045. För detta ändamål beslöt Riksdagen om en klimatlag som trädde i kraft 2018 och som innebär att regeringen vart fjärde år ska ta fram en klimatpolitisk handlingsplan med konkreta förslag på åtgärder för att nå netto-målet senast 2045.

Med utgångspunkt från Riksdagens målsättning om fossilfritt resande senast 2045 har flygbranschen i Sverige tagit fram en färdplan, inom ramen för regeringsinitiativet ”Ett fossilfritt Sverige”, med sikte på att inrikestrafiken 2030 är fossilfritt och utrikestrafiken 2045. Med anledning av detta har flera myndigheter, däribland Trafikanalys, Vinnova, Energimyndigheten och Trafikverket fått i uppdrag att kartlägga alternativa hållbara bränslen och åtgärder för införande av fossilfria drivmedel för att nå målet.

Trafikverket fick i början av 2023 i uppdrag att analysera om det enligt gällande regler finns förutsättningar för att ställa krav på elflyg i upphandling av flygtrafik för linjer med allmän trafikplikt. Trafikverket redovisade att förutsättningarna för att introducera elflyg till nästa upphandlingsperiod 2027 inte är möjligt då många av pågående elflygsprojekt sannolikt inte kommer att finnas på plats före år 2030.

Bilaga till rapport

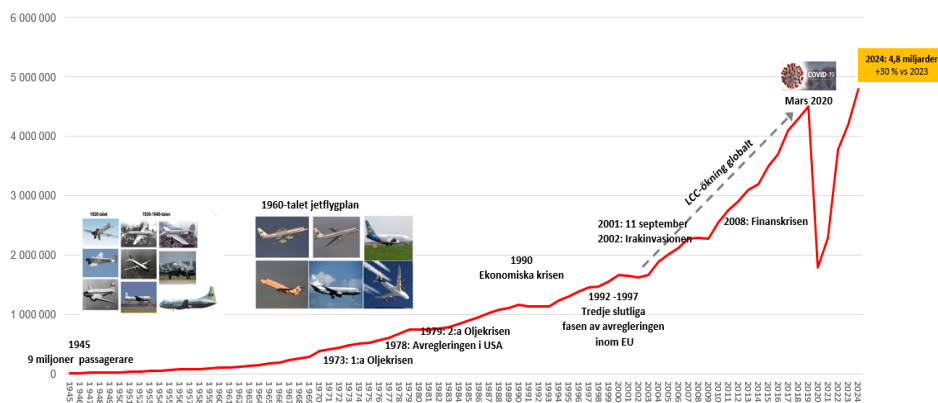
Regeringen gav Trafikverket 2024 i uppdrag att utreda möjligheten till ökat lokalt och regionalt inflytande över upphandlade flyglinjer. Den 31 januari 2025 presenterade Trafikverket sitt förslag på hur regionerna kan ges ett större inflytande över allmän trafikplikt. Rapporten har varit ute på remiss under våren 2025. För mer information hänvisas till Trafikverkets hemsida. Länk finns i huvuddokumentets referenslista.

3 Flygets övergripande utveckling

3.1 Internationellt

Det totala antalet internationella passagerare under 2024 uppgick till 4,8 miljarder, vilket är en ökning med 6,7 % jämfört med 2019, innan Covid-19-pandemin. Jämfört med 2023 är det en ökning med 30 %. Som figuren nedan visar innebar pandemin en nästintill total kollaps för den globala flygtrafiken, med en påverkan på luftfarten utan historiskt motstycke.

Trafikutvecklingen har under perioden 1990–2024 i huvudsak präglats av tre faktorer. För det första har avregleringen av flygtrafiken i allt fler länder skapat förutsättningar för ökad konkurrens, vilket i sin tur har lett till fler operatörer och nya flyglinjer. Inom EU har utvecklingen av den inre flygmarknaden ytterligare ökat rörligheten. För det andra har nya affärsmodeller och hårdare konkurrens ökat konkurrens förändrat marknaden. Särskilt har lågkostnadsbolagen (LCC - Low-Cost Carriers) vuxit snabbt. Expansionen har varit tydlig i Nordamerika, Europa och Asien och har bidragit till en betydande ökning av passagerarantalet. För det tredje innebar Covid 19-pandemin en kraftig nedgång i trafiken, följt av en återhämtning inom luftfarten under perioden 2020–2024.

Figur 2. Den internationella passagerarutvecklingen 1945–2024. Källa ICAO.

3.2 Nationell utveckling

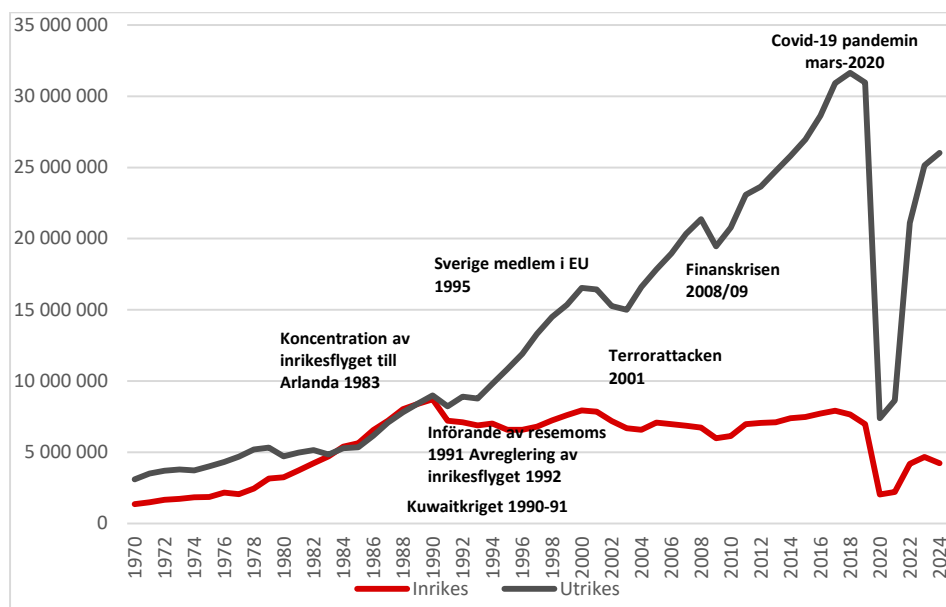
Under en lång tid har flygtrafiken haft en stadig ökning, framför allt inom utrikestrafiken som sedan början av 1990-talet har stått för den största andelen av passagerarvolymen (se figur 3). Den högsta nivån för svensk luftfart noterades 2018, då 39,3 miljoner passagerare reste via svenska flygplatser. Året innan pandemin, 2019, uppgick antalet till 37,9 miljoner.

Mellan åren 1983 till 1990 var andelen inrikestrafik och utrikestrafik relativt jämn, men efter 1990 har utrikestrafiken dominerat. Under det

Bilaga till rapport

senaste decenniet har inrikestrafiken legat på omkring 20 procent av den totala passagerarvolymen.

År 2024 uppgick antalet passagerare till 30,2 miljoner, vilket är en liten ökning från 29,8 miljoner 2023. Trots uppgången ligger trafiken fortfarande under nivåerna före pandemin. Jämfört med 2019, det sista året före pandemin, motsvarar 30,2 miljoner passagerare cirka 80 procent av volymen det året. Antalet inrikesresenärer 2024 uppgick till cirka 62 % av 2019 års nivå.

Figur 3. Den nationella passagerarutvecklingen 1970–2024. Källa: Transportstyrelsen.

3.3 Det nationella flygplatssystemet

I Sverige finns 47 instrumentflygplatser som antingen har EU-certifiering eller svensk certifiering. Av dessa har 39 flygplatser kommersiell flygtrafik

Majoriteten av flygplatserna ägs och drivs av kommuner och regioner, medan tio flygplatser är statliga och förvaltas av det statliga bolaget Swedavia. Utöver dessa finns två privatägda flygplatser, se karta 1.

Flygplatserna som ingår i Swedavia har sedan 2009 utgjort ett nationellt basutbud. Syftet med att fastställa detta basutbud är att säkerställa ett effektivt och långsiktigt hållbart flygplatssystem som garanterar grundläggande interregional tillgänglighet i hela landet.

Bilaga till rapport

Karta 1. Flygplatser med kommersiell trafik 2025, källa Trafikverket.

Stockholm-Arlanda är Sveriges klart dominerande flygplats med 22,7 miljoner passagerare under 2024. Därefter följer Göteborg-Landvetter med 5,3 miljoner och Bromma med cirka en miljon passagerare. År 2025 avslutade BRA sina kommersiella inrikeslinjer från Bromma vilket innebär att utbudet av inrikestrafik från flygplatsen är begränsat. I slutet av oktober 2025 planerar ett nytt gotländskt flygbolag att återuppta trafiken mellan Visby och Bromma med dagliga avgångar.

De flesta icke-statliga flygplatser hanterar färre än 100 000 passagerare per år. Undantagen är Skellefteå, Ängelholm, Linköping och Växjö flygplatser som har betydligt högre trafikvolymer.

Bilaga till rapport

Flygplats	2023	2024	Förändring	Flygplats	2023	2024	Förändring
ARVIDSJÄUR	55 355	62 259	12 %	RONNEBY	110 663	101 388	-8 %
BORLÄNGE	10 375	15 316	48 %	SKELLEFTÄ	347 351	337 380	-3 %
GÄLLIVARE	26 888	35 569	32 %	ARLANDA	21 845 031	22 757 911	4 %
LANDVETTER	5 192 054	5 335 783	3 %	BROMMA	1 190 507	1 012 459	-15 %
HAGFORS	2 460	2 256	-8 %	SKAVSTA	685 269	364 603	-47 %
HALMSTAD	83 818	104 627	25 %	VÄSTERÅS	83 587	78 652	-6 %
HEMAVAN	15 307	14 637	-4 %	SUNDSVALL	62 251	58 786	-6 %
JÖNKÖPING	21 854	28 405	30 %	SVEG	6 579	5 501	-16 %
KALMAR	113 488	89 321	-21 %	SÄLEN	19 064	23 072	21 %
KARLSTAD	20 463	26 562	30 %	TORSBY	2 152	1 926	-11 %
KIRUNA	217 228	221 858	2 %	TROLLHÄTTAN	16 085	15 615	-3 %
KRAMFORS	9 174	11 490	25 %	UMEÅ	685 885	675 257	-2 %
KRISTIANSTAD	16 236	11 061	-32 %	VILHELMINA	11 618	11 975	3 %
LINKÖPING	118 542	127 874	8 %	VISBY	318 064	294 039	-8 %
LULEÅ	1 035 925	980 333	-5 %	VÄXJÖ	167 363	125 615	-25 %
LYCKSELE	17 216	18 091	5 %	ÖSTERSUND	253 468	239 737	-5 %
MALMÖ	1 297 141	905 702	-30 %	ÄNGELHOLM	223 653	201 700	-10 %
MORA	766	3 360	339 %	ÖREBRO	80 694	72 455	-10 %
NORRKÖPING	64 829	60 704	-6 %	ÖRNSKÖLDSVIK	28 003	30 690	10 %
PAJALA	9 206	7 465	-19 %				

Tabell 1. Det totala antalet passagerare på svenska flygplatser 2023 vs 2024. Källa: Trafikverket/Transportstyrelsen.

Som riksintressemyndighet har Trafikverket identifierat 23 riksintresseflygplatser, vilka omfattar både flygplatser inom basutbudet och ett antal icke-statliga flygplatser. Av flygplatserna i basutbudet är Luleå-Kallax, Visby och Ronneby även riksintressen för totalförsvarets militära del.

4 Beskrivning av flygplatsen

4.1 Flygplatsens historik

Flygplatsen är belägen ca 5 km sydost ca 2,5 km söder om Umeå centrum i nära anslutning till E4 och E12. Flygplatsen är en av landets mest stadsnära flygplatser.

Redan år 1914 väcktes de första tankarna på att anlägga en flygplats i Umeå. Initiativtagare var Anna Grönfelt, seminarielektor vid läroverket, som insåg flygets framtida betydelse för kommunikation och utveckling i regionen. Idén låg dock långt före sin tid och möttes av både praktiska och ekonomiska hinder.

Efter andra världskriget började frågan om flygplatser i Sverige behandlas mer strukturerat. I samband med den statliga flygplatsutredningen (SOU 1946:58) utarbetades en nationell plan för ett flygplatsnät. I denna plan föreslogs en flygplats i Umeå, och medel beviljades för ändamålet. Trots detta dröjde det ytterligare 16 år innan planerna blev verklighet. Umeå flygplats invigdes slutligen 1962.

Under tiden hade behovet av flygförbindelser vuxit. Redan 1955 etablerades reguljär flygtrafik till Umeåregionen, men trafiken gick då via Nordmaling, där Försvarmakten redan 1941 hade anlagt en krigsflygplats i Olofsfors, som även kom att användas för civil trafik. År 1957 började Linjeflyg trafikera Nordmaling, vilket förbättrade regionens tillgänglighet avsevärt. Fyra år senare, 1961, flyttades trafiken till den nya flygplatsen i Umeå – strax innan den officiella invigningen 1962.

Från invigningen och framåt har trafiken till Stockholm varit helt dominerande, med reguljära förbindelser till både Bromma och Arlanda. Detta mönster har hållit i sig genom decennierna, även om trafiken till Bromma upphörde i januari 2025. Före pandemin förekom även viss utrikestrafik från Umeå, bland annat en linje till Helsingfors som trafikerades av Finnair. Utöver den reguljära trafiken har charterflyget haft en stark ställning vid flygplatsen.

Det officiella namnet är Umeå flygplats, enligt certifikatet och så benämndes den också lokalt fram till 2008. Då ändrades namnet av LFV till Umeå City Airport. Namnändring skedde igen 2011 genom Swedavia, nu till Umeå Airport.

Bilaga till rapport

Foto 1. Umeå flygplats cirka 1962–1965, till vänster en Convair 440 Metropolitan från Linjeflyg, till höger en DC-3 från Finnair. Källa Riksantikvarieämbetet.

4.2 Flygplatsen i geografin

4.2.1 Flygplatsområdet

Swedavia AB äger huvuddelen av flygplatsområdet genom fastigheten Umeå Österteg 29:1 samt 34:2. Området är inte detaljplanelagt.

Karta 2. Swedavias fastigheter Umeå Österteg 29:1 och 34:2.

Bilaga till rapport

4.2.2 Terminalområdet

I terminalbyggnaden finns bl.a. avgångshall och restaurang. Bakom terminalbyggnaden (airside), finns uppställningsytan för flygplan (Apron). Flygledartornet, en del av terminalbyggnaden, är inte längre i drift.

Flygledning sker genom Remote Tower Centre (RTC) i Stockholm. Så sker flygledningen även vid exempelvis flygplatserna Kiruna, Malmö och Åre-Östersund.

Framför terminalbyggnaden (landside), finns en terminalparkering. Totalt finns ca 1 000 parkeringsplatser.

Ortofoto 1. Terminalområdet.

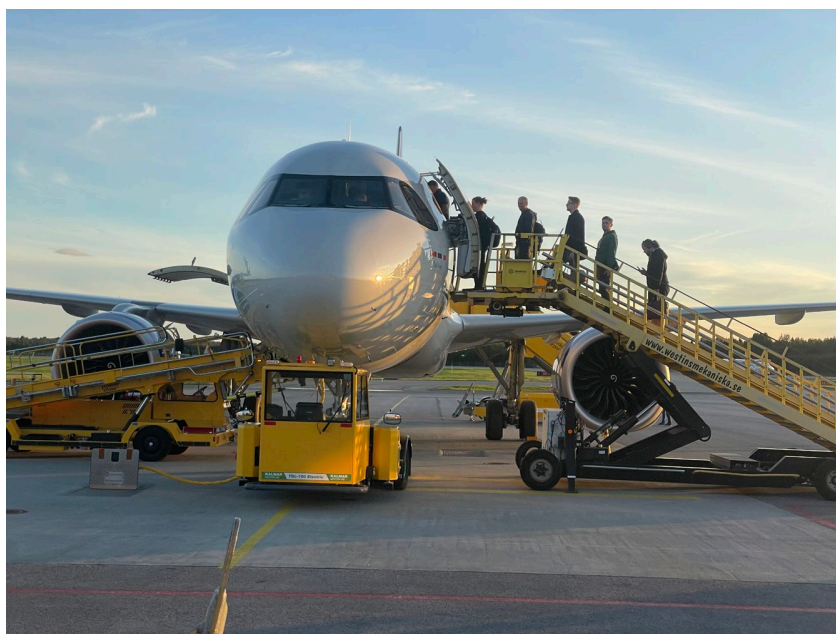

Foto 2. Airside mot plattan. Foto Jean-Marie Skoglund.

Bilaga till rapport

4.2.3 Bansystemet

Banan är 2 302 meter lång och 45 meter bred. Nära mitten på banan finns flygplatsens referenspunkt ARP (634735N 0201648E). Bana 14 är i norr och bana 32 i söder. I norr finns taxibana B och framför terminalbyggnaden taxibana C och i söder taxibana D.

Ortofoto 2. Banor 14 och 32, taxibanor B-D.

Foto 3. Bana 14 mot sydost. Foto Jean-Marie Skoglund.

Bilaga till rapport

4.2.4 Anslutande infrastruktur och kommunikationer

Anslutningsväg till flygplatsen är Flygplatsvägen som ansluter till cirkulationsplatsen E4/E12.

Flygresenärer och personal som arbetar på flygplatsen, åker företrädesvis till och från flygplatsen med bil eller taxi. Det finns en linjebuss som trafikerar flygplatsen.

Karta 3. Översikt väganslutningar till flygplatsen.

5 Påverkansområde flygbuller

Flygbullerberäkningarna utgår från Trafikverket fastställda prognos för antal kommersiella och samhällsviktiga flygrörelser vid flygplatsen. Prognosen anger vilka flygplanstyper beräkningarna ska baseras på samt hur rörelserna fördelas över dygnet. Trafikverkets bedömning är att flygplatsen år 2045 kommer att ha 19 250 flygrörelser inom kommersiell och samhällsviktig trafik.

I Trafikverkets prognos för antal flygrörelser ingår enbart passagerar- och fraktflyg i linjetrafik, charterflyg samt samhällsviktigt flyg. I den sistnämnda kategorin ingår specialiserad flygverksamhet som sjukvårdstransporter, brandbevakning/- bekämpning, polistransporter, inspektioner och inventeringar.

Transportstyrelsen tar fram kortsiktiga nationella prognoser över antalet passagerare i flygtrafiken. Den senaste prognosen publicerades i oktober 2025 och omfattar åren 2025–2031. Lågkonjunkturen består, men bedöms börja återhämta sig mot slutet av 2025. Det uppskattas att konjunkturen stabiliseras först omkring 2027.

Under årets första åtta månader har antalet flygresenärer ökat med 0,2 % jämfört med samma period 2024. Inrikestrafiken har minskat med 4 %, medan utrikestrafiken har ökat med 1,4 %. I huvudscenariot för år 2031 bedöms antalet inrikesresenärer att uppgå till cirka 4,3 miljoner, vilket motsvarar 62 % av antalet 2019. För utrikesresenärer prognostiseras antalet till 18,6 miljoner, motsvarande 112 % av 2019 års nivå. Totalt bedöms antalet passagerare uppgå till 21 675 000 år 2031, vilket motsvarar 97 % av nivån 2019. Transportstyrelsens kortsiktiga scenarier används av Trafikverket som underlag i dess prognosverksamhet.

Påverkansområdet för flygbuller orsakas främst av aerodynamiskt buller och motorbuller. Det aerodynamiska bullret beror på att flygplanskroppen orsakar turbulens som kan ge upphov till störande ljud, främst vid inflygning och landning då flyghöjden är låg. Ljudnivåer anges i dBA, decibel vägt med ett A-filter som tar hänsyn till människans perception. Ljudnivåerna tas fram genom teoretiska beräkningar. Motorbullret från jetflygplan kommer främst från själva jetstrålen. Turbopropplanens dominerande bullerkälla är själva propellern. Helikoptrar har liknande bulleregenskaper som turbopropflygplan.

Flygbuller beskrivs vanligen på två sätt, dels som flygbullernivå, FBN, dels som maximal ljudnivå, LA_{max} . Flygbullernivå är en ekvivalentnivå, ett slags

Bilaga till rapport

medelvärde. Det motsvarar den ljudnivå som skulle ha uppstått om allt flygbuller under hela dygnet skulle haft en konstant ljudnivå.

Ekvivalentnivån viktas så att en bullerhändelse under kvällen (kl. 18–22) får ett tillägg på 5 dB(A) och en bullerhändelse under natten (kl. 22–06) får ett tillägg på 10 dB(A). Maximal ljudnivå är den högsta ljudnivån vid en enskild flygpassage under en viss tidsperiod som uppkommer vid respektive överflygning. För att vara användbart bör måttet också kopplas till antal händelser.

Transportstyrelsen, Naturvårdsverket och Försvarsmakten har kommit överens om att en specifik metod ska användas för flygbullerberäkningar i Sverige. Metoden beskrivs i det kvalitetssäkringsdokument som är upprättat av myndigheterna tillsammans med Trafikverket.

Metoden utgår från det internationellt framtagna metoddokumentet ECAC Dokument 29 och kvalitetssäkringsdokumentet från bilagan 3rd Edition. En uppdatering av dokumentet med bilagan 4th Edition som grund, har genomförts med Trafikverket som ansvarig myndighet. Dokumentet fastställdes 2024-01-26. Länk:

https://bransch.trafikverket.se/contentassets/ad555b104d4a40ddab678dda94b24a8d/kvalitetssakringsdokument_flygbullerberakningar.pdf

Beräkningarna i detta fall har baserats på denna nya version, 4th edition. Beräkningsresultatet framgår av karta 2 i huvudrapporten.

Foto 4. Vy över Umeå inför landning på bana 14. Foto Jean-Marie Skoglund.

6 Hinderbegränsande ytor

6.1 ICAO Annex 14

Inom ICAO pågår ett arbete med översyn av hinderbegränsande ytor enligt ICAO Annex 14 som anger standarder och rekommendationer för drift och utformning av flygplatser. Detta arbete har föranletts av teknikutvecklingen av flygplanens förmåga att navigera med högre precision vilket innebär att det krävs mindre hinderbegränsade ytor för att möjliggöra en säker flygning. De minskade ytorna kring flygplatserna kommer att möjliggöra en förtätad bebyggelse kring flygplatser och en tydligare bedömning av vilka hinderbegränsande ytor som är av betydelse kring en flygplats. En remiss efter översynen har skickats ut av ICAO i State Letter 2023/32 och 2023/33. Enligt ICAO:s tidplan kommer den att vara klar 2026. EASA kommer därefter att ta fram motsvarande regelverk för EU. Detta beräknas vara i drift år 2028. Detta innebär att tillämpningen av nya hinderbegränsande ytor kommer att kunna hanteras i revideringen av denna riksintresseprecisering om cirka fem år.

Det är respektive flygplats skyldighet att uppdatera sina instrumentinflygningsprocedurer vart femte år. Flygplatsen tar fram en tredimensionell modell kring hindersituationen kring flygplatsen.

Flygplatsens hinderbegränsande ytor avser de hinderytor i flygplatsens omedelbara närhet som garanterar att flygplan kan stiga från och sjunka in till banan samt manövrera visuellt runt flygplatsen utan att komma för nära ett hinder. En grundregel är att de hinderbegränsande ytorna inte får genomträngas. Om risk för genomträngning föreligger måste en flyghinderanalys beställas, se avsnitt 4.2.2.1 i huvudrapporten. Om en genomträngning sker, måste flygplatsoperatören hos Transportstyrelsen ansöka om ett undantag från regelverket och till ansökan bifoga en säkerhetsbevisning som visar att flygsäkerheten kan upprätthållas. Om undantaget inte medges, kan hindret inte uppföras.

Vissa ytor kring en flygplats får aldrig genomträngas av hinder, se Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet EASA:s (European Union Aviation Safety Agency) förordning 139/2014, exempelvis chapter H och J.

För temporära hinder såsom byggkranar och vindmätmaster som riskerar att genomtränga de hinderbegränsande ytorna, krävs ett särskilt tillstånd från berörd flygplats.

Hindermarkering krävs för alla objekt som har en höjd av 45 meter eller högre över mark eller vattenytan. Hur objektet ska markeras bestäms av

Bilaga till rapport

dess höjd och utformning. Transportstyrelsen föreskrifter och allmänna råd TSFS 2020:88 ska följas.

Se karta 3 i huvudrapporten.

6.2 MSA- och TAA-ylor

Runt en flygplats, finns ett område på 55 km som betecknas som Minimum Sector Altitude (MSA) och har som syfte att garantera den lägsta höjd över ett specifikt område där ett luftfartyg kan flyga och fortfarande ha en säker marginal till terräng och hinder. MSA används vanligtvis endast för situationer där piloten behöver en omedelbar referenshöjd (t.ex. vid navigeringsproblem under en inflygningsprocedur) för att kunna fortsatta flyga och ha en säker marginal till terräng och hinder.

En MSA-ylta utgår från ett navigationshjälpmedel, exempelvis en VOR-station (Very High Frequency Omni-Directional Range), NDB (Non-directional beacon) eller flygplatsens referenspunkt ARP (Aerial Reference Point) och kan utformas som en oval eller cirkulär yta. MSA-yltan delas ofta in i sektorer, speciellt om det finns betydande höjdvariationer i terrängen. Olika sektorer får då olika minimihöjder beroende på topografi och hinder. Ytan inrymmer alla de områden som kan innebära restriktioner och där hinder kan påverka flygprocedurerna till och från flygplatsen. Detta styrs av ICAO PANS-OPS Doc 8168 (Procedures for Air Navigation Services – Aircraft Operations) Volume II. MSA-yltans maximala höjder för objekt går i vissa fall att räknas om så att det går att tillåta ett högre objekt i något delområde.

I takt med införande av satellitbaserade inflygningsprocedurer som har utvecklats under de senaste tio åren, har det tagits fram TAA-yltor (Terminal Arrival Altitude) som har samma funktion som MSA-yltor. Medan MSA ytan utgår från mark-baserade navigationshjälpmedel, utgår TAA-yltan från en fix (waypoint) som ligger ungefär två mil från flygplatsen och därifrån skapas en TAA-ylta med en 55 km radie. En TAA-ylta är därmed större än en MSA-ylta.

Trafikverket har beslutat att MSA-yltorna och TAA-yltorna är en del av riksintrösset för luftfarten men betraktas som samrådsområden inom vilket remisser avseende planer för objekt 20 meter eller högre, ska skickas på remiss till berörda flygplatsoperatörer samt LFV. Därefter kan det göras en bedömning av om planerade objekt medför en negativ påverkan flygplatsens funktion.

Bilaga till rapport

Inom Umeå flygplats TAA-yta finns också delar av Skellefteå flygplats TAA-yta vilket behöver beaktas i remisshanteringen. Se karta 4 i huvudrapporten.

7 System för kommunikation, navigering och övervakning

Vid alla flygplatser finns flygteknisk utrustning som är av avgörande betydelse för den enskilda flygplatsens och luftfartens funktion. Systemen för Communication Navigation and Surveillance, CNS och anläggningarna för start och landning, måste således skyddas så att funktionen inte skadas.

CNS-systemen består av kommunikationsutrustning, navigeringshjälpmedel och övervakningsutrustning som möjliggör flygtrafikledning, navigering och andra flygtrafiktjänster för både in- och utflygning samt landning och markrörelser. In- och utflygningsområden finns inom flygplatsens terminalområde (TMA) varför CNS-systemen för flygplatsen finns över ett relativt stort område. LFV och flygplatsoperatören är exempel på leverantörer av CNS-tjänst.

CNS-systemens funktion och därmed flygsäkerheten kan påverkas negativt av bl.a.:

- Höga byggnader/objekt (fysiskt hinder)
- Olämpliga konstruktionsmaterial och geometriska utformningar av byggnadsverk
- Vindkraftverk
- Luftledningar och andra kraftförsörjningsanläggningar
- Solcellsanläggningar
- Järnvägsanläggningar
- Elvägar
- Trådlös kraftöverföring till elfordon
- Elektromagnetiska störningar i allmänhet

Andra anläggningar för kraftöverföring eller där höga effekter- och spänningar förekommer kan medföra påtaglig skada på funktionen för luftfartens tekniska system. Av detta skäl är det av stor vikt att ägare/innehavare av CNS-anläggningar får sådana ärenden på remiss.

Förutom CNS-systemen finns också vitala radiolänkar mellan olika platser för olika former av tal- och datakommunikation, exempelvis för överföring av radardata eller tal till och från en radiostation. Dessa länkstråk måste också skyddas. Det innefattar skydd mot permanenta och tillfälliga etableringar i närheten av stråkens sträckning eftersom sådana kan innebära en total utsläckning av signalerna och därmed avbrott. Det är inte bara hinder i stråkets direkta siktlinje som är av betydelse, även strukturer vid sidan av eller under stråket kan ha en kraftig negativ

Bilaga till rapport

inverkan. Både LFV och flygplatsoperatören Swedavia är ägare av radiolänkar.

Av särskild vikt för både markbaserade CNS-anläggningar och för luftfartyg, är frihet från skadlig (radio) störning. Spektrumskydd krävs. Samtliga CNS-analyser baseras på ICAO:s rekommendationer (BRA-Building Restriction Area, se ICAO EUR Doc 15) för respektive CNS-utrustning. Källa till sådan störning behöver inte befinna sig i CNS-anläggningens direkta närhet för att påverka tjänsten som sådan. Utöver CNS-anläggningar finns det ett antal radiotekniska system inom luftfarten som endast består av utrustning ombord på luftfartyg. Det är alltså var en störning uppträder som är avgörande, både geografiskt och spektrummässigt, inte var dess källa befinner sig. Så länge störningen når någon del av det totala radiotekniska systemet som luftfarten använder sig av (CNS-markanläggningar, dess luftburna brukare eller andra radiotekniska system ombord luftfartyget) kan negativ påverkan uppstå som därmed kan äventyra säkerheten och/eller flygtrafikens regularitet.

Störningar, oavsett form eller magnitud, kommer inte att accepteras av systemägaren var de än uppträder inom det för luftfarten av staten allokerade spektrumutrymmet och oavsett inom vilket geografiskt område störningen uppträder (PTS frekvensplan PTSFS 2019:1). Detta innefattar även de delar av allokeringen som inte används på en viss plats vid ett visst tillfälle. Detsamma gäller spektrumutrymme allokerat av staten till annan tjänst än luftfarten som dock brukas av luftfarten.

Regler om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) finns i Lag om elektromagnetisk kompatibilitet (SFS 1992:1 512) och Förförordning om elektromagnetiska störningar (SFS 2016:363). Av dessa framgår att en utrustning måste vara konstruerad så att den inte alstrar elektromagnetisk störning som överskrider en nivå som gör att utrustningen inte fungerar som avsett. Sanktionsavgifter kan åläggas en aktör.

För att undvika förgävesplanering rekommenderas att alla ärenden avseende planerade objekt högre än 20 meter över marknivå eller vattenyta remitteras till LFV för en CNS-analys och till aktuell flygplatsoperatör inom TAA-ytan. CNS-analys innebär analys av objektet med avseende på internationella regelverk och operatörens interna föreskrifter för CNS-utrustning samt om objektet kan uppföras utan att CNS-utrustningar, riskerar att påverkas negativt. Anläggningarna måste också kunna nå via fungerande vägsystem för att kunna underhållas.

Då många av LFV:s anläggningar är placerade utanför riksintrinssets markanspråk och i många fall anses skyddsvärda och är skyddsobjekt, publiceras inte deras exakta positioner eller skyddsområde. Information

Bilaga till rapport

om detta delges i respektive analys. LFV har angett ett generellt skyddsområde om 3 000 m runt alla sina anläggningar. Inom detta avstånd måste en analys göras.

När anläggningen är uppförd måste det vid idrifttagning utföras en påverkansmätning i samarbete med CNS-anläggningens underhållsorganisation. Om påverkan finns, måste leverantören stänga av och åtgärda sin anläggning.

Anläggningarnas plats kan inte redovisas på karta, remiss måste därför alltid skickas in till flygplatsoperatörer och LFV. Om en planerad solcellsanläggning föreslås inom en flygplats markanspråk, är det flygplatsoperatören som ska remitteras och som i sin tur kontaktar LFV om LFV har en anläggning inom området.

Anläggningar inom riksintrassets markanspråk, exempelvis de som är kopplade till start och landning, ägs normalt sett av respektive flygplatsoperatör men även LFV kan ha anläggningar inom markanspråket.

8 Övriga påverkansområden enligt annat gällande regelverk

8.1 Procedurområden ICAO PANS-OPS Doc 8168

Utöver de hinderbegränsande ytorna finns procedurområden vars utbredning är betydligt större än de hinderbegränsande ytorna och syftar till att säkerställa hinderfrihet för alla flygoperativa procedurer som möjliggör in- och utflygning, inom MSA- och TAA-ytorna.

Vid start och landning måste piloten följa på förhand fastställda procedurer. Dessa är unika för varje flygplats och utformas med hänsyn exempelvis till terräng och byggnadshöjder, rullbanans placering, miljövillkor, flygsäkerhet samt andra flygplatser i närheten. Procedurerna är beroende av markbundna navigationshjälpmedel eller på den teknik som flygplan har ombord, Performance Based Navigation, PBN. Den senare baseras på satellitnavigering. Procedurerna är publicerade på LFV:s hemsida. Länk: [IAIP – AIP](#).

Procedurområde är ett begrepp som kan användas för de komplexa hinderytor som tillsammans utgör en övergångszon mellan flygplatsen och det ovanförliggande luftledssystemet.

Procedurområdena regleras av ICAO PANS-OPS Doc 8168 (Procedures for Air Navigation Services-Aircraft Operations) Volume II. Varje flygprocedur analyseras efter egna PANS-OPS-ytor och utformning och specifikationer varierar beroende exempelvis av var navigationshjälpmedel är lokaliserade, typ av procedur, begränsningar i luftrummet och flygplansprestanda. Procedurområden är en del av de påverkansområden som ska bevakas för att inte riskera flygplatsens funktion.

Inom de delar av procedurområdena som överlappar de hinderbegränsande ytorna enligt Annex 14, kan dess tillåtna höjder, vara lägre än de hinderbegränsande ytornas högsta höjd för objekt. En flyghinderanalys kan alltså behöva beställas trots att det inte föreligger någon risk för genomträngning av de hinderbegränsande ytorna. Se även avsnitt 6.1.

Höjdbegränsningarna inom procedurområdena ska inte ses som gränser som aldrig får höjas men utgör gränser för när det krävs att det tas fram en flyghinderanalys för att kunna få besked om eventuell påverkan på flygoperativa procedurer.

Bilaga till rapport

8.2 Elsäkerhetsförordningen (2017:218)

För att säkerställa flygplatsens tekniska stödfunktioner mot påverkan av elektromagnetiska fält, ska det vidtas åtgärder för att minimera riskerna för att funktionen av den tekniska utrustningen slås ut. Enligt 11 § i Elsäkerhetsförordningen (2017:218), får luftledningar för starkström inte anläggas närmare än 4 000 meter från flygplatsens referenspunkt. I punkt 3 står: *”Invid en flygplats får ledningen aldrig placeras närmare än 4000 meter från den referenspunkt som har bestämts för flygplatsen av den som har inrättat flygplatsen.”* Även Transportstyrelsen har ett regelverk kring detta, TSFS 2011:73. Dessa regelverk gäller oberoende av denna precisering. Detta område inryms inom påverkansområdet enligt annat regelverk som redovisas i avsnitt 5.6, huvudrapporten.

8.3 Områden med risk för fågelkollisioner EASA EU 139/2014, TSFS 2012:90

EASA:s regelverk för flygplatser (EU) 139/2014 ADR.OPS. B.020) anger att flygplatsoperatören ska utvärdera och minska risken för kollisioner med fågel och vilt på flygplatsen och dess omgivning. Motsvarande nationella krav återfinns i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, TSFS 2019:19, om drift av godkänd flygplats.

ICAO har i Airport Planning Manual, publicerat “Land-use Guidelines for the Avoidance of Bird Hazards”. All markanvändning som drar till sig fåglar i närheten av en flygplats medför ökad risk för kollisioner mellan fåglar och luftfartyg och bör därför undvikas. Exempel på sådan markanvändning är till exempel snabbmatsrestauranger, dammar och avfallsanläggningar. Inom en radie av tre kilometer från flygplatsen bör man vara extra uppmärksam och inom radien 13 kilometer bör även viss försiktighet råda. Vid planering av verksamheter som kan medföra risk för att locka till sig fåglar bör kontakt tas med flygplatsoperatören. Detta område inryms inom påverkansområdet redovisat i avsnitt 5.6, huvudrapporten.

8.4 Område med risk för vilseledande belysning TSFS 2012:90

Belysning som inte är avsedd för luftfarten och som på grund av sin intensitet, utseende eller färg kan vara vilseledande för luftfarten, ska skärmas av eller på annat sätt modifieras. För banor med kodsiffra 4 gäller detta inom ett område som sträcker sig minst 4 500 meter i längdled från tröskeln och banslutet och 750 meter på vardera sidan av den utsträckta

Bilaga till rapport

centrumlinjen i sidled. Detta framgår av 24 § i Transportstyrelsens regelverk TSFS 2012:90.

Även reflektioner och blänk från exempelvis solceller, fasadmateriel och glas som kan blända piloterna är direkt olämpliga av flygsäkerhetsskäl. Sådana ärenden måste alltid remitteras till flygplatsoperatören. Detta område inryms inom påverkansområdet enligt annat regelverk.

8.5 Påverkansområde olycksrisken för tredje man

All transportverksamhet medför risker, både för trafikanter och för omgivningen. Vad gäller flygverksamhet regleras dessa transporter av omfattande säkerhetskrav som fastställs på internationell nivå. Detta innefattar bl.a. krav på hinderfrihet samt säkerhetskrav för flygplatsen.

Flygtrafik räknas ofta som ett av de säkraste transportsätten. Flygplatser i västvärlden och i synnerhet de europeiska som ingår i EASA (European Aviation Safety Agency) är underrepresenterade i olycksstatistiken (EASA Annual Safety Review 2013). Olyckor förekommer dock och när en sådan olycka inträffar kan också konsekvenserna bli förhållandevis omfattande. Majoriteten av flygolyckorna sker i samband med start och landning i nära anslutning till flygplatsens rullbana. Olyckor kan ske inom flygplatsområdet men även utanför. En flygplats påverkar därmed sin omgivning med en förhöjd risk att drabbas av en flygplansolycka. Människor som bor och arbetar i en flygplatsomgivning, utan att ha en direkt koppling till flygverksamheten, kallas vanligtvis för "tredje man". I fysisk planering behöver hänsyn tas till risken för olyckor, så att ny bebyggelse endast uppförs där risknivån för tredje man är acceptabel.

Risknivån är högst i banornas förlängning. Det finns i Sverige inga nationellt angivna nivåer för acceptabel risk gällande tredje man, vare sig för flygtrafik eller för annan verksamhet.

Vid planering av ny bebyggelse, exempelvis intill trafikleder där farligt gods transporteras är det dock praxis att analysera individrisk. Sannolikheten för dödsolyckor bör då inte vara högre än 1×10^{-5} per år (=1 per 100 000 år) för att anses vara acceptabel. I Nederländerna analyseras riskerna kring flygplatser med en fastlagd metod. En markpolicy för områden kring flygplatser styr sedan vilken bebyggelse som tillåts utifrån beräknad risknivå.

Individrisk definieras här som sannolikheten per år att en fiktiv person, som permanent uppehåller sig på en bestämd plats i flygplatsens närområde, omkommer till följd av ett flygplanshaveri. I denna metodik

Bilaga till rapport

ingår att risknivåerna 1×10^{-5} och 1×10^{-6} redovisas på en karta. Inom de områden som avgränsas av dessa kurvor finns restriktioner för bl.a. vilken typ av bebyggelse som får uppföras. I Sverige gäller att bedömning av acceptabel risknivå avgörs i varje enskilt fall. Statistiken visar att antalet olyckor inom luftfarten minskar kontinuerligt och säkerheten blir allt högre för varje år. Denna utveckling bedöms fortsätta och är den enskilt största anledningen till lägre framtida risknivåer.

9 Riksintresset i lagstiftningen

9.1 Bestämmelserna om riksintressen i miljöbalken (1998:808)

Miljöbalkens 3 kap. handlar om grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Med stöd av bestämmelserna i hushållningsförordningen (1998:896) pekas områden av riksintresse ut för olika verksamheter och bevarandebestämmelser. Tillämpningen sker enligt bestämmelserna i miljöbalken.

Enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska område som är av riksintresse för en kommunikationsanläggning skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Miljöbalkens bestämmelser om riksintressen tillämpas inte självständigt. De aktualiseras när så är föreskrivet för tillståndsprövning och planering enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, väglagen, lagen om byggande av järnväg och enligt annan lagstiftning. Syftet med bestämmelsen är att skydda funktionen hos en anläggning av riksintresse då konkurrerande markanspråk prövas.

9.2 Plan- och bygglagen (2010:900)

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten enligt plan- och bygglagen och kallas ofta för kommunal fysisk planering. Det finns tre typer av kommunala fysiska planer; översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser. Det är också kommunen som prövar ansökningar och beslutar om bygglov eller förhandsbesked.

Enligt 3 kap. plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen bland annat redovisa hur skyldigheten att ta hänsyn till allmänna intressen kommer att tillgodoses. Riksintressen ska anges särskilt. En antagen översiktsplan ger vägledning för efterföljande planering och bygglovsprövning enligt plan- och bygglagen men är inte juridiskt bindande. Den ger även vägledning för tillståndsprövning enligt annan lagstiftning såsom miljöbalkens bestämmelser i 3 och 4 kap. Den ska vara aktuell.

När det finns en lagakraftvunnen detaljplan har avvägningen mellan olika intressen och riksintressen avgjorts genom planprocessen. Vid en bygglovsprövning inom ett detaljplanlagt område prövas åtgärden därför endast mot en detaljplans angivna markanvändning och planbestämmelser. Vad som ska omfattas av en bygglovsprövning framgår i 9 kap. plan- och bygglagen och frågan om påtaglig skada på ett riksintresse

Bilaga till rapport

ingår inte i den prövningen om bygglovets ligger inom detaljplanelagt område.

Vid planläggning och vid bygglovsprövning utanför detaljplan, ska enligt 2 kap. plan- och bygglagen, hänsyn tas till allmänna intressen. Här ingår bland annat att hänsyn ska tas till riksintressen och att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet och till risken för olyckor.

I planprocesserna kring översiktsplan, detaljplan och även områdesbestämmelser, är det länsstyrelsen som ansvarar för att ta tillvara, bevaka och samordna statliga intressen, däribland riksintressen. Detta sker efter kontakter med andra statliga företrädare, när det gäller trafikfrågor med Trafikverket och när det gäller flygplatser av riksintresse även med flygplatsoperatören Swedavia.

9.3 Förordning (1998:896) om hushållning med mark och vatten

Riksintressemyndigheterna ska enligt 1 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden (populärt kallad hushållningsförordningen) i samverkan med länsstyrelserna ha uppsikt över utvecklingen av frågor om hushållningen med mark- och vattenområden. Tyngdpunkten i denna verksamhet ska läggas på frågor som har stor betydelse i ett nationellt perspektiv och frågor vars utveckling Sverige enligt internationella åtaganden ska följa.

I proposition 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m. vars bestämmelser har överförts till miljöbalken, uttalas (sid. 167) följande:

”Bestämmelserna tar således sikte inte bara på att mark skall reserveras för anläggningarna. Markreservationerna skall även innebära krav på hänsyn till andra verksamheter, så att anläggningarna också kan brukas på ett rationellt sätt. Det innebär till exempel att åtgärder som kan försvåra driften av anläggningen inte bör tillåtas i anläggningens närhet. Om exempelvis bostadsbebyggelse tillåts intill ett område som är avsett för en flygplats, kan detta begränsa möjligheterna att utnyttja flygplatsen, eftersom hänsyn tas till bullerstörningarna för de boende.”

10 Miljöprövning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:808)

10.1 Allmänt

För att driva en civil flygplats med en instrumentbana som är längre än 1 200 meter krävs tillstånd enligt miljöbalken. Detta regleras i miljöbalken (1998:808) 9 kap 6 § och i miljöprövningsförordningen (2013:251) 24 kap 3 §. Tillståndsfrågan prövas av mark- och miljödomstol. Till tillstånd kopplas även villkor för verksamheten. En ny tillståndsprövning görs oftast i samband med större förändringar. Ytterligare en bana är ett exempel på en sådan större förändring. Under vissa omständigheter kan även villkor prövas om på tillståndsmyndighetens initiativ utan att själva tillståndet i övrigt ändras. Detta regleras närmare i miljöbalken 24 kap 5 §. Det finns också viss begränsad möjlighet för tillståndshavaren att ansöka om ändring av villkor. Kraven för att medge en sådan ändring är mycket stränga, frågan regleras i 24 kap 13 § miljöbalken. Tillsynen regleras i miljöbalkens 26 kap.

10.2 Särskilda krav i gällande miljötillstånd

Umeå flygplats är tillståndspliktig enligt miljöbalken. Tillstånd finns för 34 000 flygplansrörelser per år varav 21 000 med tunga flygplan enligt miljödom från 2008-12-02, Mark- och miljödomstolen, Umeå tingsrätt.

Enligt ett villkor ska landning företrädesvis ske på bana 32 och start på bana 14 om flygsäkerheten inte kräver något annat.

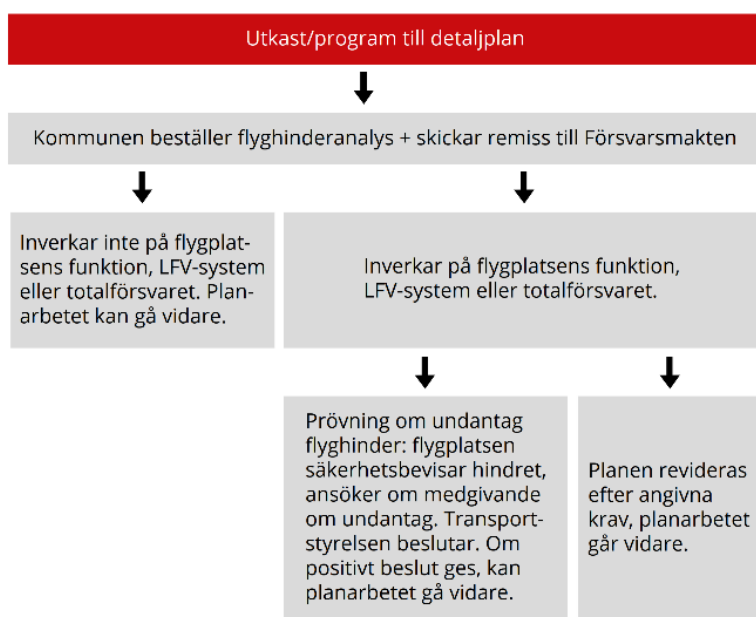
11 Flyghinder

11.1 Prövning av höga objekt och hinder

Förutom att höga objekt kan påverka luftfarten, kan de även påverka militär luftfart, övnings- och skjutverksamhet och olika tekniska system som är av riksintresse för totalförsvaret, exempelvis radiolänk och radar. Som högt objekt hänförs byggnad eller anordning med en totalhöjd av 45 meter inom sammanhållen bebyggelse och 20 meter utanför.

Försvarmakten ska kontaktas i tidigt skede i plan-, lov- och tillståndsärenden över hela landets yta. Remisser skickas till: exp-hkv@mil.se.

Då det planeras för höga objekt/byggnader är nedanstående arbetsgång rekommenderad:

Figur 4. Arbetsgång vid planering av höga objekt.

Figuren gäller även bygglov i icke detaljplanlagt område. I kommunernas planarbete ska flygplatsoperatören, Trafikverket, LFV och Försvarmakten ges tillfälle att delta i samråd om översiktsplanen. Det gäller även samråd för detaljplaner som berör flygplatsens påverkansområden och/eller luftfarten i allmänhet. Resultatet av samrådet utgör sedan ett planeringsunderlag för kommunerna och också för länsstyrelsernas bedömning av eventuell skada på riksintresset.

Bilaga till rapport

11.2 Flyghinderanmälan och hindermarkering

Enligt Luftfartslagen (SFS 2010:500 6 kap 23 §) och Luftfartsförordningen (SFS 2010:770 25 §), ska en flyghinderanmälan skickas in före uppförande av ett högt objekt. Anmälan ska göras till landets flyghinderdatabas som ägs av Försvarmakten, senast fyra veckor innan objektet når en höjd av 20 m (45 m inom sammanhållen bebyggelse) eftersom objektet därefter kan utgöra fara för flygsäkerheten.

Normalt sker denna anmälan genom aktuell exploatör/byggföretag. Det har uppmärksamats att anmälningar enligt lagstiftningen i många fall inte skickas in, vilket innebär en stor fara för flygsäkerheten. Luftfartens färdplaner såsom in- och utflygningsprocedurer och flygningar på låg höjd utgår från flyghinderdatabasen.

Blankett och ytterligare information finns på: [Flyghinderanmälan – Försvarmakten \(forsvarsmakten.se\)](#). Ifylld blankett för flyghinderanmälan ska skickas till Försvarmakten, exp-hkv@mil.se med kopia till fm.flyghinder@lfv.se och registrator@fmv.se.

Hindermarkering ska ske i enlighet med Transportstyrelsens föreskrifter, TSFS 2020:88. I de fall som hinderytor genomträngs, ska EU 139/2014 följas av EU-certifierad flygplats.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag
2026-02-03

§ 15

Diariennr: KS-2025/00994

Remiss: Riksentresseprecisering Umeå flygplats

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avge yttrande enligt *bifogad* tjänsteskrivelse.

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har av Trafikverket getts möjlighet att lämna synpunkter på rapporten: *Riksentresseprecisering för Umeå flygplats, Remissversion 2025-11-03*.

Trafikverket föreslår en reviderad och preciserad beskrivning av riksentresset för flygplatsen vilket innebär en uppdatering av tidigare precisering från 2014. De gör detta i syfte för att tydliggöra riksentressets värden, avgränsning och tillhörande influensområden utifrån dagens tekniska, operativa och planeringsmässiga förutsättningar. Detta så att riksentresset är uppdaterat och som fortsättningsvis ska beaktas i kommunal fysisk planering enligt miljöbalken och plan- och bygglagen.

Revideringen omfattar bland annat en mer detaljerad redovisning av flygplatsområdet samt influensområden kopplade till flygbuller, flyghinder, flygsäkerhet och tekniska system. Nya eller tydligare beskrivna delar i förslaget är bland annat influensområden för terminalinflygning (TAA) samt en fördjupad beskrivning av elektromagnetisk störning. Bullerinfluensområdet har uppdaterats utifrån nya bullerberäkningar baserade på aktuella trafikprognoser.

Den europeiska standarden som bestämmer riksentressets influensområde för flyghinder (Annex 14) genomgår en översyn just nu. Influensområdet rör stora delar av staden och översynen kommer

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag

2026-02-03

troligtvis leda till lättnader vad gäller hänsyn till flyghinder i bebyggelseplaneringen. Denna möjliga förändring är ej med i gällande förslag till precisering av riksintresset.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande

Missiv

Riksintresseprecisering för Umeå flygplats Remissversion 2025-11-03

Beredningsansvariga

Daniel Lindström

Planeringsutskottets beslutsordning

Planeringsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

trafikverket@trafikverket.se, ange dnr.: TRV 2024/112 117

Tjänsteskrivelse

2026-01-26

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00013

Årsärende 2025: Finans- och kraftrapport

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar
Att godkänna Finans- och kraftrapport december 2025

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport december 2025

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Olof Jansson

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Westerlund
controller

FINANS- & KRAFTRAPPORT

DECEMBER 2025

Handläggare, Finans: Anna Westerlund
 Handläggare, Kraft: Anna-Karin Nilsson
 Ansvarig: Olof Jansson

Internbankens finansiella positioner

mnkr

Upplåning	dec-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbankens skuldportfölj	10 937,1	575,1	529,6
Totalt	10 937,1	575,1	529,6

Utlåning	dec-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Umeå kommun	2 206,0	415,3	332,0
UKF	8 650,4	158,2	201,9
Folkets Hus	80,7	1,6	-4,3
Totalt	10 937,1	575,1	529,6

Umeå kommuns nettouplåning

mnkr

	dec-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbanken	2 206,0	415,3	332,0
4H - Röbbäck	0,0		0
Nettoskuld	2 206,0	415,3	332,0

UKFs upplåning

mnkr

UKF-koncernen	I-banken	Externt	Totalt	Förändr. fg mån
Bostaden	3 973,5		3 973,5	-3,4
Umeå Energi	1 599,9	362,7	1 962,6	63,8
VAKIN	1 790,8		1 790,8	74,6
INAB	687,7		687,7	7,7
Umeå Hamn	791,2		791,2	13,0
UKF	-79,4	360,0	280,6	2,9
Övriga	-113,3		-113,3	-6,2
UKF-koncernen	8 650,4	722,7	9 373,2	152,3

Umeå kommuns räntenetto

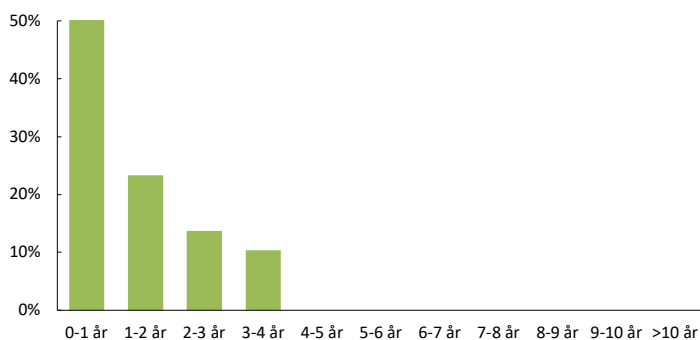
mnkr

	dec-25
Internbankens nettointäkt	51,4
Umeå kommuns räntekostnad	-41,7
Umeå kommuns räntenetto	9,7

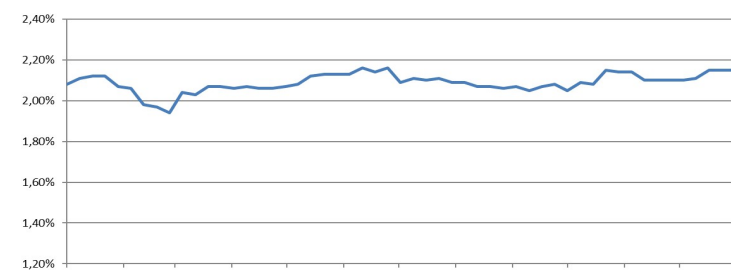
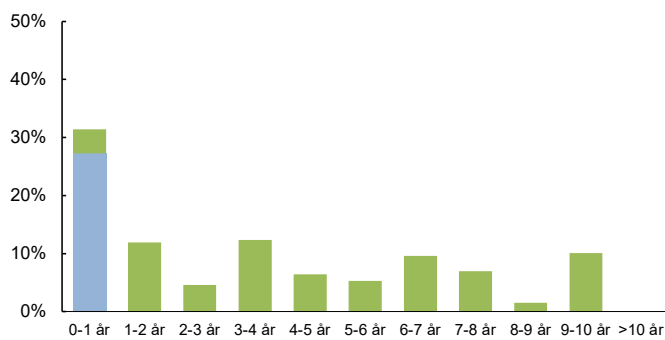
Internbankens skuldportfölj

Total skuld (mnkr)	10 937,1
varav bundet	7 955,0
varav rörlig ränta	2 982,1

Kapitalförfall

Ränteförfall

Skuldportföljens upplåningsränta
per 2025-12-31

2,15%

*exkl. 0.45% internbanksmarginal

FINANS- & KRAFTRAPPORT

DECEMBER 2025

Skuldportföljens finansiella nyckeltal - avstämning mot finansiella regler

FINANSIERINGSRISK

RÄNTERISK

FINANSIELL MOTPARTSRISK

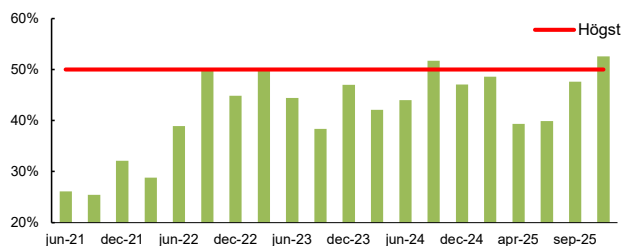
Finansieringsrisk

Finansiella regler	dec-25	Inom reglerna
A. Högst 50% får förfalla inom 1 år	52,6%	NEJ
B. Snittkapitalbindning 1,25-2,5 år, norm 1,5 år	1,30	JA
C. Likviditetsreserv minst 300 mnkr	599	JA
Genomsnittlig kreditmarginal	0,27%	

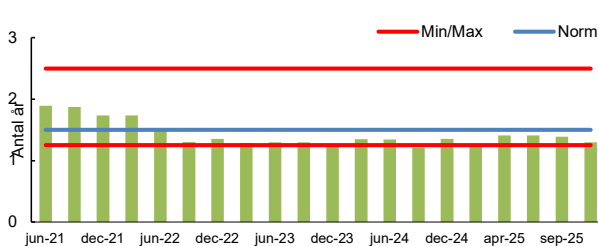
Kommentar

- A. Refinansiering m längre löptid januari 2026
B.
C.

A. Andel kapitalförfall inom 1 år

B. Kapitalbindningstid

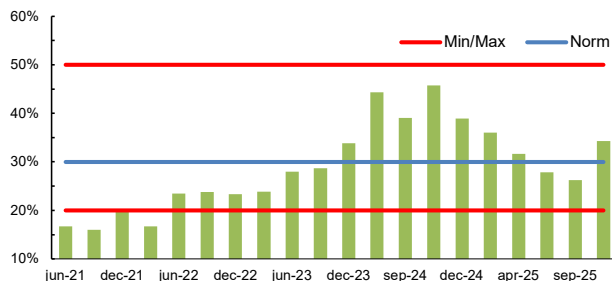
Ränterisk

Finansiella regler	dec-25	Inom reglerna
A. Ränteförfall inom 0-1 år lägst 20% och högst 50%, norm 30%	34%	JA
B. Snitträntebindning 3 - 6 år, norm 4 år	3,60	JA
C. Lån eller derivat > 10 år ska motiveras	9,3	JA
D. Icke tillåtna derivat	Nej	JA
E. Uställda optioner nya derivat	Nej	JA
F. Derivatvolym < kreditvolym	Ja	JA

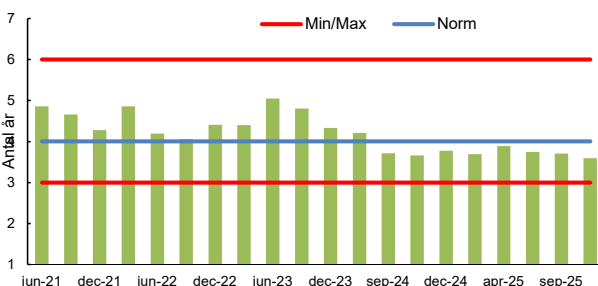
Kommentar

- A.
B.
C.
D.
E.
F.

A. Andel ränteförfall inom 1 år

B. Räntebindningstid

Motpartsrisk

Finansiella regler

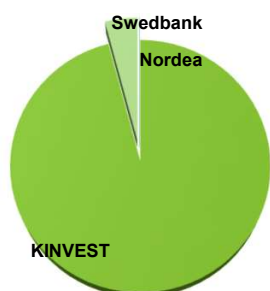
Vid affärsuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstituten Moody's vara lägst A2 eller hos S&P lägst A-.

Kommentar

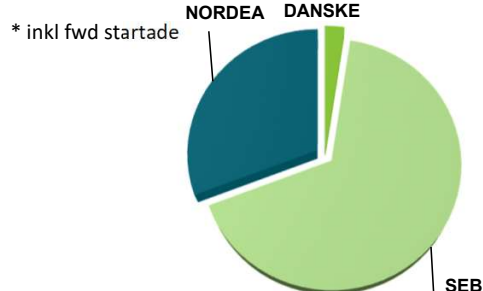
Kreditgivare	S&P rating	mnkr	Andel
KINVEST	AAA	10 486,5	96%
Nordea	AA-	450,0	4%
Swedbank	A+	0,6	0%

Derivatgivare*	S&P rating	mrdkr	Andel
DANSKE	A+	200,0	2%
SEB	AA-	5 525,0	67%
NORDEA	AA-	2 545,0	31%

Totalt 10 937,1 100%

Totalt 8 270,0 100%

* inkl fwd startade

Marknadsräntor och kommentar

3M Stibor och 5års Swap

Riksbanken upprepar att styrräntan sannolikt kommer att ligga kvar på 1,75 procent till slutet av nästa år och säger att riskerna är balanserade. Prognosen är att Riksbanken håller räntan oförändrad under lång tid, men en räntesänkning nästa år kan inte uteslutas om inflationen skulle bli för låg eller om återhämtningen stannar upp.

Donationsmedel

mnkr

	dec-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte*
Marknadsvärde	20,1	0,1	2,6

* inkl. utdelning

Borgen

mnkr

	2024-12-31*	Förändr. årsskifte
Kommunägda företag	1 166,6	-24,6
Extern borgen	100,2	-2,5
Totalt	1 266,8	-27,1

* uppdateras årsvis

Pensionsstiftelser

mnkr

	Marknadsvärde		Avkastning mån		Avkastning 2025		Avk. sedan start *	
	Kommun***	UKF**	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	185,7	169,4	0,3%	0,4%	5,1%	5,8%	6,7%	6,6%
VÄRDE fg mån	185,1	169,1						

* Start 2012-10-31. Avkastning anges på årsbasis

** Avyttrat 8,9 mnkr 0425 för utbetalning av gottgörelse

** Avyttrat 13,8 mnkr 0625 för utbetalning av gottgörelse

Marknadskommentar - krafthandel

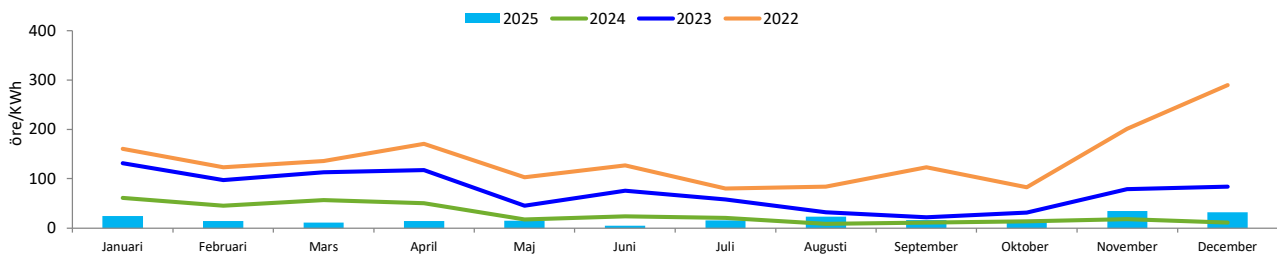
Stora prisvariationer under månaden men i snitt ett högre pris än prognos. Årsresultatet slutade på 130 mnkr vilket är 13 mnkr över budget.

Krafthandelns produktion och resultat

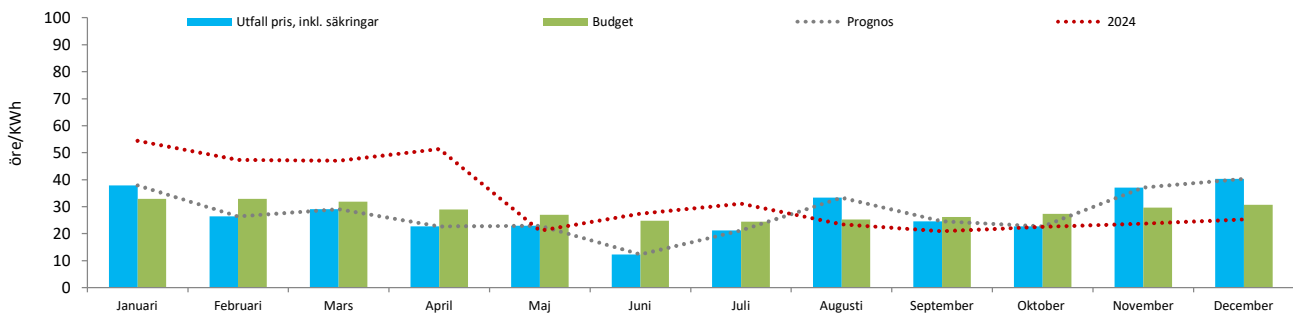
mnkr

	December 2025	Budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Ack avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Årsavvikelse
Totalt resultat	18,6	10,5	8,1	130,4	117,0	13,4	130	117	13

Marknadens spotpris, historiskt månadsmedel

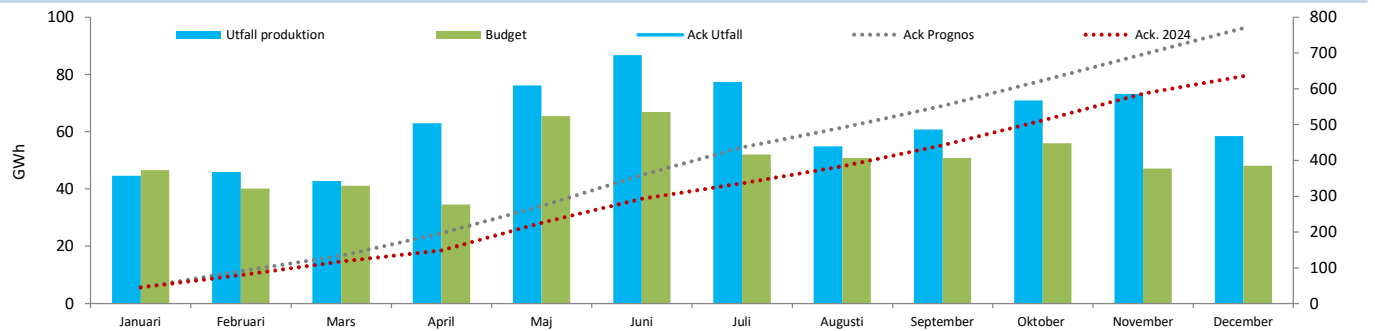

Produktionspris inkl. säkringar

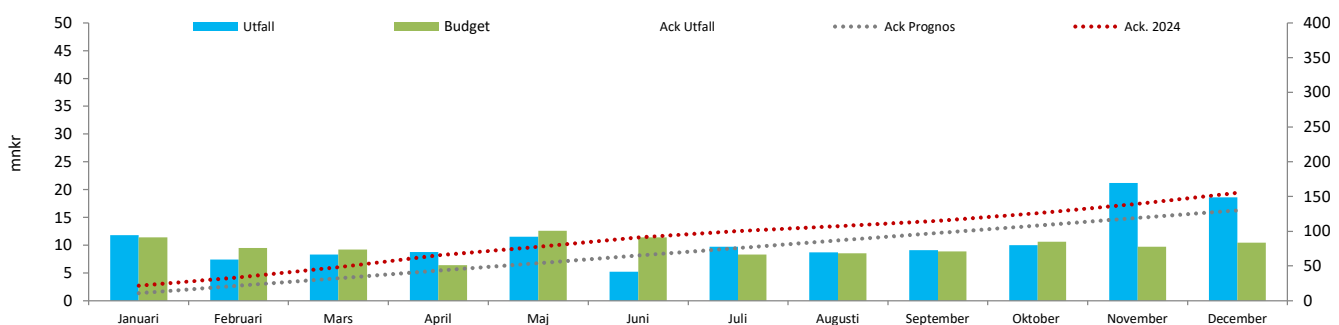
Produktion, Kommunens andel - 25,85% av Stornorrfor

GWh

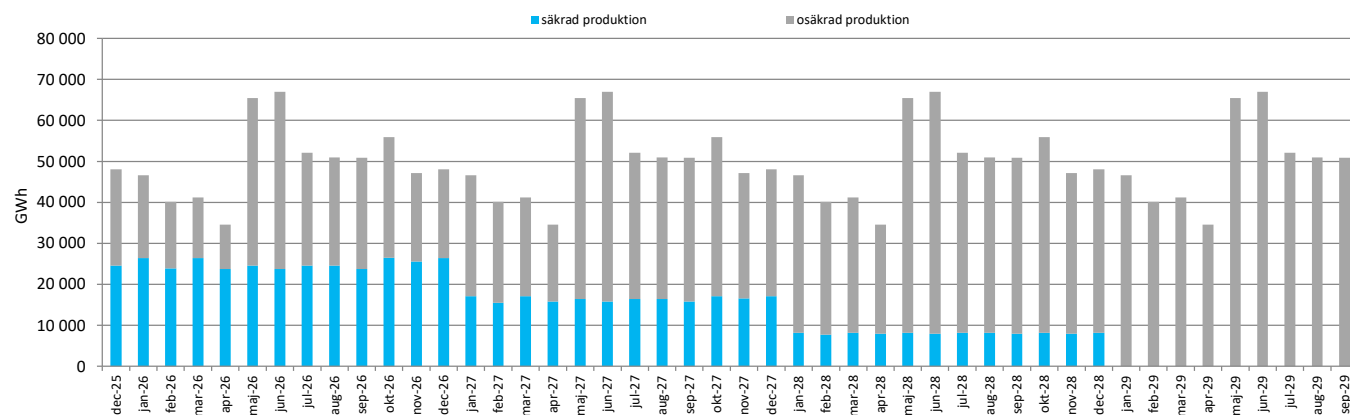
Resultat - Kraftverksamhet

mnkr

Prissäkrade produktionsvolym

En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolym för varje kalenderår uppstår en prisjämnande effekt. Nedan redovisas prognostiserade produktionsvolym samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

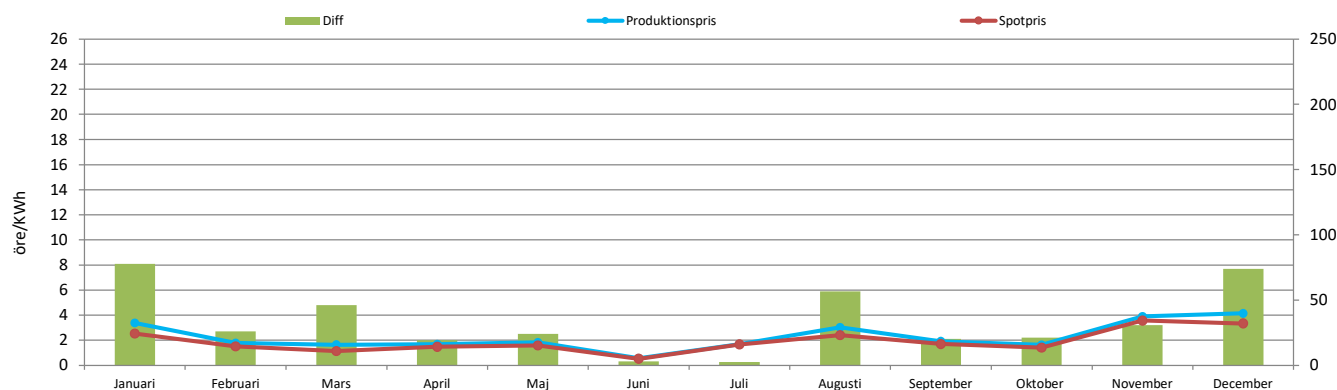

Optimering

öre/KWh

Umeå kommun är delägare i Stornorrfor kraftverk till 25,85% och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

Ekonomifunktionen

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Olof Jansson
Finanschef

BESLUT GENOMFÖRDA ENLIGT DELEGATION FRÅN KOMMUNSTYRELSEN

December 2025

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

<i>Ref</i>	<i>Motpart</i>	<i>Belopp</i>	<i>Nom.ränta</i>	<i>Affärsdag</i>	<i>Likvdatum</i>	<i>Sffdatum</i>
KI_182561	Kommuninvest	300 000 000	3M Stib+28 pkt	2025-12-01	2025-12-17	2028-11-15

NYA ELHANDELSAFFÄRER

<i>Eltermin*</i>	<i>Portfölj**</i>	<i>Effektenheter (MW)***</i>	<i>MWh</i>	<i>Pris/MWh</i>	<i>Startdatum</i>	<i>Sffdatum</i>
FWYR-27	UK produktion prissäkr.	2	17 520	279,50	2027-01-01	2027-12-31
FWYR-28	UK produktion prissäkr.	1	8 784	296,00	2028-01-01	2028-12-31
FWYR-26	UK produktion prissäkr.	3	26 280	215,50	2026-01-01	2026-12-31
FWYR-27	UK produktion prissäkr.	3	26 280	283,35	2027-01-01	2027-12-31
FWYR-28	UK produktion prissäkr.	3	26 352	301,05	2028-01-01	2028-12-31
FWYR-26	UK produktion prissäkr.	3	26 280	218,10	2026-01-01	2026-12-31

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de sista tecknen i produktens namn. T.ex. är **SUNYR-24** en produkt som sträcker sig över hela året 2024, **SUNQ4-24** sträcker sig över kvartal fyra år 2024.

** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prisriskerna.

*** Effektenheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 55

Diariennr: KS-2025/00013

Finans- och kraftrapport december 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna Finans- och kraftrapport december 2025.

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport december 2025

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson

Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Olof Jansson

Tjänsteskrivelse

2026-02-05

Kommunstyrelsen

Diariennr: KS-2026/00029

Anmälan av delegationsbeslut 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

- Delegationsbeslut kommunstyrelsens utskott
- Delegationsbeslut Upphandlingschef 2025-10-01-2025-12-31
Beställningsnummer/Avtalsnummer: 25245, 25244, 25222, 25285, 25276, 25278.
- Delegationsbeslut Upphandlingschef 2026-01-01-2026-01-31
Beställningsnummer/Avtalsnummer: 25267.
- Delegationsbeslut HR Förbjuden bisyssla KS-2025/00536-1 och fastställda ingångslöner 2026 KS-2026/00169-1-4
- Delegationsbeslut Redovisningschef – Avslag begäran om allmän handling KS-2026/0015

Uttagen: 2026-02-05

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
Upphandling: Sjukvårdsmaterial (25014): godkännande av leverantör	2026-01-20	28/26
Upphandling: Ramavtal stängsel och grindar - Antagande av leverantör	2026-01-20	29/26
Svar på remiss: Europeiska kommissionens förslag till ett nytt genomföranderamverk	2026-01-20	30/26
Svar på remiss gällande Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond	2026-01-20	31/26
Teknisk ramjustering - skolskjutskostnader	2026-01-20	32/26
Norrlandsoperan: nyttjande av ej till fullo förbrukade anslag från år 2025	2026-01-20	33/26
Ny mandatperiod - information och samråd utbildning av förtroendevalda	2026-01-20	37/26
Ekonomisk rapport januari-november 2025	2026-01-20	38/26
Förslag på fortsatt hantering av PwC:s rekommendationer 4 och 6 i PwC:s rapport "Granskning av Umeå kommuns visseblåsarfunktion samt omvärldsanalys"	2026-01-23	39/26
KSNAU Anmälningsärenden 2026-01-23	2026-01-23	40/26
Upphandling: Flytt och magasineringstjänster	2026-02-03	41/26
Upphandling: Service Storköksutrustning - Beslut antagande av leverantör	2026-02-03	42/26
Upphandling: Serviceavtal till kalkdoserare - 25225	2026-02-03	43/26
Upphandling: Träslöjdsmaterial - Dnr 25297	2026-02-03	44/26
Upphandling: Markentreprenad Guldskrinet 1	2026-02-03	45/26
Priser Verksamhetsmark 2026	2026-02-03	46/26
Medfinansiering: Norrbotniabanan AB, 2026-2027	2026-02-03	47/26
Medfinansiering: Elitidrottsmiljö Västerbotten	2026-02-03	48/26
Dialog med Polisen om brottsförebyggande arbete	2026-02-03	56/26
Uppföljning av civil beredskap januari-augusti och januari-december 2025	2026-02-03	57/26
Information: Norra Ön, avrapportering tilläggsuppdrag 2022:1	2026-02-03	58/26
Stadsdirektören informerar 2026-02-03	2026-02-03	59/26

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
KSPLU Informationsärenden 2026	2026-01-20	12/26
Markanvisning på fastigheten del av Umeå Baggböle 2:33	2026-01-20	8/26
Remiss: Umeå kommuns konstpolicy	2026-01-20	9/26
Markanvisningar på fastigheten del av Baggböle 2:33 och del av Grubbe 9:21	2026-02-03	14/26
KSPLU Informationsärenden 2026-02-03	2026-02-03	16/26

Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
Information: EU:s nya initiativ kring bostadsfrågor	2026-01-27	1/26
Information: Blandstaden - hur planerar vi för blandstaden och varför?	2026-01-27	2/26

Uttagen: 2026-02-05

Delegationsbeslut till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens hållbarhetsutskott

Rubrik	Datum	Paragraf
KSHU Hur skapar vi ett Umeå där vi tar hand om varandra och platsen vi bor på?	2026-01-27	3/26
Information: Bostaden - hur jobbar bostaden med social hållbarhet?	2026-01-27	4/26
KSHU Gemensam dialog 2026-01-27	2026-01-27	5/26
KSHU Avslut och summering 2026-01-27	2026-01-27	6/26
KSHU Kurser och konferenser 2026	2026-01-27	7/26

Urban Dahlberg
Upphandlingschef

Listan ska mejlas till: ksdiarium@umea.se

Perioden 2025-10-01--2025-12-31

Stadsledningskontoret

Urban Dahlberg

Upphandlingschef

Listan ska mejlas till: ksdiarium@umea.se

Delegationsbeslut till KS 2026 **SKICKAS TILL** ksdiarium@umea.se

<u>Ärendemening</u>	<u>Beslutsinnehåll; Syfte och resenärer</u>	<u>Beslutsfattare</u>	<u>Beslutsdatum</u>
Förbud av bisyssla 2025	KS-2025/00536	Annette Forsberg	2025-09-02
Fastställda ingångslöner 2026	KS-2026/00169	Se bifogade dokument.	Se bifogade dokument.

Delegationsbeslut

Dnr: KS-2026/00151

Sveriges Radio

andrea.jilder@sr.se

Begäran om allmän handling

Beslut

Kommunstyrelsen i Umeå kommun avslår din begäran att få ta del av 2025 års resultaträkning för Umeå kommun.

Skäl till beslutet

Du har begärt att få ta del av resultaträkning för 2025 för Umeå kommun. Du har fått tillgång till resultaträkningen till och med augusti 2025 men har nekats resultaträkningen för 2025 med hänvisning till att handlingen tillhör ett pågående ärende. Du har begärt ett överklagbart beslut.

Den av dig begärda handlingen ingår som ett underlag i bokslutet för Umeå kommun. Bokslutet är att betrakta som ett ärende enligt tryckfrihetsförordningens (TF) mening och Umeå kommun har ännu inte fattat beslut om bokslutet. Handlingen är inte expedierad och tillhör ett ärende som inte är slutbehandlat. Handlingen är därmed inte att betrakta som upprättad enligt 2 kap. 10 § TF och det finns därmed ingen skyldighet att lämna ut handlingen. Kommunstyrelsen avslår därför din begäran.

Umeå kommun

Postadress: 901 84 Umeå

Besöksadress: Skolgatan 31 A

Telefon: 090- 16 10 00

Webbplats: www.umea.se

Mejladress: umea.kommun@umea.se Orgnr: 212000-2627

Bestämmelser som beslutet grundas på

Av 2 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen följer att en handling är allmän om den förvaras hos myndigheten och är att anse som inkommen eller upprättad hos en myndighet.

Enligt 2 kap. 10 § TF anses en handling ha upprättats hos en myndighet, när den har expedierats. En handling som inte har expedierats anses upprättad när det ärende som den hänför sig till har slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen inte hänför sig till ett visst ärende, när den har justerats av myndigheten eller färdigställts på annat sätt.

Enligt delegation,

Malin Blom,

Redovisningschef

Kommunstyrelsens beslut kan överklagas, se nedan.

Information om överklagande

Kommunstyrelsens beslut om att inte lämna ut begärda handlingar kan överklagas skriftligt till Kammarrätten i Sundsvall. Överklagandet ska skickas till:

Kommunstyrelsen, Umeå kommun, 901 84 Umeå eller per e-post till ksdiarium@umea.se

Överklagandet ska vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall och ha kommit in till kommunen **inom tre veckor** från att du/ni har fått ta del av beslutet.

I skrivelsen ska du/ni ange vilket beslut som överklagas (**beslutsdatum och diarienummer**), vilka skäl du/ni har för ditt/ert överklagande och den ändring av beslutet som du/ni önskar. Kommunstyrelsen kan med anledning av ditt överklagande antingen komma att ändra beslutet på det sättet du/ni önskar, eller med eget yttrande överlämna ärendet till Kammarrätten i Sundsvall.

Tjänsteskrivelse

2026-02-05

Kommunstyrelsen

Diariet: KS-2026/00022

Anmälningssärenden 2026-02-10

ICORN 2025 och hälsning från fristaden Malmö

Diarienummer: KS-2026/00022-4

Från: Maria Nordenback
Skickat: den 13 januari 2026 11:59
Till: KS Diarium
Ämne: ICORN 2025 och hälsning från fristaden Malmö
Bifogade filer: ICORN Season's Greetings 2025.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Tomas/Orange kategori

Till politikerna i Kommunstyrelsen,

Jag vill, som koordinator för Umeå kommuns fristadsprogram, dela med mig av nyårshälsningen från International City of Refuge Networks (ICORN) , som sammanfattar vad vi som ingår i den internationella fristadsorganisationen gjort under 2025, se bifogad fil.

Titta också gärna på Malmö stads dokumentärfilm "En fristad i staden" där forna och nuvarande fristadsgäster berättar vad fristadsprogrammet betyder för dem, upplevelser som även våra fristadsgäster i Umeå delar, se länken https://youtu.be/GqtMnZB_Q7o?si=iqZuDz-ONzJ_MYRl

Malmö firade 15 år som fristad 2025, och vi i Umeå kommer att fira 10 år som fristad i år.

Vänligen
Maria Nordenback
090-16 33 09
070-950 23 46
maria.nordenback@umea.se

Umeå kommun
Kulturförvaltningen
901 84 Umeå
Besöksadress: Skolgatan 31A,
www.umea.se

Läs om behandling av personuppgifter och dataskydd: www.umea.se/dataskydd

International Cities of Refuge Network

PRANTO PALASH

BAHAR ABBASI

MOHAMMED BRJASS

FRESHTA SAFI

JAVIER L. MORA

MANAHEL ALSAHOUI

AYMEN HAMEED

ZULEMA GUTIÉRREZ

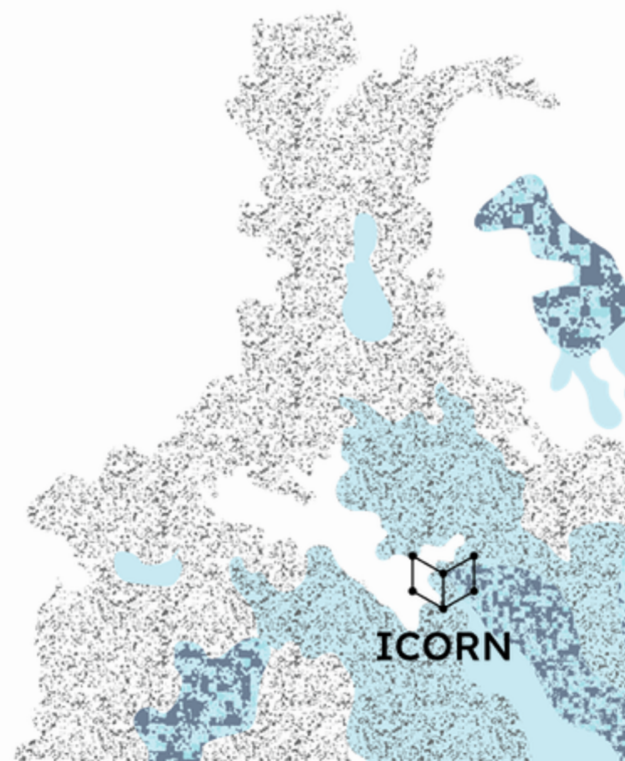
TAHMASBI KHORASANI

SEASON'S GREETINGS

As we say goodbye to 2025, we extend our **heartfelt gratitude** to all ICORN members, residents, partners, and friends around the world.

A tough and challenging year globally, 2025 has reminded us of the power of **solidarity, creativity,** and the importance of our shared commitment to **freedom expression, democratic values,** and **human rights.**

We look forward to working together in the year ahead and wish everyone in the ICORN network a peaceful and prosperous new year!

In 2025, the ICORN network grew with five new members: **Alta**, **Holmestrand**, and **Telemark County** in Norway, the **Stockholm** and **Norrbottnen** regions in Sweden.

This year also marked important anniversaries: **Tromsø**, **Malmö**, and **Linköping** celebrated 20, 15, and 10 years as a Cities of Refuge, and **Stavanger** marked 30 years since welcoming its first persecuted writer in residence, and 20 years since cities across Europe and beyond gathered there to establish ICORN.

In 2025, the ICORN network welcomed 19 writers, artists, and journalists, many arriving with their families, into ICORN residencies, including:

Pranto Palash, journalist, writer, and human rights activist from Bangladesh. ICORN resident in Gothenburg, Sweden.

Freshta Safi, animator, visual artist, and photojournalist from Afghanistan. ICORN resident in Drøbak, Norway.

Aymen Hameed, scriptwriter, rapper, songwriter, actor, and satirist from Iraq. ICORN resident in Region Jönköping, Sweden.

Javier L. Mora, poet, literary critic, and translator from Cuba. ICORN resident in Gdańsk, Poland.

Zulema Gutiérrez, poet, writer, independent journalist from Cuba. ICORN resident in Gdańsk, Poland.

Bahar Abbasi, Kurdish-Iranian writer, journalist, and human rights activist. ICORN resident in Bergen.

Tahmasbi Khorasani, poet, author, and researcher from Balkh, Afghanistan. ICORN resident in Stavanger.

Mohammed Brjass, artist and activist from Sudan. ICORN resident in Malmö.

Manahel Alsaoui, writer, poet, and journalist from Syria. ICORN resident in Prague.

The cities of **Östersund**, **Stockholm**, **Gävle**, **Barcelona**, **Amsterdam**, **Sandefjord**, **Wrocław**, and **Berlin** also welcomed new ICORN residents in 2025.

CITIES FOR FREEDOM: 20 YEARS OF ICORN

In September 2025, mayors, city representatives, writers, artists, journalists, and human rights defenders from across the world convened in Stavanger to mark three milestones: 20 years since the conception of ICORN, 30 years since the first edition of the Kapittel International Festival of Literature and Stavanger's 900th anniversary.

The gathering featured a variety of events including the **Norwegian ICORN Network Meeting**, the annual **ICORN lecture**, delivered by **Jan Egeland**, Secretary General of the Norwegian Refugee Council, and the performance **'Songs of Existence'**, co-organised by the **Stavanger Symphony Orchestra**.

The **'Songs of Existence'** concert featured music by artists from the ICORN network, such as **Ghawgha**, **Mohammed El-Susi**, and **Ramy Essam**, as well as Sámi yoiker **Marja Mortensson** and Palestinian musician **Abu Joury**. The music was accompanied by poetry readings from writers including **Haile Bizen**, **Fatemeh Ekhtesari**, **Selma M. Yonus**, and **Mansur Rajih**.

Paying tribute to the writers, artists, and journalists in the ICORN network, **Deputy Mayor of Paris Jean-Luc Romero-Michel** said:

'Through your courage and your creativity, you remind us that words, images and ideas can change the world, even when they are threatened. Your resilience inspires us to continue the fight for freedom, for equality, and for human dignity.'

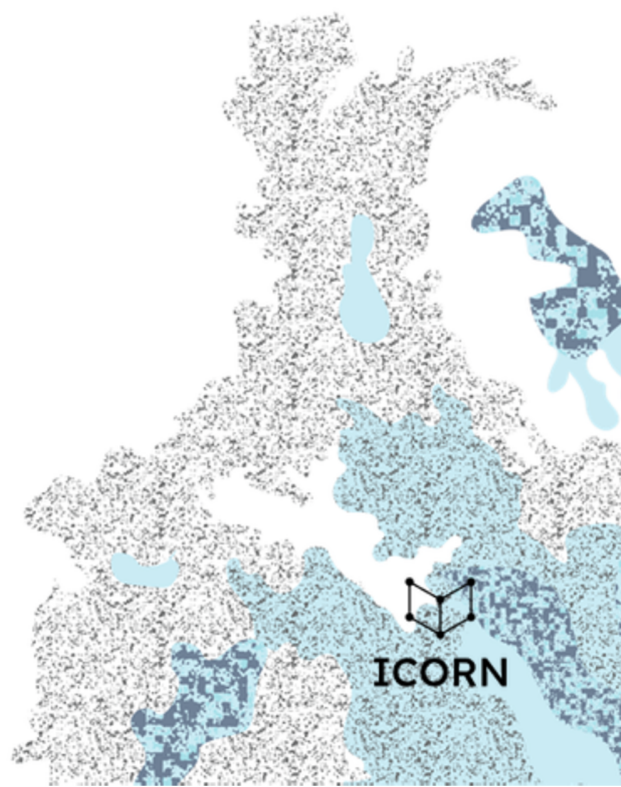

2025 also marked the first major ICORN event outside Europe- the **BRIDGES - City of Asylum Pittsburgh Creative Summit** which took place over four days in May in **Pittsburgh, Pennsylvania, USA**.

Co-organised and hosted by **City of Asylum Pittsburgh** and ICORN, the event gathered more than **80 writers, artists, journalists, and city representatives** for more than 20 sessions exploring freedom of expression, exile, and the power of art, literature, and music.

Highlights included sessions and performances by writers and artists within and beyond the ICORN network, including **Mohamedou Ould Slahi, Yasmine El-Baramawy, Nazeeha Saeed, George Packer, Colum McCann, and Aleksandar Hemon**. The Summit also included cultural and community events, such as the **Jazz Poetry Festival** and the **Big Sampsonia Way Cookout**.

Tjänsteskrivelse

2026-01-08

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00131

Motion 7/2025: Friskvård för alla - en flexibel modell för hälsa och välmående; Anna-Karin Sjölander (C)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen i enlighet med personalnämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Centerpartiet har i kommunfullmäktige anmält motionen *Friskvård för alla – en flexibel modell för hälsa och välmående*. Motionären föreslår;

- att Umeå kommun inför en modell för friskvård där verksamheter ges möjlighet att välja mellan friskvårdstimme och friskvårdsbidrag för sina medarbetare.
- att Nuvarande maxbelopp för Friskvårdsbidrag på 2000kr under kommande tre år successivt räknas upp för att matcha Skatteverkets maxbelopp. Därefter ska friskvårdsbidraget årligen ses över och uppräknas så att Friskvårdsbidraget följer Skatteverkets maxbelopp.

Personalnämnden har yttrat sig. I bilaga till personalnämndens verksamhetsplan för 2026 ligger ett uppdrag att utreda utformning av friskvårdspaket som bättre bidrar till attraktivitet och hälsa för medarbetarna. I avvaktan på den utredningens föreslår personalnämnden avslag på motionens förslag om införande av friskvårdstimme och höjning av friskvårdsbidraget.

Beslutsunderlag

Motion 7/2025

Personalnämndens yttrande

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00131

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist, SLK HR

Rune Lidström, SLK HR

Beslutet ska skickas till

Motionären

Karin Ahnqvist, SLK HR

Rune Lidström, SLK HR

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Personalnämnden

Protokollsutdrag
2025-12-02

§ 56

Diariennr: PN-2025/00034

Motion 7/2025: Friskvård för alla - en flexibel modell för hälsa och välmående; Anna-Karin Sjölander (C)

Beslut

Personalnämnden beslutar föreslå kommunfullmäktige

att avslå motionen.

Lennart Arvidsson (V) deltar inte i beslutet och lämnar en protokollsanteckning.

Ärendebeskrivning

Personalvårdsförmåner är förmåner som har som syfte att skapa trivsel i arbetet. Det kan till exempel vara friskvårdsbidrag och motionsaktiviteter.

Friskvårdsbidrag är skattefritt upp till 5 000 kronor per år och får användas till enklare aktiviteter med inslag av motion eller annan friskvård, till exempel ett motionskort till träningsanläggning.

Friskvårdsbidraget kan skattefritt även användas för friskvårdsaktiviteter, enligt Skatteverkets regelverk.

I Umeå kommun erbjuds idag friskvårdsbidrag, maximalt 2 000 kronor per anställd och år. 2024 nyttjade cirka 5 500 anställda bidraget, helt eller delvis, till en för arbetsgivaren total kostnad på cirka 9 miljoner kronor. Skulle motsvarande antal medarbetare nyttja friskvårdsbidraget fullt ut vid motionärens föreslagna nivå om 5 000 kr per år skulle det motsvara en årlig kostnad på cirka 27,5 miljoner kronor. En påtaglig ökning som behöver behandlas inom ramen för ordinarie budgetprocess, varför avslag på den attsatsen föreslås.

Friskvårdstid är en förmån som kan ge anställda möjlighet att ägna till exempel en arbetstimme per vecka till friskvårdsaktivitet under ordinarie

arbetstid. Syftet med friskvårdstid är att främja en hållbar arbetslivsstil där fysisk aktivitet och aktiv återhämtning är naturliga delar av arbetsveckan.

Aktiviteten kan ske på eller utanför arbetsplatsen. Tiden kan inte sparas för senare användning och är inte flexgrundande vid flexavtal. Friskvårdstidens utformning kan regleras i regelverk eller kollektivavtal och har ingen relation till regelverk om förmånsbeskattning.

Umeå kommuns nuvarande modell med friskvårdsbidrag, upphandlade friskvårdskort och avsaknad av friskvårdstid som alternativ behöver utredas och moderniseras. I bilaga till personalnämndens verksamhetsplan för 2026 ligger därför ett uppdrag att utreda utformning av friskvårdspaket som bättre bidrar till attraktivitet och hälsa för medarbetarna.

I avvaktan på den utredningens föreslås avslag på motionens förslag om införande av friskvårdstimme och höjning av friskvårdsbidraget.

Beslutsunderlag

Motion 7/2025: Friskvård för alla - en flexibel modell för hälsa och välmående; Anna-Karin Sjölander (C)

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist, SLK HR

Rune Lidström, SLK HR

Personalnämndens beslutsordning

Yrkanden

Mikael Thyni (M), Tomas Wennström (S), Moa Brydsten (S) - avslag till motionen, i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag

Åke Gustafsson (C) – bifall till motionen

Propositionsordning som godkänns

Det finns två förslag till beslut. Personalnämnden beslutar att avslå motionen.

Protokollsanteckning: Lennart Arvidsson (V) - Vänsterpartiet återkommer med ett ställningstagande till motionen vid behandlingen i

Umeå kommun
Personalnämnden

Protokollsutdrag
2025-12-02

kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och avstår därmed från att delta i beslutet vid personalnämndens möte.

Beslutet ska skickas till
Motionären
KS-diarium

Sida 4 av 4

Umeå kommun
Personalnämnden

Protokollsutdrag
2025-12-02

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

MOTION TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE I UMEÅ KOMMUN

FRISKVÅRD FÖR ALLA – EN FLEXIBEL MODELL FÖR HÄLSA OCH VÄLMÅENDE

En viktig del av att vara en modern arbetsgivare är att satsa på medarbetarnas hälsa och välmående. Genom att främja friskvård skapar vi en arbetsplats där både individen och verksamheten gynnas. Fysisk aktivitet är väl belagd som en effektiv åtgärd för att minska sjukfrånvaro, öka produktiviteten och förbättra medarbetarnas livskvalitet.

Idag erbjuder Umeå kommun friskvårdsbidrag till sina anställda. För att skapa större flexibilitet och öka möjligheten för alla att delta i friskvårdsaktiviteter föreslår vi att kommunen inför en modell med två valmöjligheter:

- Friskvårdstimme – En valfri timme per vecka på arbetstid för friskvårdsaktiviteter, för verksamheter där detta är möjligt att organisera.
- Friskvårdsbidrag – Ett årligt bidrag enligt Skatteverkets regler, vilket redan är en etablerad och fungerande modell.

Region Västerbotten har infört en liknande modell, vilket visar att det är möjligt att erbjuda denna flexibilitet även i offentlig verksamhet där många jobbar på schema. Kombinationen av friskvårdstimme och friskvårdsbidrag ger medarbetarna valfrihet och skapar möjligheter att anpassa lösningen efter verksamhetens och individens behov. Detta kan bidra till en hälsosammare och mer produktiv arbetsplats, vilket i längden också stärker kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Centerpartiet föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

- att Umeå kommun inför en modell för friskvård där verksamheter ges möjlighet att välja mellan friskvårdstimme och friskvårdsbidrag för sina medarbetare.
- att Nuvarande maxbelopp för Friskvårdsbidrag på 2000kr under kommande tre år successivt räknas upp för att matcha Skatteverkets maxbelopp. Därefter ska friskvårdsbidraget årligen ses över och uppräknas så att Friskvårdsbidraget följer Skatteverkets maxbelopp.

Umeå 29 januari 2025

Anna-Karin Sjölander, Centerpartiet

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

§ 34

Diariennr: KS-2025/00131

Motion 7/2025: Friskvård för alla - en flexibel modell för hälsa och välmående; Anna-Karin Sjölander (C)**Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen i enlighet med personalnämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Centerpartiet har i kommunfullmäktige anmält motionen *Friskvård för alla – en flexibel modell för hälsa och välmående*. Motionären föreslår;

- att Umeå kommun inför en modell för friskvård där verksamheter ges möjlighet att välja mellan friskvårdstimme och friskvårdsbidrag för sina medarbetare.
- att Nuvarande maxbelopp för Friskvårdsbidrag på 2000kr under kommande tre år successivt räknas upp för att matcha Skatteverkets maxbelopp. Därefter ska friskvårdsbidraget årligen ses över och uppräknas så att Friskvårdsbidraget följer Skatteverkets maxbelopp.

Personalnämnden har yttrat sig. I bilaga till personalnämndens verksamhetsplan för 2026 ligger ett uppdrag att utreda utformning av friskvårdspaket som bättre bidrar till attraktivitet och hälsa för medarbetarna. I avvaktan på den utredningens förslår personalnämnden avslag på motionens förslag om införande av friskvårdstimme och höjning av friskvårdsbidraget.

Beslutsunderlag

Motion 7/2025

Personalnämndens yttrande

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist, SLK HR

Rune Lidström, SLK HR

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Mattias Larsson (C) – Bifall till motionen.

Tomas Wennström (S) och **Anders Ågren (M)** – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Särskilt uttalande

Bore Sköld (V) – Deltar inte i beslutet, återkommer med ställningstagande vid behandling i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Beslutet ska skickas till

Motionären

Karin Ahnqvist, SLK HR

Rune Lidström, SLK HR

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00344

Motion 13/2025: Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun; Liv Zetterberg (V) och Rebecca Sellstedt (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen i enlighet med äldrenämndens och individ- och familjenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har anmält rubricerad motion till kommunfullmäktige och föreslår;

- att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Individ- och familjenämnden samt äldrenämnden har yttrat sig på motionen. De redogör i sina yttranden för hur hemtjänst fungerar idag i Umeå kommun och föreslår avslag med hänvisning till att det i dagsläget inte är aktuellt eller finns utrymme till att genomföra den föreslagna utredningen.

Beslutsunderlag

Motion 13/2025

Äldrenämndens yttrande

Individ- och familjenämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

IFN

ÄN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-11-13

§ 56

Diariennr: KS-2025/00344

JUSK yttrande på motion 13/2025: Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att avslå motionen.

Reservation

Linda Lotare (V) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet yrkar i motion 13/2025 att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Individ- och familjenämnden samt äldrenämnden har yttrat sig på motionen. De redogör i sina yttranden för hur hemtjänst fungerar idag i Umeå kommun och föreslår avslag med hänvisning till att det i dagsläget inte är aktuellt eller finns utrymme till att genomföra den föreslagna utredningen.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottet delar motionens föresats att utveckla en hemtjänstverksamhet som bygger på tillit och större inflytande för både vårdtagare och personal som tar vara på professionens kunskaper såväl som den enskildes behov och önskemål.

Socialstyrelsens rapport *Styrning av hemtjänsten – tidsstyrning, kvalitet och arbetsmiljö* (2025) understryker att strikt tids- och detaljstyrning medför begränsade möjligheter för personalen att påverka utförandet

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-11-13

och att detta hänger samman med både arbetsmiljö och kvalitet. Anställdas inflytande och makt över sin arbetssituation är en åtgärd som bidrar till såväl ökad hälsa som jämställdhet. Exempelvis Arbetsmiljöverket, i sitt uppdrag *Jämställdhet i arbetsmiljön*, har visat på hur särskilt kvinnodominerade yrkesgrupper inom offentlig sektor har lägre grad av inflytande över sin arbetssituation och högre ohälsotal. Flertalet rapporter inom ramen för detta uppdrag visar också på hur åtgärder bör ligga på organisatorisk nivå snarare än på individer.

Strukturer som skapas genom alltför detaljerad styrning – t.ex. när scheman, tidspress och reglering av insatser begränsar handlingsutrymmet – riskerar att reproducera ojämställdhet: personalens inflytande begränsas, möjligheten att organisera arbetet utifrån både brukares och egna behov minskar, och kvinnor som dominerar yrkesgruppen får sämre förutsättningar att påverka jämfört med andra yrkesgrupper. Arbetsmiljön är särskilt viktig för att göra hemtjänstyrket attraktivt och hållbart – och därmed för att undvika att kvinnodominerade yrken drabbas av hög personalomsättning, bristande vidareutbildningsmöjligheter och låga löne- och karriärmöjligheter.

I avtalsrörelsen 2024 undertecknade SKR och Sobona en avsiktsförklaring med de fackliga organisationerna om kompetensförsörjning av välfärden med fokus på att kommuner, regioner och kommunala företag kan fortsätta attrahera, behålla och utveckla anställda med rätt kompetens, och man lägger vikt vid att utöver att rekrytera fler behöver aktörerna ta tillvara och utveckla de befintliga medarbetarnas hela kapacitet och kompetens, förändra arbetssätt samt skapa god arbetsmiljö för medarbetarna. SKR framhåller att arbetsgivare behöver lägga än större fokus på att behålla medarbetare och jobba med omställning. Arbetsvillkoren inom hemtjänsten behöver vara sådana att såväl de som anställs som de som redan idag arbetar inom sektorn vill och orkar stanna kvar under ett helt arbetsliv och att kommunen inte förlorar den ovärderliga kompetensen och erfarenheten som finns i verksamheten.

Jämställdhetsutskottet uppfattar i nämndernas yttranden att det inte finns utrymme i verksamheterna för att genomföra den föreslagna utredningen, bland annat med hänvisning till att nämndernas verksamheter under det närmaste året är involverade i flera mindre och

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-11-13

större omställningar, såsom ny socialtjänstlag, översyn av eventuellt införande av ej behovsprövade insatser och flexibla biståndsbeslut, samt en ny IT-tjänst. Utskottet föreslår med hänvisning till detta avslag på motionen. Samtidigt ser utskottet gärna att ett utvecklingsarbete i linje med motionens intentioner sker när möjlighet finns och önskar att frågan hålls levande.

Jämställdhetsutskottet vill också vara tydligt med att inom ramen för ovan nämnda omställningar, samt för att klara kompetensförsörjningen, vara en attraktiv arbetsgivare och möjliggöra för människor att må bra på arbetet behövs mer innovation och framåtblickande i yrkesgrupper inom vård och omsorg. Detta kommer att kräva ett utvecklingsarbete i flera delar av organisationen, och arbete behöver gå från ständiga förbättringar till större innovationskliv, och att göra saker på ett annat sätt än tidigare.

Beslutsunderlag

Motion 13/2025

Individ- och familjenämndens yttrande

Äldrenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Linda Lotare (V) med stöd av Anna-Karin Sjölander (C) – bifall till motionen

Charlotta Vesterlund (S) för Socialdemokraterna med stöd av Alireza Mosahafi (M) och Maria Lindvall (-) – bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslag till motionen)

Propositionsordning som godkänns

Tjänsteskrivelsens förslag (avslag till motionen) mot bifall till motionen.

Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag (avslag till motionen)

Reservation

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-11-13

Linda Lotare (V) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-08-27

§ 183

Diariennr: IFN-2025/00131

Motion 13/2025 - Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till kommunstyrelsen i enlighet med yttrande 2025-03-31 och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Jäv

Gisela Lindmark Eriksson (S) deltar på grund av jäv inte i handläggningen av ärendet.

Reservation

Andreas Sellstedt (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande att bifalla motionen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Andreas Sellstedt (V) yrkar bifall till motionen.

Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att föreslå att kommunfullmäktige avslår motionen.

Arbetsutskottets beslutsgång

Ordförande ställer bifall mot avslag för Sellstedts (V) yrkande.

Ordförande finner att arbetsutskottet avslår Sellstedts (V) yrkande.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-08-27

Ordförande ställer bifall mot avslag för tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Ordförande finner att arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Reservation

Andreas Sellstedt (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Yrkande

Andreas Lundgren (S), Igor Hell (M), Hanna Lundin Jernberg (L) och Veronica Kerr (KD) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att föreslå att kommunfullmäktige avslår motionen.

Andreas Sellstedt (V) yrkar bifall till motionen.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande ställer bifall mot avslag för tjänsteskrivelsens förslag till beslut och finner att individ- och familjenämnden har beslutat att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut att föreslå att kommunfullmäktige avslår motionen.

Jäv

Gisela Lindmark Eriksson (S) deltar på grund av jäv inte i handläggningen av ärendet.

Reservation

Andreas Sellstedt (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande att bifalla motionen.

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-03-31

Motion 13-2025 - Inför tillitbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-08-27

Beredningsansvarig

Kerstin Bergsten, Verksamhetsutvecklare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-08-27

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-05-23

§ 80

Diariennr: ÄN-2025/00099

Yttrande över motion 13/2025 - Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Beslut

Äldrenämnden yttrar sig till kommunstyrelsen i enlighet med yttrande 2025-03-31 och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Äldrenämndens beslutsordning

Förslag till beslut under överläggningarna

Åsa Bäckström (V) föreslår att äldre- nämnden bifaller motionen.

Carin Nilsson (S) föreslår att äldre- nämnden yttrar sig till kommunstyrelsen i enlighet med yttrande 2025-03-31 och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Lotta Holmberg (M) och Veronica Kerr (KD) yrkar bifall till Carin Nilssons förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer sitt förslag och Åsa Bäckströms förslag under proposition och finner att äldre- nämnden beslutar i enlighet med sitt eget förslag.

Beslutsunderlag

Motion 13-2025 - Inför tillitbaserad hemtjänst i Umeå kommun
Yttrande 2025-03-31

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-05-23

Beredningsansvariga

Kerstin Bergsten, verksamhetsutvecklare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2025-03-26

Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Det brukar talas om två motsatta sätt att organisera hemtjänsten, där minutstyrd hemtjänst ställs mot tillitsbaserad hemtjänst. I Umeå kommun är hemtjänsten i hög grad minutstyrd, vilket till viss del kan härledas till det valfrihetssystem som kommunen tillämpar. Umeå kommun valde 2009 att börja tillämpa lagen om valfrihet (LOV) i hemtjänsten vilket ledde till att ett stort antal privata aktörer etablerade sig lokalt. Med denna ökade privatisering behövdes det också tydliga modeller för ersättning baserat på tidsåtgång för insatser. För att öka kommunens kontroll över tid och ersättningar för insatser har det skett en successiv åtstramning av både den privata och kommunala verksamheten. En del i detta har varit den skärpta följsamheten till schabloner vid utförandet av insatser i den kommunala hemtjänsten, och vid ersättningen till de privata bolagen, vilket har lett till en allt striktare minutstyrning. Det dras nu till sin spets genom införandet av det digitala planeringsverktyget Intraphone. Genom Intraphone kan personalens besök följas noggrant och tidsåtgången för varje insats mätas på minutnivå.

Fördelarna med minutstyrning är att kommunen får en hög grad av kontroll och precision i hur man kan planera insatser för att maximera effektiviteten. Men det kommer också med nackdelar. Fackförbundet Kommunal är en av de samhällsaktörer som länge varit kritiska. De menar att minutstyrningen leder till ökad arbetsbelastning för personalen, tajtare scheman, mindre tid hos brukare, samvetsstress och minskad yrkesstolthet för de anställda. För den enskilde riskerar individuella behov att överskuggas av ekonomiska ramar och begränsningar. Dessa negativa effekter har lett till att flera kommuner väljer att minska detaljstyrningen. I Göteborg har ett flertal anmälningar till Arbetsmiljöverket för ökad stress och ohälsa lett till att de överger minutstyrningen i hemtjänsten.

Tillitsbaserad hemtjänst betraktas av många som ett mer hållbart alternativ till minutstyrningen. Till skillnad från nuvarande system med hårt styrda ersättningsmodeller och kontrollapparater bygger den tillitsbaserade hemtjänsten på att hemtjänstpersonalen tillsammans med brukaren utformar insatserna efter den enskildes behov. Tidsåtgången och ersättningen för besöken blir då baserade på verkligheten istället för generaliserade schabloner. Genom detta ömsesidiga arbete kan man ta vara på professionens kunskaper såväl som den enskildes behov och önskemål.

Genom införandet av LOV så har möjligheten till ett införande av tillitsbaserad hemtjänst varit begränsad. Den hårda konkurrensen och aktiebolagsformens vinstintressen är i sin grund oförenlig med ett tillitsbaserat system. I skrivande stund föreslås det dock ett skifte av valfrihetssystem i hemtjänsten från LOV till LOU. Detta ser vi som en nödvändig förutsättning, och vi föreslår därför att arbetet påbörjas med en övergång från minutstyrning till tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun.

Vänsterpartiet yrkar:

att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Liv Zetterberg
Rebecca Sellstedt
Vänsterpartiet

Kommunfullmäktige

Motion 13/2025 - Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Vänsterpartiet har i en motion till kommunfullmäktige yrkat på att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Individ- och familjenämndens yttrande

Individ- och familjenämnden uppfattar motionen som att den gäller den kommunal (offentlig) hemtjänst. Den kommunala (offentliga) hemtjänsten är en av de utförare som den enskilde kan välja enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och som tillämpas i Umeå kommun.

Hemtjänsten är en av individ- och familjenämndens verksamheter och där omsorgspersonal har den direkta, nära, kontakten med omsorgstagare. Andra verksamheter är bl. a personlig assistans, dagligverksamhet, bostäder med särskild service, hälso- och sjukvård, boendestöd, familjebehandling.

Tillitsdelegationen definierar tillitsbaserad styrning och ledning som *”styrning, kultur och arbetssätt med fokus på verksamhetens syfte och medborgarens behov, där varje beslutsnivå aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv, bygga tillitsfulla relationer samt säkerställa att medarbetaren kan, vill och vågar hjälpa medborgaren”* (SOU 2018:47 sid 22) Så som individ- och familjenämnden ser det innefattar detta bl. a. vikten av att chef och medarbetare, på alla nivåer, har utrymme för att träffas och lära känna varandra, så att de kan bygga upp en tillit mellan varandra. Det är inte bara chef som ska ha tillit till medarbetaren, medarbetaren behöver känna tillit till chefen för att kunna, vilja och våga hjälpa den enskilde.

Tillitsdelegationen har även haft i uppdrag¹ att undersöka olika ersättningsmodellers styrande effekter och på vilket sätt ersättningsmodeller tydligare kan främja en bred och allsidig kvalitetsutveckling och effektivitet samt om möjligt föreslå hur sådana modeller kan formas. I huvudbetänkande lyfter Tillitsdelegationen (SOU 2018:47 sid 21) fram att *”...det är svårt att fullt ut separera en analys av ersättningsmodeller, som endast är en del av den samlade styrningen. Vilka effekter som ersättningsmodeller ger i verksamheterna är avhängigt den övriga styrningen. Lagar och regler, ekonomistyrning, prestationsstyrning och normstyrningen i form av ledarskap, värdegrund och kultur ger styrsignaler som tillsammans samverkar och påverkar varandra.”*

Det verkar inte finnas sett särskilt system eller en särskild definition på vad som är minutstyrning. Minutstyrning beskrivs dock ofta som en styrmodell av hemtjänst där det i minuter anges vilken tid varje insats får ta. Beräkningen av minuter är inte sällan även en grund till den avgift som den enskilde har för sin hemtjänst. Det är också ett sätt för ansvarig verksamhet att ha kontroll över resurser och kostnader.

Schablontid per insatstyp i Umeå kommun är fast, d v s insatsen kan ta längre eller kortare tid att utföra än vad schablonen anger men ersättningen till hemtjänstutföraren blir den samma. Den enskildes hemtjänstavgift ligger inom nivån som motsvarar schablontid/er för de insatser som utförs hos den enskilde.

Beslut om hemtjänst fattas av biståndshandläggaren (på delegation av nämnden). Ett beslut anger *vad* den enskilde beviljas, det ska inte råda någon tvekan för den enskilde vad denne har blivit beviljad och har rätt till. I uppdraget som handläggaren överlämnar till hemtjänstutföraren anges övergripande målsättning med beviljade insatser. Det är den fasta omsorgskontakten som tillsammans med den enskilde/och eller dennes anhörige planerar (genomförandeplan) *hur* insatserna ska utföras². Det är en planering som bygger på respekten för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Planeringen beskriver hur beslutad insats praktiskt ska genomföras för den enskilde. De övergripande målen bryts ner till delmål, kortsiktiga mål i vardagen. Planeringen används i samband med pågående insatser samt vid uppföljning och utvärdering av den enskildes behov. Planen revideras vid behov eller minst en gång per år. Genomförandeplan

¹ Jakten på den perfekta ersättningsmodellen. Vad händer med medarbetarnas handlingsutrymme. SOU 2017:56

² 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS

upprättas oberoende av ersättningsmodell och verktyg/det sätt hemtjänsten planerar och lägger schema. Planen är en del i att kvalitetssäkra att den enskilde får sina behov tillgodosedda så som denne önskar, så långt det är möjligt, enligt beslutet om hemtjänst.

IntraPhone är en IT-tjänst för planering och kvalitetssäkring (t. ex för registrering om insats är utförd eller inte och anledning till att insatsen inte utförts) inom hemtjänsten. IntraPhone är integrerad med TimeCare (MultiAccess) vilket innebär att personal inklusive personalschema som lagts in i TimeCare (MultiAccess) överförs till IntraPhone. IntraPhone är inte infört hos stöd och omsorgsförvaltningen men förstudie är pågående.

Under de närmaste åren står stöd och omsorg inför flera omfattande utmaningar så som kompetensförsörjning, ekonomiska effektiviseringar och omställning i förhållande till ny socialtjänstlag (SoL).

En tillitsbaserad styrning och ledning handlar om kultur och arbetssätt, samverkan och helhetsperspektiv och bygger på tillitsfulla relationer samt att medarbetarna kan, vill och vågar hjälpa den enskilde, vilket samtliga verksamhet- och beslutsnivåer berörs av. En tillitsbaserad styrning och ledning bör genomsyra hela stöd och omsorg.

Det går inte heller att bortse från att även avgiftsmodellen för den enskilde bör ses över i samband med utredning om förutsättningar för en tillitsbaserad hemtjänst.

Stöd och omsorg anser att det i dagsläget inte är aktuellt, inte finns utrymme till, att genomföra utredning om förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därmed inte heller aktuellt att formulera ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Stöd och omsorgsförvaltningen föreslår att yrkandet avslås i sin helhet.

Källor

Med tillit växer handlingsutrymmet – tillitsbaserad styrning och ledning av välfärdssektorn. Huvudbetänkande av Tillitsdelegationen. SOU 2018:47

Sida 4 av 4

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Ulrika Gustafsson
Kvalitetschef

Yttrande över Motion 13/2025 - Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun

Vänsterpartiet har i en motion till kommunfullmäktige yrkat på att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Äldrenämndens yttrande

Äldreomsorgen uppfattar motionen som att den gäller den kommunala (offentliga) hemtjänsten. Den kommunala (offentliga) hemtjänsten är en av de utförare som den enskilde kan välja enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) och som tillämpas i Umeå kommun.

Hemtjänsten är en av äldreomsorgens verksamheter och där omsorgspersonal har den direkta, nära, kontakten med omsorgstagare. Andra verksamheter är bl. a dagverksamhet, vård- och omsorgsboende, hälso- och sjukvård, anhörigkonsulenter och Seniortorget.

Tillitsdelegationen definierar **tillitsbaserad styrning och ledning** som *”styrning, kultur och arbetssätt med fokus på verksamhetens syfte och medborgarens behov, där varje beslutsnivå aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv, bygga tillitsfulla relationer samt säkerställa att medarbetaren kan, vill och vågar hjälpa medborgaren”* (SOU 2018:47 sid 22) Så som äldreomsorgen ser det innefattar detta bl. a. vikten av att chef och medarbetare, på alla nivåer, har utrymme för att träffas och lära känna varandra, så att de kan bygga upp en tillit mellan varandra. Det är inte bara chef som ska ha tillit till medarbetaren, medarbetaren behöver känna tillit till chefen för att kunna, vilja och våga hjälpa den enskilde.

Tillitsdelegationen har även haft i uppdrag¹ att undersöka olika **ersättningsmodellers** styrande effekter och på vilket sätt ersättningsmodeller tydligare kan främja en bred och allsidig kvalitetsutveckling och effektivitet samt om möjligt föreslå hur sådana modeller kan formas. I huvudbetänkande lyfter Tillitsdelegationen (SOU 2018:47 sid 21) fram att "...det är svårt att fullt ut separera en analys av ersättningsmodeller, som endast är en del av den samlade styrningen. Vilka effekter som ersättningsmodeller ger i verksamheterna är avhängigt den övriga styrningen. Lagar och regler, ekonomistyrning, prestationsstyrning och normstyrningen i form av ledarskap, värdegrund och kultur ger styrsignaler som tillsammans samverkar och påverkar varandra."

Det verkar inte finnas sett särskilt system eller en särskild definition på vad som är minutstyrning. Minutstyrning beskrivs dock ofta som en styrmodell av hemtjänst där det i minuter anges vilken tid varje insats får ta. Beräkningen av minuter är inte sällan även en grund till den avgift som den enskilde har för sin hemtjänst. Det är också ett sätt för ansvarig verksamhet att ha kontroll över resurser och kostnader.

Schablontid per insatstyp i Umeå kommun är fast, d v s insatsen kan ta längre eller kortare tid att utföra än vad schablonen anger men ersättningen till hemtjänstutföraren blir den samma. Den enskildes hemtjänstavgift ligger inom nivån som motsvarar schablontid/er för de insatser som utförs hos den enskilde.

Beslut om hemtjänst fattas av biståndshandläggaren (på delegation av nämnden). Ett beslut anger vad den enskilde beviljas, det ska inte råda någon tvekan för den enskilde vad denne har blivit beviljad och har rätt till. I uppdraget som handläggaren överlämnar till hemtjänstutföraren anges övergripande målsättning med beviljade insatser. Det är den fasta omsorgskontakten (undersköterska i hemtjänsten) som tillsammans med den enskilde/och eller dennes anhörige planerar (genomförandeplan) hur insatserna ska utföras². Det är en planering som bygger på respekten för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Planeringen beskriver hur beslutad insats praktiskt ska genomföras för den enskilde. De övergripande målen bryts ner till delmål, kortsiktiga mål i vardagen. Planeringen används i samband med pågående insatser samt vid uppföljning och utvärdering av den enskildes behov. Planen revideras vid behov eller minst en gång per år. Genomförandeplan upprättas oberoende

¹ Jakten på den perfekta ersättningsmodellen. Vad händer med medarbetarnas handlingsutrymme. SOU 2017:56

² 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS

av ersättningsmodell och verktyg/det sätt hemtjänsten planerar och lägger schema. Planen är en del i att kvalitetssäkra att den enskilde får sina behov tillgodosedda så som denne önskar, så långt det är möjligt, enligt beslutet om hemtjänst.

IntraPhone är en IT-tjänst för planering och kvalitetssäkring (t. ex för registrering om insats är utförd eller inte och anledning till att insatsen inte utförts) inom hemtjänsten. IntraPhone är integrerad med TimeCare (MultiAccess) vilket innebär att personal inklusive personalschema som lagts in i TimeCare (MultiAccess) överförs till IntraPhone.

Under det närmaste året är äldreomsorgen involverad i flera mindre och större omställningar bl. a. ny socialtjänstlag (SoL), översyn av eventuellt införande av s.k. ej behovsprövade insatser samt s.k. flexibla biståndsbeslut, ny IT-tjänst som används i samband med utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, införande och implementering av IntraPhone och införande av äldreomsorg som intraprenad i Taveljöområdet.

En tillitsbaserad styrning och ledning handlar om kultur och arbetssätt, samverkan och helhetsperspektiv och bygger på tillitsfulla relationer samt att medarbetarna kan, vill och vågar hjälpa den enskilde, vilket samtliga verksamhet- och beslutsnivåer berörs av. En tillitsbaserad styrning och ledning bör genomsyra hela äldreomsorgen.

Det går inte heller att bortse från att även avgiftsmodellen för den enskilde bör ses över i samband med utredning om förutsättningar för en tillitsbaserad hemtjänst.

Äldreomsorgen anser att det i dagsläget inte är aktuellt, inte finns utrymme till, att genomföra utredning om förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därmed inte heller aktuellt att formulera ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Äldreomsorgsförvaltningen föreslår att yrkandet avslås i sin helhet.

Källor

Med tillit växer handlingsutrymmet – tillitsbaserad styrning och ledning av välfärdssektorn. Huvudbetänkande av Tillitsdelegationen. SOU 2018:47

Pernilla Henriksson
Äldreomsorgsdirektör

Anna Karlander
Kanslichef

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

§ 35

Diariennr: KS-2025/00344

Motion 13/2025: Inför tillitsbaserad hemtjänst i Umeå kommun; Liv Zetterberg (V) och Rebecca Sellstedt (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen i enlighet med äldrenämndens och individ- och familjenämndens yttrande.

Reservation

Bore Sköld (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har anmält rubricerad motion till kommunfullmäktige och föreslår;

- att Umeå kommun utreder förutsättningar för ett skifte till tillitsbaserad kommunal hemtjänst och därefter formulerar ett förslag till införande av detta för beslut i kommunfullmäktige.

Individ- och familjenämnden samt äldrenämnden har yttrat sig på motionen. De redogör i sina yttranden för hur hemtjänst fungerar idag i Umeå kommun och föreslår avslag med hänvisning till att det i dagsläget inte är aktuellt eller finns utrymme till att genomföra den föreslagna utredningen.

Beslutsunderlag

Motion 13/2025

Äldrenämndens yttrande

Individ- och familjenämndens yttrande

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

Jämställdhetsutskottets yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Bore Sköld (V) – Bifall till motionen.

Anders Ågren (M), Tomas Wennström (S) och Mattias Larsson (C) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att utskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Reservation

Bore Sköld (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

IFN

ÄN

Tjänsteskrivelse

2025-12-19

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienumr: KS-2025/00417

Motion 14/2025: Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att motionen ska anses besvarad i enlighet med gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens och för- och grundskolenämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält rubricerad motion till kommunfullmäktige och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
- Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
- Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolkävar, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
- Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeå grundskolor.

Skolnämnderna har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad. Nämnderna hänvisar till att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i verksamhetsplan för 2026 uppdragit till förvaltningen *att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå*. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att initiera arbetet under 2026

Beslutsunderlag

Motion 14/2025

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

För- och grundskolenämndens yttrande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00417

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

GVN

FGN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

§ 99

Diariennr: SK-2025/00292

Motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och föreslår kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Reservation

Moderaterna till förmån för motionen

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har, tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fått i uppdrag att besvara motion (L) 14/2025 "Inför SAO – Studiemotiverande arbetslivsorientering i Umeå kommun".

Motionen lyfter fram att motivationen för unga i skolan minskar och att utanförskapet riskerar att öka. Motionen föreslår därför att det behövs nya och konkreta insatser som kombinerar utbildning, arbetslivserfarenhet och ansvarstagande. Motionen lyfter fram en modell i Sundsvall som uppvisar lovande resultat. Den föreslagna anställningsmodellen, Studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO), är utvecklad av Nästa generation Sverige (NGS). Målet är att ge ungdomar i utanförskapsområden möjlighet till avlönade jobb redan på högstadiet och innebär att elever, främst i årskurs 8, får ett avlönat, anpassat deltidsarbete (cirka två timmar/vecka) integrerat i skolgången som ersätter dagens Prao-verksamhet.

Mot bakgrund av detta yrkar motionen att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Yttrande

Grundskolan i Umeå kommun arbetar enligt modell för modern arbetslivsorientering (MOA). SAO-modellen som motionen hänvisar till har under våren 2025 startats upp som pilotverksamhet i Sundsvall och i Upplands Väsby. Det finns i nuläget ingen utvärdering av pilotverksamheten att ta del av.

Kommunfullmäktige har i *Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027–2029* (Dnr: 2024/00433) avsatt 0,5 miljoner till ungdomsjobb inom Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelade budgetram. Med anledning av detta beslut i kommunfullmäktige innehåller gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsplan för 2026 ett specifikt uppdrag till sin förvaltning *att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå*. Genomförandet förutsätter en nära samverkan med för- och grundskolenämndens förvaltning och förvaltningarna kommer därför tillsammans utarbeta hur insatsen ska se ut.

Ansvar för att leda och samordna detta arbete ligger hos gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen och därefter rapporteras utfall och identifierade lärdomar till respektive nämnder. Mot denna bakgrund bedömer för- och grundskolenämnden att motionen ska anses besvarad.

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer KS-2025/00417

Yrkanden

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

Moderaterna för bifall till motionen

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Maria (-)(L) för bifall till tjänsteskrivelsens förslag

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Moderaterna till förmånen till motionen

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-12-17

§ 127

Diariennr: SK-2025/00292

Yttrande på motion (L) 14/2025 - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet enligt nedan och därmed föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Reservation

Anders Norqvist (L) till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, tillsammans med för- och grundskolenämnden, erhållit motion (L) 14/2025 – Inför SAO – Studiemotiverande arbetslivsorientering i Umeå kommun – på remiss. Motionen lyfter fram behovet av konkreta insatser för att motverka ungas minskade studiemotivation och risk för utanförskap. Motionärerna föreslår att skolan kompletteras med arbetssätt som kombinerar utbildning med verklig arbetslivserfarenhet. Den föreslagna anställningsmodellen, Studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO), utvecklad av Nästa generation Sverige (NGS), innebär att elever, främst i årskurs 8, får ett avlönat, anpassat deltidsarbete (cirka två timmar/vecka) integrerat i skolgången. Motionärerna hänvisar till positiva erfarenheter från Sundsvalls kommun.

Mot bakgrund av detta yrkar motionärerna att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2025-12-17

2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Yttrande

Kommunfullmäktige har i *Planeringsdirektiv och budget 2026 samt plan 2027–2029* (Dnr: 2024/00433) avsatt 0,5 milj till ungdomsjobb. Med anledning av det beslutet har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i verksamhetsplan för 2026 inkluderat ett specifikt uppdrag till förvaltningen att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå. Genomförandet förutsätter en nära samverkan med för- och grundskolenämnden. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att initiera arbetet under 2026 och därefter rapportera utfall och identifierade lärdomar till nämnden. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun (L) 14/2025

Beredningsansvarig

Anna Persson, utbildningsstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna och Miljöpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Liberalerna för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-12-17

Reservation

Anders Norqvist (L) till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, diarienummer: KS-2025/00417

Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun

Unga i Sverige står inför en verklighet där motivationen i skolan minskar och utanförskapet riskerar att öka vilket vi också vet sker i Umeå kommun. För att bryta denna negativa trend krävs nya och konkreta insatser som kombinerar utbildning, arbetslivserfarenhet och ansvarstagande.

Det ideella initiativet Nästa generation Sverige har i dialog med skolor, studievägledare, många engagerade arbetsgivare och arbetsmarknadens parter – utvecklat en anställningsmodell som gör det möjligt för fler unga att söka och få ett första, avlönat jobb inom ramen för skolundervisningen, redan i högstadiet. Anställningsmodellen kallas Studiemotiverande Arbetslivsorientering (SAO) och är ett innovativt alternativ till den traditionella PRAO:n. Bland annat i Sundsvall har modellen nyligen implementerats där elever i årskurs 8 ges möjlighet att arbeta två timmar i veckan med riktiga, anpassade arbetsuppgifter, mot ersättning – i samverkan mellan skola, näringsliv och ideella aktörer. Detta ger dem inte bara praktisk erfarenhet och en första kontakt med arbetslivet, utan även ett konkret incitament att förbättra sin skolnärvaro och framtidstro.

Resultaten från Sundsvall är lovande. Lärare och rektorer rapporterar om markant ökad närvaro, förbättrad motivation och minskat stök i skolan. Modellen skapar tillit, ansvarstagande och en känsla av sammanhang – tre faktorer som stärker individens möjligheter att forma sin egen framtid.

Att testa SAO inom Umeå kommun skulle vara intressant och kan förmodligen vara ett viktigt bidrag inom ramen för att Umeå växer tryggt och säkert. Inom Umeå växer tryggt och säkert finns ett redan fint uppbyggt samarbete med näringsliv och ideella aktörer, således bör SAO vara genomförbart.

Därför yrkar Liberalerna att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
2. Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
3. Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
4. Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Hanna Lundin Jernberg, gruppledare
Anders Norqvist, skolpolitisk talesperson

2025-04-14

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

§ 36

Diariennr: KS-2025/00417

Motion 14/2025: Inför SAO - Studiemotiverande arbetslivsorientering - i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att motionen ska anses besvarad i enlighet med gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens och för- och grundskolenämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält rubricerad motion till kommunfullmäktige och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att kommunen ska utreda hur en pilotverksamhet enligt SAO-modellen i utvalda skolor i kommunen skulle kunna se ut.
- Att kommunen ska ta initiativ till att skapa partnerskap med lokala företag, organisationer och ideella aktörer som arbetsgivare inom ramen för SAO.
- Att pilotprojektet utvärderas efter ett år med fokus på skolnärvaro, studiemotivation och arbetslivserfarenhet.
- Att en långsiktig plan tas fram för hur SAO kan implementeras som en permanent del av arbetslivsorienteringen i Umeås grundskolor.

Skolnämnderna har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad. Nämnderna hänvisar till att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i verksamhetsplan för 2026 uppdragit till förvaltningen *att i samverkan med berörda aktörer implementera SAO-modellen i Umeå*. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kommer att initiera arbetet under 2026

Beslutsunderlag

Motion 14/2025

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-01-20

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

För- och grundskolenämndens yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (att anse motionen besvarad).

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut.

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

GVN

FGN

Tjänsteskrivelse

2025-12-16

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00714

Motion 22/2025: Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad med hänvisning till nämndinitiativet Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun (KS-2025/00672)

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår i motion 22/2025 kommunfullmäktige att

- ge skolnämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- ge skolnämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- uppdragen redovisas i kommunfullmäktige

För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig på motionen. FGN föreslår att anse motionen besvarad med hänvisning till det nämndinitiativ *Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå Kommun* som alla partier står bakom. GVN föreslår att bifalla motionen med förbehåll att kartläggningen genomförs utifrån formulerade förutsättningar i sitt yttrande, bland annat att den genomförs av oberoende extern forskare, att tillräckliga resurser i form av tid och kompetens tillsätts och att det finns en tydlig beställning av uppdragets riktning.

Jämställdhetsutskottet har också yttrat sig.

Stadsledningskontoret anser att motionen ska anses besvarad med hänvisning till nämndinitiativet som för- och grundskolenämnden hänvisar till.

Beslutsunderlag

Motion 22/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00714

Beslutet ska skickas till

Motionären

FGN, GVN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-11-20

§ 85

Diariennr: SK-2025/00496

Yttande om motion (L) 22/2025 - Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor - KS-2025/00714

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad utifrån det nämndinitiativ "*Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå Kommun*" (Diarienummer KS-2025/00672) som alla partier står bakom och beslutades av Kommunstyrelsen 250812.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har tillsammans med Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden fått i uppdrag att besvara Liberalernas motion, 22/2025, *Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor*.

I motionen lyfter Liberalerna fram Malmö och Stockholm som kommuner som kartlagt förekomsten av antisemitism i skolmiljö.

Motionens förslag är att kommunfullmäktige beslutar:

- att ge skolenämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- att ge skolenämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- att uppdragen redovisas i kommunfullmäktige

Yttrande

För- och grundskolenämndens ansvarsområde är tydligt reglerad i nationell lagstiftning såsom skollag (2010:800) och läroplan för de olika skolformerna.

Huvudmannens ansvar enligt styrdokumentet är att främja demokrati, en god värdegrund och allas lika värde. En viktig del av huvudmannens arbete är att motverka kränkande behandling och diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Inom förskola och skola bedrivs ett aktivt och systematiskt arbete för att motverka kränkande behandling och

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-11-20

diskriminering utifrån rättslig reglering och huvudmannens rutiner. Arbetet följs upp av huvudmannen bland annat genom återkoppling på förekomsten av anmälningar utifrån diskrimineringsgrunderna. Enstaka anmälningar berör antisemitism och den mest förekommande anmälningsgrunden är afrorasism.

Anmälningarna rör huruvida en individ har varit utsatt av kränkande behandling utifrån diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet, det i sig behöver inte betyda att personen inte känner rädsla för att visa sin judiska identitet. Mot bakgrund av detta och rådande samhällsklimat, kan det finnas anledning att ytterligare kartlägga förekomsten av antisemitism i Umeås skolor. En kartläggning skulle kunna ge Umeå kommun fördjupad kunskap om rasismens bakgrundsfaktorer, för att kunna förklara även annan form av rasism. En sådan kartläggning bör genomföras utifrån följande förutsättningar:

- Kartläggningen utförs av en oberoende extern forskare
- Tillräckliga resurser i form av tid och kompetens säkerställs
- Uppdragets inriktning definieras genom en tydlig beställning

Sammanfattningsvis skulle en kartläggning av förekomsten av antisemitism i Umeå kommuns skolor bidra till ett förstärkt arbete att motverka alla former av rasism. För- och grundskolenämnden föreslår därför bifall till motionen, förutsatt att den genomförs utifrån föreslagna förutsättningar.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion – Åtgärder mot antisemitism i Umeås skolor

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg

Marie Karling, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas tillksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med KS-2025/00714**Yrkande**

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-11-20

Maria Lindvall (-)(L), Centerpartiet och Moderaterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet för att anse motionen besvarad utifrån det nämndinitiativ *”Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå Kommun”* (Diarienummer KS-2025/00672) som alla partier står bakom och beslutets av Kommunstyrelsen 250812.

Propositionsordning

Ordföranden prövar Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets yrkande mot tjänsteskrivelsens förslag och finner att nämnden bifaller Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiets yrkande.

Reservation

M, C och Maria Lindvall (-)(L)

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-11-20

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-11-19

§ 115

Diariennr: SK-2025/00495

Yttrande om motion (L) 22/2025 - Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor

Beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och att bifalla motionen med förbehåll att kartläggningen genomförs utifrån nedan formulerade förutsättningar.

Mariam Salem (MP) avstår från att delta i beslutet

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tillsammans med för- och grundskolenämnden fått i uppdrag att besvara den motion Liberalerna har inkommit med, 22/2025, *Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor*.

Liberalerna lyfter fram Malmö och Stockholm som exempel på kommuner som kartlagt förekomst av antisemitism i skolmiljö.

Det förslag som läggs fram i motionen är att kommunfullmäktige beslutar:

- att ge skolenämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- att ge skolenämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- att uppdragen redovisas i kommunfullmäktige.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarområde är reglerade i styrdokumentet Skollagen (2010:800) och Läroplanen för gymnasieskolan (Gy11/Gy25). Huvudmannens ansvar är att främja demokrati, en god värdegrund och allas lika värde. Inom nämndens ansvarsområde bedriver vi ett aktivt arbete för allas lika värde, mot kränkande behandling och diskriminering baserat på de sju diskrimineringsgrunderna.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-11-19

Det är avgörande att dessa värden aktivt integreras i skolans vardag – i undervisning, bemötande och kultur – och inte enbart finns i styrdokumentet. Detta sker särskilt genom kurser och ämnen inom de samhällsorienterade ämnena som ingår i alla elevers program. Genom detta arbete bidrar skolan till att forma medvetna, ansvarstagande och demokratiska samhällsmedborgare.

Fortbildning för personal sker återkommande i olika frågor som rör etnicitet och religion. Hösten 2025 kommer lärare i samhällskunskap, religion och historia, skolläring samt elevhälsa få en heldagsutbildning i arbete mot antisemitism.

Alla gymnasieskolor har, enligt skollagen, en årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling. I anmälningsskylten har de sju diskrimineringsgrunderna lagts till för att bättre kunna följa upp vilken typ av kränkning som skett: etnicitet, funktionsnedsättning/bristande tillgänglighet, kön, könsidentitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och ålder.

Huvudmannen följer upp detta arbete genom återrapportering av anmälningar utifrån diskrimineringsgrunderna. Vid analysen inför senaste återrapporten fann man endast ett ärende rörande islamofobi under föregående läsår och inga ärenden gällande antisemitism.

Då anmälningarna endast rör utsatthet baserat på etnisk tillhörighet – och därmed inte avspeglar den eventuella rädslan för att uttrycka en judisk identitet – behövs ytterligare insikt. Med tanke på det rådande samhällsklimatet finns det stöd för att genomföra en specifik kartläggning av antisemitism i Umeås skolor. Resultatet skulle ge kommunen strategisk och fördjupad kunskap om rasismens bakgrundsfaktorer, vilket också underlättar förståelsen för annan främlingsfientlighet.

Kartläggningen bör genomföras utifrån nedanstående premisser för att säkerställa dess kvalitet och relevans:

- Genomförs av oberoende extern forskare.
- Tillräckliga resurser i form av tid och kompetens tillsätts.
- Tydlig beställning av uppdragets riktning.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-11-19

En kartläggning av antisemitism i Umeå kommuns skolor bedöms kunna förstärka det pågående arbetet mot all form av rasism. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslår därför bifall till motionen, under förutsättning att kartläggningen genomförs enligt de föreslagna premisserna.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Åtgärder mot antisemitism i Umeås skolor

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märk ämnesraden med diariernr: KS-2025/00714

Yrkanden

Socialdemokraterna, Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet för bifall till tjänsteskrivelsens förslag beslut.

Inga motyrkanden finns.

Tilläggsyrkande

Liberalerna för att det i avsnittet gällande premisser ska läggas till en fjärde punkt:

-Uppdraget ska vara redovisat senast 2026-08-31

Moderaterna, Kristdemokraternas och Centerpartiet för bifall till Liberalernas tilläggsyrkande.

Socialdemokraterna för avslag till Liberalernas tilläggsyrkande.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-11-19

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag, bifall mot avslag, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Mariam Salem (MP) avstår från att delta i beslutet

Ordföranden prövar vidare Liberalernas tilläggsyrkande, avslag mot bifall, och finner att nämnden beslutar att avslå Liberalernas tilläggsyrkande.

Reservation: Anders Norqvist (L) reserverar sig mot beslutet att avslå tilläggsyrkandet till förmån för eget yrkande.

MOTION TILL UMEÅ KOMMUNFULLMÄKTIGE

Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor

Stockholm stad har tidigare beslutat att kartlägga antisemitismen i stadens skolor. Detta efter att Malmö stad den 18 februari 2021 presenterat rapporten "Skolgårdsrasism, konspirationsteorier och utanförskap - en rapport om antisemitism och det judiska minoritetsskapet i Malmös förskolor, skolor, gymnasier och vuxenutbildning".

Rapporten är framtagen i samverkan med Judiska församlingen i Malmö och det konstateras att judiska barn i Malmö känner sig otrygga och vågar inte visa att de är judar, av rädsla för att bli utsatt för hot och hat. De judiska församlingarna uppmanar nu andra kommuner i landet att göra liknande kartläggningar. Vi vet att även i Umeå känner sig flera judiska barn otrygga, något vi aldrig kan acceptera – i synnerhet inte i en öppen och bildad kommun som Umeå.

Skolan är den plats där alla barn och unga möts – och tyvärr där fördomar ibland kan ta sin början. Genom tidig kartläggning och utbildning kan vi förebygga hat, ge lärare verktyg att ingripa och säkerställa att ingen elev tvingas dölja sin identitet av rädsla. Det arbetet är avgörande för att försvara demokratin och allas lika värde.

Umeå kommun bör därför ta inspiration från dessa två kommuner och ta fram en liknande rapport, med konkreta förslag på åtgärder för att minska antisemitismen i kommunens skolor.

Vi yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

- att ge skolnämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- att ge skolnämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- att uppdragen redovisas i kommunfullmäktige.

Umeå den 21 augusti 2025

Hanna Lundin Jernberg
Anders Norqvist

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag2025-12-11

§ 64

Diariennr: KS-2025/00714

JUSK yttrande på motion 22/2025: Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)**Beslut**

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att anse motionen besvarad med hänvisning till nämndinitiativet
Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun (KS-2025/00672)

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår i motion 22/2025 kommunfullmäktige att

- ge skolnämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- ge skolnämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- uppdragen redovisas i kommunfullmäktige

I motionen hänvisar Liberalerna till Malmö och Stockholm som har kartlagt förekomsten av antisemitism i skolmiljö och konstaterat en upplevelse av otrygghet och utsatthet bland judiska barn. Motionärerna önskar därför att en liknande kartläggning med åtgärdsplan genomförs även i Umeå.

För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig på motionen. FGN föreslår att anse motionen besvarad med hänvisning till det nämndinitiativ *Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå Kommun* som alla partier står bakom. GVN föreslår att bifalla motionen med förbehåll att kartläggningen genomförs utifrån formulerade förutsättningar i sitt yttrande, bland annat att den genomförs av oberoende extern forskare,

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-12-11

att tillräckliga resurser i form av tid och kompetens tillsätts och att det finns en tydlig beställning av uppdragets riktning.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Skolverket publicerade i december 2025 rapporten *Antisemitism i skolan* där man genom intervjuer och enkäter med huvudmän, rektorer, lärare och annan personal samt elever har undersökt barns, elevers och personals upplevelser av nutida antisemitiska uttryck, incidenter och attityder i skolväsendet samt redogjort för hur skolväsendet arbetar för att motverka antisemitism. Umeå kommun har deltagit i undersökningen. I rapporten framkommer att antisemitism kan ta sig många olika uttryck och vara såväl tydliga och medvetna som mer omedvetna i form av jargong och språkbruk. Samma rapport lyfter ett behov av såväl kunskap som systematiskt arbete mot antisemitism. Bristen på kunskap riskerar att leda till att antisemitiska kränkningar inte identifieras som sådana utan ryms inom generella kränkningsanmälningar eller att exempelvis klottrade hakkors hanteras som skadegörelse utan att en koppling till antisemitism görs.

En kategori av antisemitiska uttryck som rapporten identifierat är uttryck kopplat till högerextremism. Här återfinns även uttryck för bredare antidemokratiska åsikter där motstånd mot till exempel frågor som rör jämställdhet och hbtqi blandas med antisemitism. Det är därför angeläget att arbeta med frågorna även utifrån skolans bredare uppdrag att främja demokrati, en god värdegrund och allas lika värde.

Båda skolnämnderna redogör i sina yttranden för de aktiva insatser som idag görs för att motverka kränkande behandling och diskriminering.

Nämnderna vidhåller att en kartläggning av förekomsten av antisemitism i Umeå kommuns skolor skulle kunna bidra till ett förstärkt arbete att motverka alla former av rasism.

I augusti 2025 beslutade kommunstyrelsen om nämndinitiativet *Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun* (KS-2025/00672) där stadsledningskontoret bland annat får i uppdrag att i dialog med relevanta aktörer ta fram en åtgärdsplan för att motverka antisemitiska hatbrott samt för att förstärka samhällets stöd till de som drabbas, ta fram förslag på förstärkningar av de kunskapshöjande insatserna i kommunen om antisemitism, göra en genomlysning av de insatser som i dag vidtas mot antisemitism och av de insatser som vidtas

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag2025-12-11

för att förhindra framväxten av våldsbejakande antisemitiska och rasistiska rörelser samt för att förhindra radikaliserings av unga in i dessa rörelser. I uppdraget ingår också att vid behov föreslå ytterligare åtgärder för att motverka hat samt för främjande av judiskt liv i Umeå. I nämndinitiativet hänvisas särskilt till behovet av kunskapshöjande insatser om antisemitism och att en viktig del av detta arbete måste äga rum i skolan.

Jämställdhetsutskottet instämmer i vikten av större kunskap om och aktiva insatser mot antisemitism för att säkerställa att såväl elever som personal är trygga i skolan men också för att stärka de grundläggande demokratiska värderingarna i enlighet med skolans uppdrag.

Beslutsunderlag

Motion 22/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Nämndinitiativ Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun (KS-2025/00672)

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning**Yrkanden****Josefin Gustafsson (M) och Lucas Nilsson (KD)** – bifall till motionen.**Charlotta Westerlund (S) för Socialdemokraterna** – bifall till tjänsteskrivelsen (anse motionen besvarad)**Propositionsordning som godkänns**

Tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad) mot bifall till motionen. Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad).

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-12-11

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 49

Diariennr: KS-2025/00714

Motion 22/2025: Åtgärder mot antisemitismen i Umeås skolor; Hanna Lundin Jernberg (L) och Anders Norqvist (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motionen besvarad med hänvisning till nämndinitiativet *Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå kommun* (KS-2025/00672).

Reservation

Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår i motion 22/2025 kommunfullmäktige att

- ge skolnämnderna i uppdrag att kartlägga antisemitismen i Umeås skolor.
- ge skolnämnderna i uppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag, baserade på resultatet i rapporten
- uppdragen redovisas i kommunfullmäktige

För- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har yttrat sig på motionen. FGN föreslår att anse motionen besvarad med hänvisning till det nämndinitiativ *Förstärkta insatser mot antisemitism och hatbrott i Umeå Kommun* som alla partier står bakom. GVN föreslår att bifalla motionen med förbehåll att kartläggningen genomförs utifrån formulerade förutsättningar i sitt yttrande, bland annat att den genomförs av oberoende extern forskare, att tillräckliga resurser i form av tid och kompetens tillsätts och att det finns en tydlig beställning av uppdragets riktning.

Jämställdhetsutskottet har också yttrat sig.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

Stadsledningskontoret anser att motionen ska anses besvarad med hänvisning till nämndinitiativet som för- och grundskolenämnden hänvisar till.

Beslutsunderlag

Motion 22/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad).

Anders Ågren (M) och **Mattias Larsson (C)** – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (besvarad) *mot* bifall till motionen.

Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad.

Reservation

Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Beslutet ska skickas till

Motionären

FGN, GVN

Tjänsteskrivelse

2026-01-08

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00728

Motion 23/2025: Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå; Hanna Lundin Jernberg (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad i enlighet med individ - och familjenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Hanna Lundin Jernberg (L)

- att Umeå kommun ska utreda förutsättningarna för att i samverkan med Region Västerbotten etablera ett Mini-Maria i Umeå
- att en gemensam arbetsgrupp mellan kommunen och regionen tillsätts för att ta fram förslag på organisation, finansiering och genomförande.

Individ- och familjenämnden har yttrat sig och föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att motionen ska anses besvarad. Nämnden hänvisar till nuvarande arbetssätt fungerar väl samt att det pågår ett arbete med att tydliggöra hur samsjuklighetsreformen kommer att påverka verksamheter riktade mot skadligt bruk och beroende. Kommunen bör därmed avvakta resultatet av det arbetet innan någon förändring görs av hur verksamheterna är organiserade.

Beslutsunderlag

Motion 23/2025

Individ- och familjenämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

IFN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2025-12-17

§ 286

Diariennr: IFN-2025/00250

Yttrande över Motion 23/2025 - Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå

Beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till kommunstyrelsen i enlighet med yttrande 2025-10-17 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Reservation

Liv Zetterberg (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Liberalerna att Umeå kommun ska utreda förutsättningarna för att etablera ett Mini-Maria i Umeå i samverkan med Region Västerbotten samt tillsätta en gemensam arbetsgrupp mellan kommun och region för att ta fram förslag på organisation, finansiering och genomförande.

Förvaltningens förslag till yttrande är daterat 2025-10-17. Under ärendets beredning har synpunkter inhämtats från verksamhetschef och biträdande verksamhetschef individ- och familjeomsorg, enhetschef och medarbetare från Ingången, avdelningschef Ungdomsmottagningen samt enhetschef för Alkohol- och drogmottagningen.

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkande

Hanna Lundin-Jernberg (L) yrkar bifall till motionen.

Andreas Sellstedt (V) yrkar avslag till motionen.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-17

Andreas Lundgren (S) och Igor Hell (M) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att anse motionen besvarad.

Arbetsutskottets beslutsgång

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande ställer bifall mot avslag avseende Hanna Lundin-Jernberg (L) yrkande att bifalla motionen och finner att yrkandet avslås.

Ordförande ställer bifall mot avslag avseende Andreas Sellstedt (V) yrkande att avslå motionen och finner att yrkandet avslås.

Ordförande ställer bifall mot avslag avseende Andreas Lundgrens (S) och Igor Hells (M) yrkande att bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att anse motionen besvarad, och finner att motionen ska anses besvarad.

Individ- och familjenämndens beslutsordning**Yrkande**

Jenny-Ann Danell (L) yrkar bifall till motionen.

Liv Zetterberg (V) yrkar avslag på motionen.

Andreas Lundgren (S) och Igor Hell (M) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att anse motionen besvarad.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande ställer yrkandena mot varandra och finner att individ- och familjenämnden beslutar att anse motionen besvarad.

Reservation

Liv Zetterberg (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande enligt följande: "Vänsterpartiet reserverar sig mot att anse motionen besvarad, eftersom ett besvarande skulle innebära att man redan gör det som motionen avser, eller är i processen att införa detta. I yttrandet från förvaltningen anges i stället bland annat att man bör avvakta resultatet från samsjuklighetsutredningen innan man inför en ny struktur för målgruppen. Vänsterpartiet yrkar därför avslag på motionen."

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-17

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-10-17

Motion 23/2025 - Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå

Beredningsansvariga

Lina Rolén Nordin, utredare

Lena Bolin, utredare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå

En Mini-Maria mottagning vänder sig till ungdomar och unga vuxna upp till 21 år som har frågor eller bekymmer kopplade till alkohol eller droger samt deras föräldrar eller anhöriga. Idag finns Mini-Maria mottagningar i många städer och regioner i landet och har med sin framgångsrika modell hjälpt många ungdomar och unga vuxna samt deras anhöriga.

På dessa mottagningar arbetar socionomer, sjuksköterskor, psykologer och läkare och består av ett samarbete mellan kommun och region för klientgruppen de möter.

Redan 2011 sedan lämnade Liberalerna in en motion om att Umeå kommun tillsammans med dåvarande Västerbottens läns landsting skulle utreda frågan om att starta ett så kallat "Mini-Maria" för att förbättra arbetet kring ungdomar med beroendeproblematik. Det vi lyfte då var att Umeå redan har stora delar av resurserna på plats – det handlar främst om samordning. Det vidhåller vi även idag och behovet av en Mini-Maria mottagning kvarstår. Tvärtom har det blivit än mer angeläget. Vid Umeå Brå:s sammanträde innan sommaren när det var tema narkotika framhöll en tjänsteperson att en etablering av Mini-Maria skulle vara mycket värdefull. Detta visar att frågan fortfarande är aktuell och bör prioriteras.

Jag yrkar därför att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att Umeå kommun ska utreda förutsättningarna att i samverkan med Region Västerbotten etablera ett Mini-Maria i Umeå.
2. Att en gemensam arbetsgrupp mellan kommun och region tillsätts för att ta fram förslag på organisation, finansiering och genomförande.

Umeå den 22 augusti 2025

Hanna Lundin Jernberg (L)

Kommunstyrelsen

Yttrande över motion 23/2025 - Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Liberalerna att Umeå kommun ska utreda förutsättningarna för att etablera ett Mini-Maria i Umeå i samverkan med Region Västerbotten samt tillsätta en gemensam arbetsgrupp mellan kommun och region för att ta fram förslag på organisation, finansiering och genomförande.

Aktuellt kunskapsläge

Enligt Socialtjänstlagen¹ (2025:400) ska socialnämnden arbeta förebyggande mot skadligt bruk och beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel och spel om pengar samt öka kunskapen om dess skadeverkningar (6 kap. 6–7 §§). Kommuner ska ingå samverkansöverenskommelser med regionen gällande personer som har ett skadligt bruk eller beroende (7 kap. 2 §). Socialnämnden ska erbjuda insatser till personer som behöver stöd eller vård för att lämna ett skadligt bruk eller beroende (13 kap. 10 §). Socialnämnden ska arbeta för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden och genom uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete förhindra att barn och unga far illa (18 kap. 1-2 §). Socialnämnden ska förebygga och motverka skadligt bruk och beroende och brottslighet bland barn och unga (3-4 §). I frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska socialnämnden ta initiativ till och samverka med andra som berörs (6 §).

I den nationella strategin för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar (ANDTS) 2022–2025² finns sju långsiktiga mål för arbetet. De övergripande målen för politiken är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol, minskat tobaksbruk samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande. I Umeå kommun bedrivs många olika typer av förebyggande arbete inom förvaltningarna, ofta genom olika former av samverkan. Förebyggande arbete för att minska skadorna

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2025400_sfs-2025-400/, hämtad 2025-10-20.

²

<https://www.regeringen.se/contentassets/4e3f6172f23a4564a8f2604a206e0323/en-samlad-strategi-for-alkohol--narkotika--dopnings--och-tobakspolitiken-samt-spel-om-pengar-20222025-skr-202122213>, hämtad 2025-10-20.

kopplade till ANDTS är också en del av Umeå kommuns brottsförebyggande arbete och Umeå växer tryggt och säkert (UVTS)³.

Nationella undersökningar visar att alkoholkonsumtionen har minskat bland skolelever under de senaste tjugo åren men att utvecklingen har planat ut under de senaste tio åren⁴. Narkotikaanvändningen bland skolelever är dock i stort oförändrad under de senaste tjugo åren, även om det finns skillnader mellan olika år⁵. Spel om pengar har ökat bland skolelever under de senaste 6 åren, det är betydligt vanligare att pojkar spelar än att flickor gör det. Andelen flickor som spelat om pengar är 8 resp. 9 procent (högstadiet, gymnasiet), men det har skett en ökning över tid gällande den äldre åldersgruppen. Andelen pojkar som spelat om pengar är 27 resp. 43 procent (högstadiet, gymnasiet). Bland pojkarna ses en ökning över tid i båda åldersgrupperna men även i fråga om hur mycket pengar ungdomarna har spelat för, och en ökning i andelen som har ett riskabelt spelande⁶. Studier visar också att det finns ett samband mellan användning av alkohol, narkotika och tobak och ett riskabelt spelande om pengar bland skolelever⁷.

Enligt Umeå kommuns undersökning Unga 24 - Hur mår tonåringarna i Umeå kommun? har över 60 % av ungdomarna inte druckit alkohol, och över 90 % har aldrig testat narkotika. I Umeå har det både skett en minskning av alkoholkonsumtionen och narkotikaanvändningen sedan undersökningen började göras 2014. I enkäten 2024 uppger var femte

³<https://www.umea.se/omsorgochstod/tryggochsaker/brottsforebyggandearbete/for/ebygandearbeteblandunga.4.7a4d9d5619535c6c4edd8ce.html>, hämtad 2025-10-20.

<https://www.umea.se/omsorgochstod/tryggochsaker/brottsforebyggandearbete/andtsalkoholnarkotikadopningtobakochspel.4.7a4d9d5619535c6c4edda74.html>, hämtad 2025-10-20.

<https://www.umea.se/download/18.10e7c32f193f154e9e67f9f/1736837690011/Ume%C3%A5%20v%C3%A4rde%20tryggt%20och%20s%C3%A4kert,%20aktivitetsplan%202024%E2%80%932026.pdf>, hämtad 2025-10-20.

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/andts-anvandning-och-ohalsa/anvandning-och-omfattning-av-andts-i-befolkningen/alkoholkonsumtion/alkoholkonsumtion-bland-barn-och-unga/>, hämtad 2025-10-20.

<https://www.can.se/app/uploads/2024/11/can-rapport-230-cans-nationella-skolundersokning-2024.pdf>, s 21, hämtad 2025-10-20.

⁵ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/andts-anvandning-och-ohalsa/anvandning-och-omfattning-av-andts-i-befolkningen/narkotikaanvandningen-och-utvecklingen/narkotikabruk-bland-unga/>, hämtad 2025-10-20.

⁶ <https://www.can.se/app/uploads/2024/11/can-rapport-230-cans-nationella-skolundersokning-2024.pdf>, s 47-53, hämtad 2025-10-20.

⁷ <https://www.can.se/app/uploads/2022/08/can-fokusrapport-15-2022.pdf>, s 7-8, hämtad 2025-10-20.

ungdom att de har testat alkohol någon eller några gånger, ungefär 15 procent dricker någon gång per månad och 3-4 procent dricker alkohol varje helg eller oftare. Fyra procent av killarna och två procent av tjejerna har använt narkotika under de senaste 30 dagarna eller de senaste tolv månaderna. Två procent för mer än tolv månader sedan⁸.

Maria ungdom och Mini-Maria

Maria Ungdom erbjuder öppenvård, akutvård och heldygnsvård för unga upp till 25 år som har problem med alkohol, narkotika, läkemedel eller spel om pengar. Det finns över 20 mini-Maria mottagningar i Stockholm. Mini-Maria kallas mottagningarna som samarbetar med socialtjänsten och den kommun som ungdomen är folkbokförd i, vissa av dessa riktar sig till unga vuxna. De flesta har åldersgränsen 20 eller 21 år, men det finns också mottagningar som har en högre åldersgräns⁹. Mini-Maria mottagningar finns också i många andra kommuner runt om i landet och gemensamt för verksamheterna är att de vänder sig till ungdomar och unga vuxna som har problem kopplade till alkohol, droger och spel om pengar. Stödet som erbjuds riktar även till föräldrar och andra närstående, och de har ofta öppet vardagar på dagtid. Forskning visar att två av tre ungdomar som varit i kontakt med en Maria-mottagning inte förekommer i register som tyder på att de fortsatt använder droger ett år efter kontakten med mottagningen. Ett annat resultat är att gruppen ungdomar är mycket heterogen, att det finns skillnader mellan ungdomarna i vilken utsträckning de upplever andra svårigheter såsom psykisk ohälsa parallellt med droganvändningen¹⁰.

Linköpings Mini-Mariamottagning¹¹ riktar sig till ungdomar som har ett riskbruk eller är beroende av alkohol eller droger eller där dataspelandet blivit ett problem. När det gäller alkohol och droger vänder sig verksamheten till de som är mellan 13-20 år och den del som rör tv- och dataspel riktar sig till ungdomar upp till 17 år. Stödet ges utifrån individens behov och kan handla om rådgivning, stöd och behandling, föräldrastöd och familjebehandling som stärker föräldraskapet. Medicinsk bedömning

⁸ <https://www.umea.se/download/18.7a4d9d5619535c6c4edc961/1742223687821/Unga%2024%20Rapport.pdf>, s 66, 68, hämtad 2025-10-20.

⁹ <https://www.mariaungdom.se/vara-mottagningar/mini-maria/>, hämtad 2025-10-20.

¹⁰ <https://www.alkoholochnarkotika.se/vard/det-tycks-ga-bra-for-en-stor-grupp/>, hämtad 2025-10-20.

¹¹ <https://www.linkoping.se/omsorg-och-hjalp/barn-och-unga/alkohol-droger-eller-tvdator-spel/minimaria/>, hämtad 2025-10-20.

<https://www.1177.se/Ostergotland/hitta-vard/kontaktkort/Ungdomsmottagningen-Mini-Maria-Psykiatriska-kliniken-i-Linkoping/>, hämtad 2025-10-20.

kan göras av läkare och psykologisk bedömning av psykolog, urinprovtagning sker vid behov. Mini-Maria i Linköping är en samordnad mottagning mellan Linköping kommun och Region Östergötland. På mottagningen arbetar behandlingssekreterare, läkare, psykolog, arbetsterapeut, sjuksköterska och skötare. I Göteborg finns tre mini-mariamottagningar¹² som vänder sig till ungdomar och unga vuxna upp till 21 år som har frågor eller bekymmer kopplade till alkohol eller droger samt deras föräldrar eller anhöriga. På mottagningarna arbetar socionomer, sjuksköterskor, psykologer och läkare. De erbjuder råd, stöd och behandling till ungdomar, föräldrar och anhöriga. Mini-Maria Göteborg är ett samarbete mellan Göteborgs Stad och Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Mini-Mariamottagningen Jämtland Härjedalen¹³ är ett samarbete mellan Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner. Socialtjänst och hälso- och sjukvård samverkar för att erbjuda rådgivning och tidiga insatser för ungdomar och unga vuxna. På mottagningen arbetar socionomer, behandlare, sjuksköterskor, psykologer och läkare. Verksamheten riktar sig till unga upp till 21 år som önskar stöd kring alkohol, droger eller spel om pengar. Även vårdnadshavare eller annan närstående (anhörig eller vän) kan kontakta mottagningen vid oro för någon. Mini-Maria i region Gävleborg¹⁴ finns till för personer som bor i Sandvikens kommun, Hofors kommun eller Ockelbo kommun. Verksamheten riktar sig till ungdomar eller unga vuxna upp till 25 år och deras närstående som behöver stöd eller hjälp när det gäller alkohol, narkotika eller spel om pengar. På mottagningen finns samtalsbehandlare, sjuksköterska och läkare.

I Uppsala finns Team Maria Uppsala¹⁵. Verksamheten tillhör Region Uppsala och drivs i samarbete mellan barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri och socialtjänsten. Team Uppsala är en utredningsenhet som riktar sig till barn och ungdomar mellan 13-20 år med psykisk ohälsa och alkohol- och/eller drogbruk. Där kan den unge träffa läkare, sjuksköterska, psykolog och socionom och man kommer på remiss från myndighetsperson inom socialtjänsten eller från sjukvården. Team Maria kartlägger aktuellt och tidigare alkohol- och drogbruk samt utreder neuropsykiatriska

¹² <https://minimaria.se/>, hämtad 2025-10-20.

¹³ <https://www.minimariajh.se/>, hämtad 2025-10-20.

¹⁴ <https://www.regiongavleborg.se/samverkanswebben/halsa-var-d-tandvard/samverkan-och-avtal/kommun--och-regionsamverkan/lokala-samverkansprojekt/minimaria--for-unga/>, hämtad 2025-10-20.

¹⁵ <https://www.1177.se/Uppsala-lan/hitta-var-d/kontaktkort/Team-Maria-Uppsala/>, hämtad 2025-10-20.

funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa såsom autism, adhd, depression, bipolär sjukdom och PTSD.

Region Norrbotten har tillsammans med Piteå kommun utrett ett införande av mini-Maria mottagningar i Norrbotten, inget politiskt beslut har ännu fattats i frågan.

Ungdomsmottagningar

Den första ungdomsmottagningen startades 1970¹⁶. Det finns inget register över ungdomsmottagningarna eller kriterier för verksamheterna, men en kartläggning från SKR visade att det finns 234 mottagningar i Sverige¹⁷. Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar har tagit fram riktlinjer¹⁸ och en handbok för mottagningarna. Enligt riktlinjerna är mottagningarnas övergripande mål "att främja fysisk och psykisk hälsa, med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa, samt rättigheter hos ungdomar". I riktlinjerna beskrivs också att "arbetet ska ske utifrån en helhetssyn i medicinskt, psykologiskt och psykosocialt perspektiv." Utgångspunkten är att varje person har rätt till kunskap, information, stöd och behandling. Mottagningarna ska rikta sig till ungdomar och unga vuxna från 12 till 25 år. Arbetet på mottagningarna ska utgå från de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen, ett ungdomsperspektiv, ett normmedvetet förhållningssätt och ett gott bemötande. De ska vara tillgängliga lågtröskelverksamheter, vissa är formellt en del av första linjen för psykisk hälsa. Personalen har tystnadsplikt och ska föra journaler. I riktlinjerna beskrivs även personalens tvärprofessionalitet och kompetenskrav, behov av resurser samt huvudmannaskap och ledning.

Uppföljningar som gjorts visar att ungdomar oftast ger positiva omdömen efter att ha besökt mottagningarna, det görs dock få uppföljningar av vilka effekter insatserna får vilket gör att det finns behov av mer kunskap inom det området¹⁹. En studie från Folkhälsomyndigheten och Umeå universitet har undersökt hur tre ungdomsmottagningar arbetar med ungas psykiska hälsa. Resultatet visar att ungdomsmottagningar utgör ett viktigt komplement till primärvården, barn- och ungdomspsykiatri och

¹⁶ <https://extra.skr.se/download/18.5627773817e39e979ef5e6b6/1642508836044/7585-880-7.pdf>, s 27, hämtad 2025-10-20.

¹⁷ <https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/wp-content/uploads/2024/03/Kartlaggning-av-ungdomsmottagningarnas-arbete-pa-området-psyisk-halsa.pdf>, s 7, hämtad 2025-10-20.

¹⁸ <https://fsum.nu/wp-content/uploads/2024/05/riktlinjer-24.pdf>, hämtad 2025-10-20.

¹⁹ <https://extra.skr.se/download/18.5627773817e39e979ef5e6b6/1642508836044/7585-880-7.pdf>, s 7, 9, 45, hämtad 2025-10-20.

elevhälsan. Ungdomsmottagningarna i studien beskrev samverkan som avgörande för sitt arbete då de har begränsade resurser att ge stöd till unga med psykisk ohälsa. Mottagningarna som ingick i studien hade liknande värderingar och metoder, de arbetade aktivt för att nå ungdomar och för att öka tillgängligheten. En slutsats är också att ett första linjen uppdrag ger ungdomsmottagningen mer resurser och möjlighet att hjälpa fler, och att de som saknade det var benägna att göra mer än vad som rymdes i uppdraget för att hjälpa unga som annars skulle vara hänvisade till andra aktörer med sämre tillgänglighet²⁰.

Verksamheternas arbete

Ingången är en del av Ungdomsmottagningen Umeå men deras uppdrag skiljer sig åt. Verksamheterna drivs i samverkan mellan Region Västerbotten och Umeå kommuns socialtjänst och gymnasie- och vuxenutbildning. Verksamheterna är samlokaliserade, samverkar och kompletterar varandra men är separata verksamheter, båda verksamheterna är HBTQ-diplomerade.

Ungdomsmottagningens uppdrag är kortfattat att främja barn och ungas sexuella, psykiska och fysiska hälsa genom lättillgängliga och tidiga insatser. De ska särskilt beakta riskgrupper och vara en del av första linjen för bedömning och behandling av psykisk ohälsa, och samverka med kommunens socialtjänst och elevhälsa²¹. Ungdomsmottagningen driver appen Ungdomsmottagning Västerbotten där personer bland annat erbjuds videosamtal och chatt. Det finns också Ungdomsmottagningar i Vilhelmina, Lycksele och Skellefteå. Ungdomsmottagningen i Umeå har kring 20 medarbetare vilket innefattar sjuksköterskor/barnmorskor, dietist, samtalsbehandlare (psykologer, psykoterapeuter, kuratorer och sjuksköterskor med särskild utbildning) och läkare. En person som arbetar som skolpsykolog inom gymnasie- och vuxenutbildningens verksamhet arbetar 50 procent av sin tjänst på Ungdomsmottagningen i Umeå.

Inom individ- och familjeomsorgen är verksamheterna som erbjuder råd, stöd och samtal till personer som har oro för sig själv eller andra som rör alkohol, droger eller spel om pengar uppdelade efter ålder. Alkohol- och

²⁰ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/b06bc0f1449046a59a0f47d56dcf5d97/ungdomsmottagningarnas-betydelse-arbetet-ungas-psykiska-halsa.pdf>, s 6-7, hämtad 2025-10-20.

²¹ Avtal mellan Region Västerbotten och Umeå kommuns socialtjänst och gymnasie- och vuxenutbildning om Ungdomsmottagning, Dnr IFN-2024/00250. Se även <https://www.umo.se/hitta-mottagning/kontaktkort/Ungdomsmottagning-Umea/>, hämtad 2025-10-20.

drogmottagningen²² riktar sig till personer över 18 år som upplever negativa konsekvenser av alkohol, droger eller spel om pengar för egen del, är anhörig eller på annat sätt möter personer med risk för beroende. Mottagningen drivs i samverkan mellan Umeå kommun och Region Västerbotten, och de har avtal med kranskommunerna om att tillhandahålla stöd även för kranskommunernas invånare. Alkohol- och drogmottagningen ger kostnadsfri rådgivning, bedömning, samordning och behandling av korttidskaraktär. De erbjuder upp till fem individuella samtal om alkohol, droger eller spelande samt en kurs för att förhindra återfall. Anhöriga erbjuds också samtal enskilt eller i grupp, detta innefattar även stöd till personer som vuxit upp med föräldrar med beroende. Personer som tar kontakt får vara anonyma om de vill.

Inom individ- och familjeomsorgens första linje finns enheten för prevention och tidiga insatser vilken innefattar fyra verksamheter/funktioner: förebyggande operativt team, samordnare för SSPF ungdomsteam (samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid) och människan bakom uniformen (MBU), Fältgruppen och Ingången alkohol- och drogrådgivning. Ingången²³ är en alkohol- och drogmottagning för unga personer mellan 12 och 22 år. Ingångens uppdrag är att genom tidiga insatser ge råd, stöd och samtal till barn och unga samt deras anhöriga kring alkohol, droger och digitalt spelande. Ingången har tre medarbetare som är socionomer. De erbjuder rådgivning och information, motivation och stöd till förändring, hjälp till kontakt med andra verksamheter, digitala och fysiska samtal. Ingången erbjuder även drogtestar genom en annan aktör.

Ingången har tre delar i sitt uppdrag: att vara ett kunskapscentrum och ge information till allmänhet, föräldrar och skolor, att ge råd och stöd individuellt, till familjer och i grupper, samt att leda vidare personer som har större eller andra behov till andra verksamheter inom socialtjänsten och till insatser på specialistnivå. Ingången samarbetar och samverkar ofta med skolor och då framförallt med elevhälsan, både genom att informera/utbilda elever, vårdnadshavare och personal och i individuella ärenden. I individuella ärenden kan de träffa eleven på skolan tillsammans

²²<https://www.umea.se/omsorgochstod/missbrukochberoende/vardochradgivning/alkoholochdrogmottagningfordigover18ar.4.6749c6431748f66265b1359.html>, hämtad 2025-10-20.

²³<https://www.umea.se/omsorgochstod/missbrukochberoende/vardochradgivning/alkoholochdrogmottagningforungdomarialdern1222ar.106.4b0df14518498115f8e7d6.html>, hämtad 2025-10-20.

med elevhälsan, det gäller främst gymnasiet. Samverkan kan även ske i samband med händelser såsom om en elev tagit en överdos. Då kan medarbetare från Ingången träffa de närmast berörda eleverna och deras familjer tillsammans med elevhälsan och fältgruppen, men även att klassens elever erbjuds möjlighet att träffa Ingången och elevhälsan. Ingången samarbetar med Fältgruppen och de brukar hålla föräldragrupper tillsammans varje termin. De samverkar även med barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och med Alkohol- och drogmottagningen. Vid behov deltar Ingången i SIP-möten tillsammans med representanter från region, skola och socialtjänstens myndighetsutövning. Ingången deltar också i samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF) på Dragonskolan. Verksamheter som Ingången ofta hänvisar till är drogbehandlare inom familjebehandlingen, Beroendeenheten (+18 år), och Alkohol- och drogmottagningen (+18 år).

Ingången och Ungdomsmottagningen i Umeå kan hänvisa unga och anhöriga till varandra men också arbeta tillsammans beroende på vilka behov ungdomen har, samverkan kan exempelvis ske i fall där det behövs stöd både utifrån problem med alkohol eller droger och psykisk ohälsa. Stödet är en tidig insats av korttidskaraktär på primärvårdsnivå och det handlar mer om riskbruk än om beroende. Personer med större behov informeras om vilket stöd som finns att få inom andra delar av socialtjänsten, eller till vilken del av regionen de kan vända sig. Exempelvis finns ett brett utbud av föräldrastöd inom individ- och familjeomsorgen i Umeå, både individuellt och i grupp samt med fokus på olika typer av svårigheter²⁴.

Likheter och skillnader mellan befintliga verksamheter och Mini-Maria

Mini-Maria mottagningarna vänder sig ofta till unga personer upp till 20 eller 21 år och deras anhöriga som har frågor eller bekymmer som rör alkohol, droger eller spel om pengar. Ingången i Umeå har samma målgrupp även om åldersgränsen är 12-22 år. Mini-Maria mottagningarna bygger också på samverkan mellan kommun och region men stödet är samlat i en verksamhet, uppdraget är också avgränsat till problem som rör alkohol, droger och spel om pengar. Ingången och Ungdomsmottagningen är samlokaliserade och samverkar men de är separata verksamheter. Ungdomsmottagningen har genom sitt uppdrag att främja barn och ungas sexuella, psykiska och fysiska hälsa en bredare uppdrag än Ingången som

²⁴<https://www.umea.se/omsorgochstod/familjebarnochungdom/stodtillfamiljen/foraldraskapsstod.4.7d7d901172bb372c5d4354.html>, hämtad 2025-10-20.

ger råd, stöd och samtal till barn och unga samt deras anhöriga kring alkohol, droger och digitalt spelande.

De yrkesgrupper som ofta finns på mini-Maria mottagningen återfinns närmast samlat hos alkohol- och drogmottagningen förutom psykolog. Deras uppdrag som är riktat mot substansmissbruk är också mer likt mini-Maria mottagningarnas uppdrag. Till skillnad från hos mini-Maria mottagningarna görs inte utredningar hos Ungdomsmottagningen, Ingången och Alkohol- och drogmottagningen. Personer får ej behovsprövade insatser av korttidskaraktär utifrån de behov som beskrivs när de tar kontakt och i samtalen, och vid större behov kan stöd ges inom andra delar av socialtjänsten. Exempelvis inom Familjebehandlingen och Beroendeenheten som ger behovsprövade insatser. Sammanfattningsvis är bedömningen att det finns stöd för målgruppen men att det finns skillnader i hur verksamheterna är utformade och uppdelade.

Pågående förändringsarbete

Samsjuklighetsreformen handlar om att göra samhällets insatser till personer med samsjuklighet i form av beroendeproblematik och psykisk ohälsa mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade. Förslagen bygger på två statliga utredningar: *Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet* SOU 2021:93²⁵ och *Från delar till helhet - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja* 2023:5²⁶. I detta ingår bland annat en förändring av huvudmannskapet då all behandling av skadligt bruk och beroende föreslås bli ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård. Regeringen har tillsatt en delegation som planerar och förbereder för förändringen samt gör konsekvensanalyser och för dialog med berörda parter²⁷.

Regeringen gav i juni 2025 Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Kriminalvården, Läkemedelsverket, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och Statens institutionsstyrelse i uppdrag att ta fram en myndighetsgemensam nationell

²⁵ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/11/sou-202193/>, hämtad 2025-10-20.

²⁶ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2023/01/sou-20235/>, hämtad 2025-10-20.

²⁷ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2025/01/delegation-ska-starka-insatserna-for-personer-med-samsjuklighet/>, hämtad 2025-10-20.

plan för beroendevård²⁸. Uppdraget ska samordnas och ledas av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Planen ska vara till stöd för införandet av mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet i form av skadligt bruk och beroende och psykisk ohälsa (SOU 2021:93). Planen ska också vara till stöd för arbetet med förebyggande och tidiga insatser med fokus på barn och unga.

Förvaltningens synpunkter

Ungdomsmottagningen och Ingången har en samverkan som fungerat väl över tid och uppbyggda arbetssätt. Tillsammans med andra delar av socialtjänsten tillhandahåller Ingången stöd för barn och unga som har problem med alkohol, narkotika eller spel om pengar och deras anhöriga. I fall där det finns en kombinerad problematik, exempelvis med psykisk ohälsa, kan Ungdomsmottagningen och Ingången komplettera varandra. Verksamheterna beskriver dock att det finns ett behov av att utveckla stödet för personer under 18 år med samsjuklighet.

Det behöver tydliggöras hur ansvaret för att ge stöd till barn och unga som har problem med alkohol, droger eller digitalt spelande och deras anhöriga ska fördelas, och vad som ingår i begreppet behandling och tidiga insatser. Utifrån att nuvarande verksamheter och arbetssätt fungerar väl och mot bakgrund av att det pågår ett arbete med att tydliggöra hur samsjuklighetsreformen kommer att påverka verksamheter riktade mot skadligt bruk och beroende är bedömningen att kommunen bör avvakta resultatet av det arbetet innan någon förändring görs av hur verksamheterna är organiserade.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Lina Rolén Nordin
Utredare

28

<https://www.regeringen.se/contentassets/c6b2e3c030d84134a13b8e6e63710877/uppdrag-att-ta-fram-en-myndighetsgemensam-nationell-plan-for-en-bättre-beroendevard-och-ett-starkt-forebyggande-arbete-s202501284.pdf>, hämtad 2025-10-20.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 50

Diariennr: KS-2025/00728

Motion 23/2025: Inrätta en Mini-Maria mottagning i Umeå; Hanna Lundin Jernberg (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motionen besvarad i enlighet med individ - och familjenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Hanna Lundin Jernberg (L)

- att Umeå kommun ska utreda förutsättningarna för att i samverkan med Region Västerbotten etablera ett Mini-Maria i Umeå
- att en gemensam arbetsgrupp mellan kommunen och regionen tillsätts för att ta fram förslag på organisation, finansiering och genomförande.

Individ- och familjenämnden har yttrat sig och föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att motionen ska anses besvarad. Nämnden hänvisar till nuvarande arbetssätt fungerar väl samt att det pågår ett arbete med att tydliggöra hur samsjuklighetsreformen kommer att påverka verksamheter riktade mot skadligt bruk och beroende. Kommunen bör därmed avvakta resultatet av det arbetet innan någon förändring görs av hur verksamheterna är organiserade.

Beslutsunderlag

Motion 23/2025

Individ- och familjenämndens yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionen besvarad).

Mattias Larsson (C) – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (besvarad) *mot* bifall till motionen.

Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att anse motionen besvarad.

Beslutet ska skickas till

Motionären

IFN

Tjänsteskrivelse

2025-12-19

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00758

Motion 25/2025: Inför avgiftsfri frukost i skolan; Tobias Holmbom (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen i enlighet med tekniska nämndens, för- och grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har anmält rubricerad motion och föreslår att kommunfullmäktige beslutar

- att uppdra till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i grund- och gymnasieskolan.

Tekniska nämnden och skolenämnderna har yttrat sig och föreslår att motionen ska avslås. Nämnderna hänvisar sammanfattningsvis till att förslaget inte är genomförbara utifrån nämndernas nuvarande budget.

Beslutsunderlag

Motion 25/2025

Tekniska nämndens yttrande

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

TN, FGN, GVN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2025-04-01

Inför avgiftsfri frukost i skolan

Att äta en näringsrik frukost är avgörande för barns och ungas koncentrationsförmåga, inlärning och allmänna välbefinnande. Därför är det särskilt oroväckande att den senaste enkätundersökningen Unga 24 visar att en allt större andel av eleverna i Umeå kommun väljer att hoppa över frukosten innan skolan. Hela 33 procent av flickorna och 25 procent av pojkarna äter inte frukost hemma - siffror som stadigt ökat de senaste tio åren. Det är en skrämmande utveckling, särskilt med tanke på att vi ser växande problem med kriminalitet bland unga samt ett utanförskap som konsekvens av ofullständiga gymnasiebetyg.

De senaste årens ekonomiska kriser med stigande priser på bland annat mat har lett till att många familjer har fått minskade marginaler, vilket har påverkat deras möjlighet att erbjuda sina barn en näringsrik frukost. Flera skolor i landet har tidigare vittnat om hungrigare elever och en ökad åtgång av skolmat, särskilt på måndagar och fredagar. Detta indikerar att barn får i sig för lite mat hemma under helgerna, vilket i sin tur påverkar deras mående och prestation i skolan. I ett samhälle där barns möjlighet att äta sig mätta påverkas av familjens ekonomi, har skolan ett viktigt kompensatoriskt uppdrag. Ingen elev ska behöva gå hungrig och ingen familj ska behöva oroa sig för om deras barn får tillräckligt med näring för att orka med en skoldag.

Flera kommuner runt om i Sverige har redan infört kostnadsfri skolfrukost och har sett tydliga förbättringar i elevernas skolgång. Hälften av kommunerna i Stockholms län erbjuder nu gratis skolfrukost, någonting som har fallit väl ut. I Botkyrka har både elever och personal noterat att det blivit lättare för eleverna att koncentrera sig och prestera bättre i skolan. Dessa exempel visar att en sådan satsning inte bara är genomförbar, utan också ger konkreta positiva resultat både för elever och skolpersonal. I Umeå kommun har Rädda Barnens ungdomsförbund genom initiativet Frukostklubben tidigare erbjudit gratis frukost till elever på Ersboda och Ålidhem innan skoldagens början, vilket också varit uppskattat och värdefullt. Det finns därigenom både ett konstaterat behov såväl som goda exempel som motiverar ett införande av frukost i skolan.

Vänsterpartiet har tidigare motionerat om att utreda detta. Sedan dess har det gått två år. Umeå kommun har ännu inte gjort någonting trots att problemet med att elever hoppar över frukosten hemma har förvärrats. Nu är det hög tid att göra slag i saken. Vi anser därför att kommunen tar ett nytt tag i frågan och utreder former för en kostnadsfri skolfrukost och planerar för ett införande.

Vänsterpartiet yrkar:

att kommunfullmäktige ger i uppdrag till tekniska nämnden, för- och grundskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att hitta former för att införa kostnadsfri frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Tobias Holmbom
Vänsterpartiet

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

§ 120

Diariennr: TN-2025/00884

Yttrande Motion nr 25/2025: Inför avgiftsfri frukost i skolan

Beslut

Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att besluta att avslå motionen med nedanstående motivering.

Reservation

Johan Stål (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

En motion har inkommit från Vänsterpartiet gällande att Kommunfullmäktige ska ge Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, För- och grundskolenämnden samt Tekniska nämnden uppdrag att hitta former för att införa gratis frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Vänsterpartiet hänvisar till enkätundersökningen Unga 24 som visar att inte alla ungdomar äter frukost på morgonen samt att hushållens minskade ekonomiska marginaler medför att skolelever inte får tillgång till näringsriktig frukost i hemmet och på sikt leder det till försämrade skolresultat.

Vänsterpartiet lyfter i sin motion fram att det finns kommuner i Sverige som erbjuder gratis skolfrukost och dessa kommuner menar att det blivit lugnare i skolan, bättre närvaro och ökat fokus på lärande.

Yttrande

Motionen yrkar på gratis frukost för elever i grund- och gymnasieskolor.

Följande yttrande kommer innefatta även anpassad grund- och gymnasieskolor då teknik och fastighet håller med om att näringsrik frukost har positiva effekter för alla elever. Motionens förslag innebär kostnadsökningar som inte är genomförbara utifrån nämndens nuvarande

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

budget. Det innebär att förslaget förutsätter att kommunfullmäktige tillskjuter medel motsvarande kostnaden för livsmedel och personal för att möjliggöra införande av gratis frukost.

Ett antal faktorer försvårar uträkning av den totala kostnaden vid ett införande av gratis frukost. En av dem är att det är svårt att bedöma hur stor del av det totala elevantalet som skulle nyttja erbjudandet om gratis frukost. Vid en förfrågan till branschföreningen Kost och näring svarar sex kommuner att de infört gratis skolfrukost på prov på grundskolan. Deras försök visar att ca 5-25% av eleverna tar del av gratis frukost. Förberedelserna måste vara så att alla elever har tillgång till skolfrukost. Uträkningen nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever.

En annan faktor som behöver tas hänsyn till är att det inom anpassad grundskola och grundskolan idag serveras frukost inom fritidsverksamheten. Det är personal inom Måltidsservice som tillagar frukosten och personal inom fritidshem som sköter tillsynsansvaret. 6935 av 12 909 elever är inskrivna på fritidshem. Vårdnadshavare till elever inskrivna på fritidshem betalar en avgift och i den ingår bland annat frukost. Ett införande av gratis frukost för alla elever i grundskolan leder till att en översyn behöver göras av avgiften för fritidsverksamhet. Livsmedelskostnaden för en skolfrukost 6,14kr/elev på grundskolan. På gymnasiet är en portion 1,25 vilket innebär en kostnad på 7,675kr/elev.

Kostnader inom anpassad grundskola och grundskola finns beskrivet i bilaga 2. För att anpassad grundskola och grundskola ska kunna utföra sitt tillsynsansvar krävs en utökning av personal vid införandet av gratis frukost.

Den totala utökningen av personal är svår att beräkna då faktorer som antal deltagande elever och skolornas bemanningsförutsättningar är okända i sammanhanget. För att kunna visa på kostnadsökning beräknas behovet av utökning främst vara mellan klockan 07.00-08.00 och personaltätheten utgår från nuvarande personaltäthet (Umeå kommuns personaltäthet för fritidshemmet är 19,4 elever per personal). Utifrån perspektivet ålder och mognad bedöms äldre elever kunna ha något lägre personaltäthet. Utgångspunkt blir därmed:

- Årskurs F-3: 19,4 elever/personal

Umeå kommun
Tekniska nämnden**Protokollsutdrag**
2025-12-18

- Årskurs 4-6: 25 elever/personal
- Årskurs 7-9: 30 elever/personal

För hela elevvolymen blir den totala personalkostnaden för tillsynsansvaret vid gratis frukost 41 668 162kr. Då det redan idag finns en verksamhet för frukost skulle utökning från nuvarande organisation bli 16 272 712kr. Analysen av utökade kostnader visar att den organisation som redan idag finns för fritidshemmet i stort räcker för de flesta eleverna inom F-3. Inom åldrarna 4-9 krävs större utökningar och en delvis ny organisation för frukostverksamhet.

En försvårande faktor i utökning av fritidshemmets verksamhet med fokus på tiden mellan 07.00-08.00 är att personal på fritidshem behöver täcka fritidshemmets totala tider som sträcker sig från öppning på morgonen till stängning på eftermiddagen. Om fler av nuvarande personal behöver börja kl 07.00 kan skolorna få svårt att täcka behovet av personal på fritidstid efter skolans slut. Skolor behöver ett underlag på hur många elever som förväntas delta på frukost vilket innebär att någon form av anmälningsförfarande behöver tillskapas. Det finns en risk för att bemanning och antal elever inte kommer att stämma överens. Det finns även risk att matsvinnet ökar eftersom det är svårt att veta hur många barn som kommer att äta frukost, även om de anmält.

Uträkningarna som följer nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever, trots att det är osannolikt att alla elever kommer alla dagar och äter frukost. En nulägesanalys av hur många elever som vistas på fritidshemmet under frukosttid visar att det under ht-24 var i snitt 17% av det totalt inskrivna antalet elever. Det går inte att avgöra om alla dessa elever åt frukost eller inte, men det ger en indikation på hur många elever idag som tar del av frukost på fritidshemmet.

Måltidsservice har beräknat livsmedelskostnaden vid ett införande av gratis frukost för Umeå kommunala gymnasieskolor inklusive anpassad gymnasieskola kostnaden blir årligen cirka 21 568 116 kronor (exklusive friskolor). Personalkostnaden för Måltidsservice är cirka 15 705 245 kronor. Det ger en total kostnad på cirka 37 000 000 kronor årligen. Även

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

om medel skulle tillskjutas är det en utmaning att öka bemanningen i köken eftersom det råder brist på utbildade kockar och måltidsbiträden.

Ett införande av gratis frukost till alla elever inom hela den kommunala gymnasieskolan innebär att friskolor ska ersättas utifrån bidrag på lika villkor. Gymnasieskolan tar också emot cirka 500 elever från våra samarbetskommuner och införande av frukost kommer innebära en kostnadsökning per elevplats.

Det är upp till varje kommun och skola att besluta om de ska erbjuda gratis skollunch i gymnasieskolan, då skollagen inte ställer något krav på detta och i Umeå kommun har eleverna tillgång till fri skollunch. Inte heller finns det något lagkrav på skolfrukost utan det är upp till varje kommun. Vid vissa gymnasieskolor kan det finnas frukostpaket att köpa för eleverna. Umeå kommuns gymnasieelever har möjlighet att köpa en smörgås och drickyoghurt för självkostnadspris. I motionen lyfts fram att det skulle vara hungrigare elever och ökad matåtgång på måndagar och fredagar, det finns ingen sådan statistik på måltidsservice.

Tekniska nämnden instämmer med motionären att äta frukost kan ha en positiv inverkan på elevers ork och motivation men mer evidens behövs för att avgöra om insatsen når målgruppen, ger önskad effekt och verkar kompensatoriskt. Det motionen föreslår innebär kostnadsökningar som inte är realiserbara utifrån nämndens nuvarande budget. En förutsättning för införande av gratis frukost i Umeå är att kommunfullmäktige skjuter till medel motsvarande kostnaden för livsmedel och personal för att möjliggöra ett införande.

Idag finns krav på skolor att förlägga scheman i relation till befintliga busslinjer i så stor utsträckning som möjligt. För att alla elever ska ha möjlighet att äta skolfrukost kan busstiderna behöva justeras så att elever anländer till sina gymnasieskolor tidigare eller startar skoldagen senare med följd att skoldagarna blir längre och busstider behöver senareläggas som följd.

Det är viktigt att elever äter frukost för att orka prestera och koncentrera sig på lektionerna. Men införande av gratis frukost har både organisatoriska och ekonomiska följder. Utifrån nuvarande ekonomiska

Umeå kommun
Tekniska nämnden**Protokollsutdrag**
2025-12-18

förutsättningar behöver grunduppdraget för Måltidsservice och den lagstadgade verksamheten som skollagen föreskriver prioriteras. Eventuella ytterligare medel från kommunfullmäktige bör prioriteras inom dessa områden. Därför bör frågan om att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever avslås.

Förslag på nämnden

Johan Stål (V) yrkar på bifall till motionen.

Fredrik Rönn (C) ställer sig bakom Johan Ståls (V) yrkande.

Rebecka Dejby (MP) yrkar avslag till Johan Ståls (V) yrkande.

Stefan Nordström (M) yrkar avslag till Johan Ståls (V) yrkande och bifall till tjänsteskrivelsen.

Christina Bernhardsson (S) yrkar avslag till Johan Ståls (V) yrkande och bifall till tjänsteskrivelsen.

Tekniska nämndens beslutsordning

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta i enlighet med tjänsteskrivelsen och konstaterar att så är fallet.

Votering begärd

Ja-röst för beslut i enlighet med tjänsteskrivelsen

Nej-röst för beslut i enlighet med Johan Ståls (V) yrkande

Namn och parti	Ja	Nej	Avstår
Christina Bernhardsson (S)	X		
Stefan Nordström (M)	X		
Håkan Johansson (S)	X		
Lina Farhat (S)	X		
Tommy Stark (S)	X		
Lina Vänglund (S)	X		
Johan Stål (V)		X	
Fredrik Rönn (C)		X	
Rebecka Dejby (MP)	X		
Thomas Liljedahl (L)	X		
Maria Edblom Tauson (KD)	X		
Summa:	9	2	

Omröstningsresultat

Med 9 ja-röster mot 2 nej-röster beslutar nämnden i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-12-18

Reservation

Johan Stål (V) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Beslutsunderlag

Uträkningar – Måltidsservice. Bifogas.

Uträkningar – Anpassad grundskola och grundskola. Bifogas.

Motion (V) - Inför avgiftsfri frukost i skolan. Bifogas.

Beredningsansvariga

Marie Bäckman, Måltidschef

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/00758

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2025-12-17

§ 128

Diariennr: SK-2025/00519

Yttrande över motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan**Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan och föreslår kommunfullmäktige att motion 25/2025, *Inför avgiftsfri frukost i skolan*, ska avslås.

Vidare beslutar nämnden att ärendet förklaras omedelbart justerat.

Reservation

Karl Modig (V), se propositionsordning.

Ärendebeskrivning

Motion har inkommit från Vänsterpartiet att kommunfullmäktige ska ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden uppdrag att hitta former för att införa gratis frukost för elever i kommunens grund- och gymnasieskolor.

Vänsterpartiet hänvisar till enkätundersökningen Unga 24 som visar att inte alla ungdomar äter frukost på morgonen samt att hushållens minskade ekonomiska marginaler medför att skolelever inte får tillgång till näringsriktig frukost i hemmet och på sikt leder det till försämrade skolresultat.

Vänsterpartiet lyfter i sin motion fram att det finns kommuner i Sverige som erbjuder gratis skolfrukost och dessa kommuner menar att det blivit lugnare i skolan, bättre närvaro och ökat fokus på lärande.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-12-17

Yttrande

Varje kommun kan besluta om de ska erbjuda gratis skollunch i gymnasieskolan, då skollagen inte ställer något krav på detta och i Umeå kommun har eleverna tillgång till fri skollunch. Inte heller finns det något lagkrav på skolfrukost utan det är upp till varje kommun. Vid vissa gymnasieskolor kan det finnas frukostpaket att köpa för eleverna. Umeå kommuns gymnasieelever har möjlighet att köpa en smörgås och drickyoghurt för självkostnadspris. Via branschföreningen *Kost och Näring* svarar sex kommuner att de infört gratis skolfrukost på prov på grundskolan, inte på gymnasiet. Försöksverksamheten visar att endast cirka 5–25 procent av eleverna tar del av gratis frukost. I motionen lyfts fram att det skulle vara hungrigare elever och ökad matåtgång på måndagar och fredagar, så är inte fallet i Umeå enligt måltidsservice. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden instämmer med motionären att äta frukost kan ha en positiv inverkan på elevers ork och motivation men mer evidens behövs för att avgöra om insatsen når målgruppen, ger önskad effekt och verkar kompensatoriskt. Det motionen föreslår innebär kostnadsökningar som inte är realiserbara utifrån nämndens nuvarande budget. En förutsättning för införande av gratis frukost i gymnasieskolan i Umeå är att kommunfullmäktige skjuter till medel motsvarande kostnaden för livsmedel och personal till tekniska nämnden för att möjliggöra ett införande.

Ett antal faktorer försvårar uträkning av den totala kostnaden vid ett införande av gratis frukost. Det är svårt att beräkna och bedöma hur stor del av det totala elevantalet som skulle nyttja erbjudandet om gratis frukost. I den kommunala gymnasieskolan och i anpassad gymnasieskola går närmare 4 000 elever (3 994). Det är svårt att veta hur stor andel som kommer att äta frukost varje dag. Förberedelserna måste vara så att alla elever har tillgång till skolfrukost. Uträkningen nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever.

Tekniska nämnden, som ansvarar för skolmåltider för gymnasieskolan har beräknat livsmedelskostnaden vid ett införande av gratis frukost för Umeå kommunala gymnasieskolor, inklusive anpassad gymnasieskola och kostnaden blir årligen cirka 5 500 000 kronor (exklusive friskolor). Personalkostnaden för frukostservering på gymnasieskolorna är cirka 1 500 000 kronor. Det ger en kostnad på cirka 7 000 000 kronor

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2025-12-17

årligen (ej inräknat bidrag till friskolor) för tekniska nämnden.
Beräkningsunderlag för både grundskolan och gymnasiet medföljer som bilaga till tekniska nämndens svar på motionen.

Ett införande av gratis frukost till alla elever inom hela den kommunala gymnasieskolan innebär att friskolor ska ersättas utifrån bidrag på lika villkor. Gymnasieskolan tar även emot cirka 500 elever från våra samarbetskommuner och införande av frukost kommer innebära en kostnadsökning per elevplats.

I dag finns krav på skolor att förlägga scheman i relation till befintliga busslinjer i så stor utsträckning som möjligt. För att alla elever ska ha möjlighet att äta skolfrukost kan busstiderna behöva justeras så att elever anländer till sina gymnasieskolor tidigare eller startar skoldagen senare med följd att skoldagarna blir längre och busstider behöver senareläggas.

Det är viktigt att elever äter frukost för att orka prestera och koncentrera sig på lektionerna men införande av gratis frukost på gymnasiet har både organisatoriska och ekonomiska följder. Utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar behöver den lagstadgade verksamheten som skollagen föreskriver prioriteras. Gymnasie- och vuxenutbildningens ansvarsområde är tydligt kopplat till det lagstadgade uppdraget och skolans styrdokument. Eventuella ytterligare medel från kommunfullmäktige bör prioriteras inom dessa områden.

Därför bör frågan om att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i gymnasieskolan avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (V) - Inför avgiftsfri frukost i skolan

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, strateg

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2025-12-17

Yrkanden

Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsen.

Vänsterpartiet och Liberalerna för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Karl Modig (V):

Skolfrukost är bra för elevernas hälsa och det är bra för kunskapsresultaten. Barn och unga som inte äter frukost har svårt att hålla upp koncentrationen under skoldagen. Det är även en klassfråga – vilket syntes under pandemin och åren med hög inflation. Fler elever behöver klara sin skolgång – både i för- och grundskola samt i gymnasieskolan – och då är skolfrukost ett sätt stödja eleverna i detta.

Ett antal kommuner och skolor i Sverige har infört kostnadsfri skolfrukost med goda effekter. Mer koncentrerade elever som mår bättre har lett till lugnare klassrum och bättre skolresultat. Därför bör kommunfullmäktige ge bifall till motionen om att införa gratis frukost för samtliga elever i kommunens skolverksamhet.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesrad med dnr: KS-2025/00758

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag2025-12-18

§ 100

Diariennr: SK-2025/00520

Yttrande om motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan - KS-2025/00758**Beslut**

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom förvaltningens yttrande och föreslår kommunfullmäktige att motion (V) 25/2025 - Inför avgiftsfri frukost i skolan, ska avslås.

Reservation

Tobias Holmbom (V), till förmån för eget yrkande

Ärendebeskrivning

Motion har inkommit från Vänsterpartiet att kommunfullmäktige ska ge gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden uppdrag att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i grund- och gymnasieskolan.

Vänsterpartiet framför att en näringsrik frukost är avgörande för barns och ungas koncentrationsförmåga, inlärning och allmänna välbefinnande. Vidare hänvisas till enkätundersökningen Unga 24 som visar att 33 procent av flickorna och 25 procent av pojkarna inte äter frukost hemma. Motionen framför att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag och att höjda matpriser leder till minskade ekonomiska marginaler för hushåll, samt att elevernas förutsättningar för att kunna prestatera i skolan påverkas om de inte får tillgång till näringsrik frukost i hemmet.

Det finns kommuner i Sverige som redan idag erbjuder gratis skolfrukost och dessa kommuner har sett positiva effekter, exempelvis att eleverna kan koncentrera sig och prestera bättre i skolan.

Yttrande

Förvaltningens yttrande utgår från motionen omfattar elever i anpassad grundskola och grundskola.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

Motionens förslag medför omfattande kostnadsökningar som inte är genomförbara utifrån nämndens nuvarande budget. Det innebär att förslaget enbart är möjligt att genomföra om såväl för- och grundskolenämnden som tekniska nämnden tilldelas medel som motsvarar kostnader för gratis frukost för alla elever. För tekniska nämnden uppskattas det till totalt cirka 30 miljoner kronor, vilket innefattar kostnad för livsmedel och personal. Beräkningsunderlag för både grundskolan och gymnasiet medföljer som bilaga till tekniska nämndens svar på motionen. För- och grundskolenämndens uppskattade personalkostnad är cirka 41 miljoner och beräkningsunderlag redovisas i bilaga 1.

Ett antal faktorer försvårar uträkning av den totala kostnaden vid ett införande av gratis frukost. En av dem är att det är svårt att bedöma hur stor del av det totala elevantalet som skulle nyttja erbjudandet om gratis frukost. Vid en förfrågan till branschföreningen "kost och näring" svarar sex kommuner att de infört gratis skolfrukost på prov på grundskolan. Deras försök visar att ca 5-25% av eleverna tar del av gratis frukost. Mer information behövs för att avgöra om gratis frukost når målgruppen, ger önskad effekt och verkar kompensatoriskt.

En annan faktor som behöver tas hänsyn till är att det inom anpassad grundskola och grundskolan idag serveras frukost inom fritidsverksamheten. Det är personal inom måltidsservice som tillagar frukosten och personal inom fritidshem som sköter tillsynsansvaret. 6935 av 12 909 elever är inskrivna på fritidshem. En nulägesanalys av hur många elever som vistas på fritidshemmet under frukosttid visar att det under ht-24 var 1159 elever i snitt per dag, dvs 17% av det totalt inskrivna antalet elever. Det går inte att avgöra om alla dessa elever åt frukost eller inte, men det ger en indikation på hur många elever idag som tar del av frukost på fritidshemmet.

Vårdnadshavare till elever inskrivna på fritidshem betalar en avgift och i den ingår bland annat frukost. Ett införande av gratis frukost för alla elever i grundskolan leder till att en översyn behöver göras av avgiften för fritidsverksamhet. Enligt tekniska nämnden i Umeå kommun är livsmedelskostnaden för en skolfrukost ca 6,14kr/elev.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

I anpassad grundskola och grundskola går idag 12 909 elever. Uträkningarna som följer nedan baseras på den totala volymen då motionen avser gratis frukost för alla elever, trots att det är osannolikt att alla elever kommer alla dagar och äter frukost.

Kostnadsökning för tekniska nämnden utifrån den totala elevmängden i grundskola blir årligen för livsmedel 16 057 865kr och för personal 14 358 469kr. Totalt ca 30 miljoner kronor.

Kostnadsökning för för- och grundskolenämnden är svår att beräkna då faktorer som antal deltagande elever och skolornas bemanningsföresättningar är okända i sammanhanget. Behovet av utökning bedöms främst vara mellan klockan 07.00-08.00 och personaltätheten utgår från nuvarande personaltäthet (Umeå kommuns personaltäthet för fritidshemmet är 19,4 elever per personal). Utifrån perspektivet ålder och mognad bedöms äldre elever kunna ha något lägre personaltäthet. Utgångspunkt i beräkningarna blir därmed:

- Årskurs F-3: 19,4 elever/personal
- Årskurs 4-6: 25 elever/personal
- Årskurs 7-9: 30 elever/personal

För hela elevvolymen blir den totala personalkostnaden för gratis frukost 41 668 162kr. Då det redan idag finns en verksamhet för frukost skulle utökning från nuvarande organisation bli 16 272 712kr. Analysen av utökade kostnader visar att den organisation som redan idag finns för fritidshemmet i stort räcker för de flesta eleverna inom F-3 om fokus endast är på morgontiden. Inom åldrarna 4-9 krävs större utökningar och en delvis ny organisation för frukostverksamhet.

En försvårande faktor vid en eventuell utökning av fritidshemmets verksamhet med fokus på tiden mellan klockan 07.00-08.00 är att personal på fritidshem behöver täcka fritidshemmets totala tider som sträcker sig från öppning på morgonen till stängning på eftermiddagen. Om fler medarbetare behöver börja klockan 07.00 kan det medföra svårigheter att säkerställa tillräcklig bemanning under eftermiddagens fritidstid. För att skolorna ska kunna planera krävs ett underlag över hur många elever som förväntas delta vid frukost, vilket innebär att ett

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

anmälningförfarande behöver införas. Det finns annars en risk för att bemanning och antal elever inte kommer att stämma överens.

Elever med skolskjuts ska ha lika stora möjligheter att ta del av gratis frukost som övriga elever. För dessa elever krävs någon form av anmälningförfarande för att kunna justera tider för skolskjutsar för de elever som önskar äta frukost. Detta kan inte justeras dag för dag eller vecka för vecka utan behöver vara långsiktig. Idag finns krav på skolor att förlägga timplanen i relation till befintliga busslinjer i så stor utsträckning som möjligt. I de fall det inte går, kompletteras det med taxi eller skolbussar med fokus på samnyttjande för att dels hålla nere kostnader och dels för att minska antalet transporter. Införande av gratis frukost kan innebära ökat antal transporter och svårare att samnyttja skolbuss och taxi.

Ett införande av gratis frukost till alla elever inom grundskolan innebär att även friskolor ska ersättas utifrån bidrag på lika villkor.

Sammanfattningsvis berör motionen en viktig fråga om elevernas förutsättningar i skolan. Ett införande av gratis frukost innebär både organisatoriska och ekonomiska konsekvenser som är svåra att förutsäga och beräkna. Utifrån ekonomiska förutsättningar behöver den lagstadgade verksamheten som skollagen föreskriver prioriteras och frågan om att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i anpassad grundskola och grundskolan avslås.

Bilaga

Bilaga 1: Motion – inför avgiftsfri frukost i skolan

Bilaga 2: Beräkningar gratis frukost – anpassad grundskola och grundskola

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, grundskolestrateg

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer KS-2025/00758

Yrkanden

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-12-18

Miljöpartiet, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsen

Vänsterpartiet för bifall till motionen

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Tobias Holmbom (V) för förmån till eget yrkande.

Totala elever grundskola	12909				
Totala elever gymnasiet	3994				
Närvaro	100%				
Storlek per portion					
	<i>Grundskola</i>	1,125			
	<i>Gymnasie</i>	1,25			
Antal dagar		VT	HT	Tot	
	<i>Grundskola/Gymnasie</i>	98	82	180	
Livsmedelskostnader	<i>Frukost fsk/skola/gymnasie</i>	6,14			

<i>Kostnad frukost</i>	
Grund	16 050 405
Gymnasie	5 517 711
Total	21 568 116

Värde	Typ av kök		
	Tillagning		
	Referensmätt personalbehov	26,38	

Semesterlön	Personal	Tillagning		
	Lön	Referensmätt	Lönekostnad	Öv personalkostnader
	Kock (60%)	15,83	8 984 391	80 000
	Måltidsbiträde (40%)	10,55	5 097 591	55 000
	Summa	26,38	14 081 982	135 000

Summa personalkostnad	26,38	14 216 982	
-----------------------	-------	------------	--

GYM	1488264
TOT	15 705 245

Aktuella anställningar 2025-10-29	MEDEL
601012 Måltidspersonal	27 450
601010 Kock	32 254

Värde	Typ av kök		
	Tillagning		
	Referensmätt personalbehov	2,75	

Semesterlön	Personal	Tillagning		
	Lön	Referensmätt	Lönekostnad	Öv personalkostnader
	Kock (60%)	1,65	936 761	10 000
	Måltidsbiträde (40%)	1,10	531 502	10 000
	Summa	2,75	1 468 264	20 000

Summa personalkostnad	2,75	1 488 264
-----------------------	------	-----------

Aktuella anställningar 2025-10-29	MEDEL
601012 Måltidspersonal	27 450
601010 Kock	32 254

Referensmått för ledarstöd jämförelse

Tillagningskök	Minut per barn/elev
Antal elever per skolmåltidsenhet	Tillagningskök
10-19	13,4
20-34	10,5
35-49	7,9
50-69	7,2
70-119	6,2
120-149	5,5
150-199	5
200-249	4,9
250-349	4,5
350-449	3,8
450-649	3,5
650-999	3
1000-1499	2,6
1500-1999	2,3
>2000	2

Fritids	
1-30	60
31-50	120
51-100	180
101-500	240
>501	360

Förskola timmar per dag	
Norm	
1-15	60
16 - 20	90
21 - 30	120
21 - 30	150
31 - 40	180

Mottagningskök	Minut per barn/elev
Antal elever	Mottagningskök
10-19	7,4
20-34	6,1
35-49	6,1
50-69	5,5
70-119	4,4
120-149	3,7
150-199	3,2
200-249	3,2
250-349	3,1
350-449	3
450-649	2,9
650-999	2,7
1000-1499	-
1500-1999	-
>2000	-

VO-kök	Minut per brukare
Antal brukare	
10-19	40,6
20-34	31,8
35-49	23,9
50-69	21,8
70-119	18,8
120-149	16,7
150-199	15,2
200-249	14,8
250-349	13,6
350-449	11,5
450-649	10,6
650-999	9,1
1000-1499	7,9
1500-1999	7,0
>2000	6,1

KST	Kök	Köktyp	Summa fritidsbarn	Summa skolelever	Summa gymnasieelever	Summa tot barn/elever	Antal minuter	Åa (Formel tot barn/elever)
20630	Kök Backen, pers	Tillagning	157	245		402	240	0,5
29076	Kök Bergatrollet fsk, per	Tillagning				0	0	0
29168	Kök Berghem fsk, pers	Tillagning				0	0	0
20677	Kök Berghem, pers (+Afton- och	Tillagning	237	264		501	360	0,75
29166	Kök Blåkulla fsk, pers	Tillagning				0	0	0
25217	Kök Bruksbacken VO	Tillagning				0	0	0
20658	Kök Brännland, pers	Tillagning	54	54		108	240	0,5
20708	Kök Bräntberg, pers	Tillagning		128		128	240	0,5
25221	Kök Bullmark	Tillagning	41	72		113	240	0,5
13930	Kök Böle fsk, per	Tillagning				0	0	0
20687	Kök Carlshöjd, pers	Tillagning	306	393		699	360	0,75
29236	Kök Carlslund, pers	Tillagning		545		545	360	0,75
29089	Kök Dungen fsk, pers	Tillagning				0	0	0
29097	Kök Ejderdunet fsk, pers	Tillagning				0	0	0
24091	Kök Eriksdal fsk	Tillagning				0	0	0
20654	Kök Ersmark, pers	Tillagning	157	177		334	240	0,5
20679	Kök Ersäng, pers	Tillagning	172	383		555	360	0,75
20662	Kök Flurkmark, pers	Tillagning	51	77		128	240	0,5
29262	Kök Forslunda, pers	Tillagning			226	226	240	0,5
29119	Kök Fröhuset fsk, pers	Tillagning				0	0	0
29219	Kök Glaciären fsk	Tillagning				0	0	0
20629	Kök Grubbe	Tillagning		491		491	240	0,5
29085	Kök Grönstenen fsk, pers	Tillagning				0	0	0
29160	Kök Haga fsk, pers	Tillagning				0	0	0
23142	Kök Hallbacken fsk	Tillagning				0	0	0
20636	Kök Hedlunda, pers	Tillagning	155	194		349	240	0,5
20661	Kök Hissjö, pers (+fsk Pluto)	Tillagning	87	113		200	240	0,5
23145	Kök Hörnan fsk	Tillagning				0	0	0
24014	Kök Hörnefors	Tillagning	181	447		628	360	0,75
20688	Kök Innertavle, pers	Tillagning	88	105		193	240	0,5
29109	Kök Karet fsk, pers	Tillagning				0	0	0
23143	Kök Karusellen fsk	Tillagning				0	0	0
29029	Kök Kompassen fsk, pers	Tillagning				0	0	0
29184	Kök Kålmasken fsk, pers	Tillagning				0	0	0
20663	Kök Linblomman, pers (+Linnea: Tillagning		124	265		389	240	0,5

29150	Kök Linnean fsk, pers	Tillagning			0	0	0
20710	Kök Marieberg, pers	Tillagning	231	319	550	360	0,75
29226	Kök Mariedal fsk	Tillagning			0	0	0
29154	Kök Missionären fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29111	Kök Mjölken fsk, pers	Tillagning			0	0	0
25220	Kök Myrstacken fs	Tillagning			0	0	0
13951	Kök Mälaren fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29113	Kök Måttet fsk, pers	Tillagning			0	0	0
23141	Kök Obbola	Tillagning	158	342	500	240	0,5
24090	Kök Paletten fsk	Tillagning			0	0	0
29107	Kök Pilbacken fsk, pers	Tillagning			0	0	0
13939	Kök Plommonet fsk, person	Tillagning			0	0	0
29152	Kök Prosten fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29172	Kök Rosendal fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29260	Kök Rymden fsk, pers	Tillagning			0	0	0
20660	Kök Rödäsel, pers	Tillagning	23	49	72	180	0,38
20684	Kök S Älidhem, pers	Tillagning	157	375	532	360	0,75
29164	Kök Sanda fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29105	Kök Sandbacken fsk, pers	Tillagning			0	0	0
24093	Kök Sandgärda fsk	Tillagning			0	0	0
13907	Kök Sandviks fsk, pers	Tillagning			0	0	0
20647	Kök Sjöfruskolan, pers	Tillagning	399	535	934	360	0,75
20987	Kök Skattelden fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29269	Kök Skärgårds, pers	Tillagning	328	341	669	360	0,75
29056	Kök Smeden fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29115	Kök Smöret fsk, personal	Tillagning			0	0	0
20685	Kök Sofiehem, per	Tillagning	142	144	286	240	0,5
23178	Kök Solbacken fsk	Tillagning			0	0	0
24057	Kök Solgårdens VO/AC	Tillagning			0	0	0
29086	Kök Stengången fsk, pers	Tillagning			0	0	0
29103	Kök Stengärden fsk, pers	Tillagning			0	0	0
23140	Kök Storsjö	Tillagning	135	532	667	360	0,75
23144	Kök Storsjö fsk	Tillagning			0	0	0
20700	Kök Stöcke, pers	Tillagning	166	206	372	240	0,5
20699	Kök Stöcksjö, pers	Tillagning	100	118	218	240	0,5
29148	Kök Sörfors fsk, pers	Tillagning			0	0	0
20656	Kök Sörfors, pers (+Sörfors fsk)	Tillagning	68	107	175	240	0,5
24022	Kök Sörmjöle (+fsk Korallen)	Tillagning	67	86	153	240	0,5
20659	Kök Tavelsjö, pers	Tillagning	93	153	246	240	0,5
20695	Kök Tegs centr, pers	Tillagning		439	439	240	0,5
13947	Kök Teleskopet fsk	Tillagning			0	0	0
20646	Kök Tomtebogård, pers	Tillagning	238	242	480	240	0,5

25218	Kök Täfteå (+fsk Marinan och Fy Tillagning	137	188	325	240	0,5
29170	Kök Uven fsk, pers			0	0	0
29093	Kök Växthuset fsk, pers			0	0	0
29117	Kök Ängsgården fsk, pers			0	0	0
20698	Kök Östteg, pers	237	299	536	360	0,75
29158	Kök Överboda, pers	13	13	26	60	0,13
25219	Mottagn kök Botsmark	14	14	28	60	0,13
29199	Mottagn kök Brännan pav fsk			0	0	0
20645	Mottagn kök Ersdungen, pe	148	225	373	240	0,5
29174	Mottagn kök Gitarr fsk, p			0	0	0
20631	Mottagn kök Grisbacka, pe	321	443	764	360	0,75
29131	Mottagn kök Hemgård VO, p			0	0	0
29144	Mottagn kök Klumpe fsk, p			0	0	0
29146	Mottagn kök Korner fsk, p			0	0	0
29121	Mottagn kök Kragen fsk, p			0	0	0
29125	Mottagn kök Luvan fsk, pe			0	0	0
20709	Mottagn kök Mariehem, per	170	213	383	240	0,5
29162	Mottagn kök Reveljen fsk, pers			0	0	0
20696	Mottagn kök Röback, pers	97	163	260	240	0,5
20637	Mottagn kök Rödäng, pers	101	102	203	240	0,5
20644	Mottagn kök Sandaliden, p	164	167	331	240	0,5
29280	Mottagn kök Sjöstjärnan fsk			0	0	0
25222	Mottagn kök Slöjdaren fsk			0	0	0
29217	Mottagn kök Tallko fsk, p			0	0	0
29091	Mottagn kök Tandén fsk, p			0	0	0
20796	Mottagn kök Teg Håradssom			0	0	0
29203	Mottagn kök Tränse fsk, p			0	0	0
29099	Mottagn kök Tvill fsk, pe			0	0	0
20989	Mottagn kök Västan fsk, p			0	0	0
20638	Mottagn kök Västangård, p	176	449	625	360	0,75
20678	Mottagn kök Östermalm, pe	228	253	481	240	0,5
20694	Prod kök Böleäng (+fsk Linjalén, Prod kök	391	578	969	360	0,75
20635	Prod kök Dragon		2085	2085	360	0,75
13905	Prod kök Granbacken fsk (+fsk S			0	0	0
20643	Prod kök Haga	201	543	744	360	0,75
23148	Prod kök Holmsund VO			0	0	0
29156	Prod kök Kungsgården			0	0	0
13925	Prod kök Lundag VO/fsk, p			0	0	0
13945	Prod kök Maja Beskow, per		494	1357	360	0,75
13922	Prod kök N Ålidhem, pers			0	0	0
13927	Prod kök Nordstjär VO, pe			0	0	0
25216	Prod kök Sävar	323	698	1021	360	0,75

13923	Prod kök Väst-Teg VO	Prod kök			0	0	0
29067	Prod kök Ö Ersboda, pers	Prod kök	125	126	251	240	0,5
N/A	Midgård	N/A		820	820	360	0,75
Totalt			6961	12909	23864	14100	29,39

Diff 6935
26

Endast GYM 2,75

Avdrag fritids 1 13980
29,13

Endast Grund 26,38

År	Tot
Förskolan Bergatrollet	74
Förskolan Berghem	74
Förskolan Blåkulla	55
Förskolan Botsmark	11
Förskolan Brännan	34
Förskolan Bullmark	24
Förskolan Böle	124
Förskolan Dungen	36
Förskolan Ejderdunet	67
Förskolan Eriksdal	68
Förskolan Ersdungen	65
Förskolan Ersmark	44
Förskolan Flurmark	20
Förskolan Fröhuset	67
Förskolan Fyren	51
Förskolan Gitarren	50
Förskolan Glaciären	66
Förskolan Granbacken	72
Förskolan Grönstenen	103
Förskolan Gungan	70
Förskolan Haga	48
Förskolan Haga hörsel	11
Förskolan Hallbacken	80
Förskolan Hedlunda	94
Förskolan Hörman	53
Förskolan Karet	53
Förskolan Karusellen	61
Förskolan Klumpen	53
Förskolan Kompassen	67
Förskolan Korallen	40
Förskolan Kornetten	73
Förskolan Kragen	45
Förskolan Kungsgården	90
Förskolan Kålmasken	52
Förskolan Linjalen	36
Förskolan Linnéan	90
Förskolan Lundagård	156
Förskolan Luvan	86

Förskolan Mariedal	18
Förskolan Mariehem	79
Förskolan Marinan	34
Förskolan Missionären	47
Förskolan Mjölken	51
Förskolan Morgonstjärna	66
Förskolan Myrstacken	12
Förskolan Målaren	50
Förskolan Mättet	48
Förskolan Nordstjärnan	69
Förskolan Paletten	64
Förskolan Pilbacken	57
Förskolan Plommonet	57
Förskolan Pluto	36
Förskolan Prosten	53
Förskolan Reveljen	35
Förskolan Rosendal	85
Förskolan Rymden	49
Förskolan Sanda	68
Förskolan Sandbacken	89
Förskolan Sandgården	29
Förskolan Sandvik	99
Förskolan Sjöstjärnan	30
Förskolan Skattelden	106
Förskolan Slöjdaren	50
Förskolan Smeden	57
Förskolan Smöret	67
Förskolan Solbacken	105
Förskolan Solen	52
Förskolan Stengången	71
Förskolan Stengården	72
Förskolan Storsjö	87
Förskolan Stöcke	103
Förskolan Stöcksjö	60
Förskolan Svidjan	17
Förskolan Sörfors	46
Förskolan Tandén	52
Förskolan Tavelsjö	68
Förskolan Teleskopet	51

Förskolan Tomtebogård	64
Förskolan Tränset	16
Förskolan Tvillingen	54
Förskolan Uven	54
Förskolan Västangård	42
Förskolan Växthuset	49
Förskolan Yttersjö	52
Förskolan Ängsgården	32
Förskolan Östermalm	32
Förskolan Överboda	29
	5076

År	Tot
Backens skola	157
Berghemsskolan	237
Botsmarks skola	14
Brännlands skola	54
Bullmarks skola	41
Böleängsskolan	278
Carlshöjdsskolan	306
Ersdungens skola	148
Ersmarks skola	157
Ersängsskolan	172
Flurkmarks skola	51
Grisbacka skola	321
Hagaskolan	201
Hedlundaskolan	155
Hissjö skola	87
Hörnefors Centralskola	181
Innertavle skola	88
Kasamarks skola	113
Linblommans skola	124
Mariebergsskolan	231
Mariehemsskolan	170
Obbola skola	158
Röbäcks skola	97
Rödåsels skola	23
Rödängsskolan	101
Sandalidens skola	164
Sjöfruskolan	399
Skärgårdsskolan	328
Sofiehemsskolan	142
Storsjöskolan	135
Stöcke skola	166
Stöcksjö skola	100
Sävar skola	323
Södra Älidhemsskolan	157
Sörfors skola	68
Sörmjöle skola	67
Tavelsjö skola	93
Tomtebogårds skola	238
Täfteå skola	137
Västangårds skola	176
Östermalmsskolan	228
Östra Ersbodaskolan	125
Östtegs skola	237
Överboda skola	13
	6961

Enhet	Årskurs										Totalsumma
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Backens skola	25	25	23	25	49	51	47				245
Berghemsskolan	36	44	40	49	43	29	23				264
Björkensskolan								5	5		10
Botsmarks skola	4	5		5							14
Brännlands skola	12	8	21	13							54
Bräntbergsskolan								46	40	42	128
Bullmarks skola	10	15	8	15	7	4	13				72
Böleängsskolan	65	50	63	61	66	51	64				420
Carlshöjdsskolan	44	59	55	61	60	62	52				393
Carlslundsskolan								188	187	170	545
Ersdungens skola	25	22	39	43	24	37	35				225
Ersmarks skola	24	31	32	32	34	24					177
Ersängsskolan	25	32	23	24	50	49	40	51	56	33	383
Flurkmarks skola	8	8	11	13	12	13	12				77
Grisbacka skola	50	50	50	49	93	79	72				443
Grubbeskolan								172	164	155	491
Hagaskolan	20	22	16	25	70	67	50	87	89	87	533
Hedlundaskolan	46	19	41	24	23	24	17				194
Hissjö skola	15	23	17	13	20	13	12				113
Hörnefors Centralskola	52	41	46	44	49	44	36	45	44	46	447
Innertavle skola	18	21	19	13	12	22					105
Kasamarks skola	17	30	24	21	28	20	18				158
Linblommans skola	27	24	16	34	17	9	29				156
Linneaskolan								33	53	23	109
Maja Beskowskolan								159	168	167	494
Mariebergsskolan	47	41	49	48	41	45	48				319
Mariehemsskolan	29	25	41	35	20	41	22				213
Obbola skola	38	34	41	30	37	41	35	25	27	34	342
Röbäcks skola	22	24	22	21	25	24	25				163

Rödåsels skola	15	6	5	3	9	4	7						49
Rödängsskolan	32	22	33	15									102
Sandalidens skola	45	41	35	46									167
Sjöfruskolan	50	50	48	50	112	116	109						535
Skärgårdsskolan	77	97	91	76									341
Sofiehemsskolan	25	26	22	27	23	21							144
Storsjöskolan					80	87	85	85	99	96			532
Stöcke skola	41	31	32	37	21	21	23						206
Stöcksjö skola	15	20	23	16	16	17	11						118
Sävar skola	73	72	55	71	72	62	64	76	74	79			698
Södra Ålidhemsskolan	23	30	30	23	21	26	66	53	55	48			375
Sörfors skola	17	9	10	17	21	17	16						107
Sörmjöle skola	17	13	7	14	13	12	10						86
Tavelsjö skola	27	23	26	19	19	20	19						153
Tegs centralskola								145	154	140			439
Tomtebogårds skola	64	65	55	58									242
Täfteå skola	25	27	31	23	27	22	33						188
Västangårds skola	42	38	31	41	44	39	48	51	42	73			449
Östermalmsskolan	29	36	40	42	35	37	34						253
Östra Ersbodaskolan	32	33	25	27	6	5	4						132
Östtegs skola	36	49	49	38	37	40	50						299
Överboda skola	1	6	6										13
Totalsumma	1345	1347	1351	1341	1336	1295	1229	1221	1257	1193			12915

Årskurs	1	2	3	4	Totalsumma
Agy	22	27	23	25	97
Dragonskolan	9	12	13	8	42
Forslundagymnasiet	6	6	6	10	28
Midgårdsskolan	7	9	4	7	27
GY	1466	1292	1119	20	3897
Dragonskolan	752	682	604	5	2043
Forslundagymnasiet	79	66	53		198
Maja Beskowgymnasiet	305	302	242	14	863
Midgårdsskolan	330	242	220	1	793
Totalsumma UGS	1488	1319	1142	45	3994

(Åk 4 Maja Beskow = IMS)

DRAGONSKOLAN	2085
Forslundagymnasiet	226
Maja Beskowgymnasiet	863
Midgård	820
Totalt	3994

3174

Beräkning baserad på alla grundskolans elever

Lärare i fritidshem	Personalbehov
Antal ÅA	553,6
Omfattning %	12,5%
Personalkostnad	41 668 162

Timmar per dag 1

Personaltäthet	
Stadie	Barn/ÅA
F-3	19,4
Åk 4-6	25,0
Åk 7-9	30,0

Beräkning baserad på antal elever utökning, (utöver elever i fritids idag)

Lärare i fritidshem	Personalbehov
Antal ÅA	216,2
Omfattning %	12,5%
Personalkostnad	16 272 712

Timmar per dag 1

Lärare i fritidshem							
Snittlön 2025	Uppr 2026	Semester	PO	Uppr	Månadskostnad	Årskostnad	
34 233	4,10%	1,56%	40,02%	146,58%	50 178	602 133	

Enhet	Grundskola					Antal elever Fritidshem					Fritidshem 10-tim föräldraledig				
	F-klass	Åk 1-3	Åk 4-6	Åk 7-9	Summa	6-år	7-9 år	10-12 år	Summa		6-år	7-9 år	10-12 år	Summa	
Verksamhetsfri	1345	4038	3790	3736	12969	1278	3806	1733	6811		35	84	5	124	
Backens skola	25	73	147	0	245	23	72	59	154		2	1	0	3	
Berghemsskolan	36	133	95	0	264	35	129	71	235		1	1	0	2	
Björkensskolan	0	0	0	21	21	0	0	0	0		0	0	0	0	
Bötmärks skola	4	10	0	0	14	4	10	0	14		0	0	0	0	
Brännlands skola	12	42	0	0	54	12	42	0	54		0	0	0	0	
Brännbergsskolan	0	0	0	128	128	0	0	0	0		0	0	0	0	
Bullmarks skola	10	38	24	0	72	6	32	2	40		0	1	0	1	
Böleängsskolan	65	174	181	0	420	63	162	45	270		1	6	0	7	
Carlskögsskolan	44	144	139	0	327	41	156	105	302		1	3	1	5	
Carlskögsskolan AGR	0	31	35	0	66	0	0	0	0		0	0	0	0	
Carlskögsskolan	0	0	0	483	483	0	0	0	0		0	0	0	0	
Carlskögsskolan AGR	0	0	0	60	60	0	0	0	0		0	0	0	0	
Ernstens skola	25	104	86	0	225	24	88	23	145		1	1	0	2	
Ernstens skola	24	95	58	0	177	23	93	39	155		1	1	0	2	
Ernstensskolan	25	68	132	139	364	24	72	68	165		0	2	0	2	
Ernstensskolan AGR	0	11	6	0	17	0	0	0	0		0	0	0	0	
Flurkmärks skola	8	32	37	0	77	8	29	13	50		0	1	0	1	
Gräbacka skola	50	149	244	0	443	49	142	125	316		1	4	0	5	
Gräbacksskolan	0	0	0	491	491	0	0	0	0		0	0	0	0	
Hagaskolan	20	63	187	262	532	19	59	119	197		1	3	0	4	
Hedlundsskolan	46	84	64	0	194	43	71	34	148		2	5	0	7	
Hjugg skola	15	53	45	0	113	14	50	19	83		1	3	0	4	
Hörnefors Centralskola	52	131	129	135	447	49	118	10	177		1	3	0	4	
Innertälje skola	18	53	34	0	105	18	51	18	87		0	1	0	1	
Kasamarks skola	17	75	66	0	158	16	69	26	111		0	2	0	2	
Linblommans skola	27	74	55	0	156	26	70	27	123		0	0	0	0	
Linneaskolan	0	0	0	108	108	0	0	0	0		0	0	0	0	
Maja Beskowsskolan	0	0	0	491	491	0	0	0	0		0	0	0	0	
Mariebergsskolan	47	138	134	0	319	44	128	53	225		0	3	0	3	
Mariehemsskolan	29	100	82	0	211	29	95	42	166		0	1	0	1	
Obbola skola	38	105	113	86	342	35	99	17	151		2	3	1	6	
Röbäckss skola	22	67	74	0	163	22	65	10	97		0	0	0	0	
Rödårets skola	15	14	19	0	48	11	11	0	22		0	1	0	1	
Rödängsskolan	32	70	0	0	102	31	69	0	100		1	0	0	1	
Sandvikens skola	45	122	0	0	167	41	117	0	158		4	2	0	6	
Sjöfrusulan	50	148	336	0	534	48	144	204	396		1	1	0	2	
Skärgårdsskolan	77	284	0	0	341	71	250	1	322		2	3	0	5	
Sofiehemsskolan	25	75	44	0	144	24	73	40	137		0	2	1	3	
Storjansskolan	0	0	0	280	280	0	0	134	134		0	0	0	0	
Stöcke skola	41	100	65	0	206	39	95	27	161		2	3	0	5	
Stöcksjö skola	15	59	44	0	118	15	56	28	99		0	1	0	1	
Sävar skola	73	198	188	228	697	69	191	55	315		2	5	1	8	
Södra Audhemsskolan	23	83	47	221	374	23	78	51	152		0	1	0	1	
Sörfors skola	17	36	54	0	107	17	33	16	66		0	2	0	2	
Sörmyrå skola	17	34	35	0	86	17	33	17	67		0	0	0	0	
Tornedagårds skola	64	178	0	0	242	59	173	0	232		2	3	0	5	
Tälthä skola	25	81	82	0	188	23	78	32	133		2	3	1	6	
Västangårds skola	42	110	131	165	448	40	99	32	171		2	3	0	5	
Östernmalmsskolan	29	118	106	0	253	27	115	84	226		0	1	0	1	
Östra Ersbodasskolan	32	72	0	0	104	34	75	12	121		1	4	0	5	
Östra Ersbodasskolan AGR	0	13	15	0	28	0	0	0	0		0	0	0	0	
Östgöta skola	36	136	127	0	299	35	130	65	230		1	4	0	5	
Övertorne skola	1	12	0	0	13	1	12	0	13		0	0	0	0	

Antal elever	F-klass	Åk 1-3	Åk 4-6	Åk 7-9	Summa
Fritidshem + 10-tim	1 313	3 884	1 738	0	6 935
Elever ej fritidshem	32	154	2 052	3 736	5 974
Grundskola totalt	1 345	4 038	3 790	3 736	12 969

Personalitet	
Stadie	Barn/ÅA
F-3	19,4
Åk 4-6	25,0
Åk 7-9	30,0

Personalbehov	F-klass	Åk 1-3	Åk 4-6	Åk 7-9	Summa
Elever ej fritidshem	2	8	82	125	216
Grundskola totalt	69	208	152	125	554

Personal utöver dagens behov
Personal räknat på samtliga elever

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

§ 51

Diariennr: KS-2025/00758

Motion 25/2025: Inför avgiftsfri frukost i skolan; Tobias Holmbom (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen i enlighet med tekniska nämndens, för- och grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttranden.

Reservation

Ellen Ström (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har anmält rubricerad motion och föreslår att kommunfullmäktige beslutar

- att uppdra till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, för- och grundskolenämnden samt tekniska nämnden att hitta former för att införa gratis frukost för samtliga elever i grund- och gymnasieskolan.

Tekniska nämnden och skolenämnderna har yttrat sig och föreslår att motionen ska avslås. Nämnderna hänvisar sammanfattningsvis till att förslaget inte är genomförbara utifrån nämndernas nuvarande budget.

Beslutsunderlag

Motion 25/2025

Tekniska nämndens yttrande

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott 2026-02-03

Yrkanden

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Ellen Ström (V) – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) *mot* bifall till motionen. Ordföranden finner att näringslivs- och arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Reservation

Ellen Ström (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om bifall till motionen.

Beslutet ska skickas till

Motionärerna

TN, FGN, GVN

Tjänsteskrivelse

2026-01-20

Kommunstyrelsens
planeringsutskott

Diariennr: KS-2026/00036

Exploateringsavtal Sörmjölle 3:40

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna exploateringsavtal med Åke Gustavsson gällande Sörmjölle 3:40 enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

En ny detaljplan för del av fastigheten Sörmjölle 3:40 inom Umeå kommun (BN-2017/00028) har upprättats och ska upp för antagande i kommunfullmäktige. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av fastigheter för bostadsändamål, och därtill nödvändig infrastruktur, som anpassas till omgivningen och landskapet.

Detaljplanen möjliggör för att avstycka 12 fastigheter för småhusbebyggelse. För allmänna anläggningar inom planområdet är huvudmannaskapet enskilt.

Exploateringsavtalet är tecknat för att reglera genomförandet av detaljplanen. Exploateringsavtalet innebär i stora drag att exploatören åtar sig att bygga ut en ny lokalgata i området med tillhörande anordningar för avvattnings och belysning samt bilda samfällighetsförening och gemensamhetsanläggning för gemensamma anläggningar inom detaljplanen. Exploatören ansvarar för att ansöka om och bekosta erforderliga förrättningar som behövs för att genomföra detaljplanen.

För exploatörens åtagande att bygga lokalgatan i området har Mark och exploatering inhämtat en säkerhet från exploatören. Säkerheten motsvarar kommunens beräknade kostnad för utbyggnaden ifall exploatören av någon anledning inte fullgör sitt åtagande.

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal
Översiktskarta

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2026/00036

Beredningsansvariga

Helen Nilsson, Mark och exploatering

Andrea Gidlund, Mark och exploatering

Beslutet ska skickas till

Andrea Gidlund, Mark och exploatering

Sarah Lundgren, Mark och exploatering

Helen Nilsson
Mark- och exploateringsdirektör

Andrea Gidlund
Mark- och
exploateringsingenjör

Förstasidan i exploateringsavtalet är borttagen på grund av personuppgifter. Kontakta ksdiarium@umea.se om du vill läsa den sidan.

§ 1 DETALJPLAN OCH TIDIGARE AVTAL

§ 1.1 Exploateringsområde

Avtalet avser exploatering inom området som planläggs i Detaljplanen, vilket utgörs av del av fastigheten Sörmjölle 3:40. Detta område kallas fortsättningsvis för *Exploateringsområdet*.

Exploatören avser att inom Exploateringsområdet avstycka och sälja 12 fastigheter, fortsättningsvis *Tomter*, för bostadsändamål. De som förvärvar en Tomt inom planområdet kallas fortsättningsvis *Kunder*.

§ 1.2 Tidigare avtal

Planavtal har tecknats mellan Umeå kommun, Detaljplanering, och Exploatören.

§ 2 LANTMÄTERIÅTGÄRDER

§ 2.1 Fastighetsbildning

Exploatören ansvarar för att ansöka om och bekosta erforderliga förrättningar som behövs för att genomföra Detaljplanen hos Lantmäterimyndigheten i Umeå kommun.

§ 2.2 Gemensamhetsanläggningar

I Detaljplanen är huvudmannaskapet för allmän plats enskilt. Detta innebär att gemensamhetsanläggning och samfällighetsförening ska bildas för lokalgata, naturmark och eventuell avloppslösning.

Om Exploatören väljer att anlägga en avloppslösning för fler än ett hushåll då området byggs ut ska Exploatören ansöka om inrättande av gemensamhetsanläggningar för dessa samt svara för dess förrättningskostnader.

Vid inrättande av gemensamhetsanläggning ska markområde inom Exploateringsområdet och därpå utförda anläggningar enligt §§ 3–4 i Exploateringsavtalet utan ersättning upplåtas till gemensamhetsanläggning. Exploatören ska tillse att en samfällighetsförening bildas för förvaltande av gemensamhetsanläggningen. Samfällighetsförening ska överta gemensamhetsanläggning först när slutbesiktning enligt § 6.1 utförts och godkänts. Vid överlämnande av ansvaret till samfälligheten får anläggningarna inte vara belånade och de ska vara tagna i drift. Fram till dess att övertagande skett ansvarar Exploatören för drift och underhåll.

§ 3 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ALLMÄNNA ANLÄGGNINGAR

§ 3.1 Allmän plats med enskilt huvudmannaskap

Lokalgata

Exploatören ansvarar för och bekostar utförande av lokalgata enligt Trafikverkets anvisningar *Projektering och byggande av enskilda vägar (2021:089)*. Se även § 4.2 Avfallshantering. Till gatan hör också anordningar för dess avvattning i form av brunnar, ledningar, trummor, diken samt gatubelysning. Utförande av gatubelysning skall ske enligt Trafikverkets regler, VGU. Avsteg från ovan nämnda krav kan medges efter godkännande av Kommunen genom Gator och parker.

Anläggningsarbetena ska samordnas med ledningar. Exploatören ansvarar för att i god tid innan arbete ska påbörjas kontakta berörda ledningsägare.

Exploatören ansvarar för att Kommunen genom Gator och Parker ska få ta del av projekteringshandlingarna som skall ligga till grund för utförandet för att ha möjlighet att kontrollera att handlingarna uppfyller kraven enligt Exploateringsavtalet innan anläggningsarbetena påbörjas. Denna kontroll innebär inte att Kommunen övertar något ansvar för innehållet i handlingarna.

För anslutning till väg 522 ska Exploatören ansöka om tillstånd hos Trafikverket.

§ 4 UTFÖRANDE OCH BEKOSTANDE AV ÖVRIGA ANLÄGGNINGAR

§ 4.1 Enskild avloppsanläggning

För Exploateringsområdet har en VA-utredning tagits fram (Sigma Civil, 2024). Utredningen ger förslag på enskild lösning för respektive Tomt samt en gemensam avloppslösning i en gemensamhetsanläggning. Vid val och utförande av avloppslösning ska Exploatören förhålla sig till framtagna VA-utredning.

Om Exploatören utför och iordningställer en avloppslösning innan försäljning av Tomter ska Exploatören inhämta nödvändiga tillstånd för anläggandet av avloppsanläggningen hos Kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd i enlighet med Miljöbalken.

Om Exploatören väljer att anlägga enskilda brunnar innan försäljning av Tomterna ska Exploatören utföra dessa i enlighet med gällande vägledning för att borra brunn (Normbrunn) från SGU.

Anlägger Exploatören en avloppsanläggning för fler än ett hushåll ska Exploatören utan vederlag överlämna avloppsanläggningen till en för ändamålet bildad gemensamhetsanläggning i enlighet med § 2.2. Till dess överlämning skett ansvarar Exploatören för drift och underhåll av anläggningen.

Exploatören ansvarar för att upplysa Kunden om eventuell avloppsanläggning vid försäljning av Tomt. Exploatören ska säkerställa att Kunden är införstådd i dennes ansvar för avloppsanläggningen framgent.

I det fall Kunden ska anlägga en egen avloppsanläggning efter köp av Tomt ansvarar Exploatören för att upplysa Kund om dennes ansvar vid anläggande av denna. Exploatören ska säkerställa att VA-utredningen följs.

§ 4.2 Avfallshantering

Lokalgata och vändplan ska anläggas så att de uppfyller Vakins gällande anvisningar för ny- och ombyggnad av plats för avfallshämtning (NOA).

§ 4.3 Ledningar och anläggningar för el

Exploatören ska i samråd med ledningsägare svara för samordning av ledningsdragning.

Anslutningsavgifter ska erläggas för ledningar och anläggningar för el enligt gällande taxa vid tidpunkten för anvisning av förbindelsepunkt.

Om befintlig luftledning som löper genom Exploateringsområdet i öst-västlig riktning grävs ner bekostas detta av Exploatören.

Exploatören ska utan ersättning upplåta/överlåta mark inom Exploateringsområdet för Umeå Energi AB:s rätt att anlägga och för all framtid bibehålla nya anläggningar som anläggs för exploateringen.

Upplåtelser och överlåtelser regleras genom särskilt avtal, som i samband med avstyckningen av Tomterna säkerställs med servitut, ledningsrätt eller äganderätt.

§ 5 VILLKOR UNDER BYGGTIDEN/GENOMFÖRANDE

§ 5.1 Tidplan

Lokalgata, naturmark och eventuell avloppslösning ska utföras i sådan takt att anläggningarna på ett tillfredsställande sätt kan tjäna bebyggelsen inom Exploateringsområdet.

§ 5.2 Markföroreningar

Exploatören ansvarar för eventuella kompletterande markmiljöutredningar samt har kostnadsansvaret för sanering av de eventuella markföroreningar som erfordras för genomförande av Detaljplanen.

§ 5.3 Fornlämningar

Om fornlämningar påträffas i samband med utbyggnad av kvarters- eller allmän platsmark, ansvarar Exploatören för anmälan till länsstyrelsen och bekostar de åtgärder som krävs.

§ 5.4 Byggtrafik och störningar

Byggtrafik till och från Exploateringsområdet ska ske så att störningar begränsas i möjligaste mån.

De Kunder som har behov av att nyttja anläggningar enligt § 3, innan övertagande enligt § 2.2 har skett, för exempelvis byggtransporter eller tillfart till Tomt, har rätt till det.

Exploatören är medveten om att Kunder har ansvar för åtgärdande av skador hänförliga till deras transporter. För att undvika tvister om skador på anläggning som kan uppkomma i samband med att Kund uppför byggnad på Tomt, uppmanas Exploatören att dokumentera anläggningens skick före och efter Kunds byggtransporter, samt att upplysa Kunder om deras ansvar för åtgärdande av skador som deras transporter orsakar.

§ 6 FULLFÖLJD AV AVTAL

§ 6.1 Anmälningsplikt, kontroll m.m.

Exploatören ska skriftligt meddela Kommunen senast två (2) veckor innan arbete enligt § 3 startar.

Exploatören eller dess entreprenör ska ha en kontrollplan som ska redovisas innan arbetet startar och överlämnas ifyllt till besiktningsförrättaren och Kommunen vid slutbesiktningen. Kommunen får utöva den kontroll över de allmänna anläggningsarbetena som Kommunen finner lämplig. Kontrollen genomförs av Kommunen genom Gator och parker.

Slutbesiktning av dessa anläggningar ska ske när anläggningarna färdigställts. Till besiktning ska samfällighetsförening bildad enligt §2.2 och Kommunen kallas av Exploatören. Besiktningsförrättare utses av Exploatören i samråd med Kommunen genom Gator och parker. Ersättning till besiktningsförrättare betalas av Exploatören.

Beträffande kontroll, besiktning och garantiansvar gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivits i Allmänna bestämmelser (AB04/ABT06).

Exploatören svarar för att relationshandlingar upprättas. Relationshandlingar ska omfatta allmän platsmark och utföras av sakkunnig. Relationshandlingarna ska överlämnas till samfällighetsföreningen och Kommunen genom Gator och parker utan ersättning senast vid slutbesiktning av Exploateringsområdet. Handlingarna ska följa Umeå kommuns koordinatsystem och format så att de lätt kan inordnas i den digitala primär databasen.

§ 6.2 Säkerhet

Exploatören har ett ekonomiskt åtagande att bygga lokalgatan. Exploatören ska för detta åtagande ställa en säkerhet i form av spärrat bankkonto eller bankgaranti till ett belopp om enmiljontvåhundra tusen (1 200 000) kronor. Säkerheten ska överlämnas till Kommunen i samband med Exploatörens undertecknande av detta avtal. Exploatören äger rätt att återfå eller växla ställd säkerhet mot ny, uppgående till belopp motsvarande återstående skyldigheter, i takt med utförande av arbeten enligt detta avtal.

§ 6.3 Påföljd vid bristande utförande

Om Exploatören inte rätteligen fullgör de åtaganden som avtalats är Kommunen behörig att i Exploatörens ställe utföra vad som brister, varvid Exploatören blir skyldig att betala kostnaderna härför samt att svara för de merkostnader som Kommunen förorsakats. Kommunen äger därvid rätt att utan Exploatörens hörande ta i anspråk den säkerhet som framgår av § 6.2. Exploatören har i detta fall inte rätt att hindra Kommunen tillträde till Exploateringsområdet.

§ 7 ÖVRIGT

§ 7.1 Tomtförsäljning

Exploatören förbinder sig att inte överlåta Tomter för bebyggelse förrän anläggningarna är utförda på ett sådant sätt att de på ett tillfredställande sätt kan tjäna bebyggelsen inom området.

Exploatören förbinder sig att vid försäljning av Tomter inom Exploateringsområdet i köpekontrakten intaga bestämmelser enligt vilka Kunderna åläggs skyldighet att ingå i anläggningssamfälligheter bildade enligt § 2.2 för drift och underhåll av lokalgata, naturmark och eventuell avloppslösning, samt att i händelse av att Tomterna överlåts, genom överlåtelseavtalet överföra denna skyldighet på den nye ägaren.

Exploatören ska tydligt upplysa Kunden om vad som ingår vid köp av en Tomt, och vad som Kunden kommer vara ansvarig för att utföra/bekosta utöver det.

§ 7.2 Tillstånd, lov, godkännanden

Exploatören ansvarar för att erforderliga tillstånd, lov och godkännanden söks och följs.

§ 7.3 Överlåtelse av detta avtal

Exploatören får inte utan Kommunens skriftliga medgivande överlåta detta avtal på annan part.

Om annan part ska överta åtagandena i detta avtal ska ett tilläggsavtal skrivas och sedan beslutas av Umeå kommun i behörig ordning.

I samband med Kommunens medgivande om överlåtelse av detta avtal ska den nya parten ställa en säkerhet till Kommunen. När så har skett återlämnar Kommunen säkerheten till Exploatören.

Om Exploatören skulle avlida inträder Exploatörens dödsbo i samtliga rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

§ 7.4 Tvist

Tvist mellan Kommunen och Exploatören som gäller tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska avgöras av svensk allmän domstol på Kommunens hemort.

§ 7.5 Giltighet

Detta exploateringsavtal gäller under förutsättning att

- *Kommunfullmäktige i Umeå kommun* antar Detaljplanen genom beslut som senare får laga kraft,
- *Kommunfullmäktige i Umeå kommun* godkänner detta Exploateringsavtal genom beslut.

Exploateringsavtalet är till alla delar förfallet utan ersättningsrätt för någon av parterna om inte dessa villkor uppfyllts.

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

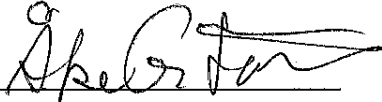
Umeå 202 - -

Umeå 2026-01-02

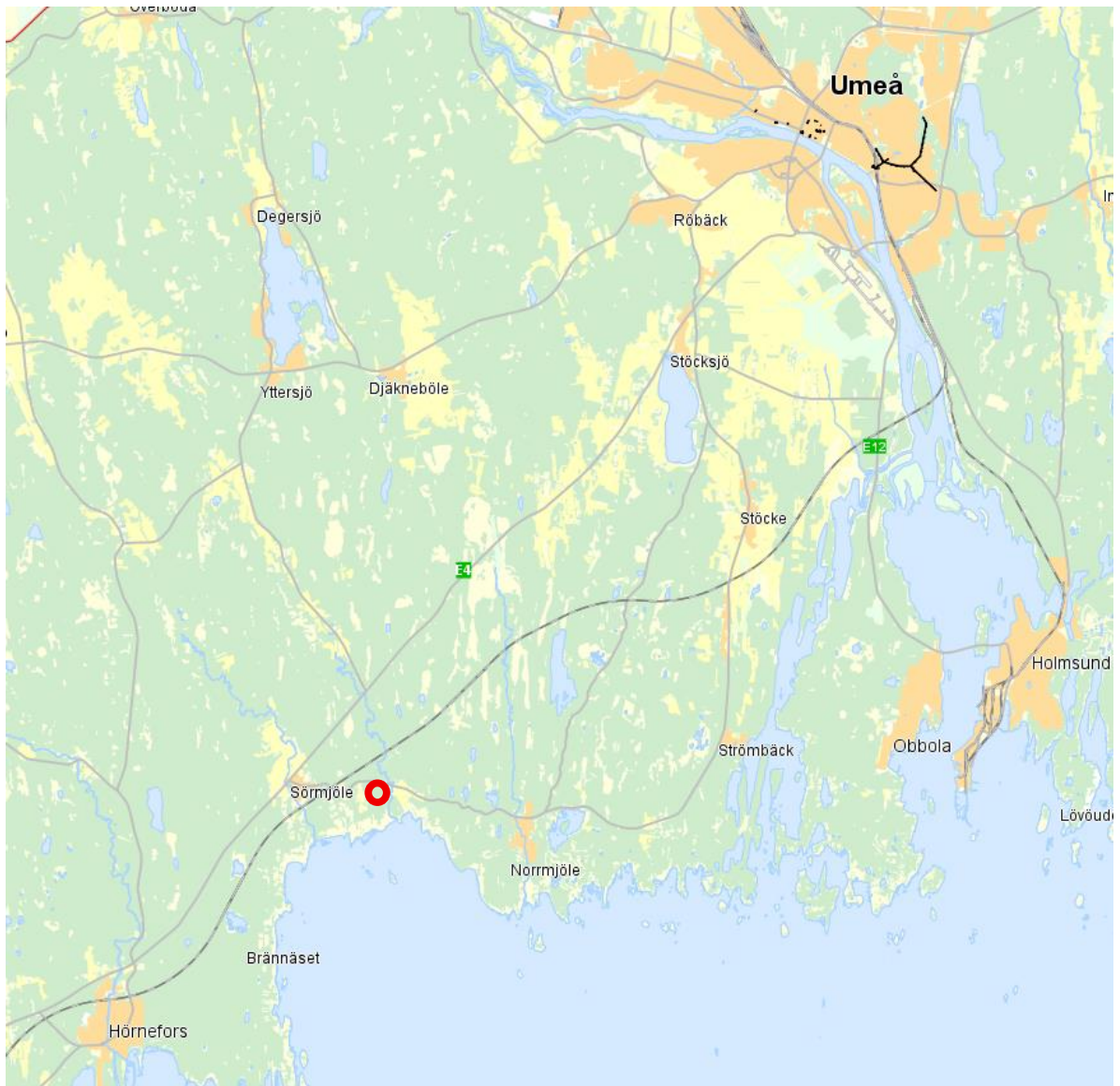
För Umeå kommun

För Exploatören

Nicholas Bolving
Exploateringschef

Åke Gustavsson
Exploatör

Andrea Gidlund
Mark- och exploateringsingenjör

Umeå kommun
Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag
2026-01-20

§ 10

Diariennr: KS-2026/00036

Exploateringsavtal Sörmjölle 3:40

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna exploateringsavtal med Åke Gustavsson gällande Sörmjölle 3:40 enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

En ny detaljplan för del av fastigheten Sörmjölle 3:40 inom Umeå kommun (BN-2017/00028) har upprättats och ska upp för antagande i kommunfullmäktige. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av fastigheter för bostadsändamål, och därtill nödvändig infrastruktur, som anpassas till omgivningen och landskapet.

Detaljplanen möjliggör för att avstycka 12 fastigheter för småhusbebyggelse. För allmänna anläggningar inom planområdet är huvudmannaskapet enskilt.

Exploateringsavtalet är tecknat för att reglera genomförandet av detaljplanen. Exploateringsavtalet innebär i stora drag att exploatören åtar sig att bygga ut en ny lokalgata i området med tillhörande anordningar för avvattnings och belysning samt bilda samfällighetsförening och gemensamhetsanläggning för gemensamma anläggningar inom detaljplanen. Exploatören ansvarar för att ansöka om och bekosta erforderliga förrättningar som behövs för att genomföra detaljplanen.

För exploatörens åtagande att bygga lokalgatan i området har Mark och exploatering inhämtat en säkerhet från exploatören. Säkerheten motsvarar kommunens beräknade kostnad för utbyggnaden ifall exploatören av någon anledning inte fullgör sitt åtagande.

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag

2026-01-20

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal

Översiktskarta

Beredningsansvariga

Helen Nilsson, Mark och exploatering

Andrea Gidlund, Mark och exploatering

Planeringsutskottets beslutsordning

Planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Andrea Gidlund, Mark och exploatering

Sarah Lundgren, Mark och exploatering

Tjänsteskrivelse

2025-10-28

Kommunstyrelsens
planeringsutskott

Diariennr: KS-2021/00945

Detaljplan för Sörmjölle 3:40

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta detaljplanen för Sörmjölle 3:40 enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Syfte

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 12 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Ärendebeskrivning

Arbetet med att upprätta detaljplanen påbörjades av Umeå kommun, Detaljplanering 2020-09-17. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande då planen innebär mindre avsteg från översiktsplanen vilket redovisas och motiveras i planbeskrivningen.

Totalt möjliggör detaljplanen för 12 bostäder i form av småhus.

Detaljplanen möjliggör för 4800 m² bruttoarea för bostäder.

Utöver detta skapar planförslaget förutsättningar för tekniska anläggningar i form av gemensam spillvattenhantering samt elförsörjning med möjlighet till gemensam elförsörjning.

Övriga frågeställningar som har haft betydande inverkan på detaljplanens utformning är angöring till väg 522 och närheten till kraftledningen som löper genom planområdet samt närheten till närliggande hästverksamhet söder om planområdet.

Detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2021/00945

Samråd/granskning

Länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, berörda sakägare, kommunala och statliga instanser har haft möjlighet att framföra synpunkter på förslaget.

Samråd hölls under perioden 2021-09-21 till 2021-10-19. Granskning hölls under perioden 2025-03-12 till 2025-04-02.

Av de synpunkter som har inkommit under samråds- och granskningstiden har ett granskningsutlåtande upprättats av Umeå kommun, Detaljplanering. Planförslaget har efter granskning, utöver redaktionella ändringar och förtydliganden, reviderats på följande punkter:

- Kvartersmark för bostäder i planområdets sydöstra del tas bort.
- Område för quartersmark för bostäder i planområdets sydvästra del minskas.
- Område för quartersmark för avloppsanläggning och elförsörjning flyttas cirka 30 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats gata flyttas cirka 4 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats natur regleras mot planområdets sydliga gräns.

Umeå kommun, Detaljplanering gör bedömningen utifrån omfattningen av genomförda revideringar efter granskningsskedet att förnyad granskning inte behöver ske.

Antagande av detaljplanen överlämnas till kommunfullmäktige med anledning av att detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-10-28

Byggnadsnämndens beslut om godkännande 2025-10-22, BN § 224

Antagandehandlingar

- Plankarta daterad september 2025
- Planbeskrivning daterad september 2025

Övriga handlingar

- Granskningsutlåtande daterat april 2025
- Samrådsredogörelse daterad februari 2025

Beredningsansvariga

Villiam Brännström, planarkitekt

Johanna Söderholm, planchef

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2021/00945

Föredragande

Clara Persson Harlin, planarkitekt

Kommunfullmäktiges beslut ska skickas till

detaljplanering@umea.se

Detaljplanering expedierar därefter beslutet till

- Sökande
- De med kvarstående synpunkter
- Länsstyrelsen

Granskningsutlåtande

Diarienummer: BN-2017/00028

Datum: 2025-09-11

Handläggare: Villiam Brännström

Detaljplan för fastigheten Sörmjölle 3:40 inom Sörmjölle i Umeå kommun, Västerbottens län

Ett förslag till detaljplan för fastigheten Sörmjölle 3:40 har upprättats av Umeå kommun, Detaljplanering. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 12 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Samråd och granskning

Planen handläggs med standardförfarande och har varit föremål för samråd under tiden **2021-09-21 – 2021-10-19** samt granskning under tiden **2025-03-12 – 2025-04-02**. Samrådsrets, statliga och kommunala instanser, föreningar m.fl. har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Nedan görs en sammanfattning av inkomna synpunkter, vilka kan begäras ut i sin helhet.

Följande skriftliga synpunkter har inkommit under granskningen:

Länsstyrelsen

Har inkommit med ett yttrande enligt nedan

Beskrivning av ärendet

Detaljplanen har överlämnats till Länsstyrelsen för granskning i enlighet med 5 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Enligt 5 kap. 22 § PBL ska Länsstyrelsen under granskningstiden yttra sig över planförslaget, om planförslaget enligt Länsstyrelsens bedömning innebär att någon av överprövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL inte följs eller tillgodoses.

Länsstyrelsens synpunkter i samrådsskedet framgår av yttrande dnr 8778-2021, daterat den 19 oktober 2021.

Syftet med detaljplanen

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 13 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Detaljplaneförslaget överensstämmer inte med gällande översiktsplan. Avvikelsen förklaras och motiveras i planbeskrivningen och detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Länsstyrelsens synpunkter - prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen har inget att tillägga i fråga om hur planförslaget tillgodoser statliga eller andra allmänna intressen och bedömer, med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden, att ett antagande av detaljplanen inte kommer att prövas. De synpunkter som länsstyrelsen lämnade i samrådsskedet har beaktats och inarbetats i planen.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Vakin

Avfall

Transportvägen för sop- och slambil ska vara minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer, om parkering förekommer måste vägen vara bredare. Om vägen är mötesfri och det inte finns parkerade fordon kan vägen vara smalare, dock minst 3,5 meter bred. Längs hela transportvägen, fram till hämtningsfordonets uppställningsplats, ska det vara fri höjd på minst 4,7 meter, detta gäller för både sop - och slamtömning, samt att slambilens uppställningsplats behöver vara minst 15 meter lång. Vägen behöver uppfylla bk2.

Träd, annan växtlighet och snövallar får inte inkräkta på vägens bredd eller den fria höjden. Transportvägen ska vara halkbekämpad vintertid. Vid transport, tömning och eventuell vändning ska det vara fri sikt och god framkomlighet.

Vid anläggande av enskilt avlopp bör inte avståndet mellan uppställningsplatsen för slamtömningsfordonet och slamtömningspunkten överstiga 10 meter. Enligt 15 kap 20 § Miljöbalken (SFS 1998:808) ansvarar kommunen för avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar, som är dimensionerad för högst 25 pe. Om gemensamhetsanläggningen är dimensionerad för mer än 25 pe kan en annan aktör än Vakin anlitas för tömningen.

Genomfart eller vändmöjlighet för sop- och slambil ska finnas. Vändplan ska ha en diameter på minst 18 meter och måste hållas snöröjd- och halkbekämpad vintertid för att sophämtning ska fungera. Se Vakins anvisningar för avfallshantering- och återvinning för ytterligare information.

Säkerställ att transportvägar och uppställningsplats för sop- och slambil uppfyller Vakins anvisningar för avfallshantering och återvinning. I övrigt förutsätter vi att Vakins anvisningar för avfallshantering och återvinning följs.

Vatten och avlopp

Vakin har sedan tidigare besvarat och godkänt förfrågan från Mjölebygdens vattenförening att ansluta 10 tillkommande fastigheter inom detaljplaneområdet. Det vore bra att i planbeskrivningen redogöra för om vattenföreningen gjort en bedömning att tillräcklig kapacitet finns för att ansluta tillkommande fastigheter eller ej.

Kommentar

Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande om vattenföreningens bedömning gällande kapaciteten i enlighet med yttrandet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Umeå Energi

Umeå Energi har inget att erinra avseende fjärrvärme- eller Elnäts elledningar.

För bredbandsledningar:

Umeå Energi UmeNet AB har inget lokalt fibernät i området men närliggande lokalnät finns. Sökande bör tillse att lokalt fibernät skapas för planförslagets 12 fastigheter.

Kommentar

Synpunkten är framförd till exploatören.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tidigare i samrådsskedet yttrat sig positivt beträffande planförslaget men har sedan dess ändrat uppfattning. Det ursprungliga antalet tomter var 10 stycken och det nuvarande förslaget är 13 tomter.

Nämnden anser att planen i dess nuvarande utformning riskerar att påverka den intilliggande hästgården på ett negativt sätt och begränsa dess möjlighet att utvecklas och växa. Anledningen till det är att miljö- och hälsoskydds-nämnden bedömer att det föreslagna skyddsavståndet mellan bostäder och hästgård är för litet och att det finns risk för olägenheter och störningar från hästallergener och lukt, även om den utredning och spridningsberäkning av allergener som gjorts med nuvarande förhållanden visar att risken är relativt liten, trots att riktvärdet riktvärdet på 2 U/m³ (U=enhet) var nära att tangeras vid planområdets södra delar. Beräkningarna och bedömningen av skydds-avstånd i spridningsberäkningen för hästallergener genomfördes utifrån nuvarande situation på hästgården. Vid eventuell utökad hästverksamhet med fler antal hästar kan utsläppen av hästallergen komma att öka och således även spridningen av hästallergen till planområdet. Av slutsatserna i allergenutredningen framgår vidare att hästgården utifrån tidigare praxis i lagstiftningen kan komma att drabbas av *"inskränkningar i sin verksamhet om högre halter hästal-*

lergener når de boende på ett sätt som innebär att olägenheter uppstår till följd av detta. En avvägning ska därmed göras mellan hästgårdens intresse av att få utöka sin verksamhet utan att riskera att drabbas av inskränkningar, och intresset av att exploatera ett bostads-område.”

Planområdet ligger i den förhärskande vindriktningen från hästverksamheten. Till hästverksamhet räknas exempelvis stall, ridhus, ridbana (paddock), rasthage och beteshage. Den aktuella hästverksamheten är liten men miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att skyddsavståndet mellan samtlig hästverksamhet och planområdet bör vara minst 100 meter. Skyddsavstånd definieras som avstånd från det område där hästar normalt vistas till tomtgräns, d.v.s. det kortaste avståndet i meter mellan den tomtgräns som ärendet/planen berör och exempelvis stall, ridbana, rasthage eller gödselanläggning.

En lösning för att minska den risken för olägenheter och störningar från hästallergener och lukt vore att minska planområdet och ta bort de tomter som ligger längst söderut mot hästgården, vilket miljö- och hälsoskyddsnämnden förordar. Det är också viktigt att säkerställa att det finns en barriär av vegetation mellan hästverksamheten och bostäder eftersom växtlighet minskar risken för spridning av allergener.

Bakgrund

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 13 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Hästhållning

Hästhållning kan medföra negativ hälsopåverkan på omgivningen genom spridning av hästhållning och olägenheter från damning och lukt. Av den anledningen ska kommunen beakta dessa förhållanden vid beslut enligt PBL och om möjligt begränsa för att säkerställa att en oacceptabel påverkan på omgivningen uppstår (Boverket, 2019). Vid bedömningen bör hänsyn tas till hästanläggningens storlek, topografi, omgivande vegetation och meteorologi i området. Bebyggelse

som ligger i den förhärskande vindriktningen riskerar att i större utsträckning drabbas av olägenheter, eftersom vinden kan föra med sig allergener, damm och lukt, särskilt i öppen terräng.

Lagstiftning

De grundläggande kraven när det gäller planering för djurhållning i anslutning till den byggda miljön och vice versa finns i 2 kap. Plan och bygglagen (PBL). Här ställs krav på att kommunen ska beakta hälsorisker mot omgivningen från olika verksamheter, 2 kap. 5 § p1 PBL, i det här fallet närmast risken för allergenspridning från hästhållning till omgivningen. I 2 kap. 9 § PBL ställs krav på att kommun i största möjliga utsträckning ska undvika och/eller förebygga olägenheter gentemot grannar i samband med planläggning eller vid prövning av bygglov.

Av 2 kap. 6 § Miljöbalken framgår att verksamheter och åtgärder som tar mark- eller vattenområden i anspråk ska välja en lokalisering som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön

Kommentar

Plankartan justeras inför antagande för att tillmötesgå yttrandet. Föreslagen bostadsfastighet öster om gatan längst söder ut i granskningsförslaget tas bort och användningsområde för bland annat avloppsanläggningen flyttas norrut. Föreslaget användningsområde för bostäder väster om gatan lägst söder ut minskas något.

Syftet med justeringarna är att utöka avståndet mellan eventuella bostäder och befintlig hästhage, men även att möjliggöra för en vegetationsbarriär genom reglering av användningen natur. Föreslagen justering medför att det minsta möjliga avståndet mellan bostad och gödselstacken (som enligt utförd spridningsberäkning av hästallergen utgör den största spridningskällan) uppgår till 110 meter. Närmsta möjliga avstånd från bostad till gränsen för riktvärdet 2 U/m³ blir således över 40 meter.

Föreslagen justering har stämts av med handläggare på Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Gator och parker

Trafik och gata

Berörs ej.

Drift och underhåll

-

Park och natur

-

Gator och parkers samlade yttrande

Gator och parker berörs ej i och med att huvudmannskapet för vägen in till planområdet är enskilt och Norrmjöllevägen är statlig.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

LantmäteriDelar av planen som bör förbättras*Planbeskrivning:*

Illustrationen på sida 34 av 44 av avloppsanläggningen inrymmer enligt plankartan hela E1 E2-området. Detta innebär att Elförsöjningen troligen inte får plats inom området.

Avsnittet om gemensamhetsanläggning ska ligga under fastighetsrättsliga frågor.

Kommentar

Användningsområdet för E₁ och E₂ erhåller tillräcklig yta för respektive användning. Planbeskrivningen revideras med förtydligande om att tillräcklig yta finns.

Planbeskrivningen justeras genom att flytta avsnittet *gemensamhetsanläggning* flyttas till fastighetsrättsliga frågor i enlighet med yttrandet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Trafikverket

Trafikverkets synpunkter är tillgodosedda.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Brandförsvaret

Brandförsvaret har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

Yttrande 1

Hej, Kul att fler får möjlighet att bo i vår trevliga by! En synpunkt på detaljplaneringen är utfarten från dessa nya tomter. Utfarten ligger i en nedförsbacke och det kan innebära risker att hinna bromsa speciellt på vintern. Det är inte heller fri sikt så långt innan den tänka utfarten från Sörmjölle hållet. Vägen borde placeras närmare Åhedån. Kan den befintliga utfarten användas?

Kommentar

Utfartens placering är beslutad i samråd med Trafikverket som är väghållare för länsväg 522. En bedömning om anslutningen är säker är genomförd av Trafikverket. Hastigheten på vägsträckan kring planområdet planeras av Trafikverket att sänkas och farthinder planeras öster och väster om den eventuella infarten till planområdet, som en del av genomförandet av den gång- och cykelväg som planeras längs delar av väg 522.

Den befintliga vägen öster om planområdet är i privat ägo och ingen överenskommelse om att inkludera vägen i detaljplanen har skett.

Yttrandet bedöms delvis vara tillgodosett i planförslaget.

Yttrande 2

Sammanfattning

● På första sidan på Umeå kommuns web för 3:40 detaljplan och i följebrev till granskning anges att *syftet är också att säkerställa säkerställa tillräckligt avstånd och hållbart förhållande till närliggande fastighet där hästhållning och jordbruk bedrivs:*

- Effektmålet är inte uppnått med detaljplaneförslag!
- Ett antal väsentliga krav från oss är inte beaktade!
- Planförslaget har försämrats på ett antal punkter!

● I översiktsplan anges *...så kan vi spara viktig natur liksom kulturlandskap som jordbruks- och skogsmarker. I fördjupningen för kusten sägs bl.a. viktigt att respektera långsiktigt önskvärd utveckling och handlingsfrihet för framtida behov samt Förändring och förnyelse i befintliga bebyggelseområden bör ske så den samspelar med befintlig bebyggelse.*

● I fördjupning används ordet kulturmiljö 88 gånger. Kulturmiljö ingår i MB:s miljöbegrepp. Att PBL sägs vara den mest heltäckande kulturmiljölagen framgår inte av planförslaget: ○ Våra ord betyder lite för Umeå kommun. Grundstenar i PBL betyder uppenbart också lite för planmonopolet i Umeå kommun: *att utgå från den byggda miljön. Att visa hänsyn och varsamhet.*

● Vi har lämnat in omfattande underlag under samråd. Mycket lite har beaktats. Plankontoret förvärrar istället vår situation, steg-för-steg, med ett ännu sämre förslag jämfört innan samråd. För kommunen är det här en i raden av detaljplaner som ska "tryckas igenom". När beslut är taget är det klart för Umeå Kommun. För oss handlar det om en ny vardag, förhoppningsvis många år och generationer framåt. Vår lantidyll har även framöver rätt att existera. Den rätten provas nu! Det Umeå kommun inte vill acceptera är att området förstörs till ingen nytta. Överetablering av 3:40 går inte att motivera. Det finns gott om bättre lokaliseringsmöjligheter i absolut närhet. Plankontoret tangerar gränsen för olämplig rättstillämpning och det finns fog att undersöka om den offentliga makten utövas under lagarna.

● Är det rimligt och motiverat att Umeå kommun går fram som en central ångvält på landsbygden? Överetablering på Sörmjölle 3:40 skapar konflikter när man klämmer ihop olika livsstilar till ingen nytta. Vad lämnar det för möjligheter för framtiden? Inga alls! Vår fastighet är unik på många sätt och är en tillgång, även för planmonopolet. Trots av oss tydligt efterfrågad dialog, och tidigare försök från vår sida att få en meningsfull dialog med handläggare, har vi inte haft ett enda samtal kring det samrådsmaterial vi skickat in. Hjälpande!

- Vi väljer att vara fortsatt optimistiska att vi kan få en bra dialog med kommunen.

Mycket är redan sagt och skrivet av oss i omfattande och kostsamma samrådshandlingar vi skickat in. Vi hänvisar fortsatt till det underlaget. Som alltid är inte det skrivna allt! På följande sidor kommenterar vi bara kort de mest uppenbara bristerna i detaljplaneförslaget.

Omfattningen

- I vinstmaximerade syfte har planer på förändrad markanvändning på 3:40 gått från en lokalisering på 2 tomter, till ett tydligt avslag till planbesked från första handläggaren (den handläggare som gjorde en sund bedömning), till politiskt styrd påverkan för planbesked *att undersöka möjlighet till mindre exploatering på max 7 tomter med tydligt tillägg att planering ska ta hänsyn till befintliga närliggande fastigheters struktur*, till max 10 tomter, till nu senast max 13 tomter.

- Från tomtstorlekar på ca 2500 m² till 2000 m².

- Vad händer med ansatsen mindre exploatering? Hänsyn? Hållbarhet?

- På vilket sätt har våra kommentar tagits hänsyn till? Vi fortsätter hävda att PBL inte är tänkt att fungera så här. Vi är medveten om hur Umeå kommuns planmonopol fungerar, men i landsbygdsmiljö med våra faktiska förhållanden, med våra fastigheter som helt omgärdar planområdet, menar vi att det är rättsvidrigt vilka parter som tillåts påverka områdesplaneringen.

- Plankontoret har inte ett objektivt förhållningssätt. Det påverkar utfallet negativt för oss, det skapar inte det samhälle

En balanserad lösning

- Vår egen gårdsmark, t.ex. sommarlagård, det som varit hägn i 200 år, ska vi fortsatt kunna använda för våra nuvarande och kommande behov.

- Det går att göra ett balanserat förslag som gör sökande mer än nöjd, kan accepteras av oss, som inte ställer till stor skada för oss.

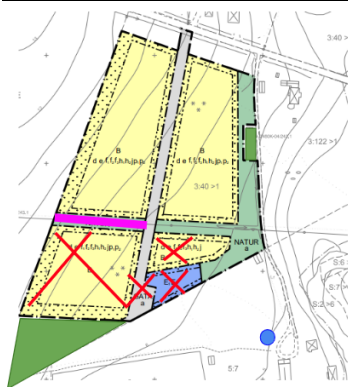
- Trafik (i alla dess former) ska ledas mot 3:39 efter kraftledning. Inte rakt in i vår hemfridszon, befintlig hästhage och kommande lösdriftsområde för hästar.

- Om/När planen tar laga kraft vill vi inte ha nya obehagliga överraskningar. Bättre kvarvarande skogsmark övergår till vår fastighet än att lämna markkilar som inte borde gå att motivera fastighetsrättsligt med avseende på den dramatiska förändring i markanvändning som ett modernt villaområde medför.

Om kriget eller krisen kommer och djurhållning

- Senaste årens omvärldsförändringar, inte minst USA:s paradigmsförändring som påverkar europeisk och svensk försvarsförmåga, har ökat förståelsen för att lokalsamhället snabbt kan behövas som en viktig komponent i totalförsvaret. Självförsörjningsgraden ska öka, inte minska. Detta inkluderar djurhållning och behovet att behålla mindre gårdar som är lämpliga för framtida expansion och annan djurhållning vid kris eller krig.
- Det är nu ännu viktigare att samhällsplaneringen beaktar EU-direktiv, förordningar, föreskrifter, råd och rekommendationer som påverkar jordbruksmark och livsmedelsproduktion. Vår hästgård är en av få gårdar i närområdet som inte är kringbyggd och kan utökas med annan djurhållning om det skulle behövas.

Kommentarer på Plankarta

Gata för befintliga och kommande behov och utveckling av bl.a. 3:39 och 3:6, samt att det måste finnas en indikerad anslutning ned mot havet för villaområdet som är för oss acceptabel. Att handläggaren väljer skicka aktuellt förslag på granskning säger en del om vad som prioriteras och vem man har dialog med! Som förslaget nu är går man rakt emot ansats att inte inkräkta på vår hemfridszon. Att dessutom dra gatan till vår tomtgräns utan skyddszon väcker frågan vad man i en förlängning tänker sig? Det borde vara självklart, även från skrivbordets position, att förslaget uppmuntrar till oönskad trafik på vår fastighet i ett känsligt område som blockerar framtida utveckling.

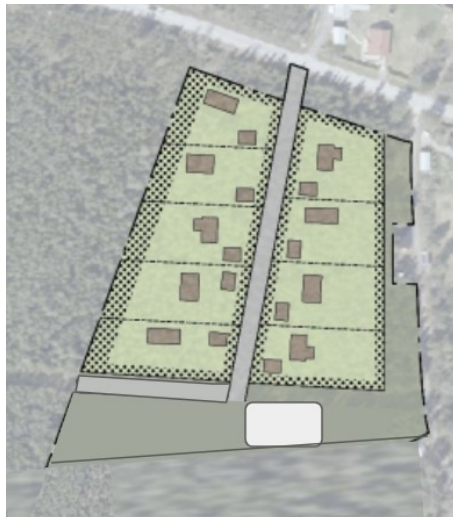
Dricksvattenbrunn och skyddsavstånd. Om krisen eller kriget kommer är det viktigt med alternativ som vi bor. En häst konsumerar 30-40 liter vatten per dag. Vatten i dunkar är inget alternativ. Grundvattnets strömningsriktning går precis från gemensamhetsanläggning till dricksvattenbrunn. PBL 2:5 är inte uppfyllt.

Med stöd av det uppenbara intresset för överexploatering och vårt behov att kunna förtuse framtiden måste huvudmannaskap för hela nuvarande 3:40 området ses över.

Med tanke på de ytor som finns att tillgå, att gemensamhetsanläggning inskränker vår fastighet p.g.a. avsaknad av skyddszon (t.ex. skulle vilja borra för bergvärme eller skrämmande ljud för flytkänsliga hästar), så anser vi inte PBL 2:7 p1, PBL 3:2 p2, PBL 2:1 uppfyllt m.a.p. framtida behov på 3:39 eller 5:7. Planen hämmar tillväxt i sin nuvarande utformning. Tomten med bredest byggbara avstånd på drygt 20 m säger också en del om planförslaget (vinstmaximering prioriteras).

Tomtindelning, maximalt antal tomter samt att det avser friliggande enfamiljshus ska tydligt framgå av plankartan. För att säkerställa tydlighet och undvika missförstånd bör det inte finnas utrymme för tolkningar som kan leda till felaktig användning av planområdet.

- Minsta tomtstorlek borde vara 2400 m². Det passar omkringliggande bebyggelse bättre, belastar området mindre och ger mer attraktiv friyta på egen tomtmark. Plankontoret och sökande har själv varit av samma åsikt tidigare. Vad har ändrat inställning?
- De argument vi framfört för allergener och skyddsavstånd är inte det beaktat. Det är ingen logik i att för det mest kritiska området ta bort trädfällningszon och/eller skyddsområde.
- Nockhöjd 8,5 m anser vi är högt. Det gör att det blir ännu mer dominerande karaktär på området. Är det en praxis som kan bekräftas?
- Det är inte sökande som kommer att påverkas framöver av ett nytt villaområde som inte harmoniserar med livet i den redan byggda miljön. Det är vi! Det måste vara tydligare vad som gäller framöver, så inte vi ska behöva hamna ideliga diskussioner om tolkningar eller att våra önskemål och behov framöver ska behöva argumenteras emot en stor mängd personer i ett villaområde som är organiserad i vägförning och andra former.
- Förslaget säger en del om hur mycket plankontoret valt att ta till sig av våra argument. Extra intressant eftersom mycket av vår argumentation bottnar i det som påstås vara kommunens målsättning med diversifierade möjligheter till livsval, även för kommande generationer. Visa hänsyn och aktsamhet till det levande livet som pågår i den byggda miljön. Kommunen visar genom handling att man är ointresserad av kommande generationer, trots att vi verkligen försökt påpeka framtida möjligheter och att det inte behövt bli den konflikt som det olyckliga planbeskedet med 3:40 som byggnadsnämndens ordförande tidigt valt att backa upp skapat. Att Umeå kommun tillgodoser och prioriterar intressen hos enskilda aktörer som exploaterar landsbygd, till tydlig nackdel för oss som faktiskt bor här, skapar bevisligen en delvis onödig konflikt. Det borde oroa fler än oss. Omfattning och direkt närhet till våra hagar och framtida planer påverkar oss negativt. Att försöka ägna sig åt någon bedömningssport på den punkten har inget som helst värde för oss. Det är planens utformning som har betydelse!
- Nedan en idéskiss som vi anser är värd att utveckla! Och snälla, framöver, försök en aktiv dialog, även med oss!

Kommentarer på Planbeskrivning

Vissa kommentarer som även berör planbeskrivning kan finnas på andra ställen i skrivelse, t.ex. i avsnitt för plankarta.

Sid 13-14/44:

Det borde tas med i planbeskrivning vad som föregått positivt planbesked med tjänsteskrivelse 2017-07-11 (BN-2017/00028) med negativt tjänstebesked. Saknar referens till beslut om utökning först till 10 och nu till 13 tomter.

Sid 15 - Skogsbruk: Bara var tionde skogsägare hugger själv idag. Men likväl är det så skogsarbetet i västra Åheden idag sker på den mark som omsluter planområdet. Fälla träd nära bebyggelse ökar risken för olyckor. Arbete med traktor och skogsvagn nära folk ökar risken för olyckor. Spikskador efter kojbyggande, rotskador, barkskador, plantskador och diverse projekt utanför tomt som olaglig avverkning i jakt på kvällssol förekommer alltid o.s.v. Nya regleringar eller restriktioner med relation till bebyggelse kan påverka möjligheten att bedriva skogsbruk på ett rationellt sätt. Det gör det definitivt svårare att bedriva ett normalt skogsbruk nära bebyggelse. Folk har t.ex. ständigt önskemål och åsikter om träd som ska bort för att få sol och sikt och det blir ett garanterat inslag i detta område som hamnar i skogsskugga från moränryggen väster om området.

Sid 16 - Riksintresse: Har plankontoret verkligen diskuterat det som står i vår samrådshandling (Riksintresse för rennäringsen) med Rans sameby? Här finns viktiga argument för viltkorridoren mellan vår stängselmark och det nya villaområdet. Det är ett för djurliv viktigt skogsspänne den viltkorridoren ansluter mot Sörmjölle 3.39 och 3:6 (i öst-västlig riktning, inte nord-syd som det står i planhandling).

Sid 20 - Kulturmiljö: Vi delar inte Umeå kommuns uppfattning att vår gård inte utgör en levande och värdefull kulturmiljö i Västerbotten. Den marina kusttradition vi har som sträcker till ledungssystem och stenrösen tycker vi är värd mer respekt. Även här hänvisas till samrådshandlingen (sök på ordet kulturmiljö). Det noteras att någon inventering aldrig är gjord i området.

Sid 24 - Hälsa och säkerhet

Även här hänvisas till samrådshandlingen (Djurhållning och Säkerhetsaspekter hästhållning). Det är många inslag av "vi bedömer" från plankontorets sida. Det gör inte så stor skillnad i praktiken vad en handläggare "bedömer". Vi kan vara tydligare än så: det är 100% säkert att antal farliga situationer i samband med hästridning och hästhållning ökar då det är mer mänskligt relaterad aktivitet i ett område (hundar, barn, fordon, etc). Istället för att skriva några ord om "bedöma" borde man göra det man planmässigt kan för att minska konfliktzoner. Det är inte gjort!

Sid 26 - Hästhållning

Se separat bilaga - Kommentarer till Swecos spridningsberäkning av hästallergener

En allmän kommentar angående Swecos utredning är att den bör läsas med förståelse för dess natur: en reviderad utredning efter diskussion, beställd och finansierad av sökande och plankontoret. Det är viktigt att notera att avsikterna bakom utredningen inte kan betraktas som helt objektiva. Som man brukar säga, den som betalar för musiken bestämmer låten.

Sid 28 - Stads- och landskapsbild

Att behålla naturmark öster om området (mot 3:122) är bra och hänsynsfullt. Vi förtjänar samma hänsyn. Trots allt vi som äger stamfastighet, påverkas mest. Väldigt svårt hitta argument att vi ska visas mindre hänsyn?

Prickmark mot planens ytterområde borde inte kalhuggas. Den borde lämnas helt trädbevuxen tills dess området är fullt utbyggt. Det gäller i alla riktningar, även västerut och söderut. På sätt blir det lite mindre förfulat och ger mindre störningar under den mkt utdragna byggnadsperiod som det kommer att bli, till dess området mognat, plus att det ger ett visst skydd för omgivande skogsmark, så att prickmarken får ta första smällen för åverkan från vind under en omställningsperiod. Borttagna träd tar minst 25 år innan det kommit upp nytt

som liknar skydd av och från skog. Citat: *För att ta hänsyn till grannfastighetens hästhållning placeras kvartersmarken för bostäder i plankartan med respektavstånd till stall och hagar. Respektavståndet är planlagt som elförsörjning [E1], avloppsanläggning [E2] samt naturmark [NATUR] mot fastighetsgränsen till Sörmjölle 5:7.* Det är ju inte alls gjort något "respektavstånd"! Att lägga avloppsanläggning kloss mot vårt lösdriftsområde. Eller om möjligt ännu dummare, en väg? Är det hänsyn och att beakta allergener, störningar och allt vad det är? Ni har ju dragit gatan kloss mot det område som borde skyddas. Går inte att beskoga det området. Obegripligt resonemang. Att våra argument står i motsättning till överetablering är vi liksom ni väl medveten om. Men är det ett problem? Det är väl hellre en möjlighet för att göra en balanserad lösning som inte förstör allt vad framtid heter. Och här är det inte rimligt med ett synsätt "tycker-ni-ja", det noteras att även plankontoret har tidigare förordat en balanserad lösning, så varför går inte ett sådant förslag till granskning? Anledningen är att sökande och ert eget numerära expansionsmål ställer till det men ni kan väl ändå inte tycka det är rimligt att vi ska acceptera ett urbota dumt förslag bara för det? Exakt vad är det som återhållsamt, hållbart eller balanserat i aktuellt förslag?

Vi vill dessutom som noterat innan att det ska vara glasklart av plankartan om/när planen ska sökas bygglov för. Det ska finnas en tydlig gestaltning (som är juridiskt giltig!). Får inte finnas utrymme för tolkningar och strul i senare skeden.

Sid 30 - Naturmiljö

Eftersom förtroende med rätta är lågt är det bra om skrivning logiskt hänger ihop i för oss viktiga delar, så inget sen kan missbrukas. T.ex. detta med att behålla skogsridå för nya området, så det blir en så naturlig som möjligt avgränsning mellan det som absolut inte harmoniserar med t.ex. vår fastighet. I alla riktningar! Därför undrar man lite över: *Naturmiljö Grönstruktur och rekreation Inom planområdet kommer yta med befintlig skogsmark längs Norrmjöllevägen, väster och sydväst om bostadskvarteren samt vid nedgräven luftledning planlagas som naturmark.*

Är det med flit man undantar öster och sydöst om området här, som av en ren händelse gränsar mot oss? Det måste vara tydligt och inte gå att komma runt under byggfas att skogsridå runt hela området lämnas. Det tar mycket lång tid för ny skog att komma upp! Det är ju t.ex. ett oriktigt påstående att det kommer att bli kvar en skogsridå mot Norrmjöllevägen. Är plankontoret plötsligt så dåligt informerad vad som planeras efter väg 522?

Sid 30 - Grundvatten Återigen dessa bedömningar. Den rätta beskrivningen är att det p.g.a moränryggen kan trycka på ganska bra med grundvatten punktvis. Det finns t.ex. kalkkälla i absolut närhet som sökande själv väl känner till. Ska det bedömas något är det väl hellre att det bedöms finnas grundvatten på sina ställen ytligare än 1,5 m.

Sid 31 - Barnperspektiv

Här minns plankontoret planer på GC-väg och då kan det väl också vara värt påpeka att GC-vägen inte blir upplyst. Den kommer inte nyttjas av speciellt många barn under större delen av året med våra förutsättningar här uppe. Här hade kommunen kunnat agera mer aktivt för en mer jämställd lösning då det finns empiri men valt att inte göra det.

Sid 32 - Gång- och cykeltrafik Det bör visas i antal meter att man kan behålla en sträng skogsmark mellan 522:an/GC-väg (om det blir någon) och planområde.

Sid 32 - Fordonstrafik Se separat kommentar. Liggande förslag är helt oacceptabelt från vår hemfrid/verksamhet betraktad plus att det är skrämmande att trots våra samrådskommentarer och trots Umeå kommuns uttalade ambitioner, att förslaget tar sig till granskning då det totalt omintetgör framtida utveckling av området, även gällande mer bostäder. Extremt viktigt punkt som det är alldeles obegripligt att plankontoret inte tagit fasta på!

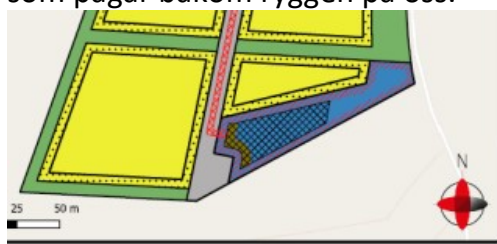
Sid 32 - dricksvatten Sökande har enligt uppgift inget avtal med Mjölebygdens vattenförening som äger dricksvattenledningen.

Sid 33 - Föreslagen placering av avloppsanläggning

Här hade man enkelt kunnat göra ett förslag som vi skulle kunna acceptera men återigen flyttar man gränsen för vad vi ska tvingas acceptera. Är det verkligen motiverat att placera el och avlopp precis mot vår gräns? Det går ju inte ihop med att det ska kunna vara ett skydd mellan områden av helt olika karaktär av skog. Området för avloppsanläggning kommer att vara helt fritt från växtlighet. Återigen, i ord sägs en sak men det som spelar roll, handlingen, där visas något annat och att det som styr är vad som inte kan beskrivas som annat än överetablering i just planområdet. Det är inte sista biten mark i området! Ert resonemang att ni bara beaktar 3:40 haltar, det beror väl på lite var det gäller, eller hur? Gör istället en mer avvägd lösning som fungerar för oss och framtida generationer! Det finns ju ingen

motkraft till att sökande tillåts flytta fram gränsen för vad som är acceptabelt! Det här har som hållit på 8 år och det blir värre och värre förslag för varje år som går.

Se kommentar på Plankarta angående dricksvattenbrunn och alternativ planlösning (om plankontoret vill ha argument att göra en lösning som visar hänsyn och vi ska försöka få ett hållbart förhållande!). Gemsamhetsanläggning är i sig vettig, placering är dock ovetting. Det ska självklart vara samma resonemang om skogsskärm mot vår fastighet vilket inte är möjligt med liggande förslag! Det är ju dessutom motstridig och direkt missledande information som ges av planbeskrivning, men det speglar tyvärr förhållningssätt och diskussioner som pågår bakom ryggen på oss.

Sid 35 - Dagvatten

Men ett så pass stort område måste man på något sätt ta hand om Dagvatten. Om man gör enligt vårt förslag borde man kunna ha någon form av infångning vid kraftledning och där leda vidare till dike som går ut mot ån i befintlig trumma. Det borde beskrivas eftersom det kan påverka viss grävning även på vår mark.

Sid 37 - Ljusförhållanden

Området kommer ligga i skogsskugga från moränryggen väster därom.

Sid 37 - hästhållning

Återigen, om det klassas som betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL återstår att se. Det är 100% säkert att risker ökar. Det borde planeras så att man inte har mer kontakt än nödvändigt, speciellt för det kritiska område som vi redogjort sakligt för i samrådshandling. Att något "bedöms" har ingen betydelse. Om man medvetet leder in trafik på det som kan klassas som vår utökade hemfridzon, så är det så klart provocativt så det räcker! Är det att försöka få en plan med ett hållbart förhållande till närliggande hästgård?

Hela resonemanget med "hållbart förhållande" innebär att vi inte ska kunna använda egen mark som vi kunnat göra i 200 år. Att vi ska

träda tillbaka, för att exploatören ska tjäna mer pengar på fler tomter. Det är väl ingen bra planering om man vill ha en levande landsbygd och vi ska få ett "hållbart förhållande". Det skrivs: *Viss påverkan kommer ske i form av ökad aktivitet i området i och med fler boende*

Ja, det kan vi vara överens om, men direktivet till planarbetet har från första positiva planbeskedet varit att inte ställa till det mer än nödvändigt för oss. Även om planområdet i sig är ett stort misstag och har hamnat på fel ställe, så går det att göra en bättre lösning än den nu föreslagna. Men det görs inte med tomma ord utan det måste omsättas i ett vettigt planförslag!

Sid 38 - Tidplan

Att politiken inte följde första tjänseutlåtandet om avslag på planbesked eftersom området är olämpligt, beror på att sökande, då han fick vetskap om negativt planbesked, bearbetade politiken med argument att området skulle bebyggas snabbt genom OBOS försorg. Efter nära 9 månaders bearbetande blev planen godkänd för maximalt sju tomter med tydligt tillägg att man skulle visa hänsyn till intilliggande fastigheter. Resultatet 8 år senare är att OBOS sen länge klivit av, bearbetning av politiken har fortsatt, graden av exploatering tilltagit, steg för steg. Tydligt bortom det först tänkta, det avvägda. Tydligt bortom vad vi kan acceptera, och vad området kan bära. Det finns ingen motkraft för en sökande som inte nöjer sig med annat än maximalt ekonomisk utfall från sökandens egna enskilda perspektiv. Att visa hänsyn till intilliggande fastigheter har man omsatt i tomma ord. Är det här verkligen en samhällsutveckling vi vill ha? Det borde stått hänsynslöshet i planbeskedet, för det är utfallet. Och nu har man uppenbart släppt även genomförandet så att det kan bli precis hur lång byggperiod som helst.

Är det inte rimligt att man borde ha någon form av krav på sig tidsmässigt om man nu valt att driva den här typen av projekt själv så inte genomförandet blir en utdragen härva?

Sid 40 - Huvudmannaskap för vatten, avlopp och dagvatten

Är det eller är det inte krav på gemensamhetsanläggning? Varför lämnar man den frågan öppen?

Sid 41 - Behov av ytterligare utredningar eller tillstånd

Borde inte tillstånd för utfart finnas innan man godkänner planen?

Skyddsavstånd gentemot hästgård

Kommentarer till Swecos Spridningsberäkning hästallergener Modell-osäkerhet

Den spridningsmodell som används är en förenklad representation av verkligheten. Sweco medger att modellen inte kan beakta alla faktorer (t.ex. lokala variationer i topografi, väder och hästarnas rörelsemönster) och att modellen ursprungligen är framtagen för användning i USA.

Osäker emissionsdata

Inmatade emissionsfaktorer bygger på tidigare studier från en annan region och miljö. Bland annat har man utgått från data från Göteborgsområdet, (Gunnebo Ryttarsällskaps Ridskola) Detta påverkar modellens träffsäkerhet under norrländska förhållanden (t.ex. torrare luft i Norrland jämfört med Göteborg, speciellt under vinterhalvåret. Sweco skriver även själv i sin utredning att allergener sprids längre i torrare förhållanden men har indirekt inte tagit hänsyn till detta.

De antaganden och utgångspunkt som man använder i utredningen är därigenom inte fullt applicerbara på den aktuella hästgården med dess unika förutsättningar, vilket skapar osäkerhet i beräkningsunderlaget. Uppmätta medelhalter av hästallergen under regndagar är markant lägre de dagarna då ingen eller enbart lite nederbörd förekommer (IVL, 2018). Torra förhållanden ger signifikant högre halter av hästallergen och damm jämfört med våta förhållande

Luften i Norrland, speciellt under vinterhalvåret, är betydligt torrare än i Göteborgstrakten, =grund för hänsyn till större skyddsavstånd.

Antaganden om hästarnas vistelse

Utredningen bygger på flera antaganden om hur och när hästarna vistas i olika områden. Sweco skriver att hästarnas vistelsetid på ridbana, i hagar och stall är uppskattningar och att "faktiskt beteende varierar dagligen och påverkar emissionerna. Detta gör beräkningarna osäkra och kan innebära underskattning av halter" Emissioner modelleras utifrån medelvärden för stora ytor – inte punktkällor eller koncentrerade zoner (ex. där hästar ofta står.

Ett konkret exempel är att beräkningarna helt bortsåg från den hästhage som faktiskt ligger endast ~5 meter från planområdet. När alla hästar periodvis är samlade i denna hage så är det orimligt att utgå från att detta inte skulle ge någon påverkan avseende allergener. Det

Sweco har haft som utgångspunkt är att det är ridbanan som utgår den största källan till allergen. vilket känns väldigt tillrättalagt all oenomtänkt. Kan förstå att det är ett rimligt antagande att utgå från en sådan punkt när man hänvisar till den studie på en anläggning med

ridskoleverksamhet, som Göteborgs fallet, att det så klart är på ridbanan den största delen av ridskoleverksamheten är belägen och bedrivs under ett dygn

I vårt fall är inte dessa förutsättningar applicerbara utan man måste utgå från de verkliga förhållanden som råder dvs våra hästar vistas mesta tiden av dygnet i hagarna, vilket gör att det är denna utgångspunkt man måste förhålla sig till vid beräkning av allergenspridning.

En sådan avvikelse i indata innebär att modellresultaten undervärderar exponeringen nära gränsen. Enligt Swecos utgångspunkt så skulle alla som har hästverksamhet men inte någon egen ridbana inte ha något problem med allergener... det faller på sin egen orimlighet

Flyttar man istället upp grunden för spridningsområdet till de hagar som faktiskt ligger närmast planområdet dvs med allergenspridning högre upp där närmsta hage, lösdraft och "sommarladugård" faktiskt ligger, så får du ett helt annat spridningsområde som sträcker sig in på planområdet- vilket är den utgångspunkt som är den faktiska verkligheten!

Stallventilation och emissioner

Utredningen bedömer stallutsläppen som underordnade då stallet antas ha forcerad ventilation via tak (d.v.s. utsläpp högt över mark), man skriver dock att "om man inte använt sig av forcerad ventilation utan om utsläppen från stallet skulle ventileras via dörrar och fönster skulle påverkan sannolikt bli högre då stallemissionerna släpps ut i taknivå."

I verkligheten används forcerad takventilation i stallet enbart under vintermånaderna, dvs mellan november till mars normalt sett, Det är endast den tiden på året som dörrar och fönster hålls helt stängda. Övrig tid så nås bästa ventilationen och genomströmning av luft i stallet genom att vi har öppna dörrar och fönster, även för att hästarna skall slippa störande buller och ljud från fläktarna.

Detta innebär att en större del av året sker utsläpp på lägre höjd, vilket ger högre halter i omgivningen än vad modellen förutsatt. Avsaknaden av denna information i modellen gör att spridningen underskattats.

Individuella variationer hos hästar

Modellen tar inte heller hänsyn till skillnader mellan hästar som kan påverka allergenutsläpp. Sweco noterar t.ex. att beräkningarna inte skiljer på hästars ras, kön pälsar eller skötsel och "utgår från att hästarna går med täcken vintertid och därigenom generera mindre spridning av allergener"

I verkligheten går tex våra islandshästar utan täcke även vintertid, vilket ger mer spridning av damm och allergener. Dessa lokala förhållanden är inte inräknade, vilket ytterligare ökar osäkerheten i prognoserna. Avsaknaden av denna information i modellen gör att spridningen underskattats.

Föråldrade indata och. förändrad omgivning

Spridningsberäkningarna utgår från lokala meteorologiska data för åren 2015–2017 (vindberäkningen) i Sörmjölle, inte Åheden. Värt att nämna här är att våran gård ligger mitt i fjärden och är mer oskyddad från vind från havet än vad Sörmjölle är.

En beräkning och resultaten baserade på äldre förhållanden (mer än 10 år) underskattar dagens spridning. Även Sweco har varit tydlig med att förhärskande vindriktning är från havet med vind mot planområdet, lägger man dessutom till att sedan 2015-2017 har betydande förändringar skett i omgivningen – exempelvis skogsgallring och avverkning kring hästgården och ner mot havet vilket gör att landskapsbilden är förändrad och mer öppen, vilket påverkar vindmönstret och även spridningen av allergener med vinden mot planområdet

Ändrat klimat och vind

De senaste årens klimateffekt har även förändrat väderförhållandena under de senaste tio åren sedan mätningarna genomfördes med mildare vintrar men framför allt mer vind och blåst, har aldrig haft så många stormar de sista fem åren där skog blåst ut jmf med väderförhållandena tidigare. Vi anser därför att det blåser ännu mer mot planområdet jmf med

de mätningar som gjordes 2015-2017, vilket Sammantaget innebär att allergener transporteras längre sträckor i dagsläget, vilket talar för stor osäkerhet i vindberäkningen och behovet av större skyddsavstånd mot planområdet

Torrt lokalklimat

Norrlands klimat är torrare, särskilt vintertid, än klimatet i södra Sverige. Utredningen noterar att torra förhållanden ger signifikant högre halter hästallergen jämfört med fuktiga förhållanden. Detta är relevant då luften i norra Sverige vintertid är betydligt torrare än i t.ex. Göteborgsområdet som man utgått från som referenspunkt. Konsekvensen blir även här att allergener kan spridas lättare och längre, något som inte fullt ut speglas i indata eller referensvärden från sydligare breddgrader. Brist på skyddsvegetation och ständigt förändrad markanvändning

Enligt utredningen skulle "avskiljande skyddande vegetation" mellan hästgård och bebyggelse kunna motivera ett kortare skyddsavstånd än 200 m, Sweco säger även "om vegetation bevaras mellan planområdet och hästgården finns goda möjligheter att riktvärdet på 2 U/m³ klaras inom planområdet."

Väldigt motsägelsefullt att det i det aktuella planförslaget inte finns någon sammanhängande vegetationsbarriär närmast hästgården – tvärtom planeras öppna ytor och en väg mot gården

Man hänvisar även från kommunen sida till "Bevarande av naturmark" vilken avser våran mark som redan används av hästar: Planbeskrivningen talar om att bevara ett naturområde på fastigheten Sörmjölle 5:7 som buffert. I verkligheten utgör denna "naturmark" en del av hästgårdens befintliga hagar där hästar periodvis vistas dygnet runt och betar ner bla den vegetation man hänvisar till.

Det är viktigt att förstå att markanvändning på en hästgård är under ständig förändring, då en hage som blivit upptrampad och lerig måste ligga i träda, plöjas upp eller pga av risk för att hästar fastnar med hovarna i uppstickande rötter kan ev träd måste tas bort. Sådana faktorer gör att mark som används som hage ett år kan ligga i träda ett annat år, likaså vad gäller betesmark. Marken runt gården nyttjas växelvis varför det är så viktigt att ta hänsyn till hela vårat hagom-

råde, och inte bara utgå från det som man i utredningen kallar "rådande förhållanden" Det är viktigt att förstå att marken på en hästgård är under ständig påverkan av hästar (nedtrampning, bete, växelbruk avseende nyttjande) och kan knappast ses som orörd skyddszon. Om detta område, på våran egen marks, ska betraktas som en skyddszon innebär det i praktiken att hästgårdens nyttjande av sina befintliga hagar inskränks redan nu.

Att förlita sig på eventuell kvarstående skogsbarriär på hästgårdens mark (utanför planområdet) är varken tryggt eller rimligt. Det är orimligt att hästverksamheten ska behöva avstå mark man redan använder för att kompensera för ett otillräckligt skyddsavstånd i planeringen.

Avsaknad av skyddande vegetation i planområdet medför att allergienhalten blir högre hos de boende, vilket förstärker behovet av ett större avstånd.

Brister i datainsamling och igen dialog med markägare medför felaktigheter i utredningen

Avsaknad av dialog med hästgården

Trots att utredningen skulle ligga till grund för en viktig planändring har ingen kontakt tagits med hästgårdens ägare under arbetet. Sweco har inte inhämtat lokal information som hade kunnat säkerställa korrekt och riktig indata. Till exempel hade ett enkelt telefonsamtal klargjort hur stallet ventileras i praktiken och att en hage faktiskt gränsar direkt till planområdet. Bristen på dialog leder till felaktiga antaganden (som nämnts ovan) och minskar tillförlitligheten i utredningens resultat.

Felaktiga uppgifter om hagar: I planhandlingarna angavs felaktigt att närmaste hästhage ligger 35 m bort, vilket utredningen tog för givet. I själva verket finns en aktiv hage endast ~5 m från planområdet. Att ett så väsentligt förhållande missats i underlaget är allvarligt – det innebär att man inte räknat med den mest näraliggande allergenkällan alls i spridningsberäkningarna.

Felaktiga uppgifter avseende antalet bostäder

Utredningen utgick från ett scenario med 10 nya småhus.

Det aktuella planförslaget har justerats till 13 bostäder, dvs 30 % fler än i beräkningen. Fler hushåll innebär fler personer (inklusive barn) som kan utsättas för allergen. Samt större påverkan för hästgården Detta skärper kravet på försiktighet. Underlaget borde ha uppdaterats i takt med planändringen – annars underskattas påverkan på både hälsa och hästgårdens verksamhet.

Framtida inskränkningar i hästverksamheten samt möjlighet till expansion

Ingen hänsyn till planerad utökning eller växelvis utnyttjande av mark: Hästgårdens intention att utöka verksamheten (fler hästar i framtiden) har inte beaktats i utredningen.

Sweco konstaterar uttryckligen att beräkningarna endast avser "nuvarande situation på hästgården" och att "ingen hänsyn är tagen till framtida utökad hästverksamhet"

Samtidigt erkänner man att med fler hästar kan allergenutsläppen öka och spridas mer.

Hästgårdens expansionsplaner är kända (och tydligt framlagda för kommunen) vilket gör att avsaknaden av proaktiva åtgärder i planen är oroande.

Praxis säger risk för restriktioner: Utredningen påpekar tom själv att tidigare praxis brukar leda till att en hästgård ofta drabbas av inskränkningar i sin verksamhet om högre halter hästallergen når boende och skapar olägenhet

Med andra ord riskerar hästverksamheten att framtvingas minska antalet hästar eller vidta kostsamma åtgärder om de nya grannarna senare skulle klaga på allergibesvär. Denna risk är reell om skyddsavståndet är otillräckligt, vilket de är i det aktuella förslaget, detta tillsammans med att det drabbar näringsidkarens rätt att kunna utveckla sin verksamhet.

Förebyggande åtgärd: Genom att öka skyddsavståndet redan nu kan framtida konflikter och klagomål förebyggas. Som utredningen själv konstaterar med ett för litet avstånd föreligger en klar "risk för framtida klagomål och möjliga inskränkningar i hästgårdens verksamhet", varför "ett ökat skyddsavstånd är därför även en viktig förebyggande åtgärd"

Kommunen bör i planstadiet väga hästgårdens intresse av att kunna fortsätta nuvarande samt ha möjlighet att och utöka sin verksamhet mot exploateringsintresset. Ett tillräckligt skyddsavstånd är nyckeln för att undvika framtida intressekonflikter mellan boende och hästnäringen.

Hälsorisker kopplade till allergener (särskilt för barn)

Folkhälsomyndighetens riktlinjer: Folkhälsomyndigheten rekommenderar fortsatt ett skyddsavstånd på 200 meter mellan hästverksamheter (stall, hagar, paddock) och bostäder

Swecos visar även de att hästallergen kan spridas upp till ca 100-200 meter från källan, bara det att källan de utgår från har felaktig utgångspunkt

I det aktuella fallet planeras många av bostäderna inom detta skyddsavstånd, lägg dessutom till att den härskande vindriktningen går från hästgården mot planområdet, samt alla de osäkerheter och felaktigheter i Swecos utredning som påverkar emissionsdatan

Detta innebär att de boende löper stor och påtaglig risk att exponeras för allergenhalter som överskrider vad känsliga personer tål

Känsliga grupper och barn

Det planerade området riktar sig i huvudsak till barnfamiljer, och barn är särskilt känsliga för luftföroreningar. Deras lungor och immunförsvar är under utveckling, och barn andas in mer luft per kilo kroppsvikt än vuxna. Studier har visat att partiklar lättare fastnar i barns lungor – ungefär 10–20% mer per andetag jämfört med hos vuxna

Därmed kan även måttliga halter allergen få större hälsopåverkan på barn. Att medvetet utsätta en nyetablerad grupp barn för hästallergen (som de saknar tidigare tolerans mot) är en betydande hälsorisk som bör och kan undvikas genom större skyddsavstånd.

Allergiförekomst i befolkningen

Hästallergi är förhållandevis vanlig i Sverige – cirka 5–10 % av befolkningen beräknas vara allergisk mot häst

Bland astmatiker (särskilt barn med astma) är andelen ännu högre. Utifrån dessa siffror kan man förvänta sig att flera (uppskattningsvis 5–7) av de framtida boende i området kan lida av hästallergi

Redan vid dagens verksamhet sprids allergener huvudsakligen inom 50–100 m från hästhållning, vilket betyder att utan ordentligt skyddsavstånd riskerar allergiska personer i det nya området att drabbas av allvarliga olägenheter för sin hälsa.

Naturmiljö och landskapsvård

Bevarande av det öppna landskapet: Hästgårdens verksamhet bidrar till att upprätthålla det öppna kulturlandskapet i Åheden. Betande hästar håller markerna öppna och gynnar biologisk mångfald, något som även framhålls i plan- och bygglagen. Enligt 3 kap. 4 § PBL ska planläggning ta hänsyn till och främja bevarande av kultur- och naturmiljövärden.

Hästhållningen på platsen är ett konkret exempel på landsbygdsutveckling som bevarar natur- och kulturmiljö genom traditionell markanvändning (bete, hävd av mark).

Planförslaget motverkar PBL:s intentioner: Genom att negligera behovet av ett ordentligt skyddsavstånd och därmed potentiellt tvinga bort eller begränsa hästgårdens verksamhet, motverkar kommunen syftet att bevara landsbygdens värden. Hästgården är en viktig resurs.

Om verksamheten inskränks p.g.a. nya grannar för nära intill, riskeras både det öppna landskapet och den biologiska mångfalden. Det står i direkt konflikt med intentionerna i 3 kap. 4 § PBL om att skydda kultur- och naturmiljön vid planläggning

Att från början planera in ett tillräckligt avstånd är därför också att ta ansvar för landskapsvården och den gröna infrastruktur som hästhållningen utgör i området.

Sammanfattning hur planen inskränker våran häst- och jordbruksverksamhet om inte tillräckliga skyddsavstånd tas hänsyn till

Risk för framtida restriktioner eller nedläggning

Om nya grannar klagar på allergi, lukt eller flugor, finns det tyvärr en praxis att inskränka djurhållning snarare än att åtgärda bygglovsfel i efterhand.

Detta kan leda till minskat antal hästar, begränsningar i vistelsetid eller krav på nya tekniska lösningar.

Begränsad möjlighet till expansion

Utredningen tar inte hänsyn till våra planer på att utöka verksamheten, trots att detta är känt för kommunen.

Ett otillräckligt skyddsavstånd försvårar framtida utveckling, t.ex. större lösdrift, ridverksamhet och fler hästar, eller även expansion av andra djur på gården (självhushåll)

Faktisk markanvändning begränsas redan nu i om befintlig förslag

Kommunen hänvisar till våra befintliga hagar som "naturmark"/"buffertzon", vilket i praktiken innebär att vi redan i inledningsskedet förlorar rätten att använda delar av gårdens mark till djurhållning

Eftersom marken på alla jordbruksfastigheter används växelvis (bete, träda, hagar) begränsar detta direkt verksamhetens flexibilitet och hållbarhet.

Ekonomisk osäkerhet och planeringsoro

Vi får mindre handlingsutrymme för investeringar i t.ex. ridhus eller verksamhetsutveckling då ekonomiska risken blir stor

Planförslaget skapar oro för framtida klagomål, rättsprocesser eller kostsamma ombyggnader.

Sammanfattning avseende felaktigheter och osäkerheter i Swecos utredning Bristar i beräkningsmodell och indata

Modellen är från USA, inte anpassad för svenska eller norrländska förhållanden.

Emissionsdata kommer från Göteborg – helt annan klimatmiljö än i Norrland. Norrland är torrare, vilket gör att allergener sprids längre. Modellen tar inte hänsyn till faktorer som topografi, lokala vindar eller hästarnas individuella beteende.

Emissioner modelleras utifrån medelvärden för stora ytor – inte punktkällor eller koncentrerade zoner (ex. där hästar ofta står)

Felaktiga antaganden om hästgården

Beräkningarna fokuserar på ridbanan som allergihärd, men en hage ligger bara 5 meter från planområdet ignorerats.

Sweco antar att stallet är stängt med fläktventilation, men i verkligheten är dörrar och fönster öppna större delen av året, vilket leder till lägre utsläppshöjd och mer lokal spridning.

Antagande om att hästarna bär täcke vintertid stämmer inte för då tex islandshästarna aldrig har täcket på vilket innebär att de sprids mer allergen.

Felaktiga uppgifter i underlaget

Det anges att närmsta hage ligger 35 meter bort från planområdet, i verkligheten bara 5 meter.

Antalet bostäder anges som 10, men det faktiska planförslaget omfattar 13 bostäder – 30 % fler. Detta skärper kravet på försiktighet. Underlaget borde ha uppdaterats i takt med planändringen – annars underskattas påverkan på både hälsa och hästgårdens verksamhet. Sweco har inte kontaktat hästgården alls, vilket lett till grova fel i data och många antaganden.

Vind och klimatdata är föråldrade

Väderdata är från 2015–2017 i Sörmjölle – Klimatet har blivit blåsigare och torrare senaste åren, vilket ökar spridningen. Gården ligger i Åheden där närheten till havet är närmare än Sörmjölle och därmed ännu mer utsatt för havsvindar, samt att landskapet har blivit mer öppet efter bla avverkningar än för tio år sedan.

Skyddsvegetation finns inte i planförslaget – trots att Sweco räknar med det

Sweco hävdar att om "vegetation bevaras" kan riktvärden uppfyllas – men det planeras varken träd eller skyddande barriär.

Dessutom utgör den "naturmark" som kommunen hänvisar till faktiskt hagmark med hästar på våran fastighet– vilket motsäger utredningen.

Vilken säkerhetsrisk gentemot gårdens djurhållningen finns det om man bygger bostäder för nära hästhagar samt leder fram en väg direkt mot vårat hagområde.

När bostäder byggs för nära hästhagar finns flera säkerhetsrisker för hästar som kan påverka både deras fysiska hälsa och psykiska välbefinnande, men även risker för barn som ej övervakas

Oavsiktlig eller avsiktlig störning från människor

Störande beteende

Ovana människor (särskilt barn) kan klappa, mata eller försöka gå in till hästarna utan att förstå riskerna.

Felaktig utfodring

Hästar kan bli allvarligt sjuka av mat som människor kastar in, t.ex. bröd, gräsklipp eller godis.

Skadegörelse eller djurplågeri

I värsta fall förekommer medvetna skador eller skrämselfhandlingar mot djuren.

Bullerstörningar

Trafik, gräsklippare, musik eller byggarbeten nära hagarna kan stressa hästar.

Plötsliga rörelser

Bilar, cyklar, elskotrar eller lekande barn kan skrämma hästar som är flyktdjur.

Otillräckliga avstånd

Gör det lättare för folk att ta sig in i hagar, vilket kan leda till olyckor.

Skräp och farliga föremål

Bostadsområden medför ofta ökat skräp och föremål som kan blåsa in i hagar (plastpåsar, burkar, m.m.), vilket kan skrämma eller skada hästar.

Barn som klappar eller matar hästar genom staketet riskerar att skadas

Försök att gå in i hagen kan leda till allvarliga olyckor. Vems ansvar? Barn kan krypa genom eller klättra över stängsel utan att förstå riskerna. Elstängsel kan ge obehagliga stötar.

Om bostadsområdet ligger i direkt anslutning till hästhagarna är det svårt att förhindra spontan lek av barn i närheten. Hästar är stora,

starka djur med flyktinstinkt – även en snäll häst kan sparka eller bitas om den blir rädd.

Skyddsavstånd stärker förtroendet för kommunen

Tydlig planering skapar trygghet och genom att sätta tydliga skyddsavstånd visar kommunen att man värnar både lantbruk och boendemiljö och kan därigenom förebygga klagomål, rättsprocesser och negativ mediabild. Man skapar långsiktig planeringssäkerhet för gårdar och grannar och visar respekt för båda parter rättigheter

Skyddsavstånd är inte ett hinder, utan en lösning för hästgårdens och samhällets bästa. Kommunen bör bejaka skyddsavstånd som en metod för att långsiktigt möjliggöra både hästverksamhet och bostadsutveckling. Varken djurhållare eller boende ska behöva ta risken och genom en balanserad planering förebyggas konflikt. Hästgårdar behöver planeringsro – inte bakbundna expansioner

Mot bakgrund av ovanstående osäkerheter, motsägelser samt felaktigheter, yrkar vi att

Detaljplanen justeras så att skyddsavståndet mellan planområdet och den befintliga hästverksamheten utökas, i linje med Folkhälsomyndighetens rekommendation om 200 meter, eller i vart fall anpassas för att säkerställa en tillräcklig marginal till riktvärdet om 2 U/m³ även vid ogynnsamma väderförhållanden samt utifrån faktiska förhållanden, dvs ej av Sweco uppskattade eller gjorda antaganden om vilka förhållanden som råder på hästgården samt med hänsyn tagen till övriga osäkerheter som påverkar utfallet av allergener.

Kommentar

Svar på inlämnade synpunkter i samrådsskedet

I samrådsredogörelsen finns redovisat hur tidigare inlämnade synpunkter besvarats och hur dessa har beaktats av kommunen samt hur planförslaget eventuellt har bearbetats utifrån dessa.

En balanserad lösning

Att leda trafiken längs efter kraftledningsgatan bedöms inte som en effektiv markanvändning då tillkommande bostadsfastigheter söder om kraftledningsgatan inte kan angöra gatan.

Planförslaget justeras och gatan flyttas cirka 4 meter från planområdesgränsen för att inte angränsa direkt mot befintlig hästhage.

Tomtindelning, antal fastigheter och minsta fastighet

Sedan granskningen har mängden kvartersmark för bostäder justerats vilket resulterar i att maximalt 12 bostadsfastigheter kan bildas.

Tomtindelning regleras inte i detaljplanen. Maximalt antal tomter baseras på den totala arean av kvartersmark för bostäder dividerat med den reglerade minsta fastighetsstorleken. För planförslaget medför det att maximalt 12 bostadsfastigheter kan bildas.

Kommunen gör bedömningen att en minsta fastighetsstorlek om 2000 m² säkerställer den öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och att det därmed bedöms lämpligt i området.

Nockhöjd

Angiven hösta nockhöjd är reglerad för att samspela med kringliggande bebyggelse i närområdet.

Planbesked och utökning av antalet tomter

Upprättandet av detaljplanen påbörjas efter positivt planbesked, därav redovisas inte vad som föregått det positiva planbeskedet.

Angående utökningen av antalet tomter så finns inget formellt beslut utan det är en fråga som hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen.

Skogsbruk

Påverkan på skogsbruket har beaktats i detaljplanen genom reglering av en 12 meters buffert mellan byggrätterna och skogen där byggnad inte får uppföras.

Riksintresse för rennäring

Berörd sameby ingår i sakägarkretsen och har fått planförslaget tilldelat för möjlighet till yttrande.

Gång- och cykelbana

Trafikverket ansvarar för den planerade gång- och cykelvägen längs med väg 522 inklusive närområde.

Utveckling av närområdet

En eventuell utveckling av närliggande områden som inte kan hantearas genom förhandsbesked behöver behandlas i en separat planprocess. Planförslaget omöjliggör inte för en fortsatt utveckling av området om det i framtiden fattas beslut om att ett sådant arbete ska påbörjas.

Dricksvatten

Överenskommelse med Mjöllebygdens vattenförening finns.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen bedöms även kunna lösas lokalt inom respektive fastighet. Dagvattenhantering ska redovisas vid bygglovsprövning.

Tidsplan

Det finns inga krav på hur länge en planprocess får pågå.

Avloppshantering

Avloppshanteringen bedöms kunna lösas enskilt inom respektive fastighet och erfordrar därför inget krav om gemensam lösning, även om det är en rekommenderad lösning.

Tillstånd till utfart

Föreslagen placering av utfart mot väg 522 har beviljats av Trafikverket och tillstånd kan sökas vid utbyggnad av gatan.

Swecos spridningsberäkning hästallergener

Kommunen har under planarbetets gång beställt utredningen *Spridningsberäkning av hästallergener för Sörmjölle 3:40* och förlitar sig på att genomförd utredning är utförd med vedertagna metoder och att

resultatet är att betrakta som pålitligt utifrån rådande förutsättningar. I stycke 4.7 i utredningen presenteras osäkerheter i modellberäkningarna vilket beaktades i granskningsskedet genom att en 20 meter bred bostadsfri zon från gränsen för riktvärdet 2 U/m³ infördes i plankartan.

Tolkningen av inkommen synpunkt är att, precis som nämns i det sista stycket i yttrandet, att Yttrande önskar en justering av planförslaget i form av att skyddsavståndet mellan befintlig hästverksamhet och föreslagen exploatering i planförslaget utökas. Vidare tolkas att skyddsavståndet önskas uppgå till 200 meter eller åtminstone utökas tillräckligt för att säkerställa en marginal till riktvärdet om 2 U/m³ även vid ogynnsamma väderförhållanden.

Planförslaget justeras inför antagande för att tillmötesgå yttrandet. Föreslagen bostadsfastighet öster om gatan längst söder ut i granskningsförslaget tas bort och användningsområde för bland annat avloppsanläggningen flyttas norrut. Föreslaget användningsområde för bostäder väster om gatan längst söder ut minskas något. Användningsområdet för gata flyttas cirka 4 meter norr ut för att inte angränsa direkt till planområdesgränsen/närliggande fastighet. Syftet med justeringarna är att utöka avståndet mellan eventuella bostäder och befintlig hästhage och att föreslagen exploatering (bostäder, gata och avloppsanläggning/elförsörjning) inte riskerar att uppföras i direkt anslutning till närliggande fastighetsgräns. Vidare möjliggör föreslagen justering en vegetationsbarriär mellan planområdet och närliggande fastighet i söder genom regleringen natur. Genomförd justering medför att avståndet mellan gränsen för riktvärdet 2 U/m³ uppgår till minst 40 meter.

Se kommunens svar i yttrande Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

Ändringar efter granskning

Planhandlingarna ändras på följande punkter:

Plankartan

- Kvartersmark för bostäder i planområdets sydöstra del tas bort.
- Område för quartersmark för bostäder i planområdets sydvästra del minskas.
- Område för quartersmark för avloppsanläggning och elförsörjning flyttas cirka 30 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats gata flyttas cirka 4 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats natur regleras mot planområdets sydliga gräns.

Planbeskrivning

- Planens syfte revideras för att överensstämja med den minskade mängden quartersmark för bostäder. Syftet ändras från att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 13 fastigheter till 12 fastigheter.
- Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande om vattenföreningens bedömning gällande kapaciteten i enlighet med yttrandet.
- Planbeskrivningen revideras med förtydligande om att tillräcklig yta för avloppsanläggning och elförsörjning finns inom användningsområdet.
- Planbeskrivningen justeras genom att flytta avsnittet *gemensamhetsanläggning* flyttas till fastighetsrättsliga frågor i enlighet med yttrandet.

Detaljplanering, Umeå kommun september 2025

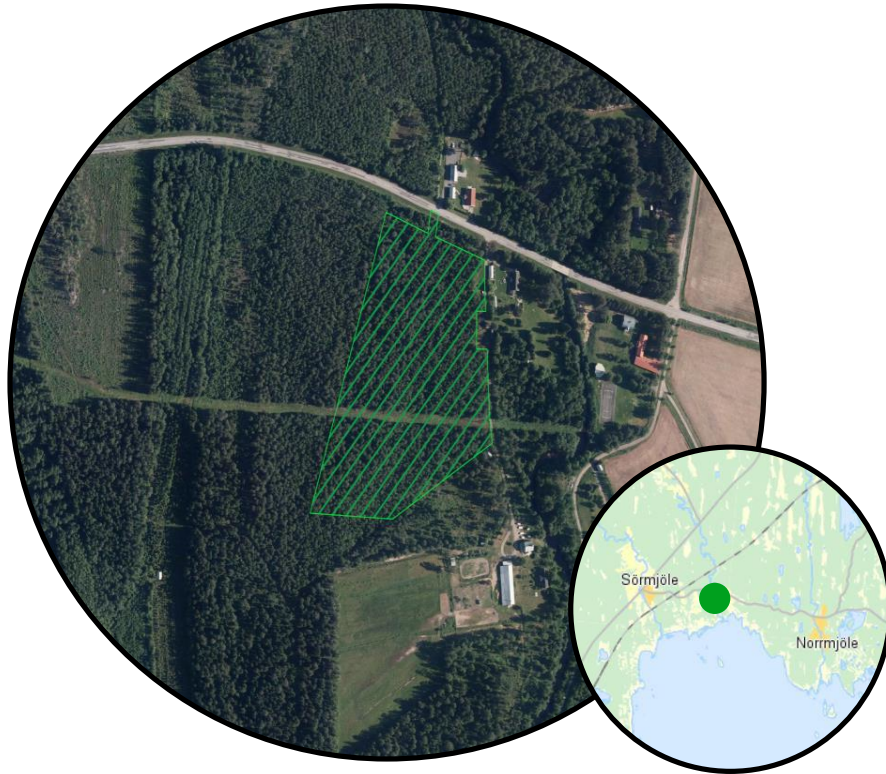
Denna handling har godkänts av planchef Johanna Söderholm med planarkitekt Villiam Brännström som handläggare. Handlingen är godkänd i kommunens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift

Detaljplan för Sörmjölle 3:40

Inom Sörmjölle i Umeå kommun, Västerbottens län

Planbeskrivning – antagandehandling

September 2025

Diarienummer: BN-2017/00028

Gällande lagstiftning:	Planbesked:	Antagen:	Laga kraft:	Aktnummer:
PBL 2010:900	BN § 308			
BFS 2020:8	2017-09-20			

Detaljplanprocessen

Om detaljplaner

En detaljplan reglerar hur mark och vatten får användas och hur bebyggelse och byggnadsverk får se ut. Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter. Plankartan är bindande vid prövning av exempelvis bygglov. Planbeskrivningen beskriver detaljplanens syfte och hur plankartan ska tolkas.

Under arbetet med detaljplanen tar kommunen ställning till hur marken får användas, utifrån en avvägning av allmänna och enskilda intressen.

En detaljplan kan handläggas med standardförfarande, begränsat standardförfarande, utökat förfarande eller samordnat förfarande.

Aktuell detaljplan handläggs med utökat förfarande då detaljplanen inte är förenlig med översiktsplanen.

Detaljplaneprocessen för utökat förfarande beskrivs nedan.

Utökat förfarande

Kungörelse

Vid utökat förfarande ska kommunen inför samrådet kungöra förslaget till detaljplan. Kungörelsen ska göras i en ortstidning och anslås på kommunens anslagstavla.

Samråd

Samråd av planförslaget sker med länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, kända sakägare och andra berörda. Syftet med samrådet är att samla in information och synpunkter, förankra förslaget och få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt. De skriftliga synpunkter som inkommit under samrådstiden redovisas och bemöts i en samråds-redogörelse. Därefter justeras förslaget utifrån inkomna synpunkter. Samrådstiden är minst tre veckor.

Granskning

Planförslaget ska därefter tillgängliggöras för granskning i minst tre veckor. Om detaljplanen antas medföra betydande miljöpåverkan gäller minst 30 dagar. Granskningen är ytterligare ett tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget.

Antagande

Detaljplanen antas genom ett politiskt beslut av kommunfullmäktige.

Laga kraft

Om detaljplanen inte överklagas får beslutet att anta detaljplanen laga kraft, vilket innebär att detaljplanen får rättsverkan. Därefter kan genomförandet av detaljplanen påbörjas.

Innehållsförteckning

Detaljplaneprocessen	2
Om detaljplaner.....	2
Utökat förfarande	2
Innehållsförteckning	3
Planens syfte.....	5
Beskrivning av detaljplanen	5
Plandata.....	5
Planens huvuddrag	6
Planförfarande.....	6
Planhandlingar.....	6
Motiv till detaljplanens regleringar	7
Allmän platsmark	7
Kvartersmark	9
Förhållningssätt till tidigare ställningstaganden	13
Kommunala ställningstaganden	13
Ställningstaganden enligt 3-4 kap. miljöbalken.....	16
Hushållningsbestämmelser	16
Miljökvalitetsnormer	17
Strandskydd	20
Planeringsförutsättningar	20
Mark- och vattenanvändning.....	20
Stads- och landskapsbild	20
Kulturmiljö	21
Fornlämningar	21
Naturmiljö	21
Geotekniska förhållanden	21
Social miljö	21
Rekreation och friytor	21
Kommunikationer	22
Teknisk försörjning.....	23
Hälsa och säkerhet	25
Förändringar och konsekvenser	29

Mark- och vattenanvändning.....	29
Stads- och landskapsbild	29
Kulturmiljö	31
Naturmiljö	31
Geotekniska förhållanden	31
Social miljö	32
Kommunikationer	32
Teknisk försörjning.....	33
Hälsa och säkerhet	36
Genomförandefrågor.....	39
Organisatoriska frågor	39
Fastighetsrättsliga frågor	42
Tekniska frågor.....	43
Ekonomiska frågor	44
Upplysningar.....	44
Samrådsrets	45
Medverkande	46
Källor.....	46

Planens syfte

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 12 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Beskrivning av detaljplanen

Plandata

Planområdets läge: Åheden, Sörmjölle. Se figur nedan.

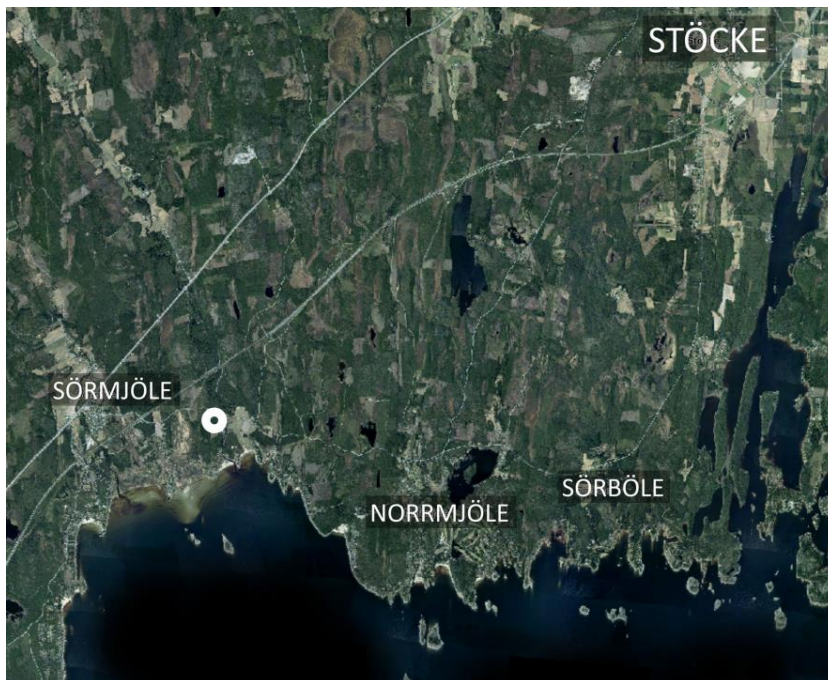
Planområdets area: 40 950 m²

Avstånd till Sörmjölle: Ca 3 km

Avstånd till Umeå: Ca 20 km

Markägoförhållanden: Privat ägo

Vattenområden: Närmaste vattenområde är Åhedån som ligger 50–100 meter öster om planområdet.

Figur 1. Planområdets läge markerad med vit ring.

Planens huvuddrag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för avstyckning av fastigheter för bostadsändamål. Planområdet för detaljplanen är inte planlagt sedan tidigare och utgörs av skifte 1 tillhörande fastigheten Sörmjölle 3:40. Området är inte utpekad för bostadsändamål i *översiktsplan Umeå kommun – Fördjupning för kusten*, därav handläggs detaljplanen med utökat förfarande.

Med hänsyn till omgivande miljö anses planområdet lämpligt att exploatera med maximalt 12 fastigheter för bostäder i form av småhus, vilket motsvarar ca 4800 m² bruttoarea (BTA) för bostadsändamål. Planen säkerställer att ny bebyggelse anpassas till omgivningen genom reglering av bebyggandets omfattning, krav på utformning och fastighetsstorlek samt att ny bebyggelse omges av naturmark för att följa omgivande landsbygdskaraktär. Detaljplanen bedöms således samspela med den befintliga bebyggelsetypen i närområdet.

Planförslaget skapar förutsättningar för tekniska anläggningar i form av gemensam spillvattenhantering samt elförsörjning med möjlighet till gemensam elförsörjning.

Kvartersmark

Planen reglerar kvartersmark i form av användningarna **Bostäder [B]**, **Elförsörjning [E₁]** och **Avloppsanläggning [E₂]**.

Allmän platsmark

Planen reglerar allmän platsmark i form av **NATUR** och **GATA**.

Vattenområde

Planen berörs inte av något vattenområde.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag planen får laga kraft.

Planförfarande

Planen handläggs med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen, PBL (2010:900). Bedömningen att handläggningen ska ske med utökat förfarande grundar sig på att planområdet inte är utpekad för bostadsändamål och därmed inte förenlig med gällande översiktsplan *Fördjupning för kusten*. Enligt undersökningen om betydande miljöpåverkan bedöms planförslaget inte innebära betydande miljöpåverkan (se rubrik *Undersökning av betydande miljöpåverkan*) och planförslaget bedöms inte vara av betydande intresse för allmänheten i Umeå kommun. Då detaljplanen möjliggör för ett mindre bostadstillskott på befintlig skogsmark med begränsad omgivningspåverkan bedöms detaljplanen inte av betydande intresse för allmänheten.

Planhandlingar

- Plankarta
- Planbeskrivning

Underlag

- Undersökning av betydande miljöpåverkan, oktober 2019
- Samrådsredogörelse, februari 2025
- Granskningsutlåtande, september 2025
- Grundkarta, februari 2025
- Fastighetsförteckning, februari 2025

Motiv till detaljplanens regleringar

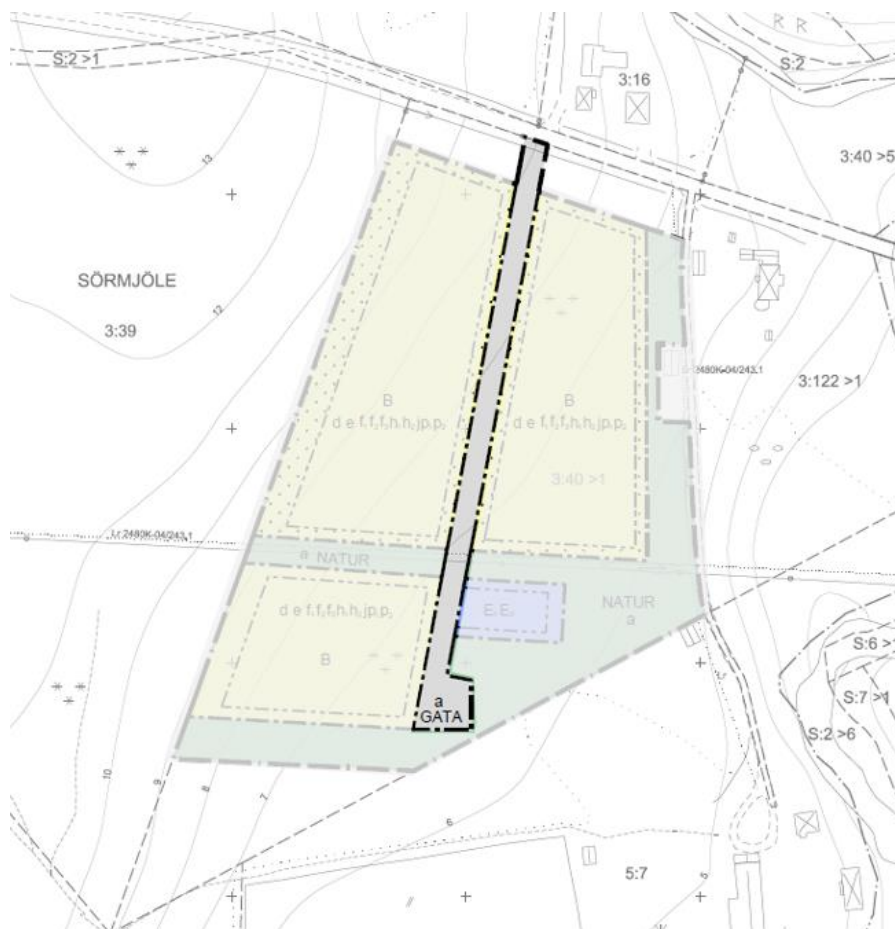
Allmän platsmark

Allmän plats är områden som i detaljplaner är avsedda för ett gemensamt behov. Kommunen ska reglera vilka områden som ska vara allmän plats. En allmän plats kan till exempel vara en gata, ett torg eller en park.

Nedan redogörs motiven till regleringen av allmän plats i aktuell detaljplan.

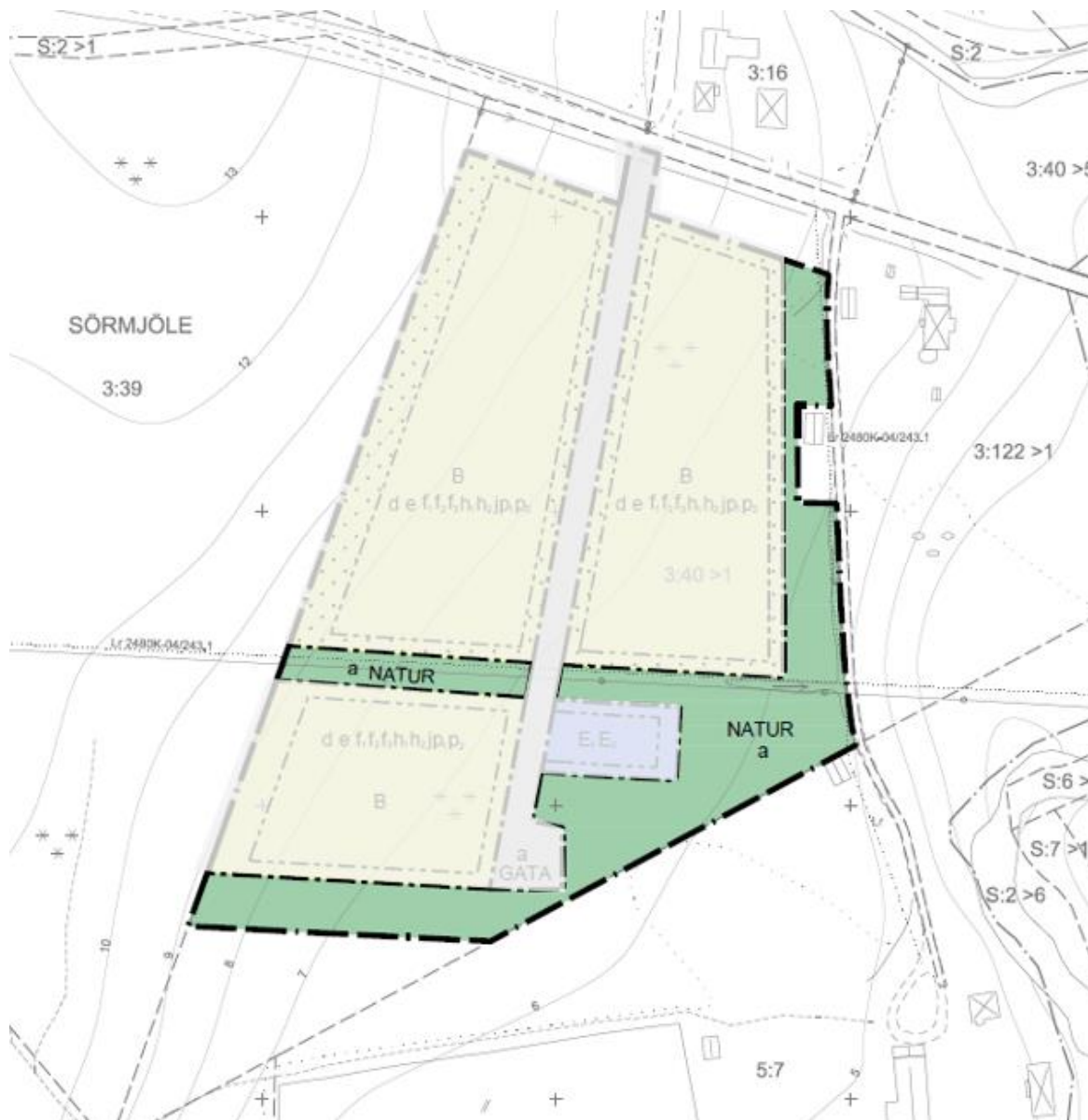
Användningsbestämmelser för allmän plats

GATA. Ny lokalgata behöver anordnas för att angöra kvartersmark i området. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 7§ 1p plan- och bygglagen (PBL). Se figur 2 nedan.

Figur 2. Utdrag från plankartan. Användningen gata illustreras.

NATUR. Delar av befintliga naturområden inom planområdet bekräftas i detaljplanen för att tydliggöra respektavstånd mot närliggande fastigheter. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 7§ 3-4p PBL. Se figur 3 nedan.

Figur 3. Utdrag från plankartan. Användningen natur illustreras.

Egenskapsbestämmelser för allmän plats

Huvudmannaskap

a₁ – Huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen, se figur nedan. Bestämmelsen reglerar att huvudmannaskapet för den allmänna platsen är enskilt. Bestämmelsen gäller för all allmän platsmark inom planområdet. Som särskilt skäl för planläggning av enskilt huvudmannaskap på samtliga ytor som utgör allmän plats beaktas den omfattning allmänheten förväntas nyttja de allmänna platserna. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 1§ PBL. Se figur 4 nedan.

Figur 4. Utdrag från plankartan. Egenskapsbestämmelsen huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen illustreras.

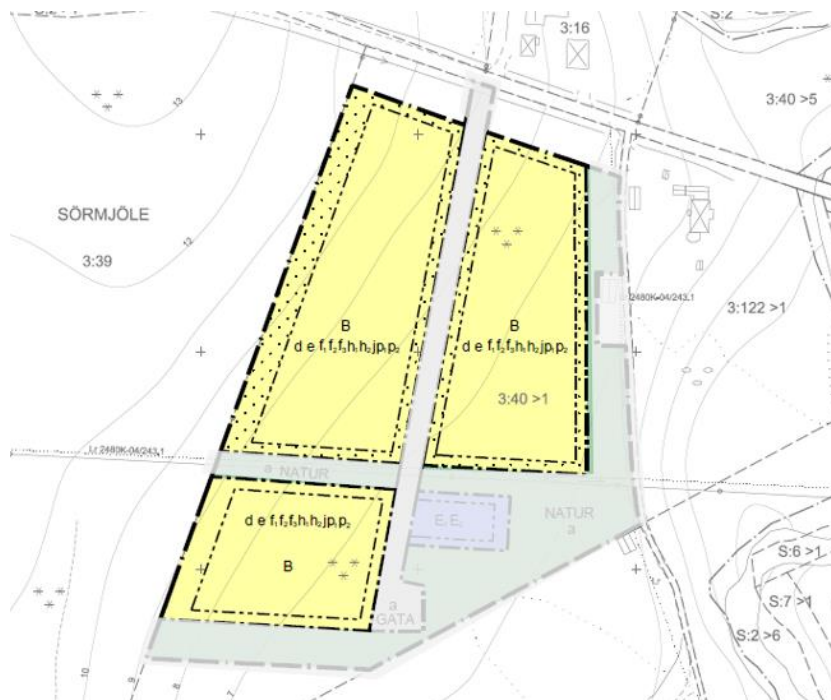
Kvartersmark

Kvartersmark är mark som i detaljplan är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter. Kommunen ska alltid ange användningen av kvartersmark. Användning av kvartersmark kan till exempel vara bostäder, detaljhandel eller industri.

Nedan redogörs motiven till regleringen av kvartersmark i aktuell detaljplan.

Användningsbestämmelser för kvartersmark

B - Bostäder, se figuren nedan. Bestämmelsen har viss grund i riktlinjerna som presenteras i *Tematiskt tillägg för landsbygden*, att inställningen till utveckling av bebyggelse på landsbygden är positiv. Syftet med regleringen är att möjliggöra för uppförandet av bostäder. I användningen bostad ingår även olika bostadskomplement som förråd och garage. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 5p. PBL. Se figur 5 nedan.

Figur 5. Utdrag från plankartan. Användningen bostäder illustreras.

E₁ – Elförsörjning, se figur nedan. Användningen tekniska anläggningar med precisering elförsörjning används för att säkerställa yta för nätstation för anslutning till det kommunala elnätet. Genom bestämmelsen elförsörjning möjliggör detaljplanen även för annan gemensam energiförsörjning som exempelvis gemensamma solceller. Reglering sker med stöd av 2 kap. 5§ 3p. PBL. Se figur 6 nedan.

E₂ – Avloppsanläggning, se figur nedan. Användningen teknisk anläggning med precisering avloppsanläggning används för att möjliggöra för gemensam avloppsanläggning. Reglering sker med stöd av 2 kap. 5§ 3p. PBL. Se figur 6 nedan.

Figur 6. Utdrag från plankartan. Användningarna elförsörjning och avloppsanläggning illustreras.

Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

Prickmark - Marken får inte förses med byggnad, se figur nedan. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa tillräckligt med förgårdsmark. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1p. PBL. Se figur 7 nedan.

Figur 7. Utdrag från plankartan. Egenskapsbestämmelsen prickmark illustreras.

Fastighetsstorlek

d – Minsta fastighetsstorlek är 2000 m², se figur nedan. Bestämmelserna reglerar minsta tillåtna fastighetsstorlek om 2000 m². Detta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

Höjd på byggnadsverk

h₁ – Högsta nockhöjd för huvudbyggnad är 8,5 meter, se figur nedan. Höjdbestämmelsen samspelar med kringliggande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 6§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

h₂ – Högsta nockhöjd för komplementbyggnad är 5 meter, se figur nedan. Höjdbestämmelsen samspelar med kringliggande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 6§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

Placering

p₁ – Huvudbyggnads ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns, se figur nedan. Syftet med bestämmelsen är att huvudbyggnader ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns med hänsyn till områdets landsbygdskaraktär samt för att samspela med omgivande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 6§ 1-2p. PBL. Se figur 8 nedan.

p₂ – Komplementbyggnad ska placeras minst 2 meter från fastighetsgräns, se figur nedan. Syftet med bestämmelsen är att komplementbyggnader ska placeras minst 2 meter från fastighetsgräns med hänsyn till områdets landsbygdskaraktär samt för att samspela med omgivande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 6§ 1-2p. PBL. Se figur 8 nedan.

Stängsel, utfart och annan utgång

j – Endast en utfart per fastighet, se figur nedan. Syftet med bestämmelsen är att öka trafiksäkerheten inom planområdet. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 6§ 2p. PBL. Se figur 8 nedan.

Utformning

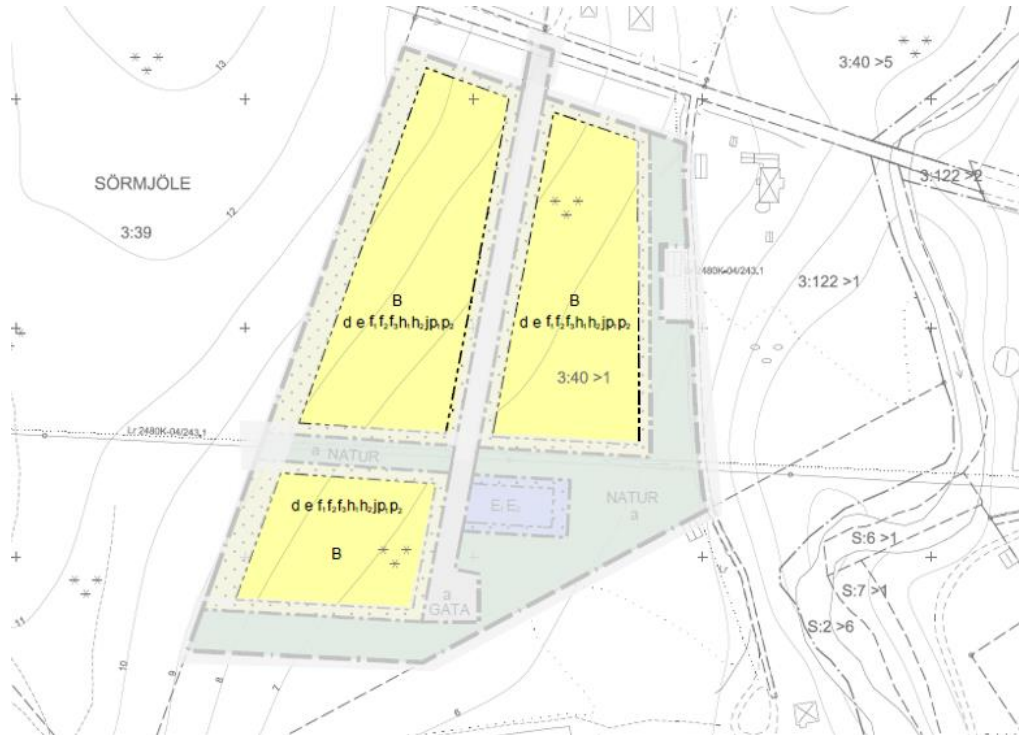
f₁ – Fasader ska utföras i trä, se figur nedan. Bestämmelsen syftar till att anpassa tillkommande bebyggelse till närliggande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

f₂ – Huvudbyggnad ska utformas med sadeltak med centreradnock, se figur nedan. Bestämmelsen syftar till att anpassa tillkommande bebyggelse till närliggande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

f₃ – Komplementbyggnad ska uppföras fristående, se figur nedan. Bestämmelsen syftar till att anpassa tillkommande bebyggelse till närliggande bebyggelse. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1p. PBL. Se figur 8 nedan.

Utnyttjandegrad

e – Största sammanlagda byggnadsarea per fastighet är 200 m², varav maximalt 80 m² får utgöras av komplementbyggnad, se figur nedan. Syftet med bestämmelsen är att anpassa tillkommande bebyggelse till närliggande bebyggelse samt för att möjliggöra för en ändamålsenlig struktur. Regleringen sker med stöd av 2 kap. 3§ 1-5p. PBL. Se figur 8 nedan.

Figur 8. Utdrag från plankartan. Samtliga egenskapsbestämmelser inom användningen bostäder illustreras.

Förhållningssätt till tidigare ställningstaganden

Kommunala ställningstaganden

Översiktsplan, fördjupningar och tematiska tillägg

Planområdet omfattas av *Översiktsplan Umeå kommun - Fördjupning för kusten* (antagen 17 juni 2013), där riktlinjen för planområdet är att nuvarande markanvändningen ska fortgå. Det finns därmed inte någon särskild utveckling utpekad i översiktsplanen, för Sörmjölle 3:40. Den nuvarande markanvändningen inom fastigheten är skogsmark. Den föreslagna planläggningen avser ett nytt tillskott av bostäder, men markområdet är inte utpekad för bostadsändamål i gällande översiktsplan. Kommunen bedömer därför att planläggningen saknar stöd i gällande översiktsplan och ska handläggas med utökat förfarande.

Förändring eller förnyelse av bebyggelsen ska enligt översiktsplanen samspela med den befintliga bebyggelsestrukturen vad gäller omfattning, placering, utformning samt fastighetsstorlek.

Översiktsplan Umeå kommun - Tematiskt tillägg för landsbygden (antagen 27 augusti 2018) belyser vikten av att tillkommande bebyggelse samspelar med befintliga miljöer och strukturer. Översiktsplanen har en generell positiv inställning till utveckling av landsbygden som stärker landskapets och bebyggelsens kulturhistoriska och miljömässiga värden.

Detaljplaner och områdesbestämmelser

Planområdet är inte planlagt sedan tidigare.

Förhandsbesked inför bygglov

En byggherre kan ansöka om förhandsbesked inför bygglov för att tidigt få reda på om en bygglovspliktig byggnation kan uppföras inom ett visst område. Ett positivt förhandsbesked ger sökanden rätten att vidta en viss åtgärd på en viss plats, under förutsättning att bygglov sökes inom två år från att förhandsbeskedet fått laga kraft.

Inom planområdet gavs ett positivt förhandsbesked 2008. Förhandsbeskedet möjliggjorde för avstyckning av två fastigheter för bostadsändamål. Beslutet togs med villkoren nedan:

- att befintlig utfart nyttjas
- att tomternas storlek blir minst 1500 m²
- att fastigheter inte bildas närmare vägdikets bakkant än 12 meter
- att nya byggnader placeras och utformas med hänsyn till den lantliga miljön
- att frågan om vatten och avlopp utreds, redovisas och godkänns av Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Då inget bygglov söktes inom två år från att förhandsbeskedet fått laga kraft har förhandsbeskedet upphört att gälla.

Planbesked

Planbesked är ett kommunalt beslut som lämnas för att formellt meddela om kommunen tänker inleda eller inte inleda planläggning. Planbeskedet är inte bindande och kan inte överklagas. Kommunen kan också inleda planläggning utan att planbesked lämnats.

Byggnadsnämnden beslutade 2017-09-20 att inleda planläggning för fastigheten Sörmjölle 3:40.

Undersökning av miljöpåverkan

När en detaljplan upprättas eller ändras ska kommunen ta ställning till om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planförslaget ska genomgå en undersökning enligt 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966), där omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan ska identifieras. Om undersökningen resulterar i att en betydande miljöpåverkan kan antas ska planförslaget utredas i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). En MKB ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det som framkommer i en MKB ska integreras i planarbetet och handlingen ska samrådats i samband med planprocessen.

Undersökningen visar på att risk finns avseende landskaps-/stadsbild, verksamheter som medför risk för miljö och hälsa, buller, elektromagnetiska fält, ändrad trafiksituationen inom och utom planområdet och spillvattenhantering.

Enligt kommunens bedömning kan detaljplanens genomförande inte antas innebära en betydande miljöpåverkan trots att viss risk för påverkan finns, varför ingen MKB har

upprättats. De delar som i undersökningen visar på viss påverkan har belysts och arbetats in i planbeskrivningen.

Behovsbedömningen grundas på bifogad genomgång av planens miljöpåverkan. Enligt genomgången finns det inte anledning att anta att det finns risk för betydande miljöpåverkan. Inte heller vid sammanvägning av faktorer med risk för inverkan bedöms inverkan vara jämförbar med betydande miljöpåverkan.

- Det finns inte anledning att anta att planen medför påverkan på riksintresse.
- Det finns inte anledning att anta att planen medför betydande påverkan på Natura 2000-område.
- Det finns inte anledning att anta att planen medför att miljö kvalitetsnorm kommer att överskridas.
- Det finns inte anledning att anta att planen äventyrar eller hindrar uppfyllande av kvalitetskraven för någon vattenförekomst.

Länsstyrelsen har i oktober 2019 tagit del av beslutet och delar kommunens bedömning att planen inte innebär någon betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen bedömer att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, varför en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver upprättas. Beslutet har offentliggjorts på kommunens anslagstavla 11 oktober 2019 till och med 1 november 2019.

Kommunala beslut i övrigt

- *Inriktningsbeslut (2020-06-07)* Byggnadsnämnden beslutade den 20 september 2017 att inleda planläggning. Beslutet löd på följande sätt: "Byggnadsnämnden inleder planläggning av sju tomer inom Sörmjölle 3:40 med tillägg att planeringen ska ta hänsyn till befintliga närliggande fastigheters struktur." Inriktningsbeslutet syftade till att revidera detaljplanens syfte för att ge förutsättningar att utforma planområdet utifrån kända och eventuellt tillkommande planeringsförutsättningar. Byggnadsnämnden beslutade att fortsätta handläggningen av ärendet med nytt syfte avseende antalet tomter.
- *Utvecklingsstrategi för vatten och avlopp (2022)*. Syftet med strategin är att minska påverkan på våra vattendrag samt att säkerställa att kommunen tillhandahåller vatten och avlopp i tillväxtområden.
- *Anvisningar för avfallshantering och återvinning (2024)*. Råd och anvisningar vid ny- och ombyggnad av plats för avfallshämtning av alla avfallsslag som uppkommer i hushållen. Dessa säkerställer att avfallshanteringen ska kunna hanteras med framkomlighet för hämtningsfordon och hämtningspersonal.
- *Parkeringsnorm (2018), reviderad 2024*. Genom parkeringsnorm anger kommunen det lägsta antal parkeringsplatser som ska tillföras fastigheten vid ny- och tillbyggnad av bostäder, verksamheter samt vid ändrad användning. Parkeringsbehovet ska tillgodoses på ett hållbart och godtagbart sätt samt bidra till att främja minskat bilanvändande. Hur parkeringsbehovet ska lösas redovisas vid ansökan om bygglov, där den vid tidpunkten gällande parkeringsnormen tillämpas.

- *Dagvattenstrategi (2022)*. Programmet ger en helhetsbild av hur Umeå kommun och de kommunala bolagen jobbar tillsammans för att uppnå en hållbar dagvattenhantering. Det beskriver också hur Umeå ska kunna växa utan att vattendrag och sjöar förorenas och inte minst; att begränsa riskerna för skador orsakade av översvämningar.

Utredningar

- VA-utredning (Emcon Miljökonsult AB), april 2019
- Spridningsberäkning av hästallergener, mars 2023
- VA-utredning (Sigma civil), september 2024

Ställningstaganden enligt 3-4 kap. miljöbalken

Hushållningsbestämmelser

När kommunen arbetar med att ta fram en ny detaljplan ska hushållningsbestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt miljöbalkens tredje kapitel ska mark- och vattenområden användas för det ändamål för vilka de är mest lämpade, utifrån dess nuvarande användning eller potentiella framtida användning. Företräde ska ges åt sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Mark- och vattenanvändningarna som skyddas av tredje kapitlet miljöbalken utgör både bevarandebestämmelser och mark- eller vatten som är lämplig för en viss typ av exploatering. I den paragraf som berör naturvård, kulturmiljö och friluftsliv finns ett tillägg om att skydda fysisk miljö i övrigt. Detta tillägg syftar på att planeringen ska hushålla även med den bebyggda miljön och landskapsbilden.

Användningsområden som skyddas av hushållningsbestämmelserna är:

- stora mark- och vattenområden som är orörda eller endast i liten grad är påverkade av mänsklig aktivitet eller exploatering.
- mark- och vattenområden som anses vara särskilt ekologiskt känsliga.
- jord- och skogsbruk.
- mark- och vattenområden av betydelse för rennäringen eller yrkesfisket eller för vattenbruk.
- mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse på grund av deras naturvärden, kulturvärden eller friluftslivet. Även behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska beaktas.
- mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material.
- mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering.
- mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret.

Vissa av ovan nämnda mark- och vattenanvändningar utgör även riksintressen och ska skyddas särskilt.

Planområdet består av skogsmark men kommunen gör bedömningen att det inte är av betydelse för skogsnäringen.

Skogsbruk

I miljöbalkens 3 kap. 4 § anges att skogsbruk är av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

Aktuell skogsmark bedöms inte ha någon påtaglig betydelse för skogsbruket med avseende för planrådets storlek och planförslaget bedöms inte försvåra möjligheten att bedriva ett rationellt skogsbruk.

Riksintressen

Planområdet omfattas inte av riksintresse enligt 3–4 kapitlen miljöbalken (MB).

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel, vars syfte är att komma till rätta med miljöpåverkan från mer diffusa utsläppskällor såsom trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord. Normen ska avspegla den lägst godtagbara miljökvaliteten eller det önskade miljötillståndet, men tar vanligtvis sikte på hur mänsklig verksamhet ska utformas. Ett genomförande av en detaljplan får inte medföra att en norm överträds.

MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477), olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660), olika parametrar i havsmiljön (SFS 2010:1341), olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt för omgivningsbuller (SFS 2004:675).

Miljökvalitetsnorm för utomhusluft

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft syftar till att skydda människors hälsa och miljön genom att ange föroreningsnivåer som inte får överskridas (gränsvärden) och nivåer som inte bör överstigas (riktvärden) och dessa regleras i luftkvalitets-förordningen (2010:477).

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly.

Luftkvalitetsproblem i svenska städer i relation till normer är främst kopplat till trafiken och då i form av kvävedioxid (NO2) och partiklar (PM10).

I delar av centrala Umeå överskrider gränsvärdena för luftföroreningar (kvävedioxid). Kommunen arbetar därför med ett åtgärdsprogram för att uppfylla normen, med syftet att uppfylla miljökvalitetsnormen som anger lägsta godtagbara miljökvalitet.

Tillkommande trafik i och med detaljplanens genomförande bedöms inte innebära betydande luftutsläpp som leder till att MKN för utomhusluft riskerar att överskridas.

Miljökvalitetsnorm för vatten

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet. Vattendistriktet beslutade i december 2016 om (nya) MKN, åtgärdsprogram och förvaltningsplan för åren 2016–2021. Beslutande MKN innebär kortfattat att alla ytvattenförekomster ska uppnå eller behålla hög eller god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus samt att alla grundvattenförekomster ska uppnå eller behålla god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus (om inte undantag har meddelats). Yt- och grundvattenstatusen får generellt inte försämrats.

Inget av distriktets vatten uppnår god kemisk status till följd av storskalig och långväga spridning av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE, används bland annat som flamskyddsmedel), vilka sprids till miljön via läckage från varor, avfallsupplag med mera. Bortsett från dessa är det ett femtiotal vattendrag, sjöar och kustvatten som inte uppnår god kemisk status på grund av påverkan från olika tungmetaller och tributyltenn (TBT).

Vattenkvaliteten är överlag god inom distriktet, men vissa utmaningar finns att särskilt ta hänsyn till i samband med samhällsutvecklingen:

- Fysiska förändringar, exempelvis utvinning av energi, vägar, ökad produktionen inom jord- och skogsbruk som påverkar vattnen negativt. Fysisk påverkan är den vanligaste orsaken till att god ekologisk status inte nås i distriktet.
- Bearbetning, schaktning och dikning av sulfidjordar som gör att sulfidmineralen oxiderar i kontakt med syre. Vid oxidering av sulfidmineral sänks markens surhetsvärde pH, vilket medför att metaller utlakas och kan spridas till vattendrag
- Storskalig påverkan från areella näringar, exempelvis genom gödsling, utdikning, ökad solinstrålning vid avverkning samt effekter från körsador i marken.
- Läckage av metaller från avslutad och pågående gruvverksamhet.
- Vattentäkter som saknar vattenskyddsområde eller där föreskrifter och skyddsområdets avgränsningar behöver revideras. I Bottenvikens vattendistrikt är det bara drygt 10 % av de allmänna vattentäkterna som har fullgott skydd.

Ett genomförande av en detaljplan får inte medföra att statusen försämrats för någon av kvalitetsfaktorerna (ekologisk och kemisk).

Mottagande recipienter för dagvattnet från planområdet är vattendraget Åhedån. Åhedån mynnar sedan ut i Mjölefjärden ca 800 meter nedströms.

Nuvarande status och MKN för Åhedån och Mjölesfjärden redovisas i tabell nedan (www.viss.lansstyrelsen.se, (2025-01-14)).

VISS är en databas som utvecklats av Vattenmyndigheterna och Länsstyrelserna i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten. VISS innehåller information om Sveriges större sjöar, vattendrag, grundvatten och kustvatten.

Vattenförekomst	EU-CD	Ekologisk status/potential	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status	Miljöproblem
<i>Åhedån (vattendrag)</i>	SE7072 12-170937	Hög	Uppnår ej god	Hög ekologisk status	God kemisk ytvattenstatus 2027 med undantag av kvicksilver/kvicksilverföreningar, bromerad difenyleter och kadmium.	Miljögifter från jordbruk i närområdet. Förändring av morfologiskt tillstånd pga. skogsbruk i närområdet. Betydande påverkan från diffusa källor – atmosfärisk deposition med avseende på Kviksilver och Bromerade difenyletrar (PBDE).
<i>Mjölefjärden (kust)</i>	SE6337 10-200500	God	Uppnår ej god	God	God kemisk ytvattenstatus 2027 med undantag av kvicksilver/kvicksilverföreningar, bromerad difenyleter och kadmium	

Planområdet ligger i närheten till Åhedån som mynnar ut i Mjölefjärden. Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) har Åhedåns ekologiska status bedömts till hög och Mjölefjärdens ekologiska status till god. Bedömningen av ekologisk status baseras på data för hydromorfologi och/eller vattenkemi i vattenförekomsterna.

Åhedån och Mjölefjärden bedöms ej uppnå god kemisk status. Bedömningen baseras på att gränsvärdet för kvicksilver enligt EG:s ramdirektiv för vatten (2008/105/EG samt 2013/39/EU) överskrids samt att det europeiska gränsvärdet för polybromerade difenyletrar PBDE överskrids i ytvattnet.

Effekten som genomförandet av detaljplanen bedöms ha på möjligheterna för att vattenförekomsterna Åhedån och Mjölefjärden ska uppnå god ekologisk status eller god kemisk status är låg. Bedömningen baseras på föreslagen hantering av vatten och avlopp samt områdets förutsättningar. Läs mer under rubriken *Teknisk försörjning – Dagvatten samt vatten och avlopp*.

Miljö kvalitetsnorm för omgivningsbuller

MKN (miljö kvalitetsnorm) för buller bygger på ett EG-direktiv för buller som infördes i svensk lagstiftning i Förordning om omgivningsbuller (2004:675). Enligt förordningen ska omgivningsbuller kartläggas och åtgärdsprogram upprättas för vägar och järnvägar inom kommuner med fler än 100 000 invånare eller från vägar med en trafiktäthet på mer än tre miljoner fordon per år. Därtill ska strategiska bullerkartor tas fram som visar bullersituationen under det närmast föregående kalenderåret. Med förordningen infördes även en MKN för buller. Målet är att sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa.

Kommunen och myndigheter ansvarar för att MKN följs, men det fråntar inte verksamhetsutövare att genom sin egenkontroll sträva efter att begränsa bullerstörningar. Som en del i arbetet med att uppnå MKN för buller har Umeå kommun antagit ett åtgärdsprogram mot buller för år 2019-2023 som innefattar buller från vägtrafik, järnvägstrafik, flygtrafik och viss industriell verksamhet. Ett nytt åtgärdsprogram för buller är under framtagande. Syftet med åtgärdsprogrammet är att förbättra ljudmiljön och minska antalet boende som är exponerade av buller genom att vidta åtgärder som leder till att ljudmiljön förbättras. Syftet är också att vidareutveckla former för ett strukturerat och kontinuerligt arbete med ljud- och bullerfrågor i kommunen.

Trafikverket ansvarar för statliga vägar och broar, exempelvis dimensionering, hastighetsbegränsning, skick, slitage och bullerskyddsåtgärder på och längs statliga vägar. Trafikverket ska, på samma sätt som kommunen enligt kraven i Förordning om omgivningsbuller (2004:675), kartlägga omgivningsbuller från vissa vägar. Kommunen för en kontinuerlig dialog med Trafikverket i dessa frågor.

För mer information, se rubrik *Risker och störningar – Buller*.

Strandskydd

Närmaste vattenområde, Åhedån, ligger 50–100 meter öster om planområdet.

Länsstyrelsen har beslutat om undantag från strandskyddet för Åheden enligt beslut 21 maj 1979. Planområdet omfattas därmed inte av strandskydd.

Planeringsförutsättningar

Under respektive rubrik i detta avsnitt beskrivs förutsättningarna på platsen.

Mark- och vattenanvändning

Planområdet är i dagsläget obebyggt och består av skogsmark i form av tallskog med inslag av björk. En elkraftsledning löper genom planområdets södra del i öst-västlig riktning. Området är inte planlagt sedan tidigare.

Stads- och landskapsbild

I Sörmjölle finns äldre bebyggelse som har karaktär av ett jordbrukssamhälle med komplementbyggnader och huvudbyggnader placerade på ett sådant sätt att en rumslighet i form av gårdstun bildas. Därefter har framför allt villabebyggelse kompletterats i byns kärna och skapat en tätare bebyggelsestruktur.

Planområdet är lokaliserat ca 3 km öster om Sörmjölle längs med Norrmjöllevägen (väg 522). Landskapet längs med Norrmjöllevägen, som också omger planområdet, utgörs framför allt av skogs- och jordbruksmark som blandas upp med enstaka bostadshus. Bostadsfastigheterna närmast planområdet är omkring 2000–5000 m². En av grannfastigheterna söder om planområdet har i dagsläget viss djurhållning i form av hästar med stall och hage.

Bebyggelsestrukturen är generellt gles i planområdets närhet, men en tätare bebyggelsestruktur finns ca 500 meter söderut från planområdet, närmare havet. Bebyggelsen i närområdet utgörs i huvudsak av enbostadshus i ett eller två plan med sadeltak samt komplementbyggnader och uthus med sadeltak. Fasader kännetecknas av röd kulör med stående träpanel.

Kulturmiljö

Det finns ingen utpekad kulturmiljö eller andra värdefulla byggnader inom planområdet eller dess närhet.

Fornlämningar

Fornlämningar utgör lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som tillkommit genom äldre tiders bruk och är varaktigt övergivna. Normalt är en lämning en fornlämning om den tillkommit innan år 1850. En fartygslämning ska vara förlist innan år 1850. Fornlämningar är skyddade av kulturmiljölagen (SFS 1988:950) och runt dem hör ett fornlämningsområde som behövs för dess bevarande.

Det finns inga kända fornlämningar i planområdet.

Ca 1 km öster om planområdet finns området Åheden-Nordansjö med sammanhållna fornlämningsmiljöer med stora runda rösen, långrösen och stensättningar från brons- och järnålder. Vid utgrävningen i början av 1900-talet visade sig en fem meter lång hällkista i gravens mitt troligen vara en plundrad brandgrav. Forngravarna och deras närmiljö skyddas enligt kulturminneslagen.

Naturmiljö

Planområdet består av skogsmark i form av tallskog med inslag av björk. Marken sluttar åt öst mot Åhedån som utgör närområdets lägsta punkt. Marknivåerna inom planområdet varierar mellan ca +10 och +6 meter över havet.

Geotekniska förhållanden

Enligt statens geologiska undersökningar ligger planområdet inom ett område med främst sedimentär bergart och jorden utgörs av morän samt postglacial sand/grus.

Grundvattennivån varierar i området men bedöms ligga mer än 1,5 meter under markytan.

Social miljö

Rekreation och friytor

Planområdet består idag av ett skogsområde utan tydliga spår av användning för rekreation och friluftsliv. Endast ett mindre antal småstigar löper genom området. Liksom alla skogar finns möjligheten för promenader, bär och svampplockning inom planområdet.

För bostäder, lokaler för fritidshem, förskola, skola eller annan jämförig verksamhet, ska det enligt 8 kap. plan och bygglagen inom fastigheten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta, det vill säga utemiljöer som är lämpliga för lek och utevistelse.

Vid planläggning av bostadsmiljöer ska barns behov av friytor särskilt beaktas. Barnens möjligheter till säker och utvecklande lek och rekreation ska tillgodoses.

Barnperspektiv

Barn och unga under 18 år utgör en femtedel av Sveriges befolkning. De har inte rösträtt, inte körkort och är beroende av vuxnas engagemang och arbete för att deras livsvillkor ska bli så bra som möjligt. Hur vi planerar, utformar och förvaltar den byggda miljön har stor betydelse för barns och ungas livsmiljöer. Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag. Det ökar behovet av fokus på arbetet med barns rättigheter i fysisk planering och stadsutveckling. Enligt barnkonventionen är barn självständiga individer och de ska ges möjlighet att medverka och få sina behov tillgodosedda i den fysiska planeringen. Att miljöer och lämpliga ytor är tillgängliga, upplevs trygga och är av god kvalitet främjar barns utveckling och är viktiga komponenter för barns uppväxt.

Tillgänglighet, trygghet och jämställdhet

Att känna sig trygg och kunna röra sig fritt är en demokratisk rättighet för alla människor. Alla ytor ska göras tillgängliga, trygga och användbara för alla grupper av människor så långt det är möjligt, inom rimliga kostnader. Hinder för tillgänglighet kan, beroende på vem du är, finnas i allt från den fysiska miljön till platsens upplevda trygghet. Det är viktigt att identifiera aspekter som kan skada tillgängligheten för vissa för att skapa rum för så många som möjligt.

Byggnader och lokaler ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Vid nybyggnation av bostäder ska alla lägenheter belägna högre upp än två våningsplan ha tillgång till hiss. Nybyggda entréer ska vara tillgängliga och angöringsavstånden får inte överstiga 25 meter. Markplaneringen ska utföras så att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan nå målpunkter som entréer m.m. utan problem.

Planområdets kupering är relativt flack och bedöms inte utgöra något hinder för tillgängligheten.

Service

Sörmjölle skola F-6 samt närmaste livsmedelsbutik finns belägen i Sörmjölle ca 3 km väster om planområdet. I närheten av Sörmjölle skola finns även en förskola.

Kommunikationer

I det här avsnittet beskrivs kommunikationer inom och i anslutning till planområdet.

Gång- och cykeltrafik

Det finns inga gång- och cykelvägar inom eller i anslutning till planområdet.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Sörmjölle utgörs av länstrafiken. Längs med Norrmjöllevägen ligger busshållplatsen Åheden, som är belägen ca 250 meter i östlig riktning från planområdet. Hållplatsen trafikeras med en låg turtäthet av länstrafikens busslinje 126. Hållplats med högre turtäthet finns i Sörmjölle, ca 3 km väster om planområdet. Hållplatsen Sörmjölle E4 södra trafikeras med två busslinjer och busshållplatsen Sörmjölle E4 norr trafikeras med en busslinje.

Närmsta tågstation är Hörnefors resecentrum, belägen ca 7 kilometer sydväst om planområdet.

Fordonstrafik

Planområdet ansluter till vägnätet via Norrmjöllevägen (väg 522) som löper längs med planområdets norra gräns. Norrmjöllevägen har statlig väghållning och utgörs av en asfaltbelagd väg med en hastighetsbegränsning på 70 km/h.

Parkering, varumottagning och angöring

Området är beläget inom parkeringszon C.

Detta innebär enligt riktvärdet ett behov med två parkeringsplatser per fastighet. Behovet av parkeringar ska ses som ett minimivärde som ska tillämpas som riktlinjer i planläggning och som krav vid bygglovsprövning.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Området omfattas inte av det kommunala vatten- och spillvattennätet.

Befintliga privata vattenledningar som kopplar på det kommunala nätet går genom planområdet och är skyddade genom ledningsrätt.

Närmaste recipient är Åhedån som är belägen ca 50 meter öster om planområdet. Den ekologiska statusen för Åhedån är hög. Åhedån mynnar ut i Mjölefjärden ca 700 meter söder om planområdet. Bedömningen är att Mjölefjärden är en betydande recipient som kan påverkas av planförslaget. Närmaste grundvattenförekomst ligger ca 5 kilometer norr om planområdet och bedöms inte påverkas av planförslaget då planområdet är beläget nedströms grundvattenförekomsten. År 2019 genomfördes en VA-utredning av Emcon Miljökonsult AB¹ där det inom ramen för utredningen genomfördes en geoteknisk inspektion av planområdet. Resultatet av inspektionen visade på att marken i de översta lagren mestadels består av sand i olika skikt. Grundvattennivån inom planområdet varierar men bedöms i utredningen allmänt ligga mer än 1,5 meter under markytan. Vid bedömning konstateras i utredningen att marken inom planområdet är lämplig för infiltration det vill säga rening i marklagren, med ca 30-40 m².

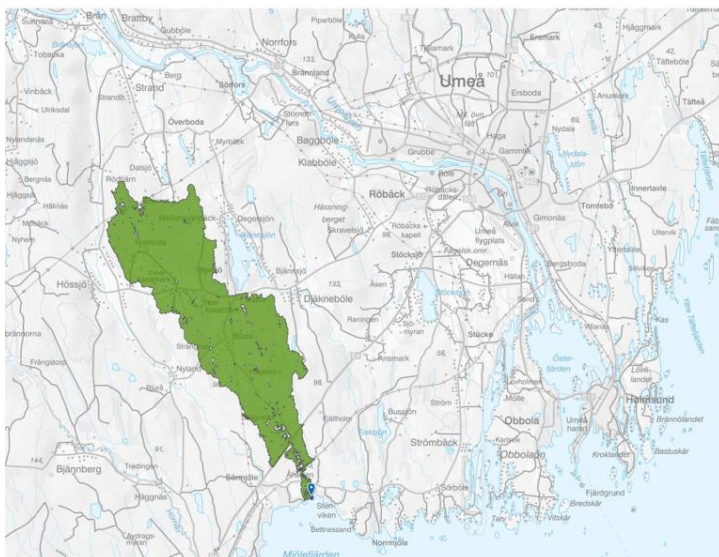
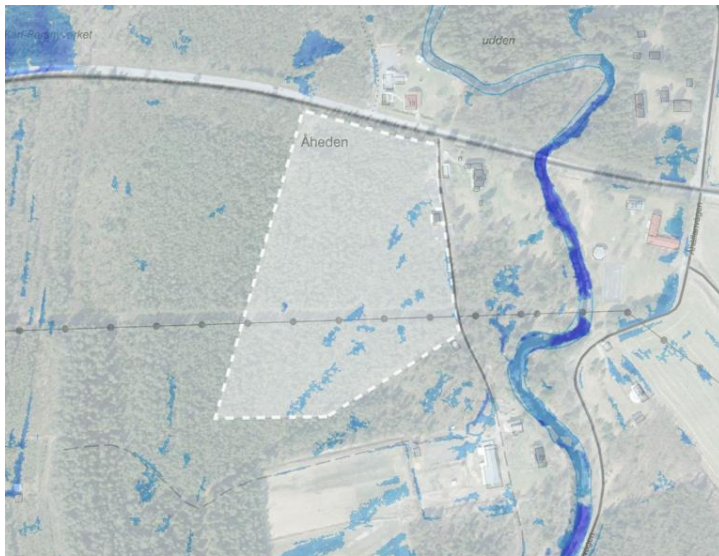
¹ VA-utredning, Emcon Miljökonsult AB, år 2019

Dagvatten

Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt avrinner på markytan. Under naturliga förhållanden infiltreras större delen av vattnet i marken, innan det når vattendrag. I takt med att staden förtätas och tidigare oexploaterade ytor hårdgörs minskar möjligheterna till naturlig infiltration i marken vilket medför att dagvattnet avleds direkt till närliggande vattendrag. Detta ställer krav på en robust och långsiktigt hållbar dagvattenhantering.

Planområdet är relativt plant. Figurerna 9 och 10 nedan redovisar lågpunkter i samt runt planområdet där det ansamlas stående vatten vid skyfall. En mörkare blå färg i illustrationen representerar en djupare lågpunkt med större mängd vatten och tvärt om för en ljusare blå färg. Det är tydligt att närområdets lågpunkt utgörs av Åhedån som är belägen strax öster om planområdet.

Åhedån är även recipienten för dagvatten i området. Ån har ett stort avrinningsområde som sträcker sig i nordvästlig riktning från Mjöllefjärden mot Holmnäs och Mellansvartbäck.

Figur 9-10: Överst: Illustration som redovisar lågpunkter i området. Underst: Åhedåns avrinningsområde.

Snöhantering

Inom planområdet sker ingen snöhantering idag då området utgörs av skogsmark.

El, värme, fiber och tele

I planområdets södra del löper en 10kV luftledning genom området i öst-västlig riktning. Umeå Energi saknar ledningsrätt för den befintliga luftledningen men då ledningen i dess sträckning uppfördes före år 1972 av Vattenfall gäller muntligt avtal om servitut för Umeå Energi i enlighet med Jordabalken SFS 1970:994.

Avfall

Ytor för utsortering av samtliga fraktioner av avfall som uppkommer ska finnas. Det innebär att det ska finnas plats för hushållsavfall (restavfall och matavfall), förpackningar och eventuellt verksamhetsavfall. Vakins gällande anvisningar för avfallshantering och återvinning ska följas vid bygglovsprövning.

Avfallsutrymmet ska placeras så att det är tillgängligt för avfallslämnarna och hämtningspersonal. Vägen ska vara framkomlig och sikten ska vara god. Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Vaghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel och framkomlighet.

Hälsa och säkerhet

Detaljplanen får inte leda till störningar som kan innebära olägenheter för människors hälsa (vilket definieras i 9 kap. 3§ miljöbalken). Med olägenhet för människors hälsa avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan ha en menlig inverkan på hälsan och inte är tillfällig. Även de störningar som i första hand påverkar välbefinnandet kan vara olägenheter för människors hälsa, exempelvis buller. Bedömningen av om en störning inverkar menligt på hälsan beror på hur människor i allmänhet uppfattar situationen. För att störningen ska omfattas av miljöbalkens bestämmelse krävs att den har en viss varaktighet, antingen genom att den pågår under en sammanhängande tid eller att den återkommer, regelbundet eller oregelbundet.

Den negativa påverkan som kan uppstå på grund av detaljplanen bedöms vara acceptabel utifrån ett allmänt och kommunalt samhällsbyggnadsperspektiv. Kommunen gör bedömningen att planens genomförande inte leder till sådan skada som beskrivs i plan- och bygglagens 14:e kapitel.

Brandsäkerhet

I Umeåregionens brandförsvar finns det totalt tio brandstationer. På Umeå brandstation jobbar heltidsanställda brandmän. Övriga nio är deltidstationer som bemannas av brandmän i beredskap, bland annat i Holmsund.

Närmaste sjukhus finns i Umeå (Norrlands universitetssjukhus), ca 20 km norr om detaljplaneområdet.

Närmaste brandpost finns i Sörmjölle ca 2 km från planområdet. Umeåregionens brandförsvär har gjort bedömningen att vatten från Åhedån kan nyttjas vid släckning av större brand. En passage ner till vattnet behöver kontinuerligt röjas från sly så att brandförsvaret når vattenytan med slang.

Buller

Buller är oönskat ljud, vilket är ett stort folkhälsoproblem. När människan utsätts för buller är den vanligaste reaktionen en känsla av obehag. Därutöver anses buller också orsaka bland annat stressreaktioner, trötthet, irritation, blodtrycksförändringar och sömnstörningar.

Buller från väg- och spårtrafik

	Ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnads fasad	Ekvivalent ljudnivå vid uteplats om sådan anordnas	Maximal ljudnivå vid uteplats om sådan anordnas
För bostäder upp till 35 m ²	65 dBA	50 dBA	70 dBA
För bostäder över 35 m ²	60 dBA	50 dBA	70 dBA

Om bullernivåerna vid en exponerad fasad överskrider, bör en skyddad sida uppnås där bullret uppgår till högst 55 dBA ekvivalent ljudnivå och högst 70 dBA maximal ljudnivå vid fasad mellan kl. 22.00 – 06.00. Som minst ska hälften av bostadsrummen vändas mot den skyddade sidan. Även här gäller högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Maximalnivån vid uteplats bör inte överskridas med mer än 10 dBA maximal ljudnivå fem gånger per timme mellan kl. 06.00 – 22.00.

Elektromagnetiska fält

En 10 kV luftledning löper genom planområdet i öst-västlig riktning. Kraftledningar och elektriska anläggningar kan ge upphov till elektromagnetisk strålning. Utifrån Strålskyddsmyndighetens bedömning för miljöer där människor varaktigt vistas (bostäder, skolor, förskolor, arbetsplatser m.m.) ska magnetfält inte överstiga 0,2 µT i årsmedelvärde med hänsyn till hälsoeffekter.

Ljusförhållanden

Sol- och dagsljusförhållanden är en viktig miljöfaktor i ett övervägande kallt klimat och solvärmens är en god energitillgång under sommarhalvåret. Vid nybyggnation ställs krav på tillgång till dagsljus för rum eller avskiljbara delar av rum där människor vistas mer än tillfälligt.

Förorenad mark och vatten

Enligt kommunal kartering finns det inga kända föroreningar inom planområdet eller i dess närhet.

Radon

Radon är en radioaktiv gas som finns naturligt i mark och grundvatten och som, beroende på markens genomsläpplighet och husgrundens täthet, kan sippra in i huset och skapa en ohälsosam inomhusmiljö. Eftersom förhöjda radonhalter inomhus är en olägenhet för människors hälsa så finns det gränsvärden som ska följas för nybyggda bostäder.

Enligt kommunal kartering utgör planområdet normalriskområde för markradon.

Risk för översvämning

Planområdet ligger inom ett område med god genomsläpplighet och förmåga att hantera skyfall.

Risk för ras, skred och erosion

Enligt kommunal kartering finns det ingen risk för ras, skred eller erosion inom planområdet eller i dess närhet.

Hästhållning

Fastigheten söder om planområdet har en hästhage som närmast ligger ca 35 meter från planområdesgränsen och ett lösdriftsområde i nära anslutning till planområdesgränsen. Hästhållningen kan innebära viss omgivningspåverkan i form av lukt och spridning av allergener. Då planområdet är beläget norr om hästhagen ligger området till viss del i den förhärskade vindriktningen. Det finns två gödselstackar på hästgården, se figur 11 nedan, som ger upphov till olägenhet i form av lukt. Gödselstacken mellan ladugården och ridbanan är belägen mer än 100 meter från planområdet och bedöms därför inte leda till någon lukt vid planområdet, som skulle utgöra någon olägenhet. Gödselstacken norr om hästgården ligger i direkt anslutning till planområdets gräns och det går således inte att utesluta att lukt från den gödselstacken kan förekomma inom planområdet, även om luktpåverkan bedöms som begränsad. Stallet är också beläget mer än 100 meter från planområdet och antalet hästar som nyttjar stallet är få, vilket innebär att påverkan inte bedöms som omfattande. Dock anses en viss förekomst av hästhållning med inslag av ljud och lukt ingå som ett naturligt inslag i miljöer av lantlig karaktär. Boverket anser att på landsbygden bör djurhållning och dess omgivningspåverkan vara accepterad i högre grad, än i miljöer där djurhållning normalt sett inte förekommer.

Det finns inte några uttryckliga lagregler eller bestämmelser om skyddsavstånd mellan bostäder och hästhållning annat än rekommendationer. Det måste därför göras en lämplighetsbedömning från fall till fall i samband med planläggningen. Se kommunens bedömning i avsnittet *Förändringar och konsekvenser - hästhållning*.

Figur 11. Karta som visar planområdet och placering för ridvägar (orange), lösdriksområde (gul), hästhagar (blå), ridbana (lila) och gödselstackar (röd).

Sweco har på uppdrag av kommunen tagit fram en spridningsberäkning av hästallergener/hästhållningsutredning (Sweco, 2023)².

Resultatet från beräkningarna visade att haltbidraget av hästallergen från ridbanan ger störst påverkan på omgivningarna följt av utsläppen från hagarna. Detta är sannolikt på grund av att fler hästar rör sig på en mer begränsad yta inom ridbanan i jämförelse med hagarna, där hästarna och därmed utsläppen sprids över ett större område. I beräkningarna betraktades hela området där hästarna rörde sig under dagen som en källa av hästallergen (Elfman m.fl., 2008). Utsläppen från stallet var av underordnad betydelse tack vare att spridningen sker med forcerad ventilation från hög höjd över marknivå. Detta skulle kunna se annorlunda utom stallet inte har forcerad ventilation då stallemissionerna släpps ut i taknivå. Om utsläppen från stallet skulle ventileras via dörrar och fönster skulle påverkan sannolikt bli högre.

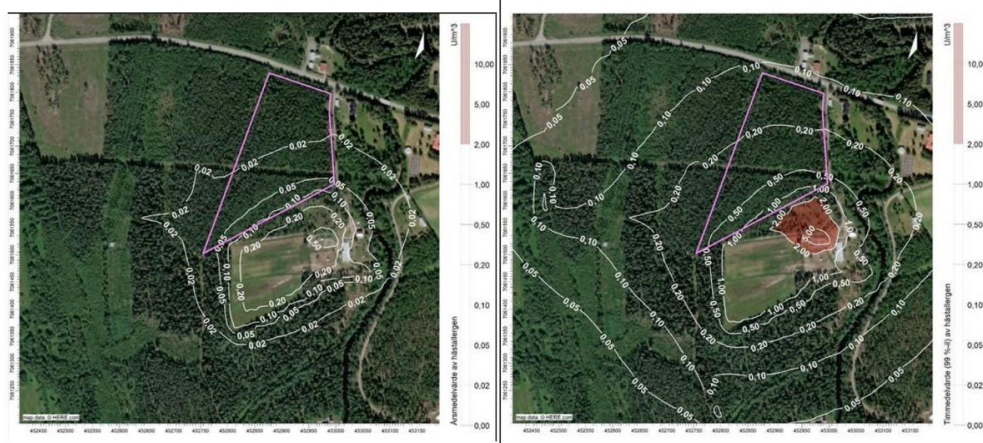
Beräkningarna visar att den generella hästallergenbelastningen vid det föreslagna planområdet är relativt låg. Timmedelvärdet visar på högre halter och riktvärdet, 2 U/m³, är nära att tangeras vid planområdets södra delar. Halterna avtar dock snabbt med avståndet och riktvärdet bedöms klaras inom hela planområdet. Se figur 12 och 13 nedan som redovisar års- och timmedelvärden.

Beräkningarna i utredningen utgår från extremsituationer, det vill säga tillfällen där de högsta emissionerna sammanfaller med de sämsta spridningsförutsättningarna. De framräknade och redovisade värdena i utredning beskriver var de halterna som förekommer som 99-percentil av timmedelvärdet, 87:e högsta timman under 1 år, se figurerna 12 och 13 nedan.

² Spridningsberäkning av hästallergener, Sweco, år 2023

Detta innebär att under 99 % av alla timmedelvärden underskrids de framräknade värdena. Där halter över om 2 U/m³ redovisas förekommer detta alltså under enstaka timmar under ett år i begränsade områden. Man bör även beakta att beräkningarna i utredningen inte har tagit hänsyn till befintlig vegetation, vilket innebär att halterna kan komma vara lägre än vad beräkningarna visar.

Mellan planområdet och hästgården finns det idag ett område av naturmark. Utredningen konstaterar att det vore fördelaktigt att bevara den befintliga skogsmarken. Detta då studier har kunnat påvisa att störst reducerande effekt på spridningen av lukt och allergener sker vid placering av vegetation så nära källan som möjligt. Vegetationen inom planområdet bedöms också kunna ha en reducerande effekt.

Figur 12-13. Hästallergener - Vänster: Beräknade halter av hästallergen som årsmedelvärden. Höger: Beräknade halter av hästallergen som timmedelvärden (99 %-il). Rött område redovisar var riktvärde överstigs. I båda figurer är planområdet markerat med lila linjer.

Förändringar och konsekvenser

Under respektive rubrik i detta avsnitt beskrivs dom förändringar och konsekvenser som planförslaget innebär.

Mark- och vattenanvändning

Planområdet är i dagsläget obebyggt och syftet med detaljplanen är att inom området skapa planmässiga förutsättningar för bostäder [B].

För att skapa förutsättningar för bostäder så möjliggör detaljplanen för användningarna [GATA] och teknisk anläggning i form av elförsörjning [E₁] och avloppsanläggning [E₂]. Övrig skogsmark inom planområdet som inte omfattas av kvartersmark eller gata regleras med användningen [NATUR].

Stads- och landskapsbild

För att behålla den nuvarande skogsridå som skapar en tydlig landskapsbild i området bevaras delar av skogsmarken som naturmark genom bestämmelsen [NATUR] närmast

Norrmjöllevägen. En mindre del av skogsmarken bevaras även öster om bostadskvarteren genom samma reglering. Dessa områden skapar också möjlighet till en skogsridå till grannar.

Fastighetsstorlek och byggrätt anpassas för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden. Minsta fastighetsstorlek regleras till 2000 m² **[d]**. Kvartersmark för bostäder som angränsar allmän platsmark begränsas med 5 meter **[prickmark]** för att säkerställa en luftighet och förgårdsmark som är typisk för lantlig bebyggelse. Huvudbyggnad ska placeras minst 4 meter från fastighetsgräns **[p₁]** och komplementbyggnad minst 2 meter från fastighetsgräns **[p₂]** av samma anledning gällande luftighet. Bostadsmarken mot plangräns i väster begränsas med 12 meter **[prickmark]** för att säkerställa att bostadshus ej kan skadas av fallande träd från närliggande skogsfastighet. Prickmark innebär att marken ej får bebyggas och säkerställer också en god sikt vid utfart från fastigheter.

För att ta hänsyn till omgivande bebyggelse regleras den största sammanlagda byggnadsarean per fastighet till 200 m², varav maximalt 80 m² får utgöras av komplementbyggnader **[e]**. Högsta nockhöjd för huvudbyggnad är 8,5 meter **[h₁]** och högsta nock för komplementbyggnader är 5,0 meter **[h₂]**, vilket samspelar med kringliggande bebyggelse. För att ta hänsyn till grannfastighetens hästhållning placeras kvartersmarken för bostäder i plankartan med respektavstånd till stall och hagar. Respektavståndet är planlagt som elförsörjning **[E₁]**, avloppsanläggning **[E₂]** samt naturmark **[NATUR]** mot fastighetsgränsen till Sörmjölle 5:7.

För att anpassa bebyggelsen till närliggande bebyggelses karaktär ska fasader utgöras av trä **[f₁]** och huvudbyggnader ska utformas med sadeltak med centrerad nock **[f₂]**. Bestämmelsen **[f₃]** innebär att endast friliggande komplementbyggnad tillåts. Med friliggande komplementbyggnad menas att komplementbyggnad/garage och carport inte sammanbyggs med huvudbyggnad. Detta skapar en struktur som är mer typiskt lantlig med luftiga tomter och gårdsbyggnader som är friliggande från huvudbyggnaden.

Den enskilda vägen som ansluter till den nya bebyggelsen planläggs som gata **[GATA]**. Planen möjliggör för en vändplats vid återvändsgränd för exempelvis servicefordon. I figur 14 nedan illustreras hur planområdet kan bebyggas.

Figur 14. Alternativ utbyggnad av planområdet.

Kulturmiljö

Fornlämningar

Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas. Den som leder arbetet ska skyndsamt anmäla förhållandet till länsstyrelsen.

Naturmiljö

Grönstruktur och rekreation

Inom planområdet kommer yta med befintlig skogsmark söder, öster och sydöst om bostadskvarteren samt vid nedgräven luftledning planläggas som naturmark.

Geotekniska förhållanden

Goda förutsättningar för bostadsbebyggelse bedöms föreligga med hänsyn till markens sammansättningar. Inom planprocessen bedöms inga geotekniska undersökningar behövas för att säkerställa en god bebyggd miljö. En eller flera geotekniska undersökningar kan komma att begäras i bygglovsskedet.

Social miljö

Rekreation och friytor

Planförslaget gör det möjligt att inom egen fastighet tillskapa grön- och rekreationsytor genom att begränsa byggrätten och reglera minsta tillåtna fastighetsstorlek. Utöver detta erbjuder planområdets närmiljö gott om möjligheter för rekreation och friluftsliv.

Som friyta räknas inte uppställningsplatser för cyklar och bilar eller transportvägar. Friytan ska ha ett skyddat läge, innehålla grönska samt ge en god rumsverkan och möjligheten för de boende att följa årstidsväxlingarna.

Barnperspektiv

De planerade bostadsfastigheterna är relativt stora vilket möjliggör för utemiljöer med hög kvalitet i form av grönska och väl planerade lektytor. Närheten till skogen är också en kvalitet för barn i området.

I norr angränsar planområdet till Norrmjöllevägen. Här planerar Trafikverket att bygga en separat gång och cykelväg mellan Åheden och Sörmjölle. Denna åtgärd förbättrar möjligheten för barn att ta sig mellan planområdet och närmaste skola på ett trafiksäkert sätt.

Tillgänglighet, trygghet och jämställdhet

De planerade bostadsfastigheterna är relativt plana vilket skapar god tillgänglighet till och från platsen. Fler bostäder i området kan höja känslan av trygghet, då det generellt skapar mer liv och rörelse till platsen. Fler bostäder innebär även fler ljuskällor, vilket även det gynnar den upplevda tryggheten.

Planområdets kupering är relativt flack och bedöms inte utgöra något hinder för tillgängligheten.

Service

Planförslaget möjliggör inte för någon ny service. Ytterligare bostäder inom byn kan på sikt utöka serviceunderlaget.

Kommunikationer

Gång- och cykeltrafik

Detaljplanen innebär ingen förändring för gång- och cykeltrafiken. Däremot planerar Trafikverket för en ny gång- och cykelväg längs Norrmjöllevägen. Planområdets utbredning i förhållande till Norrmjöllevägen har därmed anpassats, i samråd med Trafikverket, för att säkerställa att gång- och cykelvägen kan anläggas som planerat.

Kollektivtrafik

Planförslaget medför inga förändringar av kollektivtrafiken. Fler boende i området kan på sikt skapa underlag för att utöka turtätheten för kollektivtrafiken.

Fordonstrafik

Ett plangenomförande innebär att en ny anslutning till Norrmjöllevägen för in- och utfart behöver anläggas. Den enskilda vägen som ansluter till den nya bebyggelsen planläggs som gata **[GATA]**. Planen möjliggör för en vändplats vid återvändsgränd för exempelvis servicefordon.

Med hänsyn till trafiksäkerhet förses all kvartersmark för bostäder med bestämmelse om att endast en utfart per fastighet får finnas **[j]**.

Parkering, varumottagning och angöring

Parkeringsbehovet ska lösas inom den egna fastigheten. Hur parkeringsbehovet ska lösas redovisas vid ansökan om bygglov, där den vid tidpunkten gällande parkeringsnormen tillämpas. Planhandlingarna säkerställer endast att yta finns för att kunna tillämpa nu gällande parkeringsnorm.

Ur trafiksäkerhetssynpunkt reglerar planen endast en utfart till Norrmjöllevägen.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planområdet ingår inte i kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten. Vatten och avloppshanteringen bedöms kunna lösas enskilt inom planområdet då det i dagsläget inte är aktuellt att utöka verksamhetsområdet för dricks- och spillvatten.

Dricksvatten

Dricksvattenförsörjningen avses lösas genom att planområdet ansluts till Mjöllebygdens vattenförening. Kapacitet finns för anslutning av samtliga tillkommande fastigheter. Mjöllebygdens vattenförening har ledningar som löper genom planområdet.

Avlopp

Sigma Civil AB har på uppdrag av Umeå kommun tagit fram en VA-utredning för planområdet³. I utredningen rekommenderas att kommande avloppsanordningar inom planområdet dimensioneras enligt kraven för hög skyddsnivå med avseende på fosfor. Detta för att minimera påverkan på recipienten. Hög skyddsnivå medför ett reningskrav på minst 90% reduktion av organiska ämnen (BOD₇) och 90% reduktion av fosfor (tot-P), samt att risk för smitta eller annan olägenhet ska minimeras.

Delar av Åhedån och Mjölefjärden omfattas av "lila zon" enligt Umeå kommuns benämning vilket avser områden kring känsliga sjöar och kuststräckor. Inom lila zon måste alla avloppsanläggningar uppfylla kraven för hög skyddsnivå med avseende för fosfor. Majoriteten av planområdet ligger utanför lila zon men på grund av det korta avståndet till Åhedån samt den korta vattensträckan mellan planområdet och Mjölefjärden

³ VA-utredning, Sigma Civil AB, år 2024

rekommenderas i utredningen att samtliga avloppsanordningar dimensioneras enligt kraven för hög skyddsnivå. Se planområdet i förhållande till lila zon i figur 15 nedan.

Rekommenderade avloppslösningar

I utredningen föreslås slamavskiljare med infiltration och kemisk fällning som lämplig lösning för enskilda anläggningar för samtliga fastigheter. Avloppshantering kan även lösas gemensamt genom bildande av gemensamhetsanläggning för samtliga fastigheter och minireningsverk/reningsverk med fosforrening samt efterpolering rekommenderas. Föreslagna lösningar för avloppshantering uppfyller hög miljöskyddsnivå för både fosfor (tot-P) och kväve (tot-N). Det totala ytbehovet för minireningsverk/reningsverk med efterpolering uppgår till ca 60 m² om anläggningen ska brukas av samtliga fastigheter inom planområdet. Minireningsverk/reningsverk med efterpolering bedöms som en lämplig lösning för enskild anläggning och får då ett ytbehov om ca 15 m².

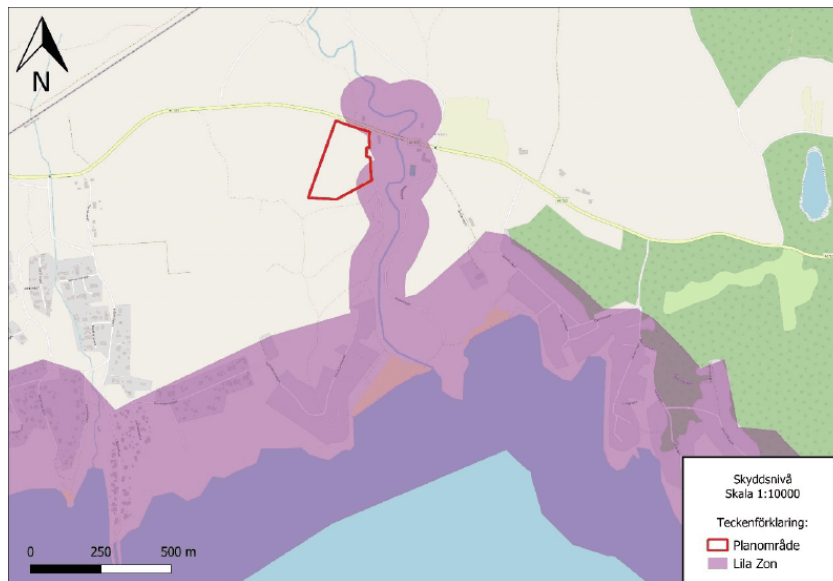
Utsläpp

Markecosystemet har en förmåga att fastlägga och omsätta olika typer av föroreningar (främst fosfor och smittoämnen). Den självrenande förmågan påverkas av jordart, jorddjup och temperatur. Vid avloppsutsläpp till mark sker den huvudsakliga självreningen under transporten från utsläppspunkten och fram till eventuellt ytvatten. För att nyttja processerna för självrening måste vatten från avloppsanläggningen släppas i marken. Detta sker alltid om anläggning byggs som infiltration men även i anläggningar som minireningsverk kan utgående vatten släppas ut till mark. För att öka reningspotentialen i mark är det viktigt att anläggningen görs med långsträckt utsläppsyta och lokaliseras parallellt med en sluttnings höjdkurvor. Utsläppspunkten bör vara så långt från ytvattenrecipient som möjligt. Utsläppspunkten/punkterna för både gemensam och enskilda avloppslösningar kan placeras mer än 100 meter från ytvattenrecipient (Åhedån) vilket innebär att retentionspotentialen bedöms som väldigt hög, det vill säga risken att fosfor når ytvattenrecipient är väldigt låg. Retentionen av fosfor kan medföra att halterna som når vattenförekomsterna är avsevärt lägre än de som släpps ut från anläggningen/anläggningarna.

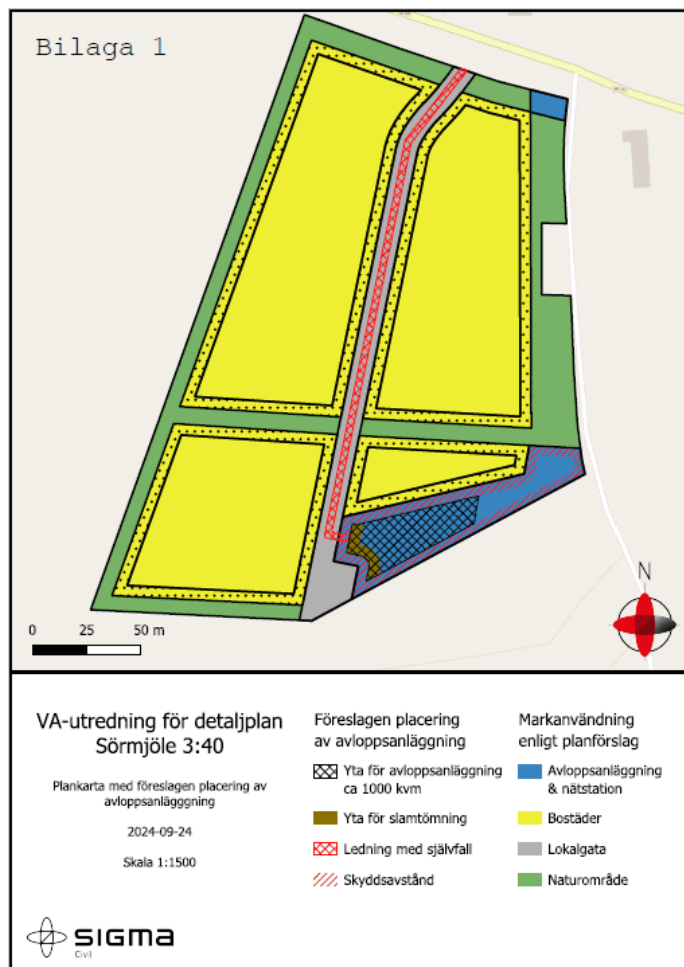
Föreslagen placering av avloppsanläggning

Gemensamhetsanläggning för avloppshantering föreslås lokaliseras i planområdets sydliga del med hänsyn till skyddsavstånd till väg, fastighetsgräns och närmsta möjliga bostad, se figuren nedan. Föreslagen placering medför att hela anläggningen kan placeras över 100 meter från vattenförekomsten Åhedån vilket som tidigare nämnts medför att retentionspotentialen bedöms som väldigt hög. Övriga skyddsavstånd till bland annat energibrunnar, diken och ytvattenrecipient bedöms inte påverka placeringen av anläggningen. För att möjliggöra slamtömning bör slambrunn placeras i enlighet med figur 16 nedan. Tillkommande ledningar sker med fördel genom självfall där en pumpbrunn placeras direkt intill eventuellt reningsverk. Framtida fastighetsbildning och bostadsplacering går inte förutse varför föreslagen placering av eventuella enskilda avlopp inte går att föreslå. Tillstånd för enskilda avlopp prövas hos kommunens Miljö- och hälsoskyddsnämnd. Detaljplanen möjliggör för gemensam avloppsanläggning genom bestämmelsen [E₂]. Användningsområdet tillgodoser erforderligt utrymme för bland annat gemensam avloppsanläggning och området

är i enlighet med VA-utredningen lokaliserad mer än 100 meter från Åhedån.
Användningsområdet förses med 4 meter prickmark längs områdets ytterkanter för att säkerställa skyddsavstånd till fastighetsgräns.

Figur 15. Planområdet i förhållande till "lila zon".

Figur 16. Figuren redovisar föreslagen gemensam avloppslösning. Observera att planförslaget har justerats i vissa avseenden sedan färdigställandet av VA-utredningen. Föreslagen lokalisering av avloppsanläggning och elförsörjning, ledning med självfall i gata, skyddsavstånd samt yta för slamtömning överensstämmer med aktuellt planförslag.

El, värme, fiber och tele

Befintlig luftledning som löper genom planområdet i öst-västlig riktning planeras att grävas ner i samband med att planområdet exploateras. Ledningen kommer ligga parallellt med den befintliga vattenledningen som löper genom planområdet. Detaljplanen säkerställer ett naturområde för ledningarna med tillräckligt stor bredd för att möjliggöra för ledningarna att grävas upp.

Ytor för nätstation ansluten till det kommunala elnätet säkerställs inom planområdet med bestämmelsen Elförsörjning [E₁]. Syftet med nätstationen är att försörja de nya fastigheterna. Genom bestämmelsen elförsörjning möjliggör detaljplanen även för annan gemensam energiförsörjning som exempelvis gemensamma solceller. Inom användningsområdet finns tillräckligt utrymme för samtliga reglerade användningsbestämmelser.

Dagvatten

Dagvattenhanteringen bedöms kunna lösas lokalt inom respektive fastighet genom infiltrering på kvartersmark och eventuella diken. Planförslaget medför därav inget behov av utökning av verksamhetsområde för dagvatten. Bevarande av en del naturmark medför goda möjligheter till infiltrering. Dagvattenhanteringen ska redovisas vid bygglovsprövning.

Snöhantering

För planområdet bedöms snöhantering kunna lösas lokalt. Ytor för snöupplag ska avsättas inom respektive fastighet eller i anslutning till gemensam vändplan. Fastighetsägarna ansvarar för snöhantering inom den egna fastigheten. För lokalgatan anordnas snöhantering av delägarna i gemensamhetsanläggningen.

Avfall

Då minsta fastighetsstorlek regleras till 2000 m² bedöms det finnas tillräckligt utrymme inom respektive fastighet för utsortering av samtliga fraktioner av avfall. Avfallsutrymmet ska placeras så att det är tillgängligt för avfallslämnarna och hämtningspersonal. Vägen ska vara framkomlig och sikten ska vara god. Körning på gång- och cykelväg är inte tillåten. Väghållaren är ansvarig för vägens utformning, skyltning, skötsel och framkomlighet.

Hälsa och säkerhet

Brandsäkerhet

Framkomligheten för ambulans och räddningstjänst till och från detaljplaneområdet bedöms vara god.

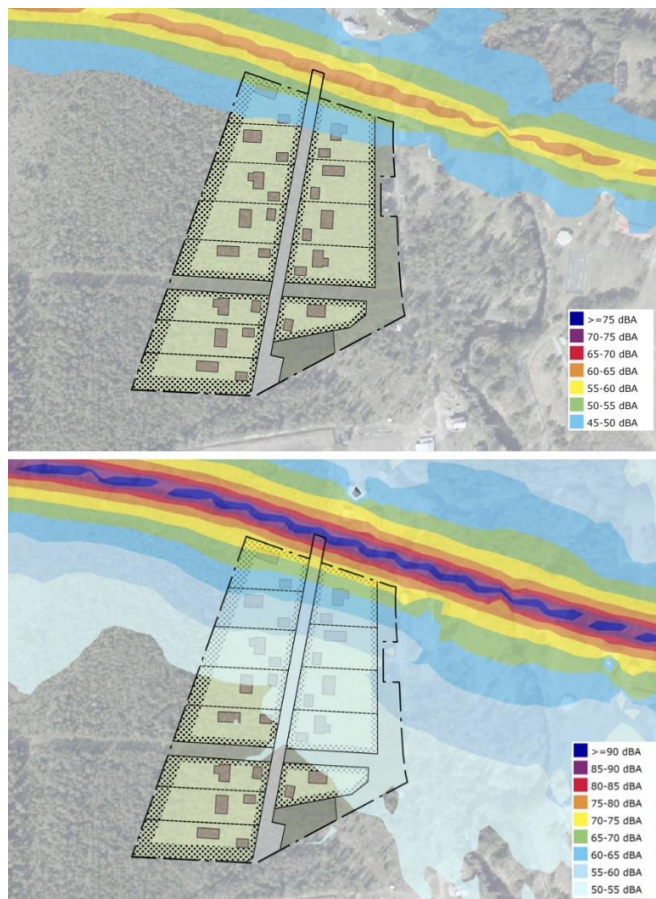
Byggnaders utformning och blåljuspersonals behov av åtkomst, framkomlighet till brandposter och släckvatten beaktas därutöver i samband med bygg- och markprojektering i enlighet med gällande regler.

Buller

Enligt övergripande kommunal bullerkartering (Tyréns 2022) är planområdet utsatt för ekvivalenta bullernivåer som med god marginal understiger riktvärden för buller. För de två tillkommande bostadsfastigheterna i norr överstigs riktvärdet för maximal ljudnivå marginellt vid fastighetsgränserna. Då respektive fastighet har goda möjligheter att anordna en uteplats där riktvärdet för maximal ljudnivå underskrids har inga bullerdämpande åtgärder vidtagits.

Den övergripande bullerkarteringen utgår från en ADT om 390 bilar samt gällande hastighetsbegränsning, 70 km/h. Detta stämmer väl överens med Trafikverkets mätningar på Norrmjöllevägen från 2016. För att riskera att tillkommande bostadsfastigheter utsätts för bullernivåer som överstiger gällande riktvärden för ekvivalent buller krävs en fördubbling av trafikmängden längs Norrmjöllevägen. Då den maximala ljudnivån anger den högsta förekommande ljudnivån under en fordonspassage påverkas inte värdet av en trafikökning. Det krävs en höjning av väghastigheten eller en förändring av trafikslaget, med ökad andel tung trafik, för att den maximala ljudnivån ska öka. Varken en fördubbling av biltrafiken, en högre hastighetsbegränsning eller ett förändrat trafikslag har i detta fall bedömts som sannolikt varför någon bullerutredning inte har utförts. Längs med södra sidan av Norrmjöllevägen planeras en gång- och cykelväg av Trafikverket. Om vägplanen för gång- och cykelvägen får laga kraft måste hastighetsbegränsningen vid planområdet sänkas och farthinder om respektive sida av infarten till planområdet måste uppföras av trafiksäkerhetsskäl vilket i sig medför mindre risk för buller.

Inte heller bedöms tillkommande bebyggelse, tillsammans med framtida trafikökning generellt i samhället, alstra trafikbuller i sådan omfattning att bullerutredning kan anses nödvändig. Figurerna 17 och 18 nedan redovisar ekvivalent och maximal ljudnivå för planområdet.

Figur 17-18. Figurerna redovisar bullernivåer i området. Överst redovisas ekvivalent ljudnivå och underst maximal ljudnivå.

Elektromagnetiska fält

Befintlig luftledning planeras att grävas ner i samband med detaljplanens genomförande varför inga åtgärder avseende elektromagnetiska fält har vidtagits i detaljplanen. Avtal planeras att tecknas mellan ledningshavare och fastighetsägare.

Ljusförhållanden

Då planområdet är stort och relativt plant har bedömningen gjorts att ny bebyggelse i två våningar varken kommer att skugga eller skuggas av befintlig bebyggelse.

Förorenad mark och vatten

Detaljplanen innebär ingen ökad risk för föroreningar.

Radon

Då planområdet ligger inom ett område som är karterat som normalriskområde krävs ett radonskyddat utförande. I samband med bygglovgivning fastställs grundläggningsmetod för att säkerställa att radonhalten i den färdiga byggnaden inte blir för hög.

Risk för översvämning

Detaljplanen innebär ingen ökad risk för översvämning.

Risk för ras, skred och erosion

Detaljplanen innebär ingen ökad risk för ras, skred och erosion.

Hästhållning

Genomförandet av planen kan komma att ha viss påverkan på befintlig hästgård. Påverkan bedöms främst ske genom bl.a ökad aktivitet och trafik runt hästgården och på befintliga vägar och ridvägar. Då planen innebär tillkommande småhus och att den tillkommande trafiken planeras att anslutas till planområdet i den norra delen, antas det inte blir fråga om någon betydande fara för människors hälsa och säkerhet eller om någon betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL.

Beräkningarna och bedömningen av skyddsavstånd i utredningen har gjorts utifrån nuvarande situation på hästgården. Vid eventuell utökad hästverksamhet med fler antal hästar kan utsläppen av hästallergen komma att öka och således även spridningen av hästallergen till planområdet. Det föreligger dock för stora osäkerheter för att i dagsläget kunna bedöma påverkan från en utökad verksamhet.

Med hästhållningsutredningen som underlag har bedömningen gjorts att ett ytterligare säkerhetsavstånd om cirka 40 meter säkerställs mellan bostäderna och området där timmedelvärden överstiger riktvärdet om 2 U/m³. Detta område planläggs som **[NATUR]** i anslutning till gödselstacken och delvis som **[GATA]**. Syftet med säkerhetsavståndet är att trygga hästgårdens verksamhet genom att säkerställa att planerade bostäder, med marginal, inte drabbas av högre halter hästallergener.

Mellan planområdet och hästgården finns vegetation i form av träd, sly och buskar som utgör ett naturligt skyddsavstånd. Ett bevarande av naturmarken kan därmed leda till minskad spridning av hästallergen till planområdet. Delar av naturområdet i fråga är beläget på mark tillhörande Sörmjölle 5:7. Då beräkningarna i hästhållningsutredningen redovisar att riktvärdet bedöms klaras inom hela planområdet utan att man räknat med vegetationen på fastigheten Sörmjölle 5:7 har bedömningen gjorts att detta område ej behöver tas med i detaljplanen.

Planförslaget bedöms därmed ej påverka hästgårdens verksamhet i någon större omfattning. Viss påverkan kommer ske i form av ökad aktivitet i området i och med fler boende.

Genomförandefrågor

Under detta avsnitt redovisas de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att detaljplanen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt. Även konsekvenserna av dessa åtgärder redovisas.

Organisatoriska frågor

Tidplan

Anläggning av väg och teknisk försörjning planeras att genomföras inom detaljplanens genomförandetid men utbyggnad av bostadsfastigheter kan komma att ske successivt.

Målsättningen är att detaljplanen ska antas november 2025. Den preliminära tidplanen baseras på att inga större förändringar sker under planprocessen och att detaljplanen inte överklagas. Vid ett överklagande kan tidpunkten för detaljplanens laga kraft förskjutas upp till två år framåt i tiden, vilket medför motsvarande förskjutning av genomförandet.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag planen får laga kraft.

En detaljplan får enligt 4 kap. 39 § plan- och bygglagen (2010:900) inte ersättas, ändras eller upphävas före genomförandetidens utgång om någon fastighetsägare som berörs motsätter sig det. Undantag kan göras om det behövs en ny detaljplan på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt som inte har kunnat förutses vid den ursprungliga planläggningen. Undantag kan även ges för införande av bestämmelser om fastighetsindelning eller vissa rättigheter (exempelvis servitut). Om planen ersätts, ändras eller upphävs under genomförandetiden kan berörda fastighetsägare ha rätt till ersättning av kommunen.

Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad byggrätt i enlighet med detaljplanen. Efter genomförandetidens utgång kan kommunen ändra eller upphäva detaljplanen utan att fastighetsägare får någon ersättning för byggrätt som inte kan utnyttjas. I övrigt ligger detaljplanen fast och fortsätter gälla till dess att den ersätts, ändras eller upphävs.

Avtal

Flertalet avtal kommer att bli aktuella för detaljplanens genomförande, exempelvis avtal om rättigheter, avtal om vatten och avlopp, avtal om markförvärv och optioner och eller liknande avtal/beslut.

Planavtal

Planavtal har skrivits mellan sökande och Umeå kommun, Detaljplanering 2020-09-17. Avtalet syftar till att reglera kostnader för arbetet med att upprätta denna detaljplan.

Exploateringsavtal

Ett exploateringsavtal (enligt 6:e kap. plan- och bygglagen) reglerar ansvaret mellan kommunen och exploatören gällande utbyggnad och finansiering för genomförandet av detaljplanen. Åtgärderna som regleras i ett exploateringsavtal ska vara nödvändiga för att detaljplanen ska kunna genomföras. Innan kommunen antar detaljplanen ska exploateringsavtal vara undertecknat.

Umeå kommun avser att teckna ett exploateringsavtal med exploatören för att säkerställa genomförandet av detaljplanen. Exploateringsavtalet reglerar att den infrastruktur som behövs blir utbyggd på ett ändamålsenligt sätt samt reglerar ansvar för inrättande av gemensamhetsanläggningar. Avtalet hanterar även andra frågor kopplade till genomförandet, kostnadsansvar samt att exploatören ska ställa en ekonomisk säkerhet kopplat till utbyggnaden.

Huvudmannaskap

Huvudmannaskap för allmän plats

Alla allmänna platser ska ha en huvudman. Huvudmannen för de allmänna platserna är ansvarig för att ställa i ordning och förvalta de allmänna platserna, till exempel för att bygga ut och sköta gator. När kommunen är huvudman för allmänna platserna ska kommunen, efter hand som bebyggelsen färdigställs enligt detaljplanen, ordna de allmänna platserna så att de kan användas för avsett ändamål i enlighet med planen. Om kommunen anser att allmänhetens tillträde till platsen är viktig bör kommunen planlägga med kommunalt huvudmannaskap.

Om det finns särskilda skäl kan kommunen med en planbestämmelse reglera att huvudmannaskapet för de allmänna platserna ska vara enskilt. Kommunen behöver dock motivera varför huvudmannaskapet ska vara enskilt. Vid enskilt huvudmannaskap åligger ansvaret för allmän plats på fastighetsägarna gemensamt.

Då enskilt huvudmannaskap traditionellt har använts i Åheden samt att området har en karaktär av landsbygdsbebyggelse har bedömningen gjorts att huvudmannaskapet inom planområdet regleras som enskilt. All allmän plats förses med bestämmelse om att huvudmannaskapet är enskilt för den allmänna platsen **[a]**.

Enskilt huvudmannaskap innebär att exploatören svarar för åtgärder inom såväl kvartersmark som allmän platsmark. Exploatören står för alla kostnader som berör utbyggnad samt drift, såsom utbyggnad av vägar inklusive upprustning av befintlig väg. Fördelning av driftkostnader och regler för skötsel kan fördelas mellan deltagande fastighetsägare genom samfällighetsförening/i beslut om bildande av gemensamhetsanläggning.

Huvudmannaskap för vatten, avlopp och dagvatten

Planområdet ingår inte i kommunalt verksamhetsområde för dricks-, spill- och dagvatten. Dricksvattenhanteringen inom planområdet avses lösas genom anslutning till Mjöllebygdens vattenförening.

Avloppsfrågan kan lösas gemensamt inom området genom nybildande av gemensamhetsanläggning. Anläggningen kan sedan förvaltas genom samfällighetsförening alternativt delägarförvaltning. Frågan kan även hanteras via officialservitut eller avtalsservitut. Detaljplanen möjliggör även för att avlopp hanteras enskilt inom respektive fastighet. Exploatören/respektive fastighetsägare ansvarar för utbyggnad av enskilda lösningar för vatten och avlopp samt att framtida fastighetsägare ansvarar för drift.

Lovplikt

Enligt 4 kap. 14–15§ plan- och bygglagen kan kommunen inom visa ramar besluta att minska eller utöka bygglovspliktens omfattning. En utökad bygglovsplikt kan vara lämpligt i vissa kulturmiljöer för att bevara nuvarande struktur och gestaltning. Lättnader i bygglovsplikten får emellertid inte beslutas om bygglov krävs för att tillvarata grannars intressen eller allmänna intressen. Detta gäller även riv- och marklov.

Det bedöms i aktuell detaljplan inte finnas anledning att besluta om förändrad lovplikt.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Detaljplanen medför att maximalt 12 nya bostadsfastigheter kan bildas genom avstyckning från fastigheten Sörmjölle 3:40. Nya bostadsfastigheter kan styckas av från fastigheten och ska omfatta minst 2000 m² [d].

Fastighetsbildning sker efter ansökan och prövning om lantmäteriförrättning. Ansökan inlämnas till Umeå kommun, Lantmäterimyndigheten.

Gemensamhetsanläggning

En gemensamhetsanläggning är en anläggning som är gemensam för flera fastigheter, ofta vägar eller vatten- och avloppsledningar. I gemensamhetsanläggningen deltar flera fastigheter och de bekostar både anläggandet och driften enligt andelstal som fastställs av lantmäterimyndigheten.

En gemensamhetsanläggning kan, efter prövning av ansökan, bildas eller ändras genom en så kallad anläggningsförrättning. Det kan bli aktuellt när det finns gemensamma behov hos flera fastigheter som behöver lösas i ett gemensamt sammanhang, exempelvis tillfartsvägar, avloppsledningar etcetera.

Fördelning av kostnader och regler för skötsel beslutas i förrättningen och fördelas på deltagande fastigheter. Vid bildande, omprövning eller upphävande av gemensamhetsanläggning kan det bli aktuellt med ersättningar till fastighetsägare som upplåter utrymme alternativt ersättning till deltagande fastigheter vars rättigheter påverkas. Lantmäterimyndigheten beslutar om den eventuella ersättningens storlek.

Om en nybildad fastighet skall lösa sitt avlopp/vatten/dagvatten via en befintlig samfällighetsförening behöver fastigheten bli delägare i gemensamhetsanläggningen, detta betyder att det högst troligt blir en avgift för delägarskapet "betala in sig" i anläggningen. Detta sker via Lantmäterimyndigheten.

Gemensamhetsanläggning	Förändringar och konsekvenser
------------------------	-------------------------------

Nybildande av gemensamhetsanläggning för avloppsanläggning.	Gemensamhetsanläggning för gemensam avloppsanläggning kan prövas för nybildade fastigheter inom planområdet.
Nybildande av gemensamhetsanläggning för gata.	Gemensamhetsanläggning för gata kan prövas för nybildade fastigheter inom planområdet.
Nybildande av samfällighet för naturmark.	Samfällighet för naturmark kan prövas för nybildade fastigheter.

Ledningsrätter

Ledningsrätt är en servitutsliknande rättighet för ledningshavaren att använda någon annans mark för ledningsändamål. Ledningsrätt kan upplåtas för ledningar för allmänna ändamål såsom vatten och avlopp, data och telekommunikationsledningar. Ledningsrätt kan endast inrättas av lantmäterimyndigheten. Ledningsrätt gäller för all framtid eller tills den upphävs av Lantmäterimyndigheten efter ansökan och prövning. Vid bildande och upphävande kan det bli aktuellt med ersättning som bestäms i lantmäteriförrättningen.

En ledningsrätt finns för en vattenledning som löper genom planområdet i öst-västlig riktning samt nord-sydlig sträckning. Ledningsrätten är skapad till förmån för Mjöllebygdens vattenförening som förser stora delar av boende i Sörmjölle med vatten. Sträckningen av ledningsrätten ska vara kvar i befintligt läge inom naturmark och påverkas inte av detaljplanens genomförande.

En högspänningsledning tillhörande Umeå Energi AB sträcker sig i öst-västlig riktning genom planområdets södra del. Ledningen planeras att grävas ner i samband med att detaljplanen genomförs. En ledningsrätt planeras att bildas för den nedgrävda högspänningsledningen.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Vid genomförande av detaljplanen krävs anläggande av tillfartsväg genom planområdet och anordnande av nätstation för anslutning till det kommunala elnätet. Genom planområdet löper en högspänningsledning som måste grävas ner för att detaljplanen ska bli genomförbar. Vid val av gemensam avloppshantering krävs uppförande av gemensam avloppsanläggning.

Behov av ytterligare utredningar eller tillstånd

Inför exploatering kommer särskilda utredningar eller tillstånd att krävas, till exempel kommer tillstånd för att ansluta planområdet till väg 522 behövas. Tillstånd för anslutning till väg 522 söks hos Trafikverket av exploatören.

Prövning enligt annan lagstiftning

Infrastrukturlagstiftning

- Väglagen
- Anläggningslagen
- Ledningsrättslagen

Skydds- och bevarandelagstiftning

- Bullerförordningen

Fastighet- och exploateringslagstiftning

- Fastighetsbildningslagen

Ekonomiska frågor

Ekonomiska konsekvenser för exploatören

I samband med tecknandet av exploateringsavtalet ställs krav på att exploatören ska ställa en säkerhet till kommunen som motsvarar det ekonomiska åtagandet att bygga ut den gata som regleras i detaljplanen. Säkerheten överlämnas till kommunen i samband med undertecknande av exploateringsavtalet.

Exploatören står för alla kostnaden som berör exploatering. Kostnader som åligger exploatören är exempelvis:

- Framtagande av detaljplan med tillhörande utredningar
- Kostnad för fastighetsbildningsåtgärder, gemensamhetsanläggning eller andra rättigheter
- Utbyggnad av lokalgata och VA-lösning inom planområdet
- Eventuell nedgrävning av luftledning

Ekonomiska konsekvenser för övriga berörda

Respektive ledningsbolag får kostnader för utbyggnad av deras ledningsnät. De får intäkter genom anslutningsavgifter när fastighetsägarna ansluter till nätet och löpnade intäkter från årliga driftsavgifter.

Planavgift

Planavgift regleras i ett särskilt planavtal och betalas av exploatören.

Upplysningar

Plankartan utgör själva Detaljplanen, dess bestämmelser är juridiskt bindande enligt plan- och bygglagen och fungerar som ett skriftligt och visuellt avtal över hur marken får användas eller bebyggas. Detaljplanen utreder ansvarsfrågan för olika byggnationer och gemensamma anläggningar som avlopp och gator. Detaljplanen utreder också flera frågor som behöver lösas i ett sammanhang för att göra den nya mark- eller vattenanvändningen lämplig och hållbar över tid. Detaljplanen är därför styrande vid bygglovsprövning. Plankartan har tagits

fram i AutoCAD 2025 med FocusDetaljplan 2025 och
"BFS_2022_11_01_Bestämmelsekatalog.xml."

Planbeskrivningen är ett vägledande och förtydligande dokument till hur detaljplanen ska förstås genomföras och beskriver hur olika frågor eller förutsättningar har hanterats. Bilaga till planbeskrivningen redovisar sammanställning av planbestämmelser med motivering och lagstöd i tabellform.

Grundkartan är ett underlag för detaljplanearbetet som redovisar topografi och fastighetsförhållanden inom planområdet och dess närmaste omgivning.

Fastighetsförteckningen utgör kommunens bedömning av vilka som ingår i samrådskrets. Därför anger fastighetsförteckningen vilka fastigheter, fastighetsägare och andra rättighetsinnehavare som berörs av planförslaget. Fastighetsförteckningen måste samordnas med grundkartan för att båda dokumenten ska redovisa samma uppdaterade fastighetsinformation. Under detaljplaneprocessen används fastighetsförteckningen som en adresslista för att skicka ut underrättelse om när planförslaget är på samråd eller granskning.

Samrådskrets

Detaljplanens samrådskrets består av närliggande fastighetsägare, rättighetsinnehavare, närboende och lokalhyresgäster som bedöms beröras direkt av ett genomförande av detaljplanen. I figuren redovisas detaljplanens samrådskrets. Samrådskretsens storlek har anpassats efter att planförslaget inte anses vara av betydande allmänt intresse, inte medför någon betydande miljöpåverkan samt handläggs med utökat förfarande.

Under planprocessens gång blir fastighetsägare och andra rättighetsägare som bedöms ingå i samrådskrets underrättade genom brevutskick inför samråd och granskning. Endast de som lämnat synpunkter under samråd och granskning vars synpunkter inte blivit tillgodosedda blir underrättade om antagande. Ungefärlig samrådskrets redovisas i figur 19 nedan.

Figur 19. Kartbild över ungefärlig samrådsrets.

Medverkande

Deltagande kommunala verksamheter

- Detaljplanering
- Lantmäteri
- Mark och exploatering
- Miljö- och hälsoskydd
- Umeåregionens brandförsvär
-

Deltagande kommunala bolag

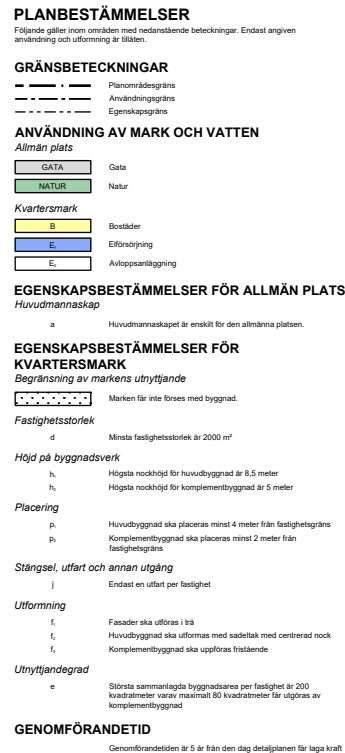
- Umeå Energi AB
- Vatten och avfalls kompetens i norr AB (VAKIN)

Källor

Fotografier: Umeå kommun, om inte annat anges

Ortofoton: Lantmäteriet, om inte annat anges

Kartor och illustrationer: Umeå kommun, om inte annat anges

Detaljplan för del av fastigheten
Sörmjölö 3:40
inom Sörmjölö i Umeå kommun, Västerbottens län
Umeå kommun, Detaljplanering, september 2025

Clara Ganslandt Planchef	Clara Persson Harlin Planarkitekt	Villiam Brännström Planarkitekt
-----------------------------	--------------------------------------	------------------------------------

Antagandehandling	Beslut
Till planen hör:	Antagen:
- Planbeskrivning	Laga kraft:
	Vidimeras:

Umeå kommun
Byggnadsnämnden

Protokollsutdrag
2025-10-22

§ 224

Sörmjölle 3:40

Diariennr: BN-2017/00028

Detaljplan för Sörmjölle 3:40

Beslut

1. Byggnadsnämnden godkänner detaljplanen för Sörmjölle 3:40.
2. Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta detaljplanen för Sörmjölle 3:40 enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Syfte

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 12 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Ärendebeskrivning

Arbetet med att upprätta detaljplanen påbörjades av Umeå kommun, Detaljplanering den 17 september 2020. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande då planen innebär mindre avsteg från översiktsplanen vilket redovisas och motiveras i planbeskrivningen.

Totalt möjliggör detaljplanen för 12 bostäder i form av småhus. Detaljplanen möjliggör för 4 800 m² bruttoarea för bostäder. Utöver detta skapar planförslaget förutsättningar för tekniska anläggningar i form av gemensam spillvattenhantering samt elförsörjning med möjlighet till gemensam elförsörjning.

Övriga frågeställningar som har haft betydande inverkan på detaljplanens utformning är angöring till väg 522 och närheten till kraftledningen som löper genom planområdet samt närheten till närliggande hästverksamhet söder om planområdet.

Detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Samråd/granskning

Länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, berörda sakägare, kommunala och statliga instanser har haft möjlighet att framföra synpunkter på förslaget.

Samråd hölls under perioden 21 september till 19 oktober 2021.

Granskning hölls under perioden 12 mars till 2 april 2025.

Av de synpunkter som har inkommit under samråds- och granskningstiden har ett granskningsutlåtande upprättats av Umeå kommun, Detaljplanering. Planförslaget har efter granskning, utöver redaktionella ändringar och förtydliganden, reviderats på följande punkter:

- Kvartersmark för bostäder i planområdets sydöstra del tas bort.
- Område för quartersmark för bostäder i planområdets sydvästra del minskas.
- Område för quartersmark för avloppsanläggning och elförsörjning flyttas cirka 30 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats gata flyttas cirka 4 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats natur regleras mot planområdets sydliga gräns.

Umeå kommun, Detaljplanering gör bedömningen utifrån omfattningen av genomförda revideringar efter granskningsskedet att förnyad granskning inte behöver ske.

Antagande av detaljplanen överlämnas till kommunfullmäktige med anledning av att detaljplanen handläggs med utökat förfarande samt att verksamhetsområdet för vatten, spillvatten och dagvatten måste utökas till att omfatta hela planområdet.

Umeå kommun
Byggnadsnämnden

Protokollsutdrag
2025-10-22

Kvarstående synpunkter

De som har kvarstående synpunkter kommer att få underrättelse om beslutet tillsammans med besvärshänvisning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-09-11

Antagandehandlingar

- Plankarta daterad september 2025
- Planbeskrivning daterad september 2025

Övriga handlingar

- Granskningsutlåtande daterat april 2025
- Samrådsredogörelse daterad februari 2025

Beredningsansvariga

Villiam Brännström, planarkitekt

Johanna Söderholm, planchef

Föredragande

Clara Persson Harlin, enhetschef Detaljplanering

Beslutsordning

Ordföranden finner att byggnadsnämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Beslutet med handlingar ska skickas till

Kommunfullmäktige, Umeå kommun

Kommunfullmäktiges beslut ska skickas till

detaljplanering@umea.se

Detaljplanering expedierar därefter beslutet till

- Sökande
- De med kvarstående synpunkter
- Länsstyrelsen

Samrådsredogörelse

Diarienummer: BN-2017/00028
Datum: 2025-02-18
Handläggare: Villiam Brännström

Detaljplan för fastigheten Sörmjölle 3:40 inom Sörmjölle i Umeå kommun, Västerbottens län

Ett förslag till detaljplan för fastigheten Sörmjölle 3:40 har upprättats av Umeå kommun, Detaljplanering. Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 13 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Planen handläggs med utökat planförfarande och har varit föremål för samråd under tiden **2021-09-21 – 2021-10-19**. Samrådsrets, statliga och kommunala instanser, föreningar m.fl. har getts möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Nedan görs en sammanfattning av inkomna synpunkter, vilka kan begäras ut i sin helhet.

Följande skriftliga synpunkter har inkommit under samrådet:

LÄNSSTYRELSEN

Har inkommit med ett yttrande enligt nedan.

Allmänt

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för bostäder. Planområdet omfattar skifte 1 av fastigheten Sörmjölle 3:40. Planförslaget följer inte inriktning och intentioner i översiktsplanen då området ej är utpekad för bostadsändamål. Detaljplanen handläggs därför med utökat förfarande. Genomförande av detaljplanen bedöms av kommunen inte leda till en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen har i yttrande 2019 delat kommunens bedömning.

Överprövningsgrunder enligt 11 kap PBL

Utifrån inkomna samrådshandlingar har länsstyrelsen ingen erinran. Planen behöver dock förbättras avseende miljö kvalitetsnormer för vatten, se nedan.

Yttrande

Dagvatten, vattenförekomster och MKN vatten

Detaljplanen behöver tydligt redovisa vilka vattenförekomster som berörs av planen och ange både vattenförekomstens namn och ID enligt VISS. Det bör även redovisas när information hämtats från VISS och vilken förvaltningscykel som informationen avser. I detaljplanen nämns vattenförekomsterna Åhedån, Mjölefjärden samt en icke namngiven grundvattenförekomst. Enligt VISS finns ingen grundvattenförekomst i området. Det bör nämnas att ingen grundvattenförekomst berörs av planen däremot är det bra att bedöma om verksamheten påverkar grundvatten.

Detaljplanen redovisar att det finns goda förutsättningar för att infiltrera dagvatten inom området. Det är viktigt att dagvatten hanteras på ett sådant sätt så att det inte bidrar till förhöjda halter av föroreningar och förändrade flödesmönster som kan påverka angränsande vattenförekomster. Länsstyrelsen bedömer att planen har tagit hänsyn till detta.

Området omfattas inte av det kommunala vatten- och spillvattennätet. Detaljplanen beskriver olika lösningar för hantering av avloppsvatten som motsvarar normal skyddsnivå för avlopp. Presenterade lösningar för avlopp baseras på en VA-utredning för området som bilagts detaljplanen. I VA-utredningen utvärderas olika lösningar för avlopp, utvärderingarna baseras på tekniska och ekonomiska aspekter och omfattar inte effektivitet i rening av fosfor och kväve. Det saknas uppskattningar av hur stora transporter av fosfor och kväve som kan förväntas vid val av olika alternativ.

Detaljplanen redovisar ekologisk och kemisk status för vattenförekomsten Åhedån (WA31506808). Detaljplanen behöver även redovisa fastställda normer för ekologisk och kemisk status i Åhedån. I detaljplanen bedöms aktuell exploatering inte påverka möjligheten att upprätthålla gällande miljökvalitetsnormer i Åhedån. Kommunen behöver även motivera bedömningen om påverkan på möjligheterna att upprätthålla MKN för Åhedån. Det kan tilläggas att miljökvalitetsnormen för ekologisk status i Åhedån är hög, normen i VISS i förvaltningscykel 3 är dock felaktigt angiven till god.

I detaljplanen saknas redovisning för vattenförekomsten Mjölefjärden (WA59870769). Eftersom avståndet från planerat område till Åhedån är kort (ca 50-100m) och att det är en kort vattendragssträcka fram till mynningen i Mjölefjärden (ca 800m) så motiverar detta att även Mjölefjärden inkluderas i detaljplanen. Redovisning av Mjölefjärdens status, MKN, risk för påverkan och eventuella miljöproblem bör ingå. Kommunen behöver också göra en bedömning av hur planerad exploatering påverkar möjligheterna att upprätthålla MKN i Mjölefjärden. Området runt Mjölefjärden klassas till "hög" Skyddsnivå enligt Kommunens skyddsnivåkarta för avlopp. Närheten till Åhedån och Mjölefjärden medför att det kan ifrågasättas om inte skyddsnivån för avlopp borde vara hög även för planerat område. Om

förslaget i planen är normal skyddsnivå för avlopp så bör det motiveras varför avloppslösningarna inom planerat område inte behöver nå upp till hög skyddsnivå. Karta med skyddsområden för avlopp bör också ingå i planen för tydlighetens skull. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att överväga att ansluta området till det kommunala VA-nätet.

Anslutning till väg 522

Innan detaljplanen antas bör kommunen ha samrått utformning av anslutning till väg 522 med Trafikverket.

Deltagande i beslutet

Beslut om samrådsyttrande har fattats av t.f. biträdande enhetschef Jeannette Joelsson efter föredragning av samhällsplanerare Magnus Agnemo.

Kommentar

Planbeskrivningen revideras avseende föreslagen avloppshantering. Avloppsanordningar inom planområdet föreslås dimensioneras enligt kraven för hög skyddsnivå. Karta som redovisar närliggande skyddsområden för avlopp har lagts till i enlighet med yttrandet.

Planbeskrivningen kompletteras med information gällande ekologisk och kemisk status för Åhedås samt fullständig information enligt VISS gällande Mjölefjärden.

Planbeskrivning kompletteras med hänvisning till motiven som legat till grund för bedömningen av planförslagets påverkan på möjligheterna att upprätthålla MKN i Åhedån och Mjölefjärden.

Samråd med Trafikverket gällande anslutning till väg 522 är genomfört med tillhörande överenskommelse i enlighet med det planförslag som presenteras i granskningsskedet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

SKANOVA

Skanova har inget att erinra mot detaljplanen.

Skanovas teleanläggningar/rättigheter berörs inte/påverkas inte av rubricerat planförslag. Om Skanova tvingas vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan.

Kontakta <https://www.ledningskollen.se>

Kabelanvisning beställs via <https://www.ledningskollen.se>

För ledningssamordning kontakta Nätcenter för det aktuella området på tfn (vxl): 020 - 50 50 00

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

TRAFIKVERKET

Svar på begäran om yttrande gällande TRV 2021/109787, Samråd gällande detaljplan för Sörmjölle 3:40, Umeå kommun.

Trafikverket har inget att erinra men upplyser om att ny anslutning kräver väghållarens tillstånd, ansökan görs på trafikverket.se

Trafikverket planerar för en gång- och cykelväg mellan Sörmjölle och Åheden som kommer ligga på den södra sidan av väg 522. Av kommunens bifogade skiss över föreslagen detaljplan på fastigheten Sörmjölle 3:40 framgår att området närmast väg 522 utgörs av naturmark. Detta kommer därmed inte vara i strid med kommande vägplan. Cykelvägen är inte detaljprojekterad ännu, men principutformningen anger att den kommer vara ca 2,5 meter bred med en skiljeremsa på ca 3 meter. Totalt kommer maximalt 10 meter sett från befintlig vägbana tas i anspråk från väg 522 för gång- och cykelvägen.

För tänkt anslutning i detaljplanen så krävs ett beslut enligt 39 § väglagen. Enligt bifogad plankarta så verkar siktsträckan västerut vara begränsad och för kort. En syn och beslut kan göras efter ansökan om anslutning. Ansökan kan göras via Trafikverkets hemsida.

Kommentar

Planbeskrivningen revideras med information gällande Trafikverkets pågående plan för gång- och cykelväg i enlighet med yttrandet.

Planbeskrivningen kompletteras med information gällande ansökan om anslutning till väg 522.

Samråd med Trafikverket gällande anslutning till väg 522 är genomfört med tillhörande överenskommelse i enlighet med det planförslag som presenteras i granskningsskedet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

POSTNORD

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna

placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar Postnord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Vid nybyggnation av villor/radhus och verksamhetsområden placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation och förändring av befintlig detaljplan. En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

KOMMUNSTYRELSENS PLANERINGSUTSKOTT (KSPLU)

Samråd: Detaljplan för Sörmjölle 3:40

Beslut

Kommunstyrelsens planeringsutskott beslutar att tillstyrka att planförslaget förs vidare i planprocessen med beaktande av tjänsteskrivelsen att det i handlingarna tydliggörs om detaljplaneområdet skall omfattas av verksamhetsområde för vatten, alltså anslutas till det kommunala vattenledningsnätet, eller om det skall vara enskilt huvudmannaskap för vatten alltså egna brunnar eller vattenförening.

Ärendebeskrivning

Detaljplanens syfte är att möjliggöra avstyckning av fastigheter för bostadsändamål. Planområdet för detaljplanen utgörs av hela skifte 1 tillhörande fastigheten Sörmjölle 3:40. Området är inte utpekad för bostadsändamål i översiktsplan Umeå kommun – Fördjupning för kusten, därför handläggs planförslaget med utökat förfarande.

Området för den planerade exploateringen kommer dock att förbindas med Sörmjölle tätort via en gång- och cykelväg längs med väg 522. Detta samt att busshållplats belägen 250 m från området talar för att exploatering strukturellt kan inrymmas inom tanken om Byar i tillväxtstråk. Därav finns visst stöd för planerad bebyggelse i ÖP.

Det är positivt att planhandlingarna, med tillhörande VA-utredning, inför granskningen kommer att kompletteras med lämplig placering av gemensamt vatten och avlopp samt att VA-utredningen kommer att revideras avseende antalet bostadsfastigheter som behöver enskilda avlopp. Det är även positivt att planerad säckgata inte avses kringbyggas, vilket bibehåller möjlighet att koppla samman gatan med övrigt vägnät vid eventuell ytterligare utveckling inom området i framtiden.

Planeringsutskottets beslutsordning

Yrkanden Mattias Larsson (C) - att det i handlingarna tydliggörs om detaljplaneområdet skall omfattas av verksamhetsområde för vatten, alltså anslutas till det kommunala vattenledningsnätet, eller om det skall vara enskilt huvudmannaskap för vatten alltså egna brunnar eller vattenförening.

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden frågar om planeringsutskottet kan bifalla tjänsteskrivelsens förslag. Planeringsutskottet bifaller förslaget. Därefter frågar ordföranden om planeringsutskottet bifaller Mattias Larssons tilläggsyrkande. Planeringsutskottet bifaller tilläggsyrkandet.

Kommentar

Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande om att planområdet inte omfattas av verksamhetsområde för vatten, dagvatten eller spillvatten och att enskild hantering föreslås.

Plankartan kompletteras med föreslagen placering för gemensam avloppsanläggning. Planbeskrivning revideras för att överensstämja med föreslagen justering i plankartan.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Yttrande Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker planförslaget.

Bakgrund

Planens syfte är att skapa planmässiga förutsättningar för bostäder med hänsyn till befintliga närliggande fastigheters struktur.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har den 3 juni 2021 lämnat synpunkter beträffande de föreslagna bostädernas närhet till grannfastighetens hästhållning. Miljö- och hälsoskyddsnämndens bedömning är att bostadsmarkens avstånd i planförslaget till grannfastighetens hästhållning är godtagbart utifrån de förhållanden som råder idag. Nämnden bedömer att planen kan genomföras under förutsättning att det i enlighet med planförslaget lämnas skog i södra delen av planområdet.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

TEKNISKA NÄMNDEN/GATOR OCH PARKER

Tjänstemannayttrande på delegation från Tekniska Nämnden

Trafik och gata

Gator och parker berörs ej i och med att huvudmannaskapet för den nya vägen in till planområdet är enskilt och Norrmjöllevägen är statlig. Trafikverket behöver yttra sig om den nya vägen som ansluter mot Norrmjöllevägen.

Drift och underhåll

Berörs ej

Park och natur

Berörs ej

Kommentar

Samråd med Trafikverket gällande anslutning till väg 522 är genomfört med tillhörande överenskommelse i enlighet med planförslag som presenteras i granskningsskedet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

BRAND- OCH RÄDDNINGSNÄMNDEN/BRANDFÖRSVAR

Detaljplanens syfte är att möjliggöra avstyckning av fastigheter för bostadsändamål. Närliggande brandposter saknas inom aktuellt område. Brandförsvaret rekommenderar att brandposter anläggs för att räddningstjänsten ska kunna genomföra effektiva släckinsatser i händelse av brand

Kommentar

Samråd med Umeåregionens brandförsvär är genomfört och Åhedån föreslås användas för släckvatten vid släckinsatser. Passage behöver röjas från sly för att komma åt att lägga slang.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

UMEÅ ENERGI AB

UE-2021-0679-011 Umeå Energi har inget att erinra avseende ledningar för fjärrvärme, el eller bredband.

Kommentar

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

VAKIN, UMEÅ VATTEN OCH AVFALL AB

Vatten och avlopp

Planområdet ligger utanför verksamhetsområde för alla tre nyttigheter, vatten, dagvatten och spillvatten. Vakin ställer sig positivt att dagvatten hanteras lokalt inom respektive fastighet.

Detaljplaneområdet ligger delvis inom ett utpekat omvandlingsområde med prioritet A. Enligt den kommunala VA-strategin bör inga nya enskilda avlopp tillkomma inom områden med denna klassificering. Det är nödvändigt att säkerställa att taxakollektivet inte belastas av eventuella ersättningskostnader för onyttigblivna enskilda och gemensamma avloppsanläggningar i det fall kommunfullmäktige beslutar om utökat verksamhetsområde för vatten och avlopp.

Stycket under rubriken "Vatten och avlopp" behöver revideras i syfte att tydliggöra kommunens intention kring vattenförsörjning inom planområdet. Det bör tydligt framgå ifall intentionen är att lösa vattenförsörjningen genom att ansluta till befintlig vattenförening eller inte. I och med den rådande ovissheten kring den tidigare beslutade utvecklingsstrategin för vatten och avlopp är det svårt att genomföra en hållbar va-planering. Det går därför inte att garantera att fastigheter inom planområdet kan anslutas till befintlig vattenförening. I och med att det är högt tryck på nybebyggelse runt Sörmjölle anser Vakin att man behöver utreda om det i stället är aktuellt med allmän vattenförsörjning.

Avfall och återvinning

Säkerställ att hämtplats och transportvägar uppfyller NOA, i övrigt har Vakin inget att erinra under förutsättning att anvisningarna i gällande NOA följs.

Kommentar

Planområdet avses inte anslutas till det kommunala VA-nätet.

Planbeskrivningen har kompletterats med förtydligande om att planområdet förväntas anslutas till befintlig vattenförening. Samråd med berörd vattenförening (Mjöllebygdens vattenförening) är genomförd och ansökan om anslutning har godkänts. Anslutningen godkändes av Vakin april 2022.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

LANTMÄTERIMYNDIGHETEN

Vid genomgång av planens samrådshandlingar (daterade september 2021) har följande noterats.

Planfrågor som berör Lantmäterimyndighetens kommande arbete

Lantmäterimyndighetens arbetsuppgifter, efter det att planen för Sörmjölle 3:40 har vunnit laga kraft, är att med stöd av detaljplanen avstycka 10 nya

bostadsfastigheter och eventuellt inrätta gemensamhetsanläggningar för väg och naturområde.

Delar av planen som bör förbättras

Planbeskrivning

Lokalgatan bör omfattas av en gemensamhetsanläggning för att trygga gemensam in- och utfart. Genom en gemensamhetsanläggning blir de nybildade fastigheterna delägare i lokalgatan och gemensamt ansvariga för såväl anordnandet som underhållet av gatan. Det är inte de nybildade fastigheternas ägare som har ansvaret att anordna gatan utan ansvaret bör ligga på exploatören.

Kommentar

Planförslagets genomförande innebär att en gemensamhetsanläggning skapas för lokalgatan. Bekostandet och utbyggnaden av lokalgatan åligger exploatören och regleras i ett exploateringsavtal som tas fram av Mark- och exploatering i samarbete med Detaljplan under planprocessens gång. Exploateringsavtalet kommer att skrivas under vid detaljplaneförslagets antagandeskede.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

YTTRANDE 1

Området ligger över ett stråk där Kronhjort och Rådjur ändvänder, när dom går ner till havet för att dricka saltvatten. Försvinner den möjligheten så måste dom gå över öppna åkrar, vilket jag tvivlar på att dom gör.

Kommentar

Djurliv

Planförslaget innebär en minskning av befintlig naturmark, men kommunen bedömer att det fortfarande finns stora ytor med skog och öppna landskap där viltet kan röra sig fritt.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

YTTRANDE 2

Vi har i huvudsak två synpunkter att redovisa.

1: Vi anser att det är viktigt att fullfölja planerna på en gång- och cykelbana mellan Åheden (Norrmjölle) och Sörmjölle. En sådan GC-väg borde anläggas parallellt med och söder om Norrmjöllevägen och anslutas till befintlig GC-väg i Sörmjölle.

2: Vi anser också att det även fortsättningsvis bör vara möjligt för viltet och skogens invånare att i korridoren mellan Botniabanan (järnvägen) och havet röra sig fritt på båda sidor (norr och söder) om Norrmjöllevägen.

Lena och Lennart Arnesson

Kommentar

Gång- och cykelväg

Trafikverket ansvarar för projektet gällande gång- och cykelvägen och omfattas därför inte i det aktuella planförslaget.

Djurliv

Se kommunens svar i yttrande 1.

Planförslaget stoppar inte den allemansrättsliga möjligheten att röra sig norr och söder om Norrmjöllevägen och ner mot havet.

Yttrandet bedöms vara tillgodosett i planförslaget.

YTTRANDE 3 ADVOKATBYRÅ NYWA

I. Yrkanden

1. Familjen hemställer i första hand att detaljplaneringen av Planområdet avbryts.
2. Familjen hemställer i andra hand att Detaljplanen avslås.
3. För det fall att inte Detaljplanen inte avslås, hemställer Familjen om att en trädfällningszon om minst 20 meter planläggs för att minska risken för skador från stormfällda träd på person och egendom.

II. Grunder

Grunderna för Familjens yrkanden är att det föreligger flera legala hinder mot att anta Detaljplanen. Det finns därtill ytterligare omständigheter som medför att ett godkännande av Detaljplanen är direkt olämplig. Familjen utvecklar grunderna för talan med nedan angiven disposition.

1. Detaljplanen är inte förenlig med översiktsplanen
2. Detaljplanen skadar övergripande natur- och kulturvärden
3. Detaljplanen kan strida mot riksintresset för rennärning
4. Familjens hästhållning på Lantgården skadas
5. Risk för intrång i Familjens hemfridszon och skador på marken
6. Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522
7. Det saknas tillräcklig trädfällningszon mellan Lantgården och Planområdet
8. Detaljplanen inverkar menligt på jaktens fortsatta bedrivande i området
9. Frågan om elsäkerhet
10. Detaljplanen strider mot proportionalitetsprincipen

1. Detaljplanen är inte förenlig med översiktsplanen

För Åheden med omnejd gäller översiktsplanen "Fördjupning för kusten" ("Översiktsplanen"). Såsom konstaterats av Kommunens tjänsteskrivelse 2017-07-11 följer *inte* den planerade bebyggelsen riktlinjerna för området och är inte lämplig. Av Översiktsplanen framgår att *"nylokalisering av bebyggelse utan stöd i den fördjupade översiktsplanen är inte förenlig med det allmänna intresset av en långsiktigt lämplig bebyggelseutveckling i Umeås närområdet och ska därför behandlas restriktivt"*.

Vidare framgår att enstaka nylokaliseringar inom eller i direkt anslutning till befintliga bebyggelsegrupper endast kan accepteras om den tillkommande bebyggelsen samspelar med den befintliga bebyggelsen på ett bra sätt och inte stegvis leder till en succesiv utvidgning av den befintliga bebyggelsegruppen.

I Detaljplanen uppger Kommunen att planförslaget möjliggör en ny bebyggelsemiljö samt att den tilltänkta bebyggelsen mer kommer ha karaktären av ett *villaområde* än lantlig i jämförelse med Lantgården.

Området som omfattas av Översiktsplanen erbjuder *klassisk landsbygd*. En nylokalisering med flertalet villor kommer att förändra karaktären på området. Genom Detaljplanen synes Kommunen ha för avsikt att skapa ett modernt villakvarter med förhållandevis små tomter, i en fristående klungformation, i ett område som i övrigt erbjuder klassisk jordbruksbygd.

Utvidgningen kommer dessutom *förändra karaktären* på området då fristående villor i klungformation inte är ett normalt byggnadssätt i en gammal by på landsbygden. Planförslagets bebyggelse passar inte i den klassiska landsbygdsmiljön. Det planerade moderna villakvarteret samspelar inte med den befintliga lantliga bystrukturen där Familjens Lantgård är närmaste granne. Nybebyggelsen kommer tvärtom att dominera området och riskerar att förhindra fortsatt jordbruk. Detaljplanen står således i strid med Översiktsplanen för området.

Detaljplanen tar inte hänsyn till *närliggande fastigheter*. Det finns inget samspel eller harmoni mellan villaområdet och Lantgården. En nylokalisering med flertalet villor inom Planområdet kan leda till en betydande utvidgning av befintlig villabebyggelse inom Åheden, vilket inte överensstämmer med Översiktsplanen för området.

Kommunen har helt bortsett att Översiktsplanens områdesbestämmelser föreskriver att åtgärder inte ska vidtas som kan vara *till men för pågående markanvändning*. I förevarande fall väger värdet av att bevara Åhedens lantliga prägel med pågående hästhållning tyngre än önskemålet att uppföra villakvarteret. Sammanfattningsvis är området inte utpekad för bostadsändamål i Översiktsplanen.

Familjens hästhållning och i sekler bedrivna småskogsbruk försvåras väsentligen om Detaljplanen genomförs. Grunderna för att Detaljplanen

strider mot Översiktsplanen utvecklar Familjen vidare på s. 3–8 i promemorian i bilaga 2.

2. Detaljplanen skadar övergripande natur- och kulturvärden

Av 2 kap. 3 § plan- och bygglagen (PBL) framgår att planläggning och beslut i ärenden enligt samma lag ska ske med utgångspunkt i de *natur- och kulturvärden* som finns i den byggda miljön och i landskapet. Att visa hänsyn till natur- och kulturvärden i planeringen handlar både om att förvalta befintliga värden och om att beakta hur nya inslag kan påverka värdena.

Åheden är en *gammal jordbruksby*, med anor sedan början av 1800-talet, som har lyckats bibehålla sin unika karaktär. Som framgår av bifogat intyg från LRF i bilaga 3 är Åheden på flera sätt en unik jordbruksbygd med anor från lagaskifte. Lantgården har brukats i över fem generationer och Familjen är den enda som bedriver aktiv djurhållning inom Åheden.

Hästhållningen bedrivs med delvis *traditionella jordbruksmetoder*, såsom hässjning av hö, ett hantverk som få personer i dag behärskar och ännu färre utövar. Av intyget framgår även vikten av att samhället ger förutsättningar för ett aktivt jordbruk med en *levande landsbygd*. Familjen och tidigare generationer har i flera hundra år bedrivit och bedriver fortfarande fiske, småvilt- och älgjakt samt skogs- och jordbruk vid Lantgården, som utgör värdefulla natur- och kulturvärden. Hästar erbjuder rekreation och hälsobringande effekter för såväl unga som vuxna. Lantgården med pågående hästverksamhet är viktiga natur- och kulturvärden.

Inom Åheden finns även andra natur- och kulturvärden som är viktiga att bevara och som kräver särskild hänsyn vid planläggning. I området finns sammanhållna *fornlämningsmiljöer* med stora runda rösen, lång grösen och stensättningar från brons och järnålder. Det kan inte uteslutas att platsen som omfattas av Detaljplanen ligger vid en fornlämningsplats. Skulle markarbetet påbörjas finns det risk att kulturarv skadas.

Detaljplanen bortser helt från Planområdets inverkan på den befintliga jordbruksbygden med dess natur- och kulturvärden. En nybebyggelse av villakvarteret inom Planområdet innebär att dessa natur- och kulturvärden riskerar att skadas. Kommunen bör i stället *bevara* de natur- och kulturhistoriska mervärden som en gammal lantbruksbygd har att erbjuda. Detaljplanen omkullkastar även möjligheten till en sund utveckling av Åheden med *Lantgårdens befintliga jordbruksmiljö* som främjar en samhällsutveckling med goda sociala levnadsförhållanden och en långsiktig hållbar livsmiljö för såväl nuvarande som kommande generationer. Grunderna för att Detaljplanen strider mot övergripande natur- och kulturvärden utvecklar Familjen vidare på s. 8 – 12 och s. 21 – 26 i promemorian i bilaga 2.

3. Detaljplanen kan strida mot riksintresset för rennärning

Av 3 kap 5 § miljöbalken (MB) följer att mark- och vattenområde som är av riksintresse för *rennäringen* skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Skyddet för rennäringen syftar till att bibehålla förutsättningarna för näringen genom att ge de viktigaste områdena inom varje sameby ett särskilt skydd. Som framgår av prop. 1985/86:3 s. 161 bör kommunen särskilt beakta *vinterbetesmarkernas särskilda betydelse* för renskötseln. Vid bedömningen av vilka områden som skall anses vara av riksintresse bör beaktas rennäringens behov av sammanhängande betesområden och tillgång till alternativa betesområden inom de olika årstidsmarkerna samt alternativa flyttningsleder.

Planområdet kan beröras av riksintresset för rennäring. Som framgår på s. 16 i bilaga 2, bedriver Rans sameby *renskötsel* i och omkring Planområdet.

Varje vinter befinner sig ett stort antal renar i området för vinterbete i Åheden som ger goda betesförhållanden. Det kan inte uteslutas att villakvarteret i Planområdet *försvårar* för Rans sameby att bedriva rennäring som har flyttningsled över Åheden. Huruvida så är fallet är inte utrett. Inte heller synes Rans sameby fått möjlighet att yttra sig.

4. Familjens hästhållning på Lantgården kan skadas

I 2 kap. 5 § PBL ställs krav på att kommunen ska beakta *hälsorisker mot omgivningen* från olika verksamheter, som risken för allergenspridning från hästhållning till omgivningen. Av 2 kap. 9 § PBL framgår vidare att kommunen i största möjliga utsträckning ska undvika och/eller förebygga *olägenheter för grannar* i samband med planläggning eller vid prövning av bygglov.

Planområdet angränsar till Lantgården där Familjen bedriver *hästhållning* med jord- och skogsbruk. Som framgår av kartan i bilaga 4 är hästhagar, ridbana och ridvägar samt planerat ridhus belägna i direkt anslutning till Planområdet. Det kan inte uteslutas att vissa personer anser att hästhållning medför negativ påverkan på omgivningen. Det är inte osannolikt att om villakvarteret tillåts, kommer det framföras *klagomål från grannar* avseende störningar i form av t.ex. damm, buller från djuren, höfläktar, traktorer och andra lantbruksmaskiner, lukt från gödsel och ökad förekomst av flugor.

Det kan inte heller uteslutas att enskilda personer i villakvarteret kommer gör gällande att deras hälsa påverkas negativt genom *allergenspridning*. Av studier om allergenspridning framgår att det finns höga koncentrationer av hästallergener nära stallar och hagar. Ett visst skyddsavstånd ska därför föreligga mellan den planerade villabebyggelsen och hästhållningen. Generellt gäller att ju längre avståndet är mellan djurhållning och bebyggelse desto mindre är risken för negativ hälsopåverkan.

Hästarna finns i direkt anslutning till det planerade villakvarteret, där det även kommer att finnas gödselstackar. Det sagda har betydelse för risken för framtida påstådda olägenheter från boende inom Planområdet. Vid detaljplaneringen ska skälig hänsyn tas till *befintliga* bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Spridning av lukt, damm och hästallergen påverkas av vind, topografi och vegetation. Topografin för Planområdet är platt och öppet med lite eller helt avsaknad av träd och vegetation.

Områdets närhet till havet medför ofta en kraftig vind mot den planerade bebyggelsen. Mot bakgrund härav är det i vart fall motiverat med ett *skyddsavstånd* mellan hästhållningen och den nya villabebyggelsen om minst 200 meter.

Hänsyn bör även tas till förväntad *framtida utveckling* av bebyggelse. Det är av stor betydelse att Familjens planerade utveckling av hästhållningen inte hindras av detaljplaneringen av Planområdet. Familjen har långt framskridna planer på att utöka befintlig hästhållning med en fördubbling av antal hästar. Familjen har därför inhämtat offerter för att bygga nytt ridhus. Därutöver kommer befintlig sommarladugård, som uppfördes i början av 1900-talet, att vara kvar som lösdriftsstall. Det innebär att hästarna går ute dygnet runt i *lösdriftsområdet*, som är beläget i direkt anslutning till fastighetsgränsen till Planområdet. Se härom bilaga 4.

Familjen ska inte hindras i sin hästhållning på grund av villabebyggelsen inom Planområdet, som ligger granne med Lantgården. Närheten medför en risk för påstådda olägenheter för människors hälsa, vilket kan leda till framtida inskränkningar i djurhållningsverksamheten i form av krav på skyddsåtgärder eller försiktighetsmått enligt *miljöbalken*. Kommunen bör därför inte fatta beslut som senare kan komma att bli föremål för prövning enligt miljöbalken samt vid kommande bygglov. Det kan inte heller uteslutas att den tilltänkta villabebyggelsen får *prejudicerande verkan* och att tillkommande villakvarter i framtiden tillåts uppföras, vilket riskerar att ytterligare begränsa Familjens jordbruksverksamhet.

Som framgår av Detaljplanen är Planområdet beläget ute på landsbygden. Personer som väljer att bosätta sig i lantlig miljö förväntas i allmänhet tåla störningar från jordbruksverksamhet i större utsträckning än annars. Det kan emellertid inte uteslutas att personer i villakvarteret i framtiden har synpunkter på den befintliga hästhållningen. Familjen kan då komma att åläggas att vidta kostsamma åtgärder för att fortsätta kunna bedriva hästhållningen. Av intyget från LRF i bilaga 3 framgår att *exploateringen* av Planområdet *riskerar att skapa konflikter* mellan Familjen och de framtida boende i villakvarteret som kan komma att irritera sig över flugor och gödsellukt.

Sammanfattningsvis strider Detaljplanen mot de skyddsintressen som beskrivs i Översiktsplanen, vilka stödjer Familjens intresse av att fortsatt nu och

i framtiden kunna bedriva sin verksamhet vid Lantgården. Grunderna för att Detaljplanen kommer att medföra skada för befintlig djurhållning på Lantgården utvecklar Familjen vidare på s. 21 - 28 i promemorian i bilaga 2.

5. Risk för intrång i Familjens hemfridszon och skador på marken

Allemansrätten är en rättighet för alla människor att bl.a. färdas över privat mark i naturen och att tillfälligt uppehålla sig där. Med allemansrätten följer krav på hänsyn och varsamhet mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor.

Nyttjandet med stöd av *allemansrätten* får inte innebära att fastighetsägaren eller andra med särskild rätt till fastigheten tillfogas nämnvärd skada eller olägenhet, prop. 1997/98:45 del 1 s. 301.

Människor vill gärna vara på eller vid havet för att bada, fiska, åka skridskor/skidor, köra skoter, åka båt etc. För närvarande färdas de människor som bor norr om Lantgården genom Familjens fastighet när de rör sig mellan havet och sina bostäder. De framtida boende i villakvarteret kommer troligen gå eller på annat sätt färdas över Lantgården för komma till havet. Det planerade villakvarteret norr om Lantgården med flertalet bostäder kommer sålunda innebära att ytterligare ett stort antal människor kommer att använda Lantgården som passage. Det innebär en ohållbar belastning på marken, som kan ta *skada*. Dessutom tillfogas Familjen betydande olägenheter.

Vidare vållas Familjen *olägenheter* då ytterligare försiktighetsmått måste vidtas i samband med jordbruket, skogsbruk i form av trädfällning eller hästaktiviteter, vilket medför ekonomisk skada.

Grunderna för att Detaljplanen kommer att medföra risk för intrång i Familjens hemfridszon och dess jord- och skogsbruk utvecklar Familjen vidare på s. 17 - 18 i promemorian i bilaga 2.

6. Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522

Trafikfaran och problematiken med utfarten till länsväg 522 är sedan många år väl känd. Utfarten är belägen med en *kort siktlinje* mot ett backkrön där fordon ofta färdas i hög hastighet, vilket skapar en särskilt farlig trafiksituation när vägbanan måste korsas för att kunna köra in eller ut till Planområdet. Vidare saknas utredning om *buller- och ljudstörningar*, som kan påverka människors hälsa. Grunderna för att utfarten till länsväg 522 blir trafikfarlig och framtida buller utvecklar Familjen vidare på s. 19 i promemorian i bilaga 2.

7. Det saknas tillräcklig trädfällningszon mellan Lantgården och Planområdet

Av 3 kap. 4 § MB framgår att jord- och skogsbruk är av nationell betydelse och att skogsmark som har betydelse för skogsnäringen så långt som möjligt skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan *försvåra ett rationellt*

skogsbruk. Av prop. 1985/86:3 s. 54 framgår att påtagligt försvårande åtgärder kan vara såväl exploatering av olika slag, exempelvis bebyggelse. Värdefull skogsmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggning endast om exploateringen tillgodoser *väsentliga samhällsintressen* som inte kan tillgodoses på ett från samhällets synpunkt tillfredsställande sätt på annan mark.

På den västra sidan av Planområdet ligger en del av Lantgården där Familjen bedriver skogsbruk och på den södra sidan ligger Familjens jordbruk. Det finns risk för skador på personer eller egendom inom Planområdet från stormfälld skog eller i samband med Familjens skogsbruk. Dessutom kan det inte uteslutas att boenden i villakvarteret kommer att kräva att Familjen, för att bibehålla god grannsämja, i förtid ska avverka träd för att till skapa kvällssol i villakvarteret. Grunderna för att det är nödvändigt en trädfällningszon mellan Lantgården och Planområdet utvecklar Familjen vidare på s. 14 i promemorian i bilaga 2.

8. Detaljplanen inverkar menligt på jaktens fortsatta bedrivande i området

Planområdet omgärdas av Åhedens jaktområde. Det bedrivs ett aktivt viltjursskyddsarbete. Det finns ett stort bestånd av älg, rådjur och kronhjort i och omkring Planområdet. Som framgår av bifogat intyg i bilaga 5 motsätter sig Åhedens jaktlag Detaljplanen som inverkar menligt på och *försvårar jaktens bedrivande* samt ökar risken för att människor utsätts för fara.

Vidare synes *konsekvenserna för viltet* inte tillräckligt utredda. Jaktlaget har noterat att Detaljplanen inte tar hänsyn till befintligt bestånd av vilt såsom älg, rådjur och kronhjort som har behov av s.k. viltkorridor.

Familjen utvecklar på s. 14 – 15 i promemorian i bilaga 2 att Detaljplanen inte har utrett eller beaktat tänkbara effekter för vilt och jaktens bedrivande inom Åheden.

9. Frågan om elsäkerhet

Det ifrågasätts om Elsäkerhetsverkets *starkströmsföreskrifter* rörande minsta avstånd mellan den planerade villabebyggelsen och det ökade antalet personer i det rörliga friluftslivet samt högspänningsledningen har beaktats i tillräcklig omfattning. Se härom s. 18–19 i promemoria i bilaga 2.

10. Detaljplanen strider mot proportionalitetsprincipen

1) Av 2 kap 1 § PBL framgår att vid prövningen av frågor enligt nämnda lag ska en avvägning göras mellan allmänna och enskilda intressen d.v.s. proportionalitetsprincipen. Den innebär att det ska finnas en *rimlig balans* mellan nyttan av ett beslut i en fråga och de konsekvenser som beslutet får mot motstående enskilda intressen. Vid avvägningen mellan olika intressen ska även *egendomsskyddet* i 2 kap. 15 § regeringsformen beaktas.

Det ovensagda innebär att i Detaljplanen ska en avvägning göras mellan Familjens intresse av att fortsätta bedriva hästgården m.m. utan inskränkning och Exploatörens intresse av villabebyggelse. Då Lantgården tillsammans med länsväg 522, som framgår av bilaga 1, omringar Planområdet kommer Familjen och dess pågående verksamhet ofrånkomligen att påverkas synnerligen *negativt* av villakvarteret.

2) Ett villakvarter med ett fåtal villor harmoniserar inte med *omkringliggande jordbruksbygd* med flera hundra år gamla bondgårdar. Dessutom saknas möjlighet för ytterligare villabebyggelsen då Planområdet är omringat av Lantgården och länsväg 522.

3) Familjen och generationer dessförinnan har i flera hundra år bedrivit jordbruk i byn och i dess närliggande områden. Familjen bedriver i dag en hästgård med långt framskridna planer på utökad hästhållning. Det finns risk att den framtagna Detaljplanen förhindrar eller i vart fall *försvårar Familjens nuvarande och framtida djurhållning*, vilket kan leda till ekonomiska skador och annan olägenhet för Familjen. Förutom risken för att Familjens jordbruk och hästhållning hindras med *ekonomiska skador* som följd kommer Lantgården att användas som passage för boende i villakvarteret för att nå havet. Detaljplanen inkräktar på Familjens äganderätt till marken, då det sannolikt kommer nyttjas mer än vad allemansrätten tillåter.

4) Av Detaljplanen framgår att det planeras att uppföras tio villor inom Planområdet. Detaljplanen har dock inte tagit tillräcklig hänsyn till olika nödvändiga skyddsavstånd för t.ex. *allergener* och *trädfällning* vid skogsbruk respektive stormfällning. För det fall att nödvändig skyddszon planläggs finns det inte plats för tio tomter inom Planområdet.

På grund av närheten till *befintlig djurhållningsverksamhet* är den planerade lokaliseringen av villabebyggelsen direkt olämplig. Det har inte heller framkommit något skäl för att uppföra bostadshus på just den specifika platsen.

5) Vid en avvägning mellan å ena sidan Familjens intresse av att inte drabbas av inskränkningar i sitt ägande och i sin befintliga jordbruksverksamhet och å andra sidan intresset att uppföra villor på landsbygden väger Familjens intressen tyngre. I ett flertal av mark- och miljööverdomstolens *domar* under senare år har domstolen bedömt att intresset av att bevara brukningsvärd jordbruksmark väger tyngre än föreslagen bebyggelse.

Vidare består Planområdet av obebyggd mark med ung skog, som tar hand om koldioxid. Det finns dessutom tomtmark i andra delar av Åheden med betydligt bättre förutsättningar för villabebyggelse. Vid en *avvägning* mellan intresset att få bygga villakvarteret i Planområdet och Familjens intresse av att fortsatt nyttja marken för jordbruksändamål väger sålunda Familjens intressen tyngre.

6) I Översiktsplanen anges att nuvarande markanvändning ska fortgå. Markområdet är inte utpekad för bostadsändamål. I Översiktsplanen belyses vikten av att tillkommande bebyggelse *samspelar med befintliga miljöer* och strukturer. Villakvarteret strider mot Översiktsplanen, då det inte harmoniserar med omkringliggande landsbygd. Inte heller samspelar villakvarteret med den befintliga bebyggelsetypen. Utveckling ska ske på sådant sätt att landskapet och bebyggelsens *kulturarhistoriska och miljömässiga värden stärks*. Den framtagna Detaljplanen överensstämmer inte med denna utveckling.

7) Sammanfattningsvis vid en avvägning mellan Exploatörens intresse av att exploatera Planområdet med villabebyggelse och Familjens intresse att fortsättningsvis kunna bedriva sitt jord- och skogsbruk med hästhållning, väger Familjens intressen väsentligt tyngre. Grunderna för att Detaljplanen strider mot proportionalitetsprincipen utvecklas vidare på s. 9 - 13 i promemorian i bilaga 2.

8) Avslutningsvis bör framhållas att Umeå kommun, som framgår av bilaga 6, år 2017 beslutade att *inte* inleda planläggning då den planerade villabebyggelsen inte ansågs lämplig. Ingen förändring har skett och området fortfarande olämpligt för villabebyggelse, varför Detaljplanen bör avslås.

Kommentar

1. Yrkanden

Planläggningen ska inte avbrytas, då kommunen inte anser att planeringsförutsättningarna för planområdet medför sådana försvårande effekter att planläggningen bör avbrytas. Kommunen gör inte heller bedömningen att marken är olämplig för bostäder enligt plan- och bygglagen.

Ett beslut att avslå en detaljplan kan göras i antagande skedet. Umeå kommun vill inte föregå planläggningsprocessen och därför hanteras frågan om planförslaget ska antas eller ej i antagandeskedet.

Det finns inga egenskapsbestämmelser, exempelvis markreservat, för reglering av trädfällningszon för detaljplaner. Ett avstånd på 10 meter mellan kvartersmark för bostäder och grannfastighet är utlagt i plankartan, i form av användningsbestämmelsen naturmark. Till dessa 10 meter av naturmark är 5 meter av kvartersmarken planlagd med prickmark. I praktiken blir detta ett buffertavstånd på 15 meter eftersom prickmarken inte får byggas. Ett buffertavstånd på 20 meter i form av naturmark eller prickad bostadsmark från grannes fastighetsgräns bedöms i nuläget utgöra en begränsning av markanvändningen som inte är skälig.

II. Grunder

1. Detaljplanen är inte förenlig med översiktsplanen

Som yttrandet påpekar överensstämmer inte planförslaget med den gällande Fördjupade översiktsplanen för kusten, eftersom marken inte är utpekad som bebyggelseområde. I Fördjupningen för Kusten är marken inom Sörmjölle 3:40 inte utpekad med någon särskild markanvändning. I FÖP Kusten s.41 återfinns en skrivning som förtydligar detta. Där planen inte anger någon markanvändning innebär detta att kommunen inte ser det som aktuellt med någon förändring av pågående markanvändning. Denna skrivning hindrar inte en förändring av markanvändning eller kräver att pågående markanvändning ska fortgå. Som yttrandet ovan från kommunens planeringsutskott skriver finns visst stöd att hämta ifrån det Tematiska tillägget för landsbygden. Sörmjölle 3:40 ligger inom influensområdet för byar i stråk, ligger relativt nära busshållplats på landsbygden och kommer att förse med en gång- och cykelväg som sammanbinder området med Sörmjöles bykärna och dess service.

Översiktsplanen är ett visionsdokument som ska styra utvecklingen av bebyggelsen och mark- och vattenanvändningen i kommunen i en viss önskad riktning. Detta innebär inte att mark som inte pekats ut i översiktsplanen för bostadsbebyggelse är olämplig som bostadsmark enligt hänsynskraven i 2 kap. plan- och bygglagen. Bedömningen kring vad som är lämplig eller olämplig markanvändning för bebyggelse görs i detaljplaneskedet. Översiktsplanen ger strategiska förslag på mark- och vattenanvändning.

Kommunen bedömer inte att en mindre exploatering i form av en förtätning av bebyggelsen med 13 småhus kommer dominera eller minska landskapets kvaliteter. Då föreslaget planområde inte används som jordbruksmark eller som tillfartsväg till jordbruk är det tveksamt hur de nya husen kan förhindra befintligt jordbruk i Sörmjölle och Åheden. Då planområdet utgörs av skogsmark har kommunen gjort bedömningen att planförslaget inte innebär att jordbruksmark exploateras.

Genom detaljpaneläggning kan kommunen säkerställa att den nytilkommande bebyggelsen samspelar med anslutande bebyggelse. I planarbetet har vi arbetat med bestämmelser för minsta fastighetsstorlek, placeringsbestämmelse och prickmark samt utformningsbestämmelser för att anpassa den nya bebyggelsen till befintlig.

Frågan om succesiv utbyggnad av bostadsområden handlar om samspel mellan flera befintliga bostadsområden och kumulativa effekter av tillkommande ansökningar. Det är en strukturfråga som löses genom ett samarbete mellan Detaljplanering och Översiktsplanering och inte enskilda detaljplaneärenden.

2. Detaljplanen skadar övergripande natur- och kulturvärden

En avvägning kring natur- och kulturvärden samt landskapet görs vid varje detaljplaneläggning. Umeå kommun arbetar med att möjliggöra att fler människor ska kunna bo på landsbygden, att serviceunderlaget stärks med ökad befolkning och att landsbygden ska fortsatt vara en attraktiv plats att bo och verka på. Detta överensstämmer med översiktsplanens intentioner och visionen med tematiskt tillägg för landsbygden. För att möjliggöra en mer levande landsbygd med större serviceunderlag behöver andelen bostäder öka.

Kommunens alla byar har anor från senaste laga skifte (år 1827) eller tidigare, det är inget som i sig gör Åheden unik för Umeås landsbygd. Innan laga skifte utgjordes byarna i Sverige av tätare sammanhållen bebyggelse som idag återfinns på kontinenten. En tätare bebyggelsestruktur inom jordbruksbyar är alltså den kulturhistoriska struktur som präglade landsbygden förr. En tätare bebyggelsestruktur likt den som var innan laga skifte 1827 innebar en social gemenskap i storbyn.

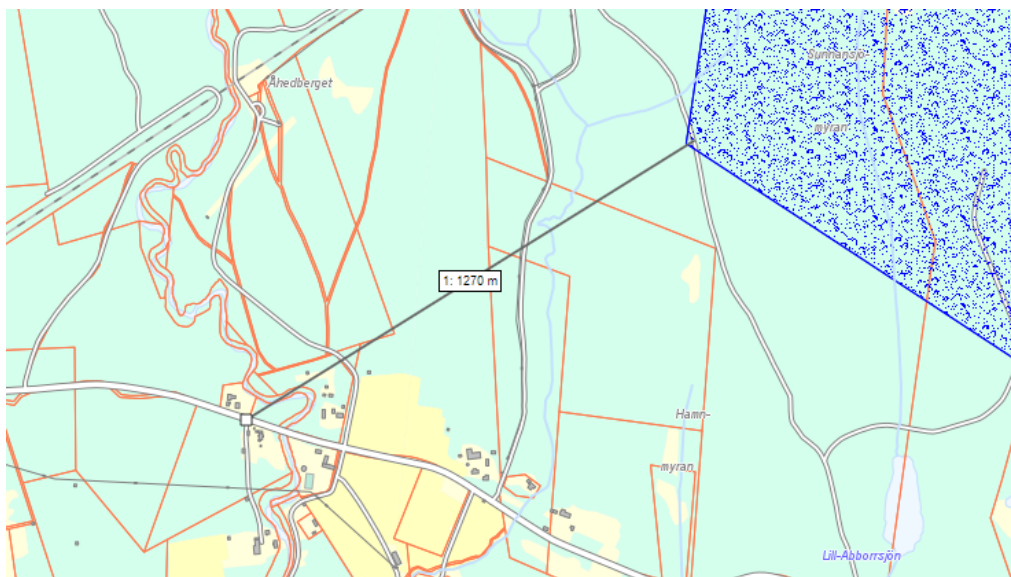
Närmsta kulturhistoriska lämning ligger 80 m åt nordost om planområdet. Inga karterade fornlämningar finns inom föreslaget planområde enligt Riksantikvarieämbetets Fornsök. Vi har inte fått indikationer från Länsstyrelsen eller Västerbottens museet att det kan finnas något av arkeologiskt värde inom Sörmjölle 3:40. Om kulturhistoriska eller arkeologiska objekt eller lämningar hittas under byggnation eller markarbete ska arbetet avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas.

Lantbruksgården med ett mindre inslag av djurhållning ligger utanför detaljplanens föreslagna planområde. Kommunen bedömer att den nya bebyggelsen inte kommer få en sådan negativ påverkan som synpunkten anser.

3. Detaljplanen kan strida mot riksintresset för rennäring

Riksintressen utgör nationellt betydelsefulla områden som ska skyddas mot påtagliga skador av dess värden och nuvarande användning. Riksintresseområden är karterade och kända områden för myndigheter.

Uttekade områden för riksintressen för rennäring, tillhörande Ubmeje sameby finns drygt 1 km nordväst om föreslaget planområde. Rans samebys riksintresseområde ligger nästan 3 km norr om planområdet. Då de utpekade områdena för riksintresse rennäring ligger på ett sådant avstånd till det föreslagna planområdet är det Umeå kommuns bedömning att planförslaget inte påverkar riksintresset på ett betydande sätt.

Figur 1 Utsnitt ur kommunens planeringsunderlag för detaljplan. Riksintresseområde för rennärning för Ubmeje sameby utgörs av blå mönstrad polygon.

Umeå kommun har under samrådstiden haft kontakt med Rans sameby och bett dem inkomma med ett yttrande. Än har samebyn inte inkommit med något formellt yttrande på planförslaget. Umeå kommun avser att diskutera frågan om rennärningen mer ingående med berörda samebyar för att få fram vilka mer områden i närområdet som är viktiga för rennärningen. Kommunens bedömning är dock att det fortfarande finns gott om naturmark och öppen mark i landskapet. Det bör därför inte vara problematiskt att flytta renarna enligt en annan led.

4. Familjens hästhållning på Lantgården kan skadas

Sedan samrådet har en hästhållningsutredning genomförts som visar på att planförslaget inte förväntas medföra betydande fara för människors hälsa och säkerhet eller om någon betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kap. 9 § PBL. Beräkningarna för att bedöma risk för påverkan av allergenbelastning visar att den generella hästallergenbelastningen vid det föreslagna planområdet är relativt låg. Halterna avtar dock snabbt med avståndet och riktvärdet bedöms klaras inom hela planområdet. Med hästhållningsutredningen som underlag har bedömningen gjorts att ett ytterligare säkerhetsavstånd om 20 meter säkerställs mellan bostäderna och de områden som visade högst haltbidrag av hästallergen.

Genom att kommunen avsätter ett skyddsavstånd mellan eventuella nya bostäder och djurhållning i plankartan arbetar vi med att minska riskerna att planen bidrar till tillsyn via miljöbalken på grund av olägenheter.

5. Risk för intrång i Familjens hemfridszon och skador på marken

Allemansrätten innebär en begränsad rättighet att använda annans fastighet främst genom att färdas över den (främst till fots) och under en kortare tid uppehålla sig där. I miljöbalken regleras även en skyldighet till de som nyttjar allemansrätten att visa naturen hänsyn och varsamhet. Till detta tillkommer skyldigheter att allmänheten inte ska ta olovlig väg över någons tomt eller gård. Detta innebär att man inte på allemansrättslig grund kan använda lantgården för passage. Däremot har allmänheten rätt att färdas över skogsmark som inte ingår i tomt- eller gårdsmark och som inte utgör hemfridszon.

Detaljplanen reglerar ett planområde till ny bostadsbebyggelse i byn vilket innebär att det finns fler boende som kan nyttja angränsande skogsmarker i enlighet med allemansrätten. Men detta gäller även befintliga boende i området samt andra kommuninvånare eller besökare som kan tänkas nyttja skogen allemansrättsligt. Detaljplanen innebär inte att kommunen uppmanar till ett överutnyttjande av allemansrätten eller hemfridsbrott. Umeå kommun är en växande kommun och därmed ökar även behovet av rekreation och allemansrättsligt nyttjande av naturen.

6. Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522

Utfartens placering är beslutad i samråd med Trafikverket som är väghållare för länsväg 522. En bedömning om anslutningen är säker är genomförd av Trafikverket. Hastigheten på vägsträckan kring planområdet planeras av Trafikverket att sänkas och farthinder planeras öster och väster om den eventuella infarten till planområdet, som en del av genomförandet av den gång- och cykelväg som planeras längs delar av väg 522.

Dygnsmedelvärdet för den största delen av planområdet ligger på 35-45 dBA. 10 meter från ytterkanten på länsvägens vägbana ligger den maximala ljudnivån på 75-80 dBA. Befintliga gårdars bostadsbebyggelse ligger närmare länsvägen idag än föreslagen placering av bebyggelse i plankartan. Bullernivåerna inom planområdet understiger de krav som enligt förordning om trafikbuller vid bostadsbebyggelse, föranleder bullerutredningar.

7. Det saknas tillräcklig trädfällningszon mellan Lantgården och Planområdet

Planförslaget innebär inte att skogsmark som kan anses vara av betydelse för industriellt skogsbruk tas i anspråk till bebyggelse. Planförslaget hindrar inte fastighetsägaren att få åtkomst till och sköta sin skogsmark. Ägaren till Lantgården kan fortfarande utgå från gården för att ta sig till och sköta sina skogsfastigheter samt nå sina fastigheter från länsvägen. Umeå kommun bedömer inte att planförslaget innebär ett påtagligt försvårande av skogsbruk på grannfastigheter.

Frågan om att avverka enstaka träd för kvällssol är inte en fråga som styr markens lämplighet för bebyggelse enligt plan- och bygglagens 2 kapitel. Detaljplanen tittar på den övergripande ljus- och skuggbilden av området. Detaljplanen hanterar inte tillgång till kvällssol, då den inte är nödvändig för ett hållbart byggande eller nyttjande av bostad. Frågan om att tillskapa kvällssol genom att ta ner träd på grann fastighet är ett enskilt intresse som inte kommunen hanterar. Frågan får hanteras grannar emellan.

8. Detaljplanen inverkar menligt på jaktens fortsatta bedrivande i området

I dagsläget är inte planområdet (fastighet Sörmjölle 3:40) en del av sydöstra förvaltningsområdet 24-005. Åhedens jaktlag har i nuläget ingen licens för planområdet. Dock försvinner den möjligheten om fastigheten detaljplane-läggs. I nuläget besitter Åhedens jaktlag licens för ett jaktområde på 488 ha medan föreslaget planområde utgör 46,5 ha skogsmark, i nära anslutning till bebyggelse. Detta innebär att om förvaltningsområdet utökade sin jaktmark till att innefatta Sörmjölle 3:40 utökas arealen med ca 9,5 % som inte kan nyttjas med skjutvapen på grund av närheten till bostäder.

Frågan om viltbestånd eller viltkorridor hanteras i frågan om naturvärden i Detaljplanen. Även efter exploatering av föreslaget planområde finns gröna spridningskorridorer kvar i landskapet i nord-sydlig riktning i form av skogs- och odlingsmark. Kommunens bedömning är att det fortfarande finns naturmark kvar i närområdet där vilt kan röra sig.

9. Frågan om elsäkerhet

Högspänningsledningen kommer förläggas i marken vilket hanteras via avtal mellan markägaren och Umeå energi. Ledningen kommer förläggas innan byggnation påbörjas.

10. Detaljplanen strider mot proportionalitetsprincipen

10.1

Umeå kommun bedömer inte att detaljplanen strider mot proportionalitetsprincipen. Vid planläggning med detaljplan innebär det att både fastighetsägare och kommunen får både rättigheter och skyldigheter. Vid avgränsning av planområdet och avvägning kring vilka planbestämmelser som behövs för att göra marken lämplig för bebyggelse har samma bedömning kring skälighet gjorts som i andra ärendet. En fastighetsägare har rätt att ansöka om att få inleda planläggning och få planförslaget prövat i en detaljplaneprocess.

10.2

Planförslaget innebär en tätare exploatering än vad som finns i närområdet idag. Dock innebär planförslaget en nylokalisering i närheten av befintlig bebyggelse där kraven på samnyttjande av infrastruktur uppfylls. I plankartan har utformningsbestämmelser, placeringsbestämmelse, prickmark och reglering av minsta fastighetsstorlek använts för att anpassa den nya bebyggelsen. Umeå kommuns bedömning är att skälig anpassning har gjorts av regleringen av ny bebyggelses utformning inom vad som är möjligt i detaljplan.

Det finns inte krav vid planläggning på att det måste finnas möjlighet till fortsatt utbyggnad. För detaljplanen räcker det att allt som behövs för markanvändningen inryms inom planområdet.

10.3

Umeå kommun förstår att det enskilda intresset att fortsätta med djurhållning är viktigt att ta med i avvägningen av planläggning. Även det allmänna intresset om att fortsätta att bruka jorden är viktigt att ta med i avvägningen. Umeå kommun bedömer att planläggningen av Sörmjölle 3:40 inte borde medföra sådan påtaglig skada som menas med stöd av den hästhållningsutredning som gjorts sedan samrådet.

Umeå kommun har besvarat frågan om allemansrätt i rubriken 5. *Risk för intrång i Familjens hemfridszon och skador på marken* ovan. En planläggning av en fastighet innebär inte att kommunen uppmanar till överutnyttjande av allemansrätten. Detaljplanen reglerar inte frågor kring allemansrätten då det sköts i annat regelverk.

10.4

Umeå kommun har besvarat frågan under rubriken *Familjens hästhållning på Lantgården kan skadas*.

10.5

Det stämmer att domstolarnas bedömning de senaste åren har varit att brukningsvärd jordbruksmark inte ska tas i anspråk när utvecklingen som föreslås inte är samhällsviktig. I detta fall utgör inte planområdet för Sörmjölle 3:40 av jordbruksmark och fastigheten ligger också en bit från aktivt brukad åkermark eller odlingsmark. Detta gör att Umeå kommunen bedömer inte att planförslaget innebär att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk. Således ser kommunen inte problem med att planförslaget inte uppfyller kraven på god hushållning enligt miljöbalken.

10.6

Översiktsplanen anger att kommunen inte ser det som aktuellt med någon förändring av markanvändningen. Denna skrivning innebär dock inte att en ändrad markanvändning är olämplig. Stödet i den fördjupade

översiktsplanen för Kusten är förstås svagare än om marken var utpekad som bostäder. För att hantera att stödet är svagt eller bedöms som saknas i Föp Kusten handläggs ärendet med utökat förfarande i enlighet med formalia krav.

För att stärka landsbygdens kulturmiljö behövs också utveckling och ett befolkningsunderlag som möjliggör att landskapet hålls öppet och infrastruktur stärks.

10.7

Umeå kommuns bedömning är att planförslaget inte strider mot proportionalitetsprincipen då ärendet innebär samma typ av reglering som liknande detaljplaner kräver. Umeå kommun har utvecklat svaret på denna fråga i punkt 10.1 ovan.

10.8

Bedömningen enligt tjänsteskrivelsen gäller delvis fortfarande då stödet i översiktsplanen är svagt. Visst stöd går att finna i Tematiskt tillägg för landsbygden då planområdet kan sägas uppfylla visionen inom byar i stråk samtidigt som områdets är närmare kollektivtrafik än vad som kan vara vanligt på landsbygd. Planläggningen innebär också att samnyttjande av befintlig infrastruktur.

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

YTTRANDE 4

Som markägare och innehavare av västra Åhedens stamfastighet som tidigare innefattat planområdet, som boende i Åheden och närmaste grannar anser vi att planarbetet borde avbrytas.

Nedan följer ett antal punkter som vi anser visar att det finns bättre alternativ för området i sin helhet.

1) Vidareutveckling till varför detaljplanen strider mot översiktsplanen
Tjänsteskrivelsen från 2017-07-11 är relevant: planläggning borde inte inletts. Planen är inte i linje med tidigare kustplan för området och det finns ingen bedömning i kommunens nuvarande översiktsplanering som vilar på saklig grund.

Förslaget inkräktar väsentligt på områdesplanering utanför planområdet. Förslaget samspelar inte med redan påbörjad utbyggnadsinriktning i byggd miljö i närliggande område. Lagstiftarens avsikt med PBL har blivit kortsluten.

Ansökan indikerar beroenden av närliggande områden och allmänna fastighetsstruktur väcker frågetecken. Att ett villaområde på 10-15 tomter bryter befintlig struktur identifierades i tjänsteskrivelsen från 2017.

Ett villakvarter kommer dominera området totalt och harmoniserar inte med byggd miljö och landskapsbild, utgör inte ny kärna med utbyggnadsriktningar, utan bildar en frisvävande enklav med mycket hög proportionalitetskostnad. Enda möjligheten till utbyggnad på södra sidan om länsväg 522 är vår fastighet och detta har landat fullständigt utan dialog i vårt knä. Vi ser inte att detaljplaneverktyget är lämpligt för första kommunikation när det är så tydligt att förslaget belastar stamfastigheten.

I planbeskrivningen reagerar vi på:

- Delar Rans sameby åsikten om att området inte berörs av riksintresse?
- Är relevanta miljöbedömningar tillräckligt redovisade? Miljöbedömning ska vara med från start till mål som en integrerad del av planarbetet. Detaljplankontoret underskattar miljöpåverkan. Påminner även om att kulturmiljö ingår i MB:s miljöbegrepp. Att PBL ska vara den mest heltäckande kulturmiljölagstiftningen märker vi inte mycket av i planbeskrivningen.

2) Annan mark lämplig för bebyggelse

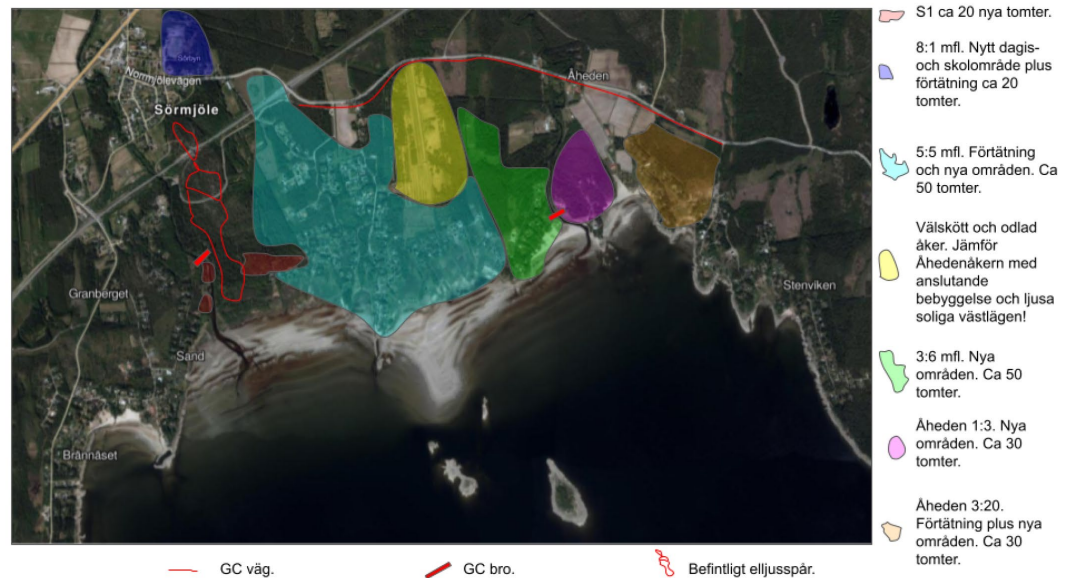
Det finns redan påbörjade planer för Åheden som är i konflikt med planområdet på 3:40. Vi vill visa på möjligheter i närliggande områden som bör beaktas.

Gällande västra Åheden är planbeskrivningen svepande. Till exempel sid 8-9 Stads och landskapsbild undviker man nästan helt ämnet. Det bör dock noteras att så sent som 2008 gjordes en detaljplan söder om detta område med en uttalad avsikt och överenskommelse med detaljplanekontoret gällande utvidgning norrut från den bebyggelseriktningen.

Det är inte lagstiftarens avsikt att omvälvande ändringar, som vi upplever som brutna överenskommelser, ska komma som en obehaglig överraskning för ägare av stamfastigheter i landsbygd. Då vår fastighet helt omgärdar planområdet påverkas vi väldigt mycket. Ett villaområde är den ojämförbart största förändringen av fastighetsrättslig natur sedan laga skifte 1880. Det bryter också mot tidigare överenskommelser och diskussioner som varit med planmonopolet så sent som 2008.

Vi menar att detaljplaneförslaget visar att planområdet inte är lämpligt för förändrad markanvändning. Med lokalt perspektiv små tomter, skyddsavstånd som ligger nära minimum osv. Nödvändiga kompromisser för att få ekonomi i projektet och få fram tillräckligt många tomter.

Nedan är en lämplighetsskiss av Åheden området i lite vidare bemärkelse mellan Sörmjölleån och Åhedån.

Figur 2 Skiss från bilaga till yttrande.

3) Trädfällning

Det behövs en 20 m trädfällningszon på 3:40 mot 3:39. Farliga trähöjder är långt mer än 5 m.

Detta med prickmark får man gärna utveckla lite. Är det så att prickmarken ingår i den minsta tomtstorleken på 2000 kvm? Är det då korrekt att säga att tomternas storlek är 2000 kvm? Fastigheterna i närområdet är långt större än så 1,3 ha, 5 000 kvm, 2, 6ha osv. Med lokala mått blir det tätt mellan husen för ekonomi i projektet.

Tomtmark mot produktiv skogsmark kommer utifrån förutsättning för området att orsaka stormfälld skog på 3:39, efter moränryggen med fällriktning mot 3:40 med ekonomisk skada som följd. Med en trädfällningszon kan man reducera antalet incidenter av stormfälld skog, samt att diskussion om ansvar av skada från stormfälld skog kan till huvuddel läggas på exploatören. Det noteras att 3:39 kommer lida ekonomisk skada i skogsnäringen genom spikskador efter koj byggande, rotskador, barkskador, plant skador och olaglig avverkning i jakt på kvällssol.

4) Påverkan på jakten

Det finns inget skrivet i planbeskrivningen om påverkan på vilt. Vi anser att Länsstyrelsen borde involveras och att man utreder effekterna av botnibanans tillkomst. Vi som har lokal kunskap anser att förändrad markanvändning i planområdet kan medföra betydande problem för vilt och djurliv.

Det är gott om älg, rådjur och kronhjort i Åheden. Åhedenåkern är en brunstplats för kronhjort. Det är därför viktigt med en skyddad korridor för vilt för att de inte ska tvingas ut på länsvägen. Vilt följer inte detaljplan utan detaljplan bör anpassas efter fungerande ekosystem. Som minimum behövs en viltkorridor enligt skiss.

Viktig viltkorridor. Trångt för vilt mellan Sörmjölle, botniabana, E4, länsväg och havet. Åhedan är brunstplats för kronhjort. Passage behövs för genetisk variation för hela området innanför botniabanan ända till Obbola.

Det finns få viltpassager över Botnibanan och viltpassager behövs för försörjning av genetiskt material. Effekter på befintliga passager och stora Åhedåken och Storvikssand bör utredas innan man ytterligare stryper området, utöver outredda konsekvenser av Botnibanans tillkomst.

5) Rennäring

Det som står på sidan 7 – Riksintresse i planbeskrivningen stämmer sannolikt inte. Planområdet borde beröra område av riksintresse eftersom passagen Åhedån-Botnibanan är en svår passage för rennäringen.

Företrädare för Rans sameby borde kontaktas. Svårt att undvika situationer där renar rör sig över Åhedån. Renar kan hamna nära eller i planområdet. Område som är av riksintresse för rennäringen såsom svåra passager ska skyddas mot åtgärder (MB 3:5). Vi anser att även skälet svår passage för vilt och rennäring vid Åhedån-Botnibanan bör utredas av Länsstyrelsen, efter Botnibanans tillkomst, samt planområdets effekter.

6) Hemfridzon

Tomter på 3:40 kommer att säljas med närhet till havet som argument. 3:40 omgärdas av 3:39, 3:6 och 5:7. Att hänvisa till allemansrätt eller allmänt intresse för att försörja 3:40 med rättighet på 3:39, 3:6 och 5:7 anser vi är fel. Man planerar in ett problem mellan grannar som inte behöver finnas. Planförslaget är i konflikt med behov och rättigheter som tillhör brukningscentrum.

Människor boende norr om vår fastighet färdas genom vår fastighet när de rör sig mellan havet och egen fastighet. Det är allmänt känt att det är havet och stranden som är områdets främsta attraktionskraft. Ett villaområde på 3:40 kommer att orsaka oss olägenhet och ekonomisk skada. Eftersom 3:40 saknar egen förutsättning borde planarbetet stoppas. Den belastning som

3:40 kommer ge på vår fastighet gör att fastighetsägarens medgivande behövs från oss.

Planbeskrivningens skrivelse o friyta på s.12 ger intryck av att området i sig själv är lämpligt för lek och rekreation. Det centrala i området är en kraftledning som är en livsfarlig plats för barn att leka på.

Planläggningen måste utgå från att det kommer vara inslag av motordrivna färdmedel som fyrhjulingar, snöskotrar och andra terrängfordon registrerade på kommande boende i området. Dessa kan komma att orsaka ekonomisk skada på skogsnäringen, såsom rotskador, plantskador, barkskador och liknande. Nyttjande enligt allemansrätten får inte innebära att olägenhet eller skada orsakas den med särskild rätt till fastighet.

7) Kraftledning

Det som präglar villaområdet är en kraftledning. Att minsta försiktighetszon är på 10 meter, anser vi man kan finna annan tolkning för. Minimikrav borde inte styra planeringen. Även estetisk och landskapsbild ska vägas in och barns säkerhet vid lek.

Det noteras att energiomställningen kräver viktiga insatser i elnätet. Umeå kommun bör inte medverka till resurskrävande nätändringar som markförläggning med samhällsbyggnad som argument. Vi anser att den typen av prioritering av samhällsresurser är fel då behoven är stora inom elnätet.

8) Trafik

Som användare av nuvarande utfart vid grannfastighet är vi väl medveten om problemet med kort siktlinje mot backkrön vid utfart från vår sida vägen. Utfart från vår sida länsväg har högre riskbild: här korsas vägbana för trafik från backkrön i princip alltid vid utfart. En utfart nära backkrön från planområdet med vänstersväng på länsväg 522 ger kort reaktionstid ifall ett fordon i hög fart kommer från Sörmjölle.

9) Buller

Planbeskrivningen sid 15-16 Buller, tycker vi är missvisande bland annat vid tolkning av gränsvärden och möjlighet till antal tomter närmast hårt trafikerad länsväg. De närmaste tomterna enligt förslaget hamnar nästan lika nära vägen som 3:16 och 3:122 som bägge plågas av vägljud och har tvingats vidta åtgärder med exempelvis bullerplank.

Verkar som att de gränsvärden för ekvivalent ljudnivå i tabellen på sid. 15-16 inte är enligt sista VGU? Rätt gräns borde vara 55 dBA, vilket gör att man knappast klarar sig under 5 dBA mätning för fastigheter närmast vägen.

Den skogsridå som omnämns på sida 9 under borde bli nära obefintlig för den östra fastigheten närmast vägen, beaktat den GC-väg som ska rymmas framledes.

10) Skada på befintlig djurhållning

Lagens krav: Kommunen ska beakta olägenheter samt hälsorisker mot omgivningen vid planering av bebyggelse kring hästhållning. Bedömning ska även göras angående förväntad framtida utveckling både vad gäller djurhållning och bebyggelse.

Vanlig missuppfattning: Vägledning för planering och invid djurhållning (Boverket 2011:6) som kommunen ska följa, innebär inte någon saklig skillnad gentemot BV allmänna råd 1995:5 kap. 9.2. Rekommenderade skyddsavstånd framgår inte av vägledningen, men sakligt är fortsatt allmänna råden giltiga.

Kommunen skall ej ta beslut som senare kan komma att bli föremål för MB i efterhand. Kraven på åtgärder för att förebygga och begränsa störning mot omgivningen har blivit avsevärt strängare.

Höga koncentrationer av hästallergen nära stall och hagar. Förhöjt i närområde men avklingar efter 50-100 meter. I öppna landskap och i vindriktning kan allergener uppmätas på längre avstånd än ovan nämnda.

I Sverige är 10–15 procent av befolkningen allergisk mot hästar. Andelen är väsentligt högre bland personer med astma, speciellt bland barn. Mer parten av dem som är känsliga mot hästallergener har inte haft någon direkt kontakt med hästar. Det finns inga gränsvärden för att utveckla överkänslighet eller för astmatiska/allergiska reaktioner orsakade av hästallergen utan det varierar från individ till individ.

Folkhälsomyndigheten anser att det föreligger en risk för att utveckla överkänslighet och/eller hästallergi orsakade av hästallergen när man bor nära en hästverksamhet. För de som redan har astma eller allergi så innebär det en förhöjd risk. Folkhälsomyndigheten rekommenderar utifrån detta ett skyddsavstånd på 200 meter mellan hästverksamheter som stall, hästhagar, paddock och bebyggelse.

Detta avstånd ska ses som utgångspunkt för vidare utredning i varje enskilt fall, vid planärenden eller placering av bebyggelse eller hästverksamheter samt vid klagomålsärenden. I den kunskapssammanställning som Folkhälsomyndigheten har gjort framgår att halten hästallergen utomhus minskar relativt snabbt med avståndet från hästverksamheter men i vindriktningen och i öppen terräng kan låga halter påvisas längre bort från källan. Förhöjda halter har återkommande uppmätts på 100–200 meters avstånd, men mer sällan längre bort. Vi anser att 200 meter bör vara utgångspunkten även i detta fall.

Lokala förhållanden Sörmjölle 5:7 m.fl.

- **Avstånd:** Stall, hagar samt ridbana ligger i nära anslutning till planerad bebyggelse. Hagar ligger väldigt nära fastighetsgräns. Vår, sommar och höst används inga hästtäckor vilket medför ökad påverkan med allergener. De ridvägar som nyttjas följer nära tomtgräns.
- **Härskande vindriktning** i området är främst från havet, speciellt sommartid med havsbris, vilket ger kraftig vind mot tänkt bebyggelse, vilket sprider allergener längre.
- **Topografin och vegetation** för området är platt och öppen med avsaknad av träd och vegetation, vilket även det medför att allergenerna kan färdas längre mot tänkt bebyggelse.

Vi har långt framskridna planer på en utökning av befintlig hästhållning med bl.a. lösdriftsstall, vilket innebär vi kan inhysa ytterligare 6-8 hästar till i dagsläget (ca 10-12 hästar totalt). Som ligghall kommer befintlig sommarladugård att användas i lösdriftsområdet. Lösdriftsstall innebär att hästarna går ute dygnet runt med möjlighet att själv gå in i en stor ligghall när de så önskar. Lösdriftsområde ger ökad mängd av allergener jämfört med en vanlig hage som endast används dagtid.

- Vår hästhållning bedrivs i dagsläget som näringsverksamhet med uthyrning av stallplatser. Planerad utökning innebär att verksamheten kommer att klassas som tillståndspliktig verksamhet hos Jordbruksverket.
- Det finns även påbörjad plan med tillbyggnad av ridhus. Offerter är intagna och utredning angående placering genomförd.

Ovan nämnda utveckling får inte blockeras av planläggning på 3.40, med detta är PBL tydlig, samt att denna utveckling och utbyggnad av våran verksamhet inte skall komma att bli en handläggning för MB i efterhand, då vi tydligt informerat om kommande utveckling.

Kommentar

1.Översiktsplanen

Tjänsteskrivelsen är ett beslutsförslag som grundar sig på översiktsplanen och andra strategisk dokument för den fysiska planeringen. I den gällande översiktsplanen Fördjupning för Kusten är markområdet för Sörmjölle 3:40 inte särskilt utpekad. I översiktsplanen är rekommendationen att den nuvarande markanvändningen skall fortgå. Detta betyder inte att marken är olämplig för bebyggelse utan att kommunen har valt att peka ut andra områden som strategiskt lämpliga för bostäder. Detaljplanekontoret har därför valt att handlägga planförslaget med utökat förfarande, vilket innebär en planprocess med fler kommunikationssteg som kungörelse och under rättelse. I övrigt förhindrar inte planförslagets kommunens visioner i Fördjupningen för Kusten och Tematiskt tillägg för landsbygden. Kommunen håller inte med om att planförslaget inkräktar på kommunens fysiska planering utanför planområdet.

Utifrån plan- och bygglagens möjligheter till reglering i detaljplan har kommunen valt att reglera byggrätternas storlek, krav på byggnaders utformning och fastighetsstorlek. Dessa regleringar är satta i linje med kommunens dokument "Byggande i byarna" som är ett vägledande strategidokument hur ny bebyggelse kan anpassas till landsbygd. Utifrån dessa aspekter bedömer kommunen att planförslaget samspelar med den befintliga bebyggelsen.

Umeå kommun utgår huvudsakligen från det kartmaterial med utpekade riksintressen som finns hos kommunen. Detta kartmaterial verkar överensstämma med den markanvändningskarta som finns på samebyns webbplats. Vad samebyns åsikt är kring de utpekade riksintressena kan Umeå kommun inte gå in på.

Umeå kommun jobbar med miljöbedömningar i planprocessen enligt lagkrav. Undersökningen av betydande miljöpåverkan är framtagen av detaljplanekontoret tillsammans med miljö- och hälsa. Slutsatsen var att planförslaget inte kan bedömas få en betydande påverkan. Undersökningen har samråtts 2019-10-07 med Länsstyrelsen i Västerbotten, som delar kommunens bedömning.

2. Annan mark lämplig för bebyggelse

Planbeskrivningen beskriver planområdet och närliggande landskapsbild som brukligt för att kunna göra en beskrivning av konsekvenser och anpassningar.

Detaljplanekontoret är medveten om vilka tidigare planärenden som finns i närområden och vilken mark som redan är detaljplanelagd.

Boende och grannar kan ha en viss vision och önskan om utbyggnad av bebyggelsen men denna utgör inte densamma som kommunens översiktsplan (figur 2). Vad som muntligt har diskuterats kring planläggning i Sörmjölle för mer än 10 år sedan är inget som Umeå kommun kan ta ställning till. Kommunen har gjort sina bedömningar kring vad som är en del av en strategiskt viktig bebyggelseutveckling i den fördjupade översiktsplanen för Kusten. Fastighetsägare som vill få sin mark prövad för planläggning av bostäder är välkomna att inkomma med sina ansökningar.

3. Trädfällning

Markreservat eller skyddsavstånd för eventuell trädfällning är inget som regleras i en detaljplan. Vad gäller trädfällning finns metoder att ta ner träd i närheten av bebyggelse. Umeå kommun ser det i nuläget inte som skäligt att avsätta skyddzon för trädfällning på 20 meter inom planområdet.

Prickmark är en bestämmelse som används för begränsning av markens nyttjande. I detta fall innebär prickmark att marken inte får bebyggas. Det

innebär att de byggnadsverk som omfattas av bestämmelsen varken får uppföras, byggas till inom eller flyttas till egenskapsområdet. Om bestämmelsen formuleras ”marken får inte förses med byggnadsverk” så omfattas alla byggnadsverk. Detta är en planbestämmelse som kan användas för att skapa luft och siktlinjer mellan byggnader, säkerställa förgårdsmark eller siktlinjer vid utfart eller för att begränsa andelen hårdgjord yta.

Prickmark ingår i bestämmelse om minsta fastighetsstorlek på 2000 kvm. Fastighetens storlek blir då 2000 kvm. Andelen byggbar mark påverkar inte fastighetsstorlek. Fastigheterna i närområdet är förstås större då det är landsbygd. Detaljplanen ställer ett krav på att de nya fastigheterna för bostäder måste vara minst 2000 kvm vilket överensstämmer med likvärdiga detaljplanlagda områden inom kommunen utanför stadsmiljön. Det är möjligt att avstycka färre fastigheter som är större än 2000 kvm utifrån planförslaget. Största exploateringen som tillåts har justerats till 13 fastigheter som är minst 2000 kvm stora.

4. Påverkan på jakten

Planbeskrivningen hanterar inte viltfrågor då spridningskorridorer för djur kan användas inom gröna korridorer som ofta avsätt som naturmark i nya stadsdelar eller förtätningsplaner i tätort. I detta fall bedömer Umeå kommun att det fortfarande trots exploateringen av Sörmjölle 3:40 finns gott om utrymme för djur att röra sig i landskapet. Ändring av plankartan enligt bild ovan för att möjliggöra viltkorridor är inte aktuellt. Synpunkten kan inte tillgodoses.

Botnibanan har förstås skapat barriäreffekter i landskapet som påverkar djurs rörelsemönster. Ifall faunapassage behöver anläggas är en fråga som Länsstyrelsen får utreda. Botnibanans barriäreffekter är inte en aktuell planeringsförutsättning för detta planförslag. Synpunkten berör inte planförslaget.

5. Rennäring

Riksintressen är utpekade områden som ligger i kommunens kartunderlag. Planområdet ligger mer än 1 km från område för riksintresse för rennäringsringen. Planförslaget kan inte påverka ifall Åheden-Botnibanan är en svår passage för rennäringsringen då barriären utgörs av Botnibanan som ligger ungefär 600 meter norr om planområdet.

Detaljplanering har haft kontakt med Rans sameby i höstas som skulle återkomma med ett yttrande. Ett yttrande har ännu inte inkommit.

6. Hemfridzon

Närhet till havet gör inte att medborgare kommer att gå över gård och tomt. Det finns ingen fastighetsrättslig grund för boende att få röra sig över

grannfastigheterna då servitut för detta saknas. De framtida eventuella boendena i planområdet kan likväl som resten av kommunens invånare röra sig i naturen vid kusten i enlighet med allemansrätten. Detaljplanen hänvisar inte till ett särskilt överutnyttjande av allemansrätten. Umeå kommuns befolkning ökar och därmed ökar också behovet av rekreation.

Ifall människor idag rör sig över er mark sedan tidigare finns det isfall lokal sedvana att närboende nyttjar gångstigar på er mark. Kommunen anser inte att tio nya bostäder medför att ett allemansrättsligt nyttjande av angränsande skogsmark ska utgöra ekonomisk skada. Faktumet att planområdet inte har ett eget område avsatt som släpp direkt ned till kusten är inte ett skäl som gör området olämpligt som bostadsområden. Flertalet stigar och vägar finns i närområdet som kan användas i stället för grannfastigheter för att ta sig till havet.

Umeå kommun bedömer inte att planförslaget kommer föranleda sådan åkning av exempelvis motordrivna fordon att ekonomisk skada eller olägenhet för markägaren uppkommer.

7. Kraftledning

Se kommunens svar under yttrande 1 – *frågan om elsäkerhet*

Det är ledningsägaren och markägaren som kommer överens om att ledningar ska grävas ned och det är parten som påkallar förändringen som bestar den, i detta fall exploatören.

8. Trafik

Se kommunens svar i yttrande 3 – 6. *Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522*

9. Buller

Se kommunens svar i yttrande 3 – 6. *Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522*

Då det gäller kommunal planläggning med detaljplan för bostäder är det förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som gäller. Det är Trafikverket som behöver följa sina bullerkrav i VGU när vägen byggs om.

10. Skada på befintlig djurhållning

Sedan samrådet har en hästhållningsutredning genomförts som visar på att planförslaget inte förväntas medföra betydande betydande fara för människors hälsa och säkerhet eller om någon betydande olägenhet i den mening

som avses i 2 kap. 9 § PBL. Beräkningarna för att bedöma risk för påverkan av allogenbelastning visar att den generella hästallergenbelastningen vid det föreslagna planområdet är relativt låg. Halterna avtar dock snabbt med avståndet och riktvärdet bedöms klaras inom hela planområdet. Med hästhållningsutredningen som underlag har bedömningen gjorts att ett ytterligare säkerhetsavstånd om 20 meter säkerställs mellan bostäderna och de områden som visade högst haltbidrag av hästallergen.

Enligt Boverket själva så är avsnittet om djurhållning 9.2 i Boverkets allmänna råd (1995:5) "Bättre plats för arbete", upphävt i och med den nya vägledningen från år 2011. Även om Boverket tidigare hade ett rekommenderat skyddsavstånd i meter mellan bostäder och djurhållning har vi frångått det idag. Umeå Kommun arbetar efter Boverkets nya vägledning.

Genom att kommunen avsätter ett skyddsavstånd mellan eventuella nya bostäder och djurhållning i plankartan arbetar vi med att minska möjligheterna att planen bidrar till tillsyn via miljöbalken på grund av olägenheter.

Anledningen till att Boverket inte längre anger ett bestämt skyddsavstånd är att avståndet använts som bindande föreskrift, vilket hindrar en god planering. Boverket hänvisar också till de förändrade rättsläget och de senaste vetenskapliga studier som har gjorts på allergener från hästhållning. I dessa studier som Boverket hänvisade till finns höga allergenhalter i eller mycket nära häststall och hagar. I närområdet till stall och hagar kan förhöjda halter av hästallergen uppmätas men efter 50–100 meter avklingar dessa. Detta bekräftas till stora delar av den genomförda utredningen.

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

YTTRANDE 5 ÅHEDENS JAKTLAG

Figur 3 Karta från bilaga från jaktlag.

Planområdet omgärdas av Åhedens jaktområde. För jakten, som skett med hävd från laga skifte, blir det inplanerade villaområdet en betydande försämring som vi starkt motsätter oss. Viltkorridoren mellan länsväg 522 och hästgården på Åheden 22 är nödvändig för att vilt ska kunna röra sig fritt mellan åkern i Åheden och gammal delvis igenvuxen jordbruksmark ovanför Storvikssand, utan att passera länsväg 522. E4, Botniabana och Sörmjölle bildar en blandning av vändzon och viltpassage som är viktig för försörjning av genetisk material för flertalet djurarter för hela området ända ut till Obbola. Det är redan trångt för vilt mellan Botniabanan och kusten i det här området. Vidare är åkern på Åheden föröknings plats av vilt - bl.a. kronhjort; rådjur och älg.

Enligt jaktlagen (1987:259) 27 § skall jakten bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara. Planerat villaområde på 3:40 försvårar jakt på 3:6, 5:57 och 3:39 bl.a. på grund av att säker skjutriktning och respekt och hänsyn för boende i enlighet med jaktlagens bestämmelser.

Åhedens jaktlag anser att Länsstyrelsen eller annan innan eventuell planläggning och utbyggnad av detta känsliga område måste utreda konsekvenserna som området redan påverkats av genom Botniabanans tillkomst, innan ytterligare intrång på vilt görs. Vi tycker oss se tydliga negativa förändringar både på viltets rörelsemönster samt tillgång på vilt sedan

Botniabanans tillkomst. Sammanfattningsvis motsätter sig jaktlaget den planerade bebyggelsen, särskilt eftersom konsekvenserna inte är utredda.

Kommentar

Djurliv

Se kommunens svar i yttrande 1 - *Djurliv*

Jakt

Se kommunens svar i yttrande 3 – 8. *Detaljplanen inverkar menligt på jaktens fortsatta bedrivande i området.*

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

YTTRANDE 6 LRF KOMMUNGRUPP

Den fördjupade översiktsplanen skall utgöra grunden för integrering av kulturhistoriska värdet mellan jordbruk och nybebyggelse. Befintlig bebyggelse skall ses som en tillgång och ej ett hinder för kommunal utveckling.

Den kvalitativa målstyrningen som nu tillämpas av kommunen blir komplex, där man missar att på ett översiktligt plan ta hänsyn till de faktorer som krävs för att bibehålla och vårda en aktiv jordbruksbygd och landsbygd. Det kommunen väljer att göra är att skapa en segregerad byastruktur som denna plan är ett tydligt exempel på.

Översiktsplanen för området anger att bebyggelse skall ske från havet och i övrigt finns inget i översiktsplaner som omfattar planområdet. Vi tycker därför det är anmärkningsvärt att den här typen av önskade förändringar i markanvändning inte föregås av dialog med jordbrukaren, speciellt när jordbruksfastigheten omringar planområdet och påverkan är uppenbar. Här väljer kommunen att, utan tillräcklig lokal kännedom om bygden och området som helhet, bygga in ett problem för jordbruket med inlåsningseffekt mellan hav och landsväg, när det finns alternativa och mer naturliga lokaliseringsställen i området. Åheden utgör en utpräglad jordbruksbygd med en historia från laga skifte.

Nämnda fastighet utgör ett unikt kulturellt inslag i byn då det brukats inom samma familj i över fem generationer och numera är den enda kvarvarande fastigheten i byn som bedriver aktivt djurhållning. Kulturmässigt är detta även en fastighet som valt att fortsätta förvalta det kulturella arvet med traditionell hässjning av hö, ett kulturellt arv som även det bör vårdas och som i princip dött ut idag.

Åheden har utpräglad bebyggelse med randbostäder. Att välja att bygga en by i byarna med klungformat vet vi sedan tidigare är att skapa en "vi mot dem" känsla. Enskilda jordbrukare med djurhållning som skall försöka driva sin verksamhet vidare, utan omgivningskrav på störande moment från djur och maskiner. Att dessutom kunna känna sig trygg i att inte hindras i sin framtida utveckling, vad gäller utbyggnad och investeringar, räcker det inte med det skyddsavstånd mot planområdet som kommunen anger, utan det man väljer att göra är att bygga in ett problem grannar emellan. Att som enskild jordbruksfamilj med 4 personer i ett hushåll, stå emot 40 irriterade grannar som inte vill ha flugor, lukt, damm eller allergener i sin närhet är tufft.

Kommunen kan inte skjuta över vissa frågor att hanteras av omliggande jordbrukare att reda ut och drabbas av den problematik som kommunen skapar. Tilltagna skyddsavstånd mellan jordbruksfastighet och ny bostadsbebyggelse skall inte endast återspegla hänsyn till allergener utan även till möjlighet att kunna fortsätta bedriva, utveckla och investera i den viktiga jordbruksnäringen som Västerbotten behöver, utan risk för framtida inskränkning.

Vi ser ett tydligt mönster där småskalig jordbruksverksamhet minskar delvis beroende på inlåsningseffekter. Hästarsektorn är en naturlig del av utvecklingen av landsbygden och en av dagens viktigaste förutsättningar för att fortsätta att bruka åkermark och hålla betesmark öppen. Umeå Kommun har ett ansvar inte bara mot ökat befolkningsmål utan även ett ansvar att se till att den enskilda småskaliga jordbruksverksamheten kan överleva och föra vårtids kulturarv vidare, där enskilda jordbrukare skall kunna känna sig trygga att samhället tillåter och stöttar deras verksamhet, inte försvårar och stjälper till förmån förenskildas intressen av exploatering.

LRF kommungrupp anser att planområdet på 3:40 ej är ett lämpligt område förutbyggnad av den omfattning som planförslaget anger enligt följande argument:

- Vi anser att det aktuella förslaget på placering av tomterna inte följer de riktlinjer som finns i Byggnad i byarna utan har mer karaktär av hur enbostadshus placeras i stadsmiljö. Man bryter befintlig bystruktur med randbostäder, bygger en by i byn, klungformation med segregering som effekt. Mindre antal fastigheter är mer naturligt del för området.

- Skyddsavstånden enligt planförslaget är inte tillräckliga varken ur allergisympunkt eller för att närliggande jordbruksfastighet tryggt kunna bedriva aktiv djurhållning och ha en möjlighet till framtida utveckling. Vi anser att det inte finns någon anledning att gå ifrån folkhälsomyndighetens rekommendationer på 200 meter mellan hästhagar och nybebyggelse.

- Planförslaget skaparen inlåsningseffekt mellan hav och landsväg för jordbruksfastigheten, går ifrån tänkt bebyggelseriktning, Förvaltning av

kulturarhistoriskt värdefulla miljöer ska ske med varsamhet och hänsyn. Aktivt jordbruk med blå hästar som är betesdjur och symbolen för vårt öppna landskap med en levande landsbygd. Hästar engagerar, erbjuder rekreation och en meningsfull fritid för barn och vuxna. Dessa saker skall värnas och vårdas även av kommunen

Kommentar

Översiktsplanen

Se kommunens svar i yttrande 3 – 1. *Detaljplanen är inte förenlig med översiktsplanen*

Jordbruk

Kommunen gör bedömningen att befintligt jordbruk kan fortsätta att bedrivas i den omfattning den gör i dagsläget.

Bebyggelsestruktur

Byggande i byarna är ett dokument som sedan yttrandet inkom har utgått att gälla som underlag för detaljplaneärenden. Bebyggelsestrukturen, fastighetsstorleken och omfattningen av byggrätterna inom planområdet överensstämmer med likvärdiga detaljplanelagda områden inom kommunen utanför stadsmiljön.

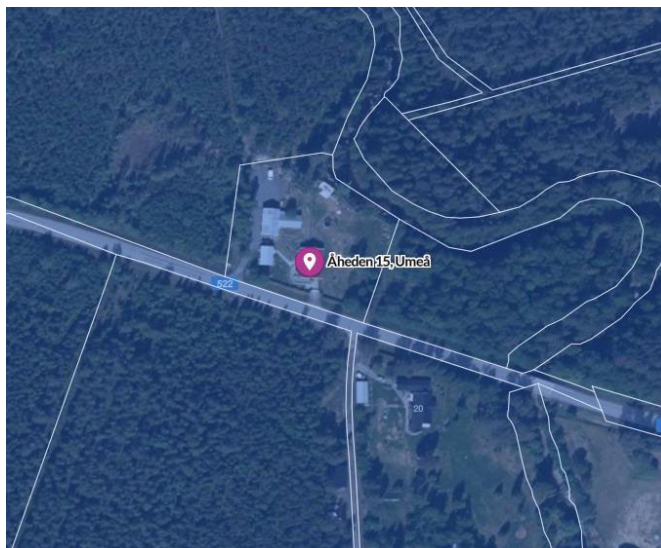
Hästhållning

Se kommunens svar i yttrande 3 – 4. *Familjens hästhållning på Lantgården kan skadas*

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

YTTRANDE 7

Att bilda en eller fler fastigheter på tänkt område är inte lämpligt av flera anledningar. Det kommer öka trafiken förbi eller i närheten av Åheden 15.

Ovanför Åheden 15 går en stig som går upp i skogen som sannolikt kommer användas. För att komma dit används infarten till Åheden 15 för genomfart.

På Åheden 15 bedrivs näringsverksamhet med djurrehabilitering för opererade hundar. Detta är en mycket känslig process med stressade djur som har smärta där det krävs absolut lugn och ro för att bygga upp förtroende mellan terapeut och djur för att kunna undersöka, diagnostisera och behandla. Anledningen till att företaget valdes att drivas på denna plats.

Vid fler boende i området kommer infart sannolikt användas som genomfart för att komma till stigen. Kanske även som stig för att rasta hundar eller cykla på. I värsta fall användas till att köra skoter och fyrhjuling. Detta kommer förstöra möjligheten till att bedriva verksamheten vidare.

Det betyder även att norrland mister en av de sällsynta legitimerade djursjukgymnaster som veterinärer i regionen remiterar till efter operation. Även en glesbygdsverksamhet försvinner. Vi kan inte stänga av infarten till tomten helt eftersom patienter behöver komma in.

Om det mot förmodan ska byggas bostäder på tänkt ställe måste kommunen säkra genomfart mot nordväst så varken boende på Åheden 15 hemfrid störs eller att regionen tappar en legitimerad djursjukgymnast.

Kommentar

Området som yttrandet avser ligger utanför planområdet. Detaljplanen hanterar inte ett eventuellt allemansrättsligt nyttjande av stigar på privat mark. Det finns ingen servitutsrättighet eller gemensamhetsanläggning som sammankopplar rätt att nyttja gångstigen för eventuellt kommande bostäder inom Sörmjölle 3:40.

Det synpunkten önskar är inget som kommunen reglerar då kommunen inte är markägare.

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

YTTRANDE 8 SOFIE GRENHOLM OCH MATS LINDHAL

Här följer våra synpunkter på förslaget till detaljplan. Av flera skäl motsätter vi oss förslaget att bygga bostäder på fastigheten Sörmjölle 3:40.

- 1) Som det står skrivet i handlingarna vi mottagit från Umeå Kommun, så är "området inte utpekade för bostadsändamål" i översiktsplanen. Bebyggelsestrukturen i Åheden är gles och av jordbrukskaraktär, och vi anser att nybebyggelse i form av bostadskvarter med 10 småhus förstör bystrukturen. Tätare villabebyggelse är förlagd till stugområdena och till Sörmjölle by, och vi anser att utbyggnad av bostadskvarter ska placeras i enlighet med nuvarande praxis. Vidare finns inget befintligt nedsläpp till hav/badplats från fastigheten, vilket gör sannolikheten stor att våra fastigheter kommer att nyttjas som en passage ner till havet för de tilltänkta fastigheterna. Vi har idag redan ett stort problem med ett "allmänt gångstråk" längs vår privata väg och genom våra fastigheter, vilket är den närmaste vägen ner till havet.
- 2) Vidare ser vi också att den, för 10 hushåll, tilltänkta utfarten kommer att utgöra en betydande trafikfara, genom sin placering i ett backkrön i nära anslutning till en kurva.
- 3) Vi invänder också mot bedömningen att detaljplanen inte antas komma att medföra en betydande miljöpåverkan. En eventuell bebyggelse kommer att ödelägga den djurpassage som sträcker sig genom fastigheten och ut till vår åkermark, som är en viktig plats för djurlivet. Sedan Botniabanans tillkomst har denna djurkorridor fått ett mycket större användande, vilket tyder på att det nu är den viktigaste passagen ut till åkermarken. Detta tycker vi verkligen bör värnas, efter Botniabanans framfart och negativa påverkan för djurlivet i området!
- 4) Slutligen tycker vi det är ytterst märkligt att detaljplanen yrkar på bebyggelse av bostadskvarter inom 10-50 m från hästhagar på en befintlig lantbruksfastighet, när tidigare rekommenderade skyddsavstånd varit av omfattningen 200-500 m (enligt Socialstyrelsen och Boverket). I källan som refereras (Infosoc Rättsdatabas) står att läsa om praxis där bebyggelse inom 15-20 m från befintliga hästhagar nekats, pga. risken att framtida boende kunde komma att ha invändningar mot verksamheten och därmed kunna begränsa och inskränka den befintliga djurhållningen. Vi ser en framtida risk i att

det uppskattade "lämpliga avståndet" i detaljplanen inte är tillräckligt väl tilltaget, och att detta i framtiden riskerar att förhindra eller begränsa djurhållningen på Åhedens sista aktiva lantbruksfastighet.

- 5) Sammanfattningsvis anser vi, i enlighet med 2 kap 5 § 1 p PBL, att bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Därför anser vi att den tilltänkta bebyggelsen lämpligen bör lokaliseras till stugområdena ca 500 m ifrån denna fastighet, som varken angränsar till en lantbruksfastighet, inte påverkar bebyggelsestrukturen eller djurlivet negativt, och där befintlig infrastruktur är säker ur trafiksynpunkt.

Kommentar

Punkt 1

Bebyggelsen längs med Länsväg 522 öster om Sörmjölle bykärna utgörs av enstaka gårdar lokaliserade söder och norr om vägen. Mellan gårdarna utgöra landskapet skogsmark med vissa inslag av öppen mark som använts för odling. Planförslaget utgör ett nytt inslag av mer sammanhållen bebyggelse, söder om Länsväg 522 men blir en fortsättning och komplettering av gårdarna på Sörmjölle 3:16, 3:122 och 1:7. Ett indrag av byggrätterna har gjorts från Länsvägen för att bevara en skogsridå norr om den nya föreslagna bebyggelsen för att området ska smälta in i landskapet. Frågan om ett släpp direkt ned från planområdet till havet är inte en planfråga då en direkt koppling ner till kusten från bostadsbebyggelse inte utgör ett hänsynskrav enligt Plan- och bygglagen. En direkt koppling mellan ett bostadsområde och en landskapskvalité som kusten är ett enskilt intresse som detaljplanen inte syftar till att tillgodose. Kusten längs med Sörmjölle och Norrmjölle är bebyggd och privatiserad i relativt stor utsträckning. Dock finns fortfarande större släpp mellan den sammanhållna bebyggelsen som kan nyttjas allemansrättsligt för att nå havet. Nya boende i Sörmjölle by får nyttja de allmänna vägar och gångstigar som finns inom byn.

Punkt 2

Se kommunens svar i yttrande 3. - 6. *Trafikfarlig utfart och buller från länsväg 522*

Punkt 3

Bedömningen om planens genomförande medför en betydande miljöpåverkan är utförd av Umeå kommuns avdelning för Miljö- och Hälsa enligt miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. Kommunens bedömning kring betydande miljöpåverkan har samrättats med Länsstyrelsen i Västerbotten 2019-10-07 som instämmer i kommunens bedömning.

Punkt 4

Se kommunens svar i yttrande 3 - 4. *Familjens hästhållning på Lantgården kan skadas*

Yttrandet bedöms inte kunna tillgodoses i planförslaget.

Ändringar efter samråd

Planhandlingarna ändras på följande punkter:

Plankartan

- Plankartan kompletteras med bestämmelse E₂ för gemensam avloppsanläggning.

Planbeskrivningen

- Planbeskrivningen revideras avseende föreslagen avloppshantering. Avloppsanordningar inom planområdet föreslås dimensioneras enligt kraven för hög skyddsnivå. Karta som redovisar närliggande skyddsområden för avlopp har lagts till i enlighet med yttrandet.
- Planbeskrivningen kompletteras med information gällande ekologisk och kemisk status för Åhedås samt fullständig information enligt VISS gällande Mjölefjärden.
- Planbeskrivning kompletteras med hänvisning till motiven som legat till grund för bedömningen av planförslagets påverkan på möjligheterna att upprätthålla MKN i Åhedån och Mjölefjärden.
- Planbeskrivningen revideras med information gällande Trafikverkets pågående plan för gång- och cykelväg.
- Planbeskrivningen kompletteras med information gällande ansökan om anslutning till väg 522.
- Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande om att planområdet inte omfattas av verksamhetsområde för vatten, dagvatten eller spillvatten och att enskild hantering föreslås.
- Planbeskrivningen revideras med information gällande föreslagen placering av gemensam avloppsanläggning
- Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande om att planområdet förväntas anslutas till befintlig vattenförening.

Tillkommande/reviderade utredningar

- VA-utredning revideras gällande antalet tomter, hur dricksvatten kan anordnas samt lösningarnas reningsgrad/effektivitet.

Detaljplanering, Umeå kommun februari 2025

Denna handling har godkänts av planchef Clara Ganslandt med planarkitekt Villiam Brännström som handläggare. Handlingen är godkänd i kommunens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag
2026-01-20

§ 11

Diariennr: KS-2021/00945

Antagande: Detaljplan för Sörmjölle 3:40

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta detaljplanen för Sörmjölle 3:40 enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Syfte

Syftet med detaljplanen är att skapa planmässiga förutsättningar för avstyckning av upp till 12 bostadsfastigheter som anpassas till omgivningen och landskapet. Bebyggelsen ska anpassas till omgivningen avseende utformning, volym och placering av nya byggnader. Tillkommande fastigheter ges tillräcklig yta för att säkerställa en öppenhet som är karaktäristisk för landsbygden och det omgivande landskapet. Angöring till och inom planområdet anpassas med hänsyn till trafiksäkerheten. Syftet är också att säkerställa en hållbar vatten- och spillvattenlösning för planområdet, möjlighet till gemensam elförsörjning samt tillräckligt avstånd till närliggande fastighet där hästhållning bedrivs.

Ärendebeskrivning

Arbetet med att upprätta detaljplanen påbörjades av Umeå kommun, Detaljplanering 2020-09-17. Detaljplanen handläggs med utökat förfarande då planen innebär mindre avsteg från översiktsplanen vilket redovisas och motiveras i planbeskrivningen.

Totalt möjliggör detaljplanen för 12 bostäder i form av småhus. Detaljplanen möjliggör för 4800 m² bruttoarea för bostäder. Utöver detta skapar planförslaget förutsättningar för tekniska anläggningar i form av gemensam spillvattenhantering samt elförsörjning med möjlighet till gemensam elförsörjning.

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag2026-01-20

Övriga frågeställningar som har haft betydande inverkan på detaljplanens utformning är angöring till väg 522 och närheten till kraftledningen som löper genom planområdet samt närheten till närliggande hästverksamhet söder om planområdet.

Detaljplanen bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Samråd/granskning

Länsstyrelsen, lantmäterimyndigheten, berörda sakägare, kommunala och statliga instanser har haft möjlighet att framföra synpunkter på förslaget.

Samråd hölls under perioden 2021-09-21 till 2021-10-19. Granskning hölls under perioden 2025-03-12 till 2025-04-02.

Av de synpunkter som har inkommit under samråds- och granskningstiden har ett granskningsutlåtande upprättats av Umeå kommun, Detaljplanering. Planförslaget har efter granskning, utöver redaktionella ändringar och förtydliganden, reviderats på följande punkter:

- Kvartersmark för bostäder i planområdets sydöstra del tas bort.
- Område för quartersmark för bostäder i planområdets sydvästra del minskas.
- Område för quartersmark för avloppsanläggning och elförsörjning flyttas cirka 30 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats gata flyttas cirka 4 meter i nordlig riktning.
- Område för allmän plats natur regleras mot planområdets sydliga gräns.

Umeå kommun, Detaljplanering gör bedömningen utifrån omfattningen av genomförda revideringar efter granskningsskedet att förnyad granskning inte behöver ske.

Antagande av detaljplanen överlämnas till kommunfullmäktige med anledning av att detaljplanen handläggs med utökat förfarande.

Beslutsunderlag

Umeå kommun

Kommunstyrelsens planeringsutskott

Protokollsutdrag2026-01-20

Tjänsteskrivelse daterad 2025-10-28

Byggnadsnämndens beslut om godkännande 2025-10-22, BN § 224

Antagandehandlingar

- Plankarta daterad september 2025
- Planbeskrivning daterad september 2025

Övriga handlingar

- Granskningsutlåtande daterat april 2025
- Samrådsredogörelse daterad februari 2025

Beredningsansvariga

Villiam Brännström, planarkitekt

Johanna Söderholm, planchef

Föredragande

Clara Persson Harlin, planarkitekt

Planeringsutskottets beslutsordning

Planeringsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut ska skickas till

detaljplanering@umea.se

Detaljplanering expedierar därefter beslutet till

- Sökande
- De med kvarstående synpunkter
- Länsstyrelsen